

Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportti

SUOMI 2023

Annual Report on Migration and Asylum

FINLAND 2023

Vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportti – Suomi 2023

Julkaisija:

Euroopan muuttoliikeverkosto 2024

Tutkimuksesta vastaavat henkilöt:

Erytiasiantuntija Tuukka Lampi

Erytiasiantuntija Jutta Saastamoinen

EMN Suomen johtaja Rafael Bärlund

Raportti on julkaistu ja painatettu suomen- ja englanninkielisenä seuraavilla ISBN-tunnuksilla:

ISBN 978-952-7427-47-7 (Nid.)

ISBN 978-952-7427-48-4 (PDF)

Pysyvä osoite: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-48-4>

Ulkoasu ja taitto: OSG Viestintä

© kannen kuva: Kirijaki

Sisällys

Tiivistelmä	4
1. Johdanto	7
1.1. Suomen maahanmuuttohallinnon rakenne	8
2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2023	13
2.1. Maahanmuuttopolitiikka	13
2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa	16
2.3. Muita yleisiä kehityskulkuja	21
3. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike	22
3.1. Työperusteinen maahanmuutto	22
3.2. Opiskelijat	31
3.3. Perheenyhdistäminen	34
4. Kansainvälinen suojelu	38
4.1. Turvapaikanhakijat	38
4.2. Vastaanotto	46
5. Tilapäinen suojelu	49
6. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat	51
7. Kotoutuminen	53
8. Kansalaisuus	57
9. Rajat, viisumit ja Schengen	60
9.1. Rajavalvonta ja rajaliikenne.....	60
9.2. Viisumit	62
10. Säännösten vastainen maahanmuutto ja ihmissalakuljetus	65
11. Ihmiskaupan torjuminen	70
12. Paluu	75
13. Muuttoliike ja kehitys	80
Lähteet	82

Tiivistelmä

Maahanmuutto Suomeen edelleen korkealla tasolla

Maahanmuutto Suomeen pysyi vuonna 2023 korkealla tasolla ennätysellisen maahanmuuttovuoden 2022 jälkeen.¹ Ukrainasta tilapäisen suojelun perusteella saapuneiden määrä laski alle puoleen vuoden 2022 määrästä. Muiden myönnettyjen ensimmäisten oleskelulupien kokonaismäärä kuitenkin nousi edellisvuodesta. Erityisesti perhesiteen ja opiskelun perusteella ensimmäisen oleskeluluvan saaneiden määrät nousivat ennätyslukemiin. Työn perusteella myönnettyjen ensimmäisten oleskelulupien määrä puolestaan laski vuoteen 2022 verrattuna. Toisaalta työn perusteella myönnettyjen jatkolupien määrä nousi ennätysellisen korkealle tasolle, eli aiempina vuosina työperusteisen oleskeluluvan saaneet hakivat ahkerasti jatkoa oleskelulle.

Petteri Orpon hallitus uudisti Suomen maahanmuuttopolitiikan suuntaa

Keväällä järjestetyt eduskuntavaalit ja vaalituloksen perusteella muodostetun hallituksen maahanmuuttopolitiittiset linjaukset uudistivat Suomen maahanmuuttopolitiikan suuntaa vuonna 2023. Hallituksen muodostivat kokoomus, perussuomalaiset, ruotsalainen kansanpuolue ja kristillisdemokraatit.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on lukuisia kirjauksia maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikkaa koskien.² Hallitusohjelmassa näkyy sekä maahanmuutto- että kotoutumispolitiikan yleinen tiukennus. Erityisesti humanitaarista maahanmuuttoa pyritään rajoittamaan. Kotoutumispolitiikan osalta hallitusohjelmaan sisältyy säästötavoitteita ja pyrkimys lisätä maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan.

Toisaalta hallitusohjelmassa todetaan työperusteisen maahanmuuton merkitys Suomelle ja sujuva työvoiman maahanmuutto asetetaan tavoitteeksi myös alkaneella hallituskaudella. Ensimmäisenä tavoitteena hallitusohjelmassa on löytää täydentävää työvoimaa EU- ja ETA-alueelta. Kolmansista maista Suomeen suuntautuvassa maahanmuutossa painopiste ovat korkeasti koulutetut työntekijät sekä työntekijät työvoimapula-aloille.

Uuden hallitusohjelman toteuttaminen käynnistyi eri hallinnonaloilla. Sisäministeriössä sekä työ- ja elinkeinoministeriössä käynnistyi vuonna 2023 useita lainsäädäntöhankkeita maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikan osalta.

¹ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>.

² Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023.

Automaation kehittäminen jatkui

Vuonna 2023 maahanmuuttohallinnossa kehitettiin edelleen mahdollisuuksia hyödyntää automaatiota sujuvan oleskelulupaprosessin takaamiseksi. Toukokuussa voimaan tulleiden lakimuutosten myötä hallintoasia voidaan ratkaista täysin automaattisesti, mikäli asia ei edellytä monimutkaista yksilöllistä harkintaa.³ Ensimmäinen lupakategoria, jossa Maahanmuuttovirasto otti automaattisen päätöksenteon käyttöön syksyllä 2023, olivat opiskelijoiden oleskelulupahakemukset. Käyttönoton tulosten perusteella automaatiota on tarkoitus laajentaa myös muihin asiakasryhmiin.⁴

Maahanmuuttovirasto alkoi hyödyntää automaatiota myös opiskelijoiden oleskelulupien jälkivalvonnassa.⁵ Jälkivalvonnalla selvitetään, täyttääkö opiskelija edelleen hänelle myönnetyn oleskeluluvan edellytykset.

Automaatiota hyödyntämällä pyritään tehostamaan myös työperusteisten oleskelulupien käsittelyä. Kehitystyö tämän osalta jatkui Maahanmuuttovirastossa vahvasti vuonna 2023.

Itärajan tilanne hallitsi maahanmuuttokeskustelua vuoden lopulla

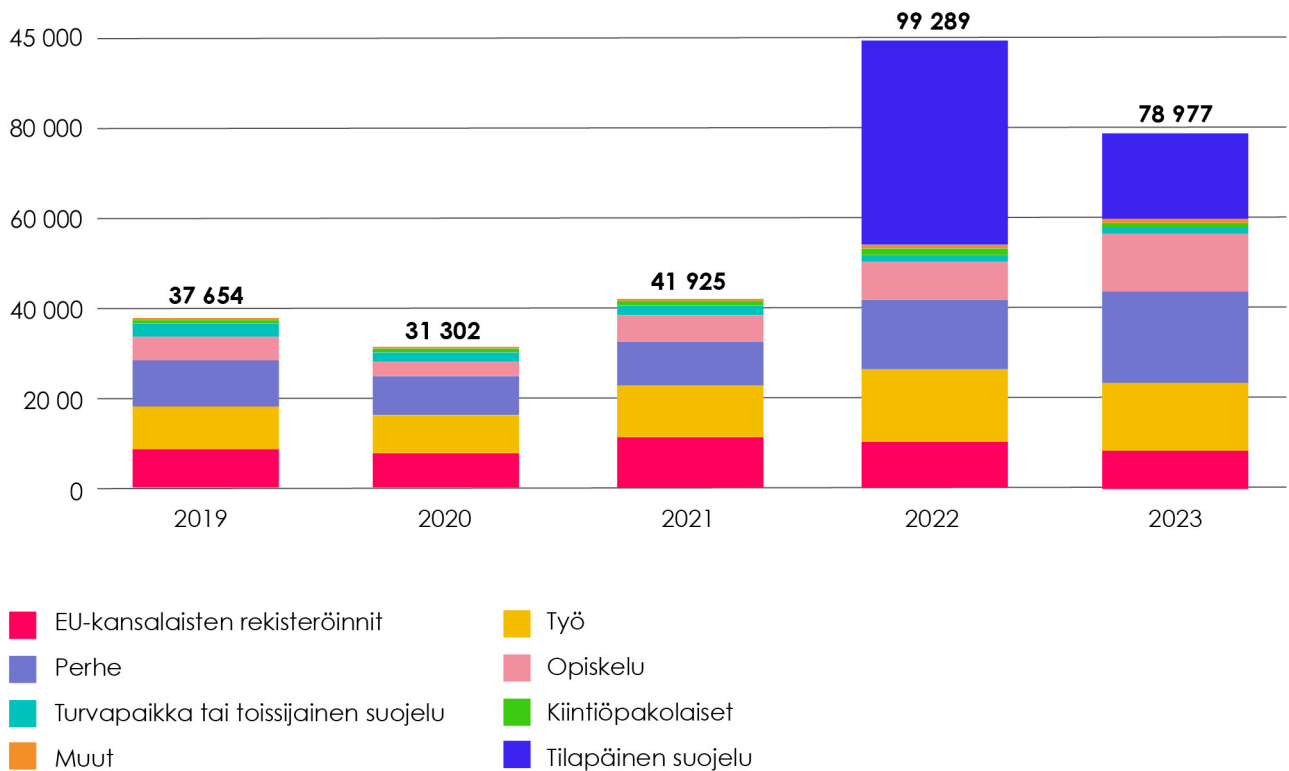
Vuoden lopulla turvapaikanhakijoiden välineellistetty maahantulo Venäjältä Suomen itärajalle hallitsi maahanmuuttokeskustelua. 16.11.2023 valtioneuvosto päätti sulkea ensimmäiset neljä itärajalla sijaitsevaa rajanylityspistettä.⁶ Tilanne eteni vaiheittain: Suomen suljettua osan rajanylityspisteistä turvapaikanhakijoiden maahantulo siirtyi avoinna oleville rajanylityspisteille ja Suomi laajensi sulkua yhä useammalle rajanylityspisteelle. Vuoden päättyessä oltiin poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa koko Suomen itäraja eli Suomen ja Venäjän välinen maaraja oli suljettu rajanylityksiltä ja kansainvälisen suojelun hakeminen oli keskitetty avoinna oleville lentoliikenteen ja vesiliikenteen rajanylityspaikoille.

³ Esim. Laki hallintolain muuttamisesta, 487/2023.

⁴ Maahanmuuttovirasto, tiedote 19.10.2023.

⁵ Maahanmuuttovirasto, tiedote 28.9.2023.

⁶ Valtioneuvosto (16.11.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/4; Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 16.11.2023.

Maahanmuuton kokonaiskuva 2019–2023

Lähde: EMN vuosijulkaisut, Maahanmuuton tunnusluvut 2019-2023.⁷

⁷ EMN Suomi (2020), Maahanmuuton tunnusluvut 2019; EMN Suomi (2021), Maahanmuuton tunnusluvut 2020; EMN Suomi (2022), Maahanmuuton tunnusluvut 2021; EMN Suomi (2023), Maahanmuuton tunnusluvut 2022; EMN Suomi (2024), Maahanmuuton tunnusluvut 2023.

1. Johdanto

Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) Suomen yhteyspisteen vuoden 2023 maahanmuutto- ja turvapaikka-raportti esittelee maahanmuuton tärkeimmät kehityskulut vuonna 2023. Raportin viitejakso on 1.1.–31.12.2023.

Euroopan muuttoliikeverkoston kansalliset yhteyspisteet tuottavat vuosittain maahanmuutto- ja turvapaikka-raportin, jossa kuvataan maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kehitystä ja esitetään tilastotietoa kyseiseltä vuodelta.⁸ Raportointi on kaksivaiheista. Raportoinnin ensimmäisessä vaiheessa yhteyspisteet keräävät maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita käsittelevää seurantatietoa Euroopan komissiolle. Komissio käyttää seurantatietoja koko Euroopan unionia sekä joitakin tarkkailijajäsenmaita käsittelevän vuosittaisen maahanmuutto- ja turvapaikka-raportin koostamiseen. Suomen yhteyspiste keräsi seurantatiedon viranomaislähteistä sekä jakamalla raportointivastuun kustakin aiheesta vastuullisten viranomaisten kesken. Raportointiin osallistuivat Maahanmuuttovirasto, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ulkoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö, Poliisihallitus, Opetushallitus, Keskusrikospoliisi, Rajavartiolaitos, Kuntaliitto ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto. Tilastotietojen keräämisestä vastasi Euroopan muuttoliikeverkoston Suomen kansallinen yhteyspiste.

Tämä vuosittainen maahanmuutto- ja turvapaikka-raportti on raportoinnin toinen osa. Se on suunnattu ennen kaikkea kansalliselle yleisölle. Kyseessä on ainoa maahanmuuttoasioiden kehityskulkuja vuosittain kootusti esittävä dokumentti Suomessa. Raportoinnin ensimmäisestä osasta esille nousseet tärkeimmät löydökset on otettu mukaan tähän raporttiin. Lisäksi raportissa seurataan julkista keskustelua maahanmuutosta vuonna 2023 ja esitetään maahanmuutto- ja turvapaikkatilastojen keskeisimmät trendit. Vuoden 2023 julkista keskustelua koskevan media-analyysin laati Retriever Oy yhteistyössä Euroopan muuttoliikeverkoston kanssa. Euroopan muuttoliikeverkosto julkaisee myös erillisen tilastokatsauksen, *Maahanmuuton tunnusluvut 2023*.

Raportissa on käytetty lähteenä useita internetissä julkaistuja maahanmuuttoa koskevia viranomaisraportteja, tutkimuksia, lausuntoja ja lehdistötiedotteita. Vireillä olevia lainsäädäntöhankkeita on seurattu valtioneuvoston hankerekisterin ja valtiopäiväasiakirjojen avulla. Yhteyspiste osallistui vuonna 2023 myös maahanmuuttoa käsitteleviin seminaareihin ja muihin tilaisuuksiin kotimaassa ja muissa EMN-jäsenmaissa tarkoituksenaan verkostoitua maahanmuuttoa koskevaa tutkimusta tuottavien tahojen kanssa ja kerätä tietoa meneillään olevista kansallisista hankkeista sekä kansainvälisistä trendeistä.

⁸ Raportointitehtävästä määrätään Neuvoston asetuksella 2008/381/EY, jolla EMN perustettiin.

Euroopan muuttoliikeverkoston Suomen yhteyspiste on laatinut raportin verkoston yleisten tutkimusohjeiden mukaisesti. Raportissa käytetty terminologia perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston julkaisemaan ja ylläpitämään maahanmuuttoaiheiseen sanastoon, jonka viimeisin päivitys on joulukuulta 2022.⁹ Raportin rakenne ja otsikointi perustuu Euroopan muuttoliikeverkoston yhdessä sopimaan malliin. Aihealueiden jaottelu on Euroopan komission käyttämä, jota myös Euroopan muuttoliikeverkosto seuraa.

1.1. Suomen maahanmuuttohallinnon rakenne

Valtioneuvosto eli hallitus ohjaa maahanmuuttopolitiikkaa ja -hallintoa hallitusohjelmaan sisältyvien tavoitteiden ja valtioneuvoston linjausten avulla. Valtioneuvoston kanslia vastaa EU-asioiden yleisestä koordinoinnista.

Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmä ohjaa hallitusohjelman kokonaisuutta sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon osalta. Maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikka sekä segregaaation ehkäisy kuuluvat kyseisen ministerityöryhmän tehtäviin. Sen puheenjohtajana toimii sisäministeri Mari Rantanen (PS) ja varapuheenjohtajana oikeusministeri Leena Meri (PS). Muita jäseniä ovat liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist (RKP), maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (KD), puolustusministeri Antti Häkkänen (Kok.) ja ulkoministeri Elina Valtonen (Kok.).¹⁰

Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä ohjaa hallitusohjelman toteuttamista sosiaaliturvan uudistamisen, kansainvälisen rekrytoinnin, kilpailun edistämisen ja sääntelyn purkamisen, yrittäjyyden ja rakennetun ympäristön osalta. Ministerityöryhmän puheenjohtajana toimii työministeri Arto Satonen (Kok.) ja varapuheenjohtajana elinkeinoministeri Wille Rydman (PS). Ryhmään kuuluvat myös liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist (RKP), maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (KD), sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (Kok.), ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (Kok.), liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (PS) ja ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio (PS).¹¹

Sisäministeriö vastaa **maahanmuutto-osaston** kautta maahanmuuttoasioista. Sen tehtäviin kuuluu maahanmuuttoa ja Suomen kansalaisuutta koskevan politiikan ja lainsäädännön valmistelu. Sisäministeriö vastaa Maahanmuuttoviraston tulohajauksesta. Maahanmuuttohallinnon määrärahat sisältyvät sisäministeriön talousarvioehdotukseen. Lisäksi sisäministeriö sovittaa yhteen maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa eri hallinnonalojen välillä ja edustaa Suomea maahanmuuttoasioissa Euroopan unionissa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla.

⁹ European Migration Network (EMN) (2022), Asylum and Migration Glossary 9.0.

¹⁰ Valtioneuvoston verkkosivut (päiväämätön), Ministerivaliokunnat ja -työryhmät, <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/ministerivaliokunnat-ja-tyoryhmat>.

¹¹ Ibid.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kotoutumisen edistämiseen liittyvien asioiden valmistelusta Suomessa kotoutumislain mukaisesti. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön tehtäviin kuuluu työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvän politiikan ja lainsäädännön valmistelu sekä lupaprosessien kehittäminen. Valmistelu tapahtuu yhteistyössä sisäministeriön kanssa. Maahanmuuttoviraston työvoiman maahanmuuttoa koskevasta tulosoajuksesta työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Maahanmuuttovirasto (Migri) käsittelee oleskelulupa-, turvapaikka- ja kansalaisuushakemukset. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännytämisestä ja karkottamisesta sekä vastaa muukalaispassien myöntämisestä. Maahanmuuttovirasto toimii sisäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä toimiva **Kotoutumisen osaamiskeskus** tukee kotoutumista edistävää työtä. Se tuottaa ja välittää tietoa kotoutumisesta päätöksentekijöille, viranomaisille, kotoutumisen parissa toimiville ja kotoutumistyötä tekeville ammattilaisille.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) hoitavat alueellisesti maahanmuuttoon, kotoutumiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä.

Työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimistojen) työlupayksiköt tekevät työntekijän oleskelulupahakemukseen osapäätöksen ennen kuin Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee hakemuksen. Lisäksi TE-toimistojen maahanmuuttajapalvelut tarjoavat kotoutujille kotoutumispalveluja sekä tukea työnhakuun.

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista, ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia ja antaa päätöksiä tiedoksi. Poliisi myös panee täytäntöön karkotus- ja käännytyspäätökset. **Sisäministeriön poliisiosasto** vastaa toimialan strategisesta ohjauksesta ja valvonnasta. **Poliisihallitus** suunnittelee, johtaa, kehittää ja valvoo **poliisilaitoksilla** tapahtuvaa käytännön poliisitoimintaa.

Rajavartiolaitos valvoo maahantuloa ja maasta lähtemistä sekä suorittaa passintarkastuksen. Rajavartiolaitos tekee tarvittaessa viisumipäätöksiä rajalla ja ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia. Rajavartiolaitoksen päällikön alaisuudessa toimii **rajavartiolaitoksen esikunta**, joka toimii myös **sisäministeriön rajavartio-osastona**.

Ulkoministeriö vastaa viisumipolitiikasta. Suomen ulkomaan edustustot myöntävät viisumeita ja vastaanottavat kansalaisuusilmoituksia sekä oleskelulupahakemuksia.

Kunnilla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä paikallistasolla. Kunnat vastaavat paikallisesta kotoutumisen edistämisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta. Kunnat tarjoavat kunnassa vakituisesti asuville maahanmuuttajille peruspalvelut, kuten muillekin kuntalaisille.

Hyvinvointialueet tarjoavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut maahanmuuttaneille samoin kuin muillekin kuntalaisille. Hyvinvointialueilla on myös kotoutumislaissa määriteltyjä kotoutumista ja pakolaisten vastaanottoa tukevia tehtäviä. Hyvinvointialueet perustettiin vuoden 2023 alusta alkaen. Esimerkiksi ilman huoltajaa maahan tulleiden lasten tai nuorten asumisen ja tuen järjestämisvastuu siirtyi tuolloin kunnalta hyvinvointialueelle.

Aluehallintovirasto (AVI) vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kotoutumista edistävien palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. AVI huolehtii, että maahanmuuttaneiden tarpeet otetaan huomioon, kun muita AVI:n toimialaan kuuluvia toimenpiteitä ja palveluja suunnitellaan ja järjestetään. AVI:n toiminnassa maahanmuuttaneiden erityistarpeet pitäisi ottaa huomioon lähinnä sosiaali- ja terveydenhuollossa, koulutus- ja sivistystoimessa sekä silloin, kun arvioidaan kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuutta ja laatua. Aluehallintovirasto toimii kahdeksan eri ministeriön ohjauksessa. Hallinnollisesti viraston toimintaa ohjaa valtiovarainministeriö.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä on kehittää maahanmuuttajien koulutusta eri koulutusasteilla. Ministeriön toimialaan kuuluvat myös maahanmuuttajien kulttuuria, liikuntaa ja nuorisotyötä sekä uskontoa koskevat asiat. Ministeriön alaisuudessa toimiva **Opetushallitus** vastaa maahanmuuttajien koulutusasioista ja ulkomaisten tutkintojen tunnustamisesta.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tehtävänä on edistää maahanmuuttajien terveyttä ja hyvinvointia. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle kuuluvat maahanmuuttajien toimeentuloon liittyvät kysymykset. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö tukee maahanmuuttajien kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan muun muassa kehittämällä sosiaali- ja terveyspalveluja niin, että niissä otetaan huomioon maahanmuuttajien tarpeet. Ministeriön alaisuudessa toimiva **Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)** vastaa ulkomailla suoritettujen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattitutkintojen laillistamisesta.

Oikeusministeriössä toimivan demokratia- ja julkisoikeusosaston tehtäviin kuuluu muun muassa yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistäminen. **Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO** on sijoitettuna yksikköön. ETNO on valtioneuvoston asettama laajapohjainen asiantuntijaelin, jonka tarkoituksena on kehittää vuorovaikutusta eri ryhmien välillä sekä avustaa ministeriöitä etnisesti yhdenvertaisen ja monimuotoisen yhteiskunnan kehittämisessä.

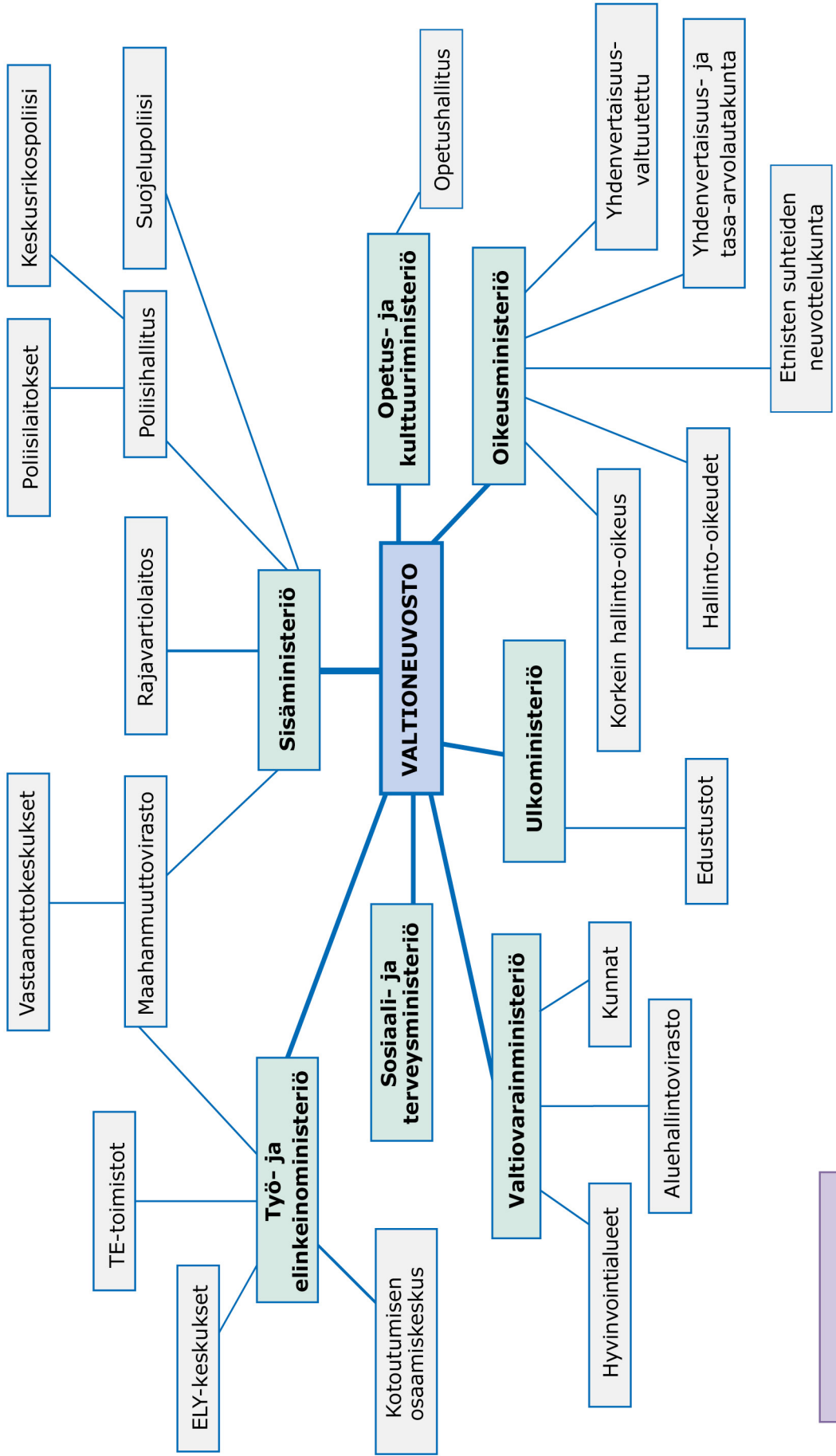
Oikeusministeriön alaisuudessa toimivan **yhdenvertaisuusvaltuutetun** tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään. Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävään kuuluu myös ulkomaalaisten oikeuksien ja aseman edistäminen. Tämän lisäksi yhdenvertaisuusvaltuutetulla on erityistehtävänä valvoa ulkomaalaisten maasta poistamisten täytäntöönpanoa ja toimia kansallisena ihmiskaupparaporttina.

Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvat lisäksi **hallintotuomioistuimet**, jotka ovat vastuussa Maahanmuuttoviraston päätöksistä tehtyjen valitusten käsittelystä. Turvapaikkavalitusten käsittely on keskitetty Helsingin hallinto-oikeuteen, Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Turun hallinto-oikeuksiin. Turvapaikka-asioissa toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy Maahanmuuttoviraston vastuualueen perusteella (eteläinen, pohjoinen, läntinen tai itäinen vastuualue). Muissa Maahanmuuttoviraston päätöksiin tehdyissä valituksissa toimivaltainen hallinto-oikeus on se hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirin alueella asianosainen asuu. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on valtioneuvoston nimittämä itsenäinen ja riippumaton oikeusturvaelin. Se valvoo yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain noudattamista yksityisessä toiminnassa ja julkisessa hallinto- ja liiketoiminnassa.

Kansalaisjärjestöt tuottavat erilaisia palveluja ja antavat apua ja neuvontaa turvapaikanhakijoille sekä tekevät kotouttamistyötä. Kansalaisjärjestöjen asiantuntemusta maahanmuuttoasioissa tarvitaan lainvalmistelun ja maahanmuuttopolitiikan kehittämisessä.

Maahanmuuttohallinnon rakenne Suomessa

Kansalaisjärjestöt

2. Maahanmuutto- ja turvapaikka-asioihin liittyvä yleinen kehitys vuonna 2023

2.1. Maahanmuuttopolitiikka

Suomessa keväällä 2023 käydyt **eduskuntavaalit ja vaalituloksen perusteella muodostettu uusi hallitus saivat aikaan muutoksia Suomen maahanmuuttopolitiikassa**. Hallituksen muodostivat kokoomus, perussuomalaiset, ruotsalainen kansanpuolue ja kristillisdemokraatit. Pääministeri Petteri Orpon hallitus julkaisi 20.6.2023 hallitusohjelmansa *Vahva ja välittävä Suomi*.¹²

Hallitusohjelmassa on lukuisia kirjauksia maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikkaa koskien. Yhtäältä hallitusohjelmassa näkyy **maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikan yleinen tiukennus**, vaikka toisaalta todetaan työperusteisen maahanmuuton merkitys Suomelle ja **sujuva työvoiman maahanmuutto asetetaan tavoitteeksi** myös alkaneella hallituskaudella.

Kansainvälinen suojelu

Kansainvälisen suojelun osalta hallitusohjelmassa mainitaan erityisesti Ukrainan sotaa paenneet, joiden auttamiseen sitoudutaan täysimääräisesti. **Turvapaikanhakua sen sijaan pyritään rajoittamaan ja turvapaikkajärjestelmän käyttö minimoimaan**. Hallitusohjelmassa todetaan, että sotaa, vainoa ja muita ihmisoikeusloukkauksia pakenevalla ihmisellä on oikeus hakea turvapaikkaa. Ensisijaisesti hädänalaisimpia pyritään kuitenkin auttamaan lähtöalueilla.

Tarkoituksena on ottaa käyttöön kaikki EU:n maahanmuuttodirektiivien eli määritelmä-, menettely- ja paluudirektiivien mahdollistamat tiukennukset.

Konkreettisina muutosesityksinä mainitaan mm.

- Kansainvälisen suojelun muuttaminen luonteeltaan väliaikaiseksi ja oleskelulupien pituuden lyhentäminen määritelmädirektiivin mahdollistamaan minimiin;
- Rajamenettelyn käyttöönotto mallilla, joka hyödyntää täysimääräisesti määritelmädirektiivin liikkumavaran;
- Turvapaikkahakemusten käsittelyn tehostaminen ja kielteisen päätöksen saaneiden palautusten tehostaminen;
- Uusintahakemusten tekemisen edellytysten kiristäminen ja perusteettomien uusintahakemusten estäminen;
- Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden maahan jäännin estäminen työperusteisella oleskeluluvalla.

¹² Valtioneuvosto (2023 a), *Vahva ja välittävä Suomi* – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023.

Perheenyhdistäminen

Myös perheenyhdistämisen edellytyksiä suunnitellaan hallitusohjelmassa kiristettävänä. Esimerkiksi perheenkokoajana toimivalle puolisolle suunnitellaan 21 vuoden vähimmäisikärajaa.

Myös alaikäisten perheenyhdistämistä pyritään tiukentamaan. Hallitusohjelmassa todetaan, että alaikäisen perheenkokoajan kohdalla palataan edellistä vaalikautta edeltäneeseen oikeustilaan huomioiden kuitenkin Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisut.

Kansainvälistä suojelua saavien perheenkokoajien perheenyhdistämisissä on tarkoitus ottaa käyttöön kahden vuoden asumisaikavaatimus. Hallitusohjelmassa kaavaillaan myös esimerkiksi lähtömaassa suoritettavaa kielitestiä kansainvälistä suojelua saavien puolisoille ennen perheenyhdistämistä.

Lume- ja pakkoavioliittoihin pyritään myös puuttumaan ja perheenyhdistämisyjärjestelmän hyväksikäyttö estämään lume- ja pakkoavioliittotilanteissa.

Pysyvä oleskelu ja kansalaisuuden saaminen

Hallitusohjelmassa kaavaillaan **uusia edellytyksiä pysyvän oleskeluluvan saamiselle.** Edellytykset koskevat esimerkiksi asumisaikaa, kielitaitoa, työhistoriaa ja tiukennettua nuhteettomuusedellytystä.

Samoin **kansalaisuuden saamisen ehtoja** suunnitellaan hallitusohjelmassa kiristettävänä. Asumisaika Suomessa on tarkoitus pidentää kahdeksaan vuoteen. Suunnitteilla on myös kansalaisuus- ja kielikoe, joka hakijan tulee hyväksytysti suorittaa. Myös muita ehtoja on tarkoitus tiukentaa, esimerkkeinä toimeentuloedellytyksen asettaminen ja nuhteettomuusedellytyksen tiukentaminen.

Työperusteinen maahanmuutto

Hallitusohjelma ottaa edellä mainittuja kategorioita positiivisemmän suhtautumisen työperusteiseen maahanmuuttoon toteamalla sen olevan erittäin tärkeää Suomen talouskasvun ja palvelujen turvaamisen kannalta.

Työperusteista maahanmuuttoa pyritään **sujuvoittamaan tehostamalla työperusteisten oleskelulupien käsittelyä** esimerkiksi automaation avulla. Vaikka työvoiman sujuva saanti halutaan turvata, hallitusohjelmassa korostetaan ensisijaisen pyrkimyksen olevan Suomessa jo olevien työttömien työnhakijoiden työllistäminen. Seuraavaksi työvoimaa tulee hallitusohjelman mukaan hankkia EU- ja ETA-alueelta.

Kolmansista maista Suomeen suuntautuvan työperusteisen maahanmuuton **painopiste ovat hallitusohjelman mukaan korkeakoulutetut** ja aidosti työvoimapula-aloiksi todetuilla aloilla työskentelevät. Kolmansista maista Suomeen suuntautuvaa työperusteista maahanmuuttoa pyritään kohdentamaan siten, että rekrytointi suunnataan erityisiin osaajaryhmiin tietyissä kohdemaissa, joita ovat Intia, Filippiinit, Brasilia ja Vietnam.

Konkreettisisissa toimenpiteissä **väärinkäytösten estäminen, valvonta ja rajoitukset** korostuvat hallitusohjelmassa myös työperusteisen maahanmuuton kohdalla.

Työperusteinen oleskelulupa suunnitellaan lakkautettavan kolmen kuukauden kuluttua työttömäksi jäämisestä, ellei henkilö ole tuossa ajassa solminut uutta työsuhdetta.¹³ Tähän liittyen hallitusohjelmassa kaavailaan uutta lainsäädäntöä, jonka mukaan työnantajan on sanktion uhalla ilmoitettava työsuhteen loppumisesta Maahanmuuttovirastolle.

Hallitusohjelmassa todetaan, että työntekijän oleskeluluvan tuloajaa nostetaan. Tuloraja on määrä nostaa siten, että se olisi alakohtaiseen TES:in alakohtaisen työehtosopimuksen minimi, mutta kuitenkin vähintään 1 600 euroa kuukaudessa.

Toisaalta myös **työntekijöiden oikeuksia pyritään parantamaan estämällä työperäistä hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa** usein eri toimin. Hallitusohjelmassa todetaan esimerkiksi, että työelämässä tapahtuvan hyväksikäytön rangaistavuutta kovennetaan. Lisäksi viranomaisvalvontaa tehostetaan muun muassa varmistamalla poliisin ja työsuojelun resurssit.

Kotoutumispolitiikka

Kotoutumispolitiikan osalta hallitusohjelmassa korostuu **maahanmuuttajan oma vastuu kotoutumisestaan**. Hallitusohjelmassa todetaan, että kotoutumislakiin ja -järjestelmään tehdään korjaukset, joissa painopistettä siirretään maahanmuuttajan oikeuksia painottavasta järjestelmästä hänen velvollisuuksiaan ja omaa vastuutaan painottavaan järjestelmään. Konkreettisenä uudistuksena mainitaan esimerkiksi tukijärjestelmän muuttaminen siten, että maahanmuuttajille ei enää maksettaisi toimeentulotukea ja työmarkkinatukea, vaan kotoutumistukea, johon sisältyy kannustin ja velvoite kotoutumiseen.

Kotoutumista pyritään myös nopeuttamaan lyhentämällä siihen käytettävissä olevaa aikaa. Esimerkiksi kotoutumisen edistämiseksi kunnalle ja hyvinvointialueelle maksettavien korvausten kesto on hallitusohjelman mukaan tarkoitus lyhentää, samoin kuin kotoutujalle maksettavan kotoutumistuen kesto.

¹³ Sittemmin päätettiin, että erityisosaajilla, start-up-yrittäjillä sekä ICT-asiantuntijoilla tulee olemaan kuusi kuukautta aikaa etsiä uusi työ ennen kuin maasta joutuisi poistumaan. Lähde: Helsingin Sanomat, 3.2.2024; Työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivut (päivitetty 15.2.2024), Kolmen kuukauden työttömyysääntö.

Hallitusohjelma sisältää myös lukuisia muita muutoksia kotoutumisjärjestelmään. Erityisesti hallitusohjelmakirjauksissa korostuvat velvoitteet ja rajoitukset aikaisempiin käytäntöihin verrattuna. Toisaalta joukossa on myös kirjaus kielikoulutuksen saatavuuden parantamisesta.

Yksi keskeinen tavoite hallitusohjelmassa on myös **maahanmuuttajavanhempien tehokkaampi ohjaaminen työmarkkinoille**. Tätä tavoitetta tukevat esimerkiksi kirjaukset maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostosta sekä kotihoidontuen rajoittamisesta.

Yleistä

Edellä mainittujen erityisten kategorioiden lisäksi hallitusohjelma sisältää lukuisia muita, yleisesti maahanmuuttoa koskevia linjauksia. Esimerkiksi **maahantulosäännösten kiertämistä koskeva sääntely** pyritään uudistamaan entistä tehokkaammaksi. **Säännösten vastaista maassa oleskelua** puolestaan pyritään ehkäisemään muun muassa rangaistusasteikkoa koventamalla. **Käännättämis- ja karkottamispäätösten täytäntöönpanon tehostamiseen** hallitusohjelmassa etsitään ratkaisua esimerkiksi muutoksenhakumahdollisuuksien rajaamisesta ja täytäntöönpanon mahdollistamisesta jo muutoksenhakuvaiheessa, mikäli täytäntöönpanoa ei ole oikeuden päätöksellä erityisesti kielletty.

Kaiken kaikkiaan maahanmuuttokysymykset saavat paljon huomiota uudessa hallitusohjelmassa. Hallituskaudella on luvassa paljon muutoksia, joista useita on jo käynnistetty vuoden 2023 puolella. Voidaan myös todeta, että Suomen maahanmuuttopolitiikassa on tapahtunut selkeä paradigman muutos hallituskauden vaihtumisen myötä.

2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa¹⁴

Maahanmuuttoa koskeva **uutisointi lisääntyi yleisesti vuonna 2023 edellisvuoteen verrattuna**. Syitä tähän olivat mm. hallituskauden vaihtuminen ja vuoden lopulla uutisotsikot vallannut itärajan tilanne.

Keväällä 2023 **eduskuntavaalien yhteydessä käsiteltiin maahanmuuttoon liittyviä kysymyksiä**. Erityisesti työperusteinen maahanmuutto herätti keskustelua vaalipaneeleissa.¹⁵ Maahanmuutto nousi keskeiseksi teemaksi myös hallitusneuvotteluissa. Kun hallitusneuvottelujen kokoonpano oli saatu selville, mediassa arvioitiin maahanmuuttopolitiikan jakavan neuvottelijoita. Perussuomalaisien maahanmuuttolinjaa kuvattiin mediassa ”täysin päinvastaiseksi” kuin muilla puolueilla.¹⁶

¹⁴ Julkista keskustelua koskevan media-analyysin on laatinut Retriever Oy yhteistyössä Euroopan muuttoliikeverkoston kanssa.

¹⁵ Ilta-Sanomat, 21.3.2023.

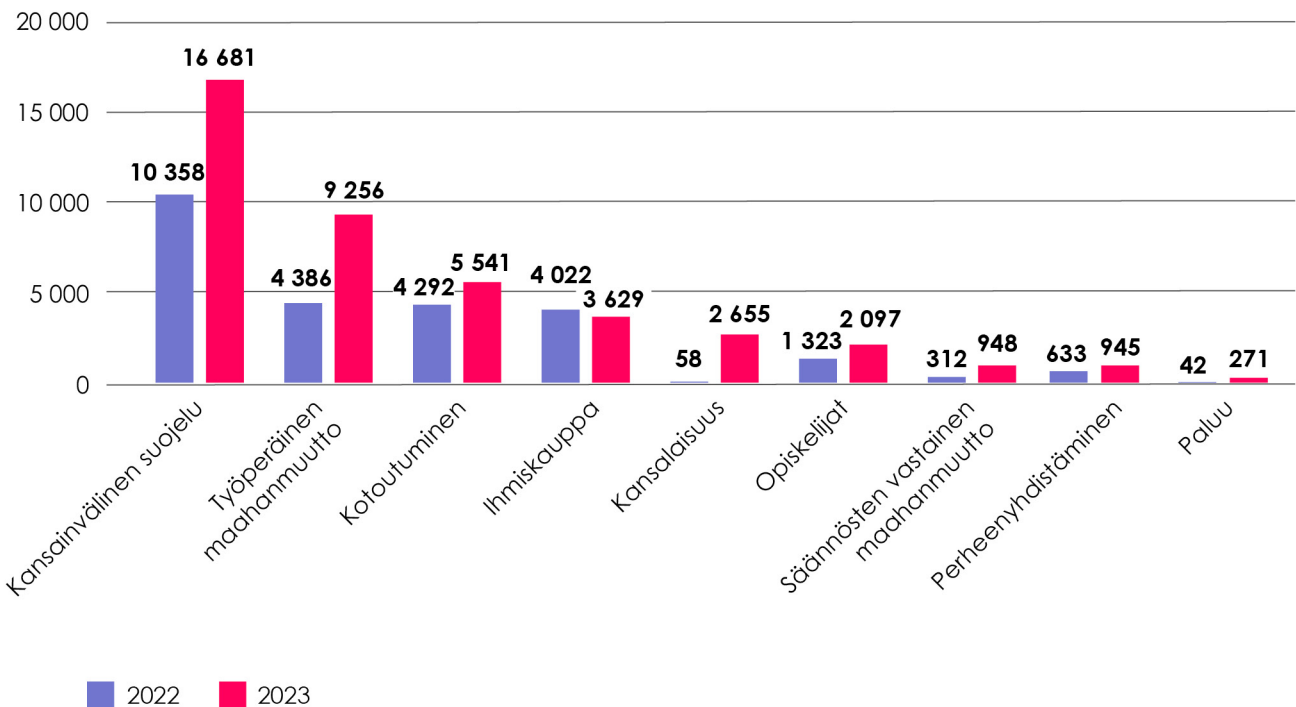
¹⁶ Helsingin Sanomat, 26.5.2023.

Maahanmuuttopolitiikka nousi esille myös kesäkuussa, kun hallituksen rivit olivat koossa ja hallitusohjelma julkaistiin. Mediassa ruodittiin hallitusohjelmaa, ja etenkin sen **työperusteista maahanmuuttoa koskevat linjaukset saivat kritiikkiä**. Hallitusohjelman tulkittiin pyrkivän hankaloittamaan maahanmuuttoa, minkä tarkoituksenmukaisuuden useat eri tahot kyseenalaistivat.¹⁷

Kesällä maahanmuuttokeskustelun keskiöön nousivat **tuoreiden ministerien aiemmat kirjoitukset verkossa**. Esimerkiksi valtiovarainministeri Rikka Purran kirjoituksiksi paljastuneita kirjoituksia ajalta ennen hänen poliitikon uraansa pidettiin rasistisina. Mediassa seurattiin tarkoin, millä tavoin hallituspuolueet irtisanoutuvat noista ajatuksista.¹⁸

Syksyllä maahanmuuttokeskustelu oli hiljaisempaa, kunnes **marraskuussa Venäjältä saapuneet turvapaikanhakijat ja Suomen itärajan sulkua nousivat yhtäkkiä merkittävän mediahuomion keskiöön**.¹⁹ Aihetta käsiteltiin mediassa useiden viikkojen ajan valtavalla intensiteetillä. Aihe nousi vuonna 2023 selkeästi eniten mediassa käsitellyksi maahanmuuttoaiheeksi.

Yleisimmät maahanmuuttoteemat julkisessa keskustelussa 2022 ja 2023²⁰

¹⁷ Kouvola Sanomat, 20.6.2023.

¹⁸ Aamulehti, 11.7.2023.

¹⁹ Yle, 12.11.2023; Yle, 28.11.2023.

²⁰ Kuvaaja perustuu Retrieverin tekemään mediaseurantaan vuosilta 2022 ja 2023. Seuranta perustuu toimituksellisen verkko- ja printtimedian aineistoon. Vuonna 2023 maahanmuuttoa koskevien mediaosumien kokonaismäärä oli 63 123 kpl, vuonna 2022 osumia oli 36 435 kpl.

Kansainvälinen suojelu

Kansainvälistä suojelua koskevaa uutisointia oli vuonna 2023 huomattavasti edellisvuotta enemmän. Kuten edellä todettiin, **Venäjältä saapuneet turvapaikanhakijat ja sitä seuranneet itärajan sulut** nousivat marraskuussa mediahuomion keskiöön.²¹ Media seurasi raja-asemien sulkemista asteittain ja lopulta koko itärajan sulkemista. Erityisesti itärajan täyssulkusuunnitelmat aiheuttivat poikkeuksellista näkemystenvaihtoa hallituksen ja laillisuusvalvojan välillä, jota media seurasi tarkoin.²² Oikeuskanslerin hyväksynnän jälkeen hallitus päätti itärajan täyssulusta, jonka jälkeen järjestöt ja ihmisoikeustoimijat pitivät edelleen esillä turvapaikan hakemisen rajoittamisen ongelmallisuutta.²³

Kansainvälisen suojelun teemojen käsittely mediassa oli aiemmin vuoden mittaan vähäisempää loppuvuoden poikkeuksellisiin mittasuhteisiin kasvaneeseen itärajuutisointiin verrattuna. Pieni uutispiikki aiheutui helmikuussa EU:n julkaistua vuoden 2022 turvapaikanhakijatilastot, jotka kertoivat turvapaikanhakijoiden määrän kohonneen vuoden 2016 tasolle.²⁴ Toukokuussa turvapaikanhakijoihin liittyvät kysymykset olivat pöydällä hallitusneuvotteluissa ja Amnesty raportoi naisiin kohdistuvasta sorrosta Afganistanissa vaatien Suomea edistämään aktiivisesti naisten pääsyä turvaan.²⁵ Kesäkuussa uutisoitiin historiallisesta sovusta EU-maiden yhtenäisen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan ydinkohdista.²⁶

Työperusteinen maahanmuutto

Työperusteista maahanmuuttoa koskeva uutisointi lisääntyi huomattavasti edellisvuoteen verrattuna. Uutisointi oli korkealla tasolla keväällä, mutta aiheen näkyvyys laski merkittävästi loppuvuotta kohti. Aihe oli **keskeisessä roolissa kevään eduskuntavaalien vaalipaneeleissa**. Keväällä uutisoitiin myös useammista työperusteista maahanmuuttoa koskevista raporteista ja selvityksistä, jotka koskivat esimerkiksi työperusteisen maahanmuuton talousvaikutuksia ja suomalaisten suhtautumista työperusteiseen maahanmuuttoon.²⁷

Työperusteinen maahanmuutto nousi otsikoihin vielä hallitusneuvottelujen aikaan, jolloin näiden kysymysten kerrottiin aiheuttavan eripuraa neuvottelijoiden keskuudessa.²⁸ Tuoreen hallitusohjelman työperusteista maahanmuuttoa koskevat linjaukset saivat osakseen tiukkaa kritiikkiä useilta eri tahoilta.²⁹ Syksyä kohden keskustelu aiheesta kuitenkin laantui ja työperusteinen maahanmuutto näkyi julkisessa keskustelussa yhä harvemmin.

²¹ Helsingin Sanomat, 12.11.2023.

²² Yle, 26.11.2023.

²³ Helsingin Sanomat, 24.11.2023; MTV Uutiset, 30.11.2023.

²⁴ MTV Uutiset, 22.2.2023.

²⁵ Aamulehti, 26.5.2023.

²⁶ Maaseudun Tulevaisuus, 9.6.2023.

²⁷ Helsingin Sanomat, 26.4.2023.

²⁸ Iltalehti, 17.5.2023.

²⁹ Taloussanomat, 19.6.2023.

Kotoutuminen

Kotoutumista käsittelevää uutisointia oli hieman edellisvuotta enemmän. Uutisointi jakautui suhteellisen tasaisesti vuoden mittaan. Aiheet olivat moninaisia: alkuvuonna uutiset koskivat esimerkiksi kotoutumista edistäviä tekijöitä, maahanmuuttajien työllistymistä ja kielen merkitystä kotoutumisessa. Kesällä pienen uutispiikin aiheutti OECD:n raportti, jossa kuvattiin jäsenmaissa tapahtuneen edistystä maahanmuuttajien kotoutumisessa.³⁰

Loppuvuonna kotoutumista koskeva uutisointi liittyi usein jollain tavalla uuteen hallitusohjelmaan. Esimerkiksi elokuussa yhdenvertaisuusvaltuutettu ilmaisi huolensa paperittomia ja kotoutumista koskevista kirjauksista.³¹ Lokakuussa taas uutisoitiin kansalaisuuslain uudistamisesta, jonka yhteydessä sisäministeri Rantanen ilmoitti kansalaisuuden olevan palkinto onnistuneesta kotoutumisesta.³²

Ihmiskauppa

Ihmiskauppaa käsiteltiin mediassa hieman edellisvuotta vähemmän. Ihmiskauppaa koskeva uutisointi liittyi yleensä ilmi tulleisiin ihmiskauppaepäilyihin, joita ilmeni mm. kauneudenhoitoalalla, ravintoloissa ja rakennusalalla.³³ Osa uutisoiduista ihmiskauppaepäilyistä liittyi seksuaaliseen hyväksikäyttöön.³⁴ Myös marjanpoiminta-alalla edellisvuonna esille tulleet ihmiskauppaepäilyt nousivat edelleen esille mediassa.³⁵

Kansalaisuus

Kansalaisuusasioita koskeva uutisointi lisääntyi edellisvuoteen verrattuna. Suurimpana uutisaiheena näkyi edelleen edellisvuonna 2022 puheenaiheeksi noussut Putinin lähipiiriin kuuluvalla Gennadi Timtšenkolle myönnetty Suomen kansalaisuus.³⁶ Lisäksi uutiset käsitelivät hallituksen kansalaisuuslakiin suunnittelemaa kiristystä.³⁷ Myös kaksoiskansalaisuuteen liittyvät kysymykset nousivat vuoden mittaan esille. Erytistä keskustelua aiheutti mahdollisuus Suomen ja Venäjän kaksoiskansalaisuuteen. Kevään 2024 presidentinvaalien kampanjoinnin käynnistyttyä ehdokailta kysyttiin heidän kantaansa venäläisten kaksoiskansalaisuuteen.³⁸

Opiskelijat

Uutisointi opiskeluperusteisesta muuttoliikkeestä lisääntyi myös edellisvuodesta. Alkuvuonna uutisoitiin lähetystöjen ruuhkista, joiden vuoksi merkittävä osa syksyllä opintonsa aloittaneista

³⁰ Uusimaa, 15.6.2023.

³¹ Iltalehti, 9.8.2023.

³² Yle, 16.10.2023.

³³ Maaseudun Tulevaisuus, 2.5.2023.

³⁴ MTV Uutiset, 31.8.2023.

³⁵ Yle, 24.1.2023.

³⁶ Yle 13.2.2023.

³⁷ Aamulehti, 23.9.2023.

³⁸ Ilta-Sanomat, 19.12.2023.

ulkomaalaisista ammattikorkeakouluopiskelijoista ei ollut päässyt Suomeen vielä vuodenvaihteessa.³⁹ Ulkomaalaisille opiskelijoille kaavailuista lukuvuosimaksujen korotuksista uutisoitiin useaan otteeseen vuoden mittaan.⁴⁰ Niin ikään ulkomaalaisten opiskelijoiden Suomeen jääminen ja työllistyminen puhututti mediassa pitkin vuotta.⁴¹

Tilapäinen suojelu

Tilapäistä suojelua koskeva uutisointi oli selkeästi edellisvuotta vähäisempää ja painottui alkuvuoteen. Keväällä raportoitiin Ukrainasta paenneiden oleskelulupien jatkosta maaliskuuhun 2024 saakka.⁴² Samoin keväällä jonkin verran uutisointia aiheutti ukrainalaisten mahdollisuus hakea kotikuntaa oleskeltuaan Suomessa vuoden ajan.⁴³ Vuoden loppua kohti tilapäistä suojelua koskeva uutisointi väheni, kunnes taas loppuvuonna itärajan tilannetta koskevissa uutisissa mainittiin toisinaan tilapäistä suojelua saavat ukrainalaiset, joskaan tällöin he eivät yleensä olleet uutisartikkelin pääaiheena. Hieman yllättävästi korkeimman uutispiikin tilapäistä suojelua ja ukrainalaisia koskevassa uutisoinnissa aiheutti loppuvuonna suunniteltu ukrainalaisten siirto vastaanottokeskuksista itärajalta tulleiden turvapaikanhakijoiden suuren määrän takia, minkä päätöksen Maahanmuuttovirasto lopulta perui.⁴⁴

Säännösten vastainen maahanmuutto

Säännösten vastaista maahanmuuttoa koskeva uutisointi lisääntyi edellisvuoteen verrattuna. Uutisointi käsitteli lähes yksinomaan Venäjältä Suomeen suuntautuvaa muuttoliikettä. Alkuvuonna uutisoitiin Suomen ja Venäjän rajalle rakentuvasta raja-aidasta, jonka kerrottiin estävän säännösten vastaista maahantuloa tilanteissa, joissa venäjä järjestää siirtolaisia rajalle.⁴⁵ Marraskuussa uutisointi moninkertaistui valtioneuvoston tiedotettua säännösten vastaisen maahantulon nopeasta lisääntymisestä itärajalla ja sitä seuranneista itärajan sulkutoimista.⁴⁶

Perheenyhdistäminen

Perheenyhdistämistä koskevaa uutisointia oli edellisvuotta enemmän. Keväällä pienen uutispiikin aiheuttivat Maahanmuuttoviraston laillisuusvalvonnassa todetut virheet, jotka liittyivät esimerkiksi perheenjäsenten kuulemiseen.⁴⁷ Toinen uutispiikki ajoittui kesään median peratessa Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaluonnosta.⁴⁸

³⁹ Savon Sanomat, 3.1.2023.

⁴⁰ Helsingin Sanomat, 19.5.2023.

⁴¹ Helsingin Sanomat, 14.3.2023; Yle, 23.8.2023.

⁴² Turun Sanomat, 19.1.2023.

⁴³ Helsingin Sanomat, 10.4.2023.

⁴⁴ Lapin Kansa, 27.11.2023.

⁴⁵ Ilta-Sanomat, 14.4.2023.

⁴⁶ Keski-suomalainen, 24.11.2023; Ilta-Sanomat, 14.12.2023.

⁴⁷ MTV Uutiset, 18.4.2023.

⁴⁸ Iltalehti, 15.6.2023.

Paluu ja palautukset

Paluita koskeva uutisointi lisääntyi edellisvuodesta, jolloin aihetta käsiteltiin mediassa hyvin vähän. Paluuaihe nousi mediaan ennen kaikkea vuoden lopulla itärajan tilanteen yhteydessä. Paluukysymykset itäraja uutisoinnin yhteydessä koskivat muun muassa sitä, mitä tehdään sellaisten turvapaikanhakijoiden kohdalla, jotka eivät täytä kansainvälisen suojelun kriteerejä.⁴⁹ Joulukuussa mediassa nousi esille myös kysymys, voisiko Venäjältä Suomeen saapuneita ihmisiä palauttaa rajalta takaisin Venäjälle ilman turvapaikkahakemusten käsittelyä.⁵⁰

2.3. Muita yleisiä kehityskulkuja

Vuonna 2023 tehtiin useita **lakimuutoksia, jotka mahdollistavat automaattisen päätöksenteon**.⁵¹ Toukokuussa voimaan tulleen lakimuutoksen myötä hallintoasia voidaan nyt ratkaista täysin automaattisesti, mikäli asia ei edellytä monimutkaista yksilöllistä harkintaa. Maahanmuuton saralla automaattinen päätöksenteko voi tulla kyseeseen erityisesti laillista maahanmuuttoa koskien. Kansainvälisen suojelun kysymyksissä automaattinen päätöksenteko ei tule kyseeseen, koska kansainvälistä suojelua koskevat asiat vaativat edellä kuvattua yksilöllistä harkintaa. Ensimmäinen lupakategoria, jossa Maahanmuuttovirasto otti automaattisen päätöksenteon käyttöön, olivat opiskelijoiden oleskelulupahakemukset (katso tarkemmin luku 3.2. Opiskelijat).

Maahanmuuttovirasto käynnisti hankkeen, jossa kehitetään **itsepalveluautomaatti Maahanmuuttoviraston asiakkaiden tunnistautumiseen ja asiointiin**. Hankkeessa kehitetään uudenlainen ratkaisu, jonka avulla asiakas voidaan tunnistaa luotettavasti ja tehokkaasti. Automaattien avulla asiakkaat voivat asioida Maahanmuuttoviraston kanssa nykyistä nopeammin ja sujuvammin. Hakemusten vastaanotto ja muut asiointin vaiheet voidaan hoitaa niin, että palvelun skaalaaminen onnistuu nopeasti ja luotettavasti. Hanke saa rahoitusta EU:n Asylum Migration and Integration Fund (AMIF) -rahastosta.⁵²

Automaation hyödyntäminen jatkui myös Maahanmuuttoviraston vuonna 2022 käynnistämässä hankkeessa, jonka avulla siirrytään kohti automaattista työ- ja opiskeluperusteisten oleskelulupahakemusten ratkaisua ja jälkivalvontaa.⁵³

⁴⁹ Helsingin Sanomat, 20.11.2023.

⁵⁰ Kymen Sanomat, 22.12.2023.

⁵¹ Esim. Laki hallintolain muuttamisesta 487/2023.

⁵² IPA – Itsepalveluautomaatti asiointiin ja tunnistautumiseen (hankkeen ajankohta 1.1.2023–31.12.2024). Tämä sekä jäljempänä olevat hankkeet on haettu EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivulta (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet.

⁵³ AURA – Automaattisen ratkaisun ja jälkikäteisen lupavalvonnan mahdollistaminen (1.1.2022–30.4.2025).

3. Laillinen maahanmuutto ja muuttoliike

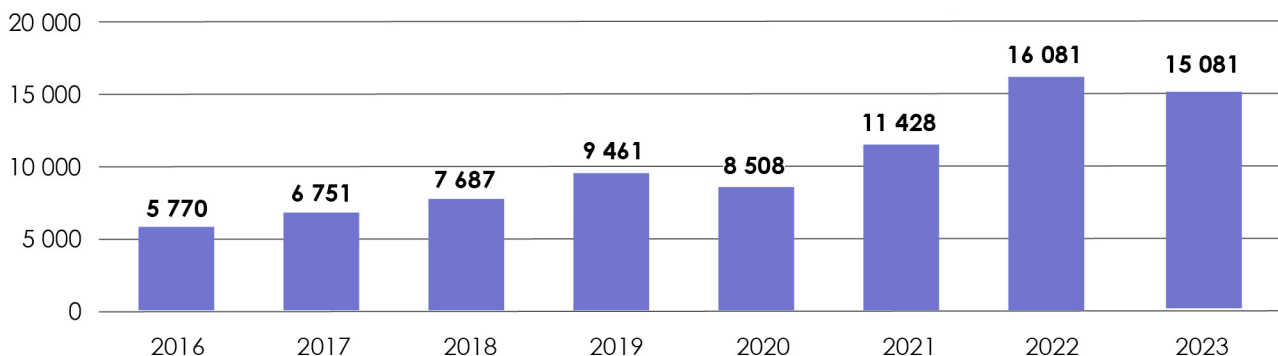
3.1. Työperusteinen maahanmuutto

Päätökset⁵⁴

Vuonna 2023 **ensimmäisiä oleskelulupia Suomeen työntöön perusteella myönnettiin yhteensä 15 081 henkilölle**. Tämä oli hieman vähemmän kuin vuonna 2022, jolloin myönnettyjen työlupien määrä oli historiallisen suuri (16 081). Vuoden 2023 myönnettyjen lupien määrä pysyi kuitenkin historiallisessa vertailussa korkeana. Suomeen myönnettyjen työperusteisten oleskelulupien trendi on ollut nouseva useita vuosia lukuun ottamatta koronaviruspandemian aiheuttamaa notkahdusta vuonna 2020.

Maahanmuuttovirasto ratkaisi kaikkiaan 18 808 ensimmäistä työperusteista oleskelulupahakemusta, joista 81 prosenttiin tehtiin myönteinen päätös ja 18 prosenttiin kielteinen päätös. Yleisimmät kansalaisuudet pysyivät osittain samoina kuin edellisvuonna: eniten työperusteisia oleskelulupia myönnettiin Filippiinien (2 861) ja Venäjän (1 436) kansalaisille. Ukrainalaiset putosivat alas tilastoissa, koska tilapäisen suojelun oleskelulupa sisältää automaattisesti työnteko-oikeuden.

Työntöön perusteella myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat 2016–2023

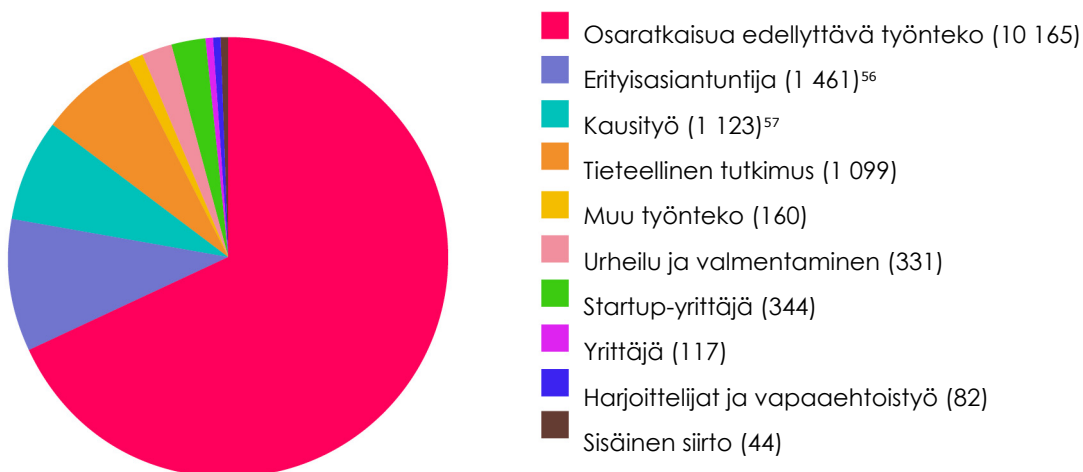

Lähde: Maahanmuuttovirasto

⁵⁴ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

Työnteon perusteella myönnetyt oleskeluluvat jaotellaan alakategorioihin alla olevan kaavion mukaisesti. Edellisvuosien tapaan yleisimmin ensimmäinen työperusteinen oleskelulupa myönnettiin osaratkaisua edellyttävää työntekoa varten, eli kyseessä oli niin sanottu työntekijän oleskelulupa.⁵⁵ Työntekijän oleskelulupia myönnettiin yhteensä 10 165 kappaletta, mikä oli hieman enemmän kuin vuonna 2022 (9 671)

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat työnteon perusteella lupatyypeittäin 2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työntekijän oleskelulupaa hakevat ovat pääasiassa suorittavan työn tekijöitä. Yleisin kansalaisuus olivat filippiiniläiset (2 861 oleskelulupaa), kuten vuonna 2022.

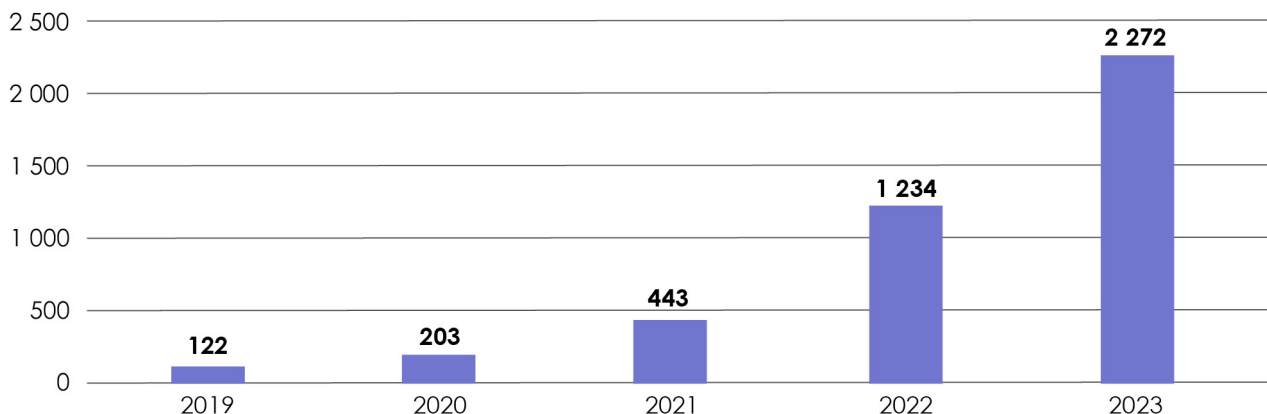
⁵⁵ Työntekijän oleskelulupahakemus ratkaistaan kaksivaiheisessa prosessissa, johon sisältyy TE-toimiston osapäätös. Tämän vuoksi työntekijän oleskeluluvasta käytetään myös nimitystä osaratkaisua edellyttävä työnteko. TE-toimiston osapäätös on kokonaisharkinta, joka sisältää työvoiman saatavuuden, työsuhteen ehtojen ja työnantajan ja työntekijän edellytysten arvioinnin. TE-toimiston osapäätöksen jälkeen oleskelulupahakemuksen lopullinen ratkaisu siirtyy Maahanmuuttovirastolle, joka arvioi, täytyvätkö oleskeluluvan myöntämisen yleiset edellytykset.

⁵⁶ Sisältää sekä Suomen kansalliset erityisasiantuntijan oleskeluluvat (2 358 kpl) että EU:n sininen kortti -oleskeluluvat (360 kpl).

⁵⁷ Sisältää 3–6 kk kausityötä varten myönnetyt oleskeluluvat (1 011 kpl) sekä 6–9 kk kausityötä varten myönnetyt oleskeluluvat, jotka edellyttävät osaratkaisun (313 kpl).

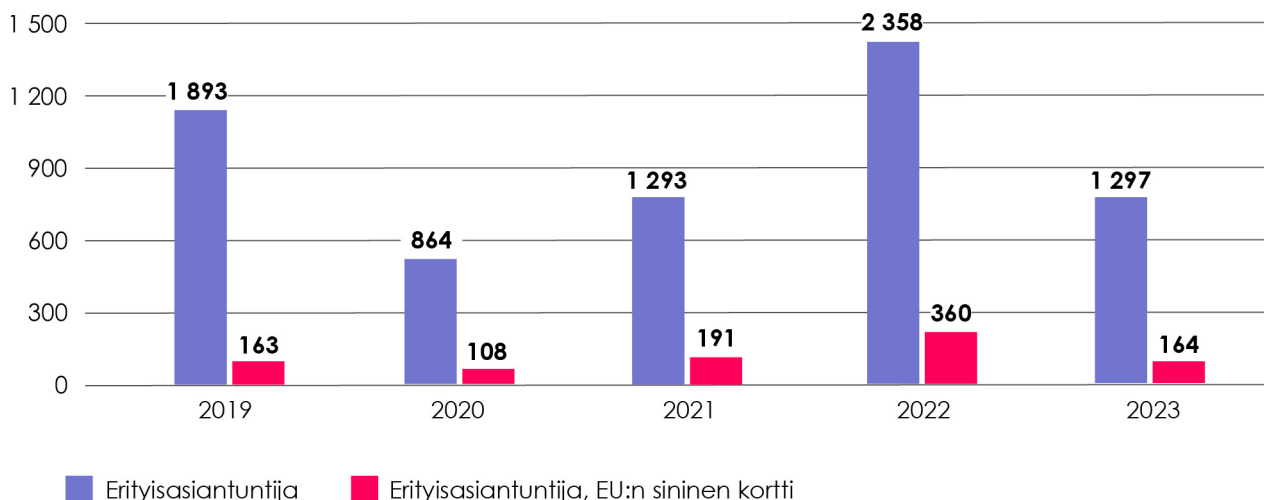
Ulkomaalaisen työvoiman rekrytointi sosiaali- ja terveydenhoitoalalle on viime vuosina ollut voimakkaassa kasvussa. Vuonna 2023 **sosiaali- ja terveydenhoitoalalle tehtyjen myön- teisten työntekijän oleskelulupapäätösten määrä oli ennätysellinen**: alalle myönnettiin 2 272 oleskelulupaa vuonna 2023, kun edellisvuonna lukumäärä oli 1 234.

Myönnetyt ensimmäiset työntekijän oleskeluluvat sosiaali- ja terveystalalle 2019–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto, 31.1.2024 - Mediatilaisuus - Maahanmuuton tilastot 2023

Erityisasiantuntijoille myönnettyjen oleskelulupien määrä laski jälkeen vuotta 2022 edeltävälle tasolle. **Erityisasiantuntijan oleskelulupia myönnettiin 1 297 kappaletta, mikä oli vajaa puolet edellisvuoden määrästä** (2 385 myönnettyä oleskelulupaa vuonna 2022). Kun mukaan lasketaan erityisasiantuntijat, joille myönnettiin Euroopan unionin sininen kortti, erityisasiantuntijoiden määrä nousee 1 461:een. Vuonna 2023 intialaiset palasivat ykkössijalle erityisasiantuntijoille myönnettyissä luvissa vuotta 2022 edeltäneen trendin mukaisesti. Vuonna 2022 yleisin kansalaisuus oli Venäjä.

Erityisasiantuntijoille myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat 2019–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

**Myös kausityöhön myönnettyjen oleskelulupien määrä jatkoi laskuaan edellisvuosis-
ta:** yhteensä 1 123 myönnettyä lupaa, kun mukaan lasketaan 3–6 kuukautta kestävä kausi-
työ sekä 6–9 kuukautta kestävä kausityö, joka edellyttää osaratkaisua (vuoden 2022 vastaava
luku: 1 324 myönnettyä oleskelulupaa).

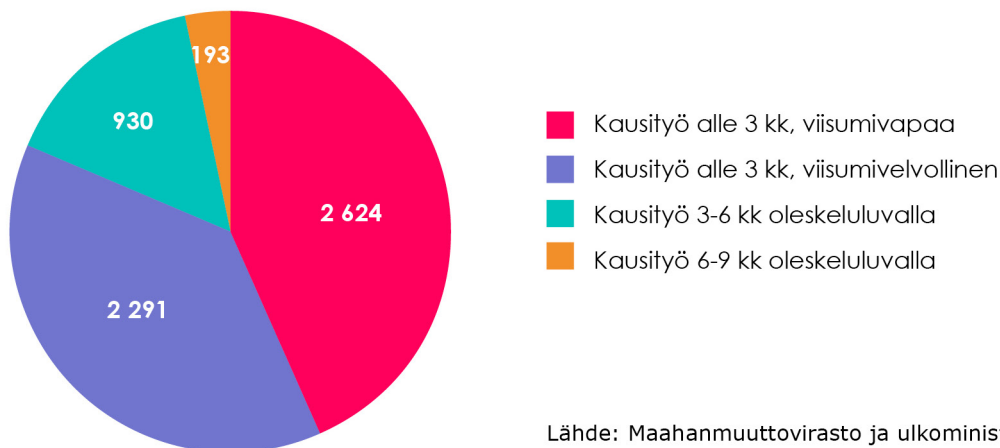
Kausityöntekijöitä Suomessa työskentelee erityisesti puutarhoilla, kasvihuoneilla, marjatiiloilla ja metsämarjanpoiminnassa. Siinä missä ukrainalaiset ovat olleet perinteisesti selvästi suurin kausityöntekijöiden lähtömaa (esimerkiksi vuonna 2021 noin 70 prosenttia kaikista kausityön perusteella myönnettävistä oleskeluluvista), muutti Venäjän hyökkäyssota tämän trendin täysin. Ukrainalaisille myönnetty tilapäinen suojelu sisältää työnteko-oikeuden, joten erillistä kausityölupaa ei tarvita. Vuonna 2022 myönnettiin 415 ja 2023 enää vain 12 kausityölupaa ukrainalaisille. Vuonna 2023 kausityötilastoja johtivat kaakkoisaasialaiset kuten kambodžalaiset, vietnamilaiset ja thaimaalaiset.

Kausityöntekijöitä saapuu Suomeen myös alle 3 kuukaudeksi, jolloin heidän ei tarvitse hakea oleskelulupaa. Mikäli lyhytaikaiseen kausityöhön tulija on lähtöisin viisumivapaasta maasta, hänen tulee hakea Maahanmuuttovirastolta kausityötodistusta.

Kausityötodistuksia myönnettiin vuonna 2023 yhteensä 2 624 kappaletta. Yleisimmin kausityötodistus myönnettiin edellisvuosien tavoin Ukrainan kansalaisille, vaikka ukrainalaisille myönnettyjen kausityötodistusten määrä jatkoi merkittävää laskuaan edellisvuosista (2022 vastaava luku 4 474 ja 2021 13 287 kpl).

Mikäli kausityöntekijä on tulossa Suomeen lyhytaikaiseen työntekoon viisumivollisesta maasta, hänen tulee hakea kausityöviisumia. Kausityöviisumeja myönnettiin vuonna 2023 yhteensä 2 291 kappaletta (2022: 2 575 kpl). Kausityöviisumeja myönnettiin eniten Thaimaan kansalaisille (917 kpl) ja toiseksi eniten Venäjän federaation kansalaisille (861 kpl).⁵⁸

Kausityöhön tulleet 2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto ja ulkoministeriö

Kasvuyrittäjän oleskelulupien määrä jatkoi kasvavaa trendiään: vuonna 2023 lupia myönnettiin yhteensä 344 kappaletta (2022: 252 kpl). Kasvuyrittäjän lupia on myönnetty vuodesta 2018 ja kategoria on ollut tasaisessa nousussa.

Jatkolupia työnteon perusteella myönnettiin yhteensä 19 476 kappaletta, joka oli merkittävä hyppäys edellisvuoden tasoon (2022: 12 374). Oleskeluoikeuttaan työn perusteella jatkoivat yleisimmin Filippiinien, Venäjän federaation, Ukrainan ja Intian kansalaiset.

Työn perusteella oleskeluluvan saaneista 32 prosenttia oli naisia ja 68 prosenttia miehiä.⁵⁹ Sukupuolijakauma ei näin ollen juuri poikennut edellisvuodesta.

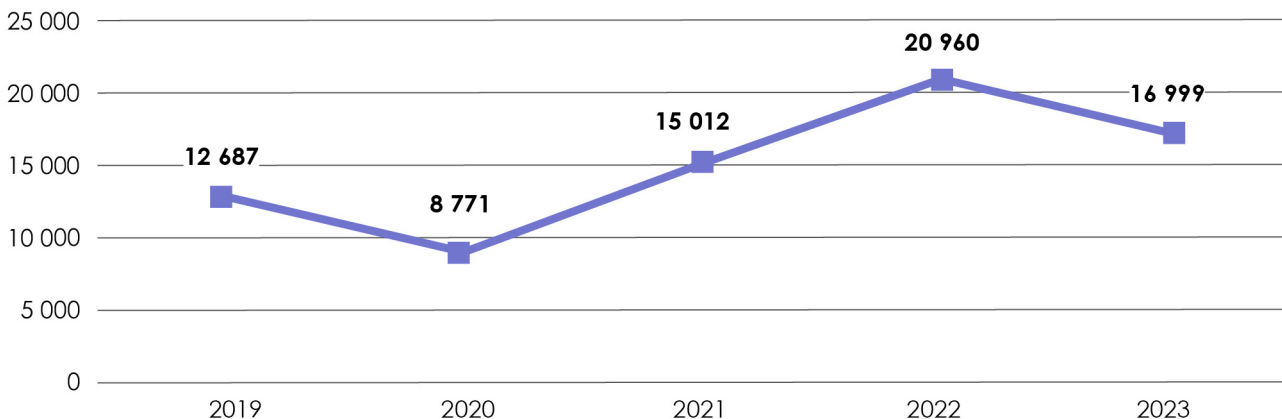
Hakemukset

Työntekoon perustuvissa ensimmäisissä oleskelulupahakemuksissa nähtiin jonkin verran laskua edellisvuoteen. Hakemuksia jätettiin 16 999 kappaletta verrattuna viime vuoden ennätysmäiseen lukuun 20 960. Työ putosi näin ollen toiselle sijalle perheen noustessa yleisimmäksi hakemuserusteeksi vuonna 2023. Jatkolupahakemuksia työnteon perusteella jätettiin yhteensä 19 740, missä taas oli hienoinen nousu vuoden 2022 lukuihin verrattuna (14 757). Jatkoluissa työ oli edelleen yleisin hakemuseruste.

⁵⁸ Ulkoministeriön kausityöviisumitilastot 2023. Saatu sähköpostilla 8.3.2024. Mukana luvussa myös luonnonmarjanpoimijat, jotka eivät hae kausityöviisumia, vaan normaalin Schengen-viisumin.

⁵⁹ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

Ensimmäiset työperusteiset oleskelulupahakemukset 2019–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työperusteisten oleskelulupahakemusten kokonaismäärä laski vuonna 2023 edellisvuoteen verrattuna, mutta pysyi kuitenkin historiallisessa vertailussa korkeana. Nousevan trendin taustalla on Suomen työvoimapula ja yritysten rekrytointiverkostojen kehittyminen. Vuoden 2022 erityisen korkean hakemuskokouksen taustalla oli pääasiassa Ukrainan sodan seurauksena lisääntyneet Venäjän kansalaisten hakemukset, kun taas vuonna 2023 talouden taantuma ja rakennusalan hiljentyminen vaikuttivat hakemuskokouksen laskuun.

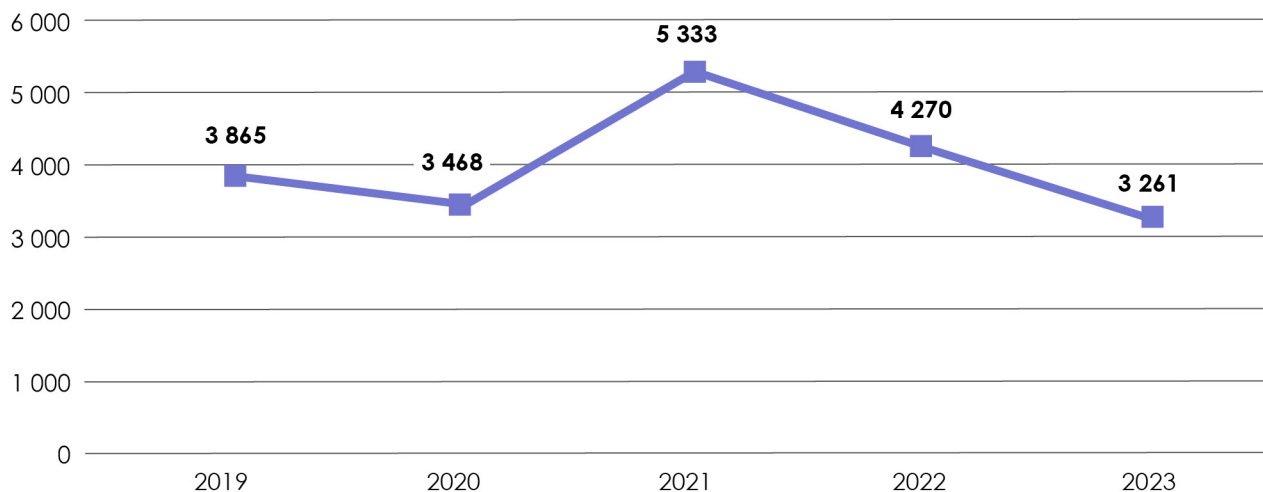
Vapaa liikkuvuus EU- ja ETA-alueelta

Työn perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrä ei kuitenkaan anna täysin kattavaa kuvaa ulkomaisesta työvoimasta Suomessa, sillä kaikkien Suomeen töihin tulevien ei tarvitse hankkia oleskelulupaa. Osa ulkomaisesta työvoimasta saapuu Suomeen vapaan liikkuvuuden EU- ja ETA-alueelta. EU-kansalaiset voivat oleskella ja työskennellä Suomessa vapaasti kolmen kuukauden ajan rekisteröimättä oleskeluoikeuttaan. Yli kolme kuukautta Suomessa oleskelevien EU-kansalaisten tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa.

Vuonna 2023 työn perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröi 3 261 EU-kansalaista. Luvussa oli pientä pudotusta verrattuna edellisvuoteen (4 270) ja yleisesti trendi jatkui laskevana.

Vajaa neljännes (23 %) työntekijöiden perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineistä EU-kansalaisista oli kansalaisuudeltaan virolaisia (745 henkilöä). Työntekijöiden perusteella Suomeen tultiin myös mm. Saksasta ja Romaniasta.

Työn perusteella oleskeluoikeutensa rekisteröineet EU-kansalaiset 2019–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Työperusteista maahanmuuttoa koskevia lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Helmikuussa voimaan tulleet lakimuutokset

Ulkomaalaislakiin tehtiin alkuvuonna useita **työperusteista maahanmuuttoa sujuvoittavia muutoksia**.⁶⁰ Lakimuutokset tulivat voimaan 23.2.2023. Alkuvuoden lakimuutokset ovat osa suurempaa kokonaisuutta, jonka tavoitteena on lyhentää lupien käsittelyaika keskimäärin yhteen kuukauteen. Tehdyt muutokset tukevat muita jo tehtyjä toimenpiteitä, joilla työperusteisia oleskelulupaprosesseja on nopeutettu ennen vuotta 2023.⁶¹

Uudet säännökset **mahdollistavat automaation hyödyntämisen** entistä laajemmin ja eri viranomaisrekistereistä saatavien tietojen käyttämisen. Tämä vähentää tarvetta pyytää tietoja hakijalta tai työnantajalta.

Laissa säädettiin myös **työnantajan sertifiointista**. Se voidaan myöntää hakemuksesta työnantajalle, joka rekrytoi paljon ulkomaista työvoimaa ja joka on erilaisten taloudellisten ja muiden tunnuslukujen perusteella todettu luotettavaksi toimijaksi oleskelulupa-asioissa. Työnantajien sertifiointi nopeuttaa välillisesti kaikkien työnantajien lupaprosesseja, kun toistuvista työvaiheista vapautuu resursseja muiden lupien käsittelyyn.

Lisäksi säädettiin kaksi uutta lupaperustetta. Suomessa tutkinnon tai tutkimuksen suorittaneelle

⁶⁰ Esim. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 216/2023 ja Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain muuttamisesta 217/2023.

⁶¹ Maahanmuuttovirasto, tiedote 23.2.2023.

säädettiin omasta luvasta, jonka myöntämisessä voidaan huomioida toimeentulon turvaamista laajasti. Muutoksella edistetään opiskelijoiden jäämistä Suomeen. Myös erityisasiantuntijan oleskeluluvasta säädettiin omamaan lupanaan. Luvan myöntäminen edellyttää vähintään keskimääräisen palkansaajan bruttoansion tasoista palkkaa.⁶²

Uuden hallitusohjelman käynnistämät muutokset

Uusi hallitusohjelma käynnisti kesäkuussa merkittäviä muutoksia Suomen maahanmuuttopolitiikassa. **Sitoutuminen työperusteisen maahanmuuton sujuvoittamiseen kuitenkin jatkuu.** Esimerkiksi työ- ja opiskeluperusteista maahanmuuttoa edistävän Talent Boost -ohjelman toimeenpanoa jatkettiin. Ohjelman tavoitteet määriteltiin uudelleen marraskuussa 2023 yhteensopiviksi uuden hallitusohjelman tavoitteiden kanssa.⁶³

Työ- ja elinkeinoministeriössä käynnistettiin syyskuussa hallitusohjelman mukaisesti lakihanke, jonka tarkoituksena on sitoa työperusteinen oleskelulupa entistä vahvemmin työntekoon. Hankkeessa valmistellaan lakimuutosta, jonka mukaan työperusteisella oleskeluluvalla olevan henkilön olisi jatkossa poistuttava Suomesta, jos työsuhde päättyy eikä hän ole kolmen kuukauden kuluessa solminut uutta.⁶⁴

Samoin käynnistettiin lakihanke, jossa valmistellaan työntekijän oleskeluluvan tuloajan nostamista. Työntekijän oleskeluluvalla suunnitellaan uutta 1 600 euron tuloajaa. Tarkoituksena on varmistaa, että Suomeen töihin tulevat saavat työstä palkkaa, jolla tulee toimeen. Samalla pyritään torjumaan työvoiman hyväksikäyttöä.⁶⁵ Hallituksen esitysluonnos lähetettiin lausuntokierrokselle joulukuussa 2023.⁶⁶

Teema: Kansainvälinen rekrytointi

Kansainväliset rekrytoinnit yleistyvät sosiaali- ja terveysalalla, sillä ala kärsii merkittävästä osaajapulasta. **Sosiaali- ja terveysalan kansainvälisiin rekrytointeihin laadittiin uudet vastuullisuussuositukset.** Suositukset laadittiin osana sosiaali- ja terveysministeriön koordinoiman, marraskuussa 2021 käynnistetyn Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyys ja saatavuus -ohjelman työtä. Suositukset laadittiin sen varmistamiseksi, että työnantajilla on riittävästi osaamista hoitaa rekrytoinnit vastuullisesti. Suositukset on tarkoitettu laajasti alan toimijoille, kuten sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjille sekä julkisille ja yksityisille palveluntuottajille. Suositukset laati Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI yhteistyössä TEM:n, STM:n sekä laajan alan asiantuntijoista ja työmarkkinajärjestöistä koostuvan sidosryhmän kanssa.⁶⁷

⁶² Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 16.2.2023.

⁶³ Valtioneuvosto (2023 b), Talent Boost 2023–2027 - Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimenpideohjelma.

⁶⁴ Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 8.9.2023.

⁶⁵ Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 5.9.2023.

⁶⁶ Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 20.12.2023.

⁶⁷ Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 15.2.2023.

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi laadittu strateginen tiekartta 2022-2027 julkaistiin helmikuussa 2023. Tiekarttaa valmisteltiin sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyys ja saatavuus -ohjelmakokonaisuutta varten asetussa työryhmässä. Tiekartassa todetaan, että kansainvälistä rekrytointia ja työperusteista maahanmuuttoa on välttämätöntä tehostaa. Alustavaksi tavoitteeksi asetetaan, että kansainvälisellä rekrytoinnilla voitaisiin kattaa 10 prosenttia sosiaali- ja terveysalan henkilöstön lisäystarpeesta vuoteen 2030 mennessä. Tiekartassa tehdyn laskelman mukaan tämä 10 prosentin lisäys tarkoittaisi 20 000 henkilöä. Tiekartassa todetaan, että sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten onnistunut lisääminen edellyttää toimia myös valtiolta.⁶⁸

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti **asiantuntijaryhmän helpottamaan ulkomailta tutkimonsa suorittaneiden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten pääsyä Suomen työmarkkinoille**. Myös tämä toimenpide on osa Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden ohjelman toimeenpanoa. Asiantuntijaryhmän tavoitteena on sujuvoittaa EU/ETA-maiden ulkopuolella sosiaali- ja terveysalan koulutuksen suorittaneiden ammatinharjoittamisoikeuteen liittyviä prosesseja ja järjestää niitä tukevaa koulutusta.⁶⁹

⁶⁸ Sosiaali- ja terveysministeriö (2023), Tiekartta 2022–2027 – Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaaminen.

⁶⁹ Sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivut (päiväämätön), Hankesivu: Sosiaali- ja terveysalan rekrytoinnin laillistamisprosessin ja sitä tukevan koulutuksen asiantuntijaryhmä.

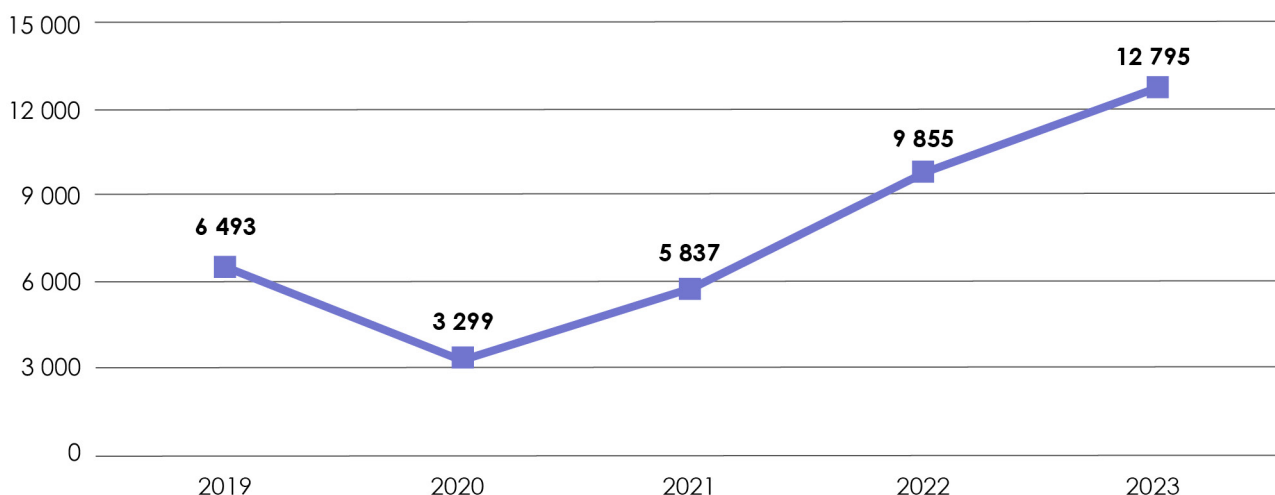
3.2. Opiskelijat

Päätökset ja hakemukset⁷⁰

Opiskelijoiden maahanmuutossa jatkettiin voimakasta kasvavaa trendiä. Vuonna 2023 ensimmäisiä oleskelulupia opiskelun perusteella myönnettiin jälleen kerran enemmän kuin koskaan aiemmin: 12 795 kappaletta. Vertailuluku vuodelta 2022 oli 9 855.

Opiskeluperusteisten hakemusten määrä oli niin ikään korkeampi kuin aikaisempina vuosina: 12 867 kappaletta.

Ensimmäiset oleskelulupahakemukset opiskelun perusteella 2019–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Aasian maat ja etenkin Etelä-Aasia olivat merkittävästi edustettuina vuonna 2023 opiskeluperusteisissa oleskeluluissa. Suomeen saapui opiskelijoita eniten Bangladeshista, Sri Lankalta, Kiinasta, Intiasta ja Nepalista.

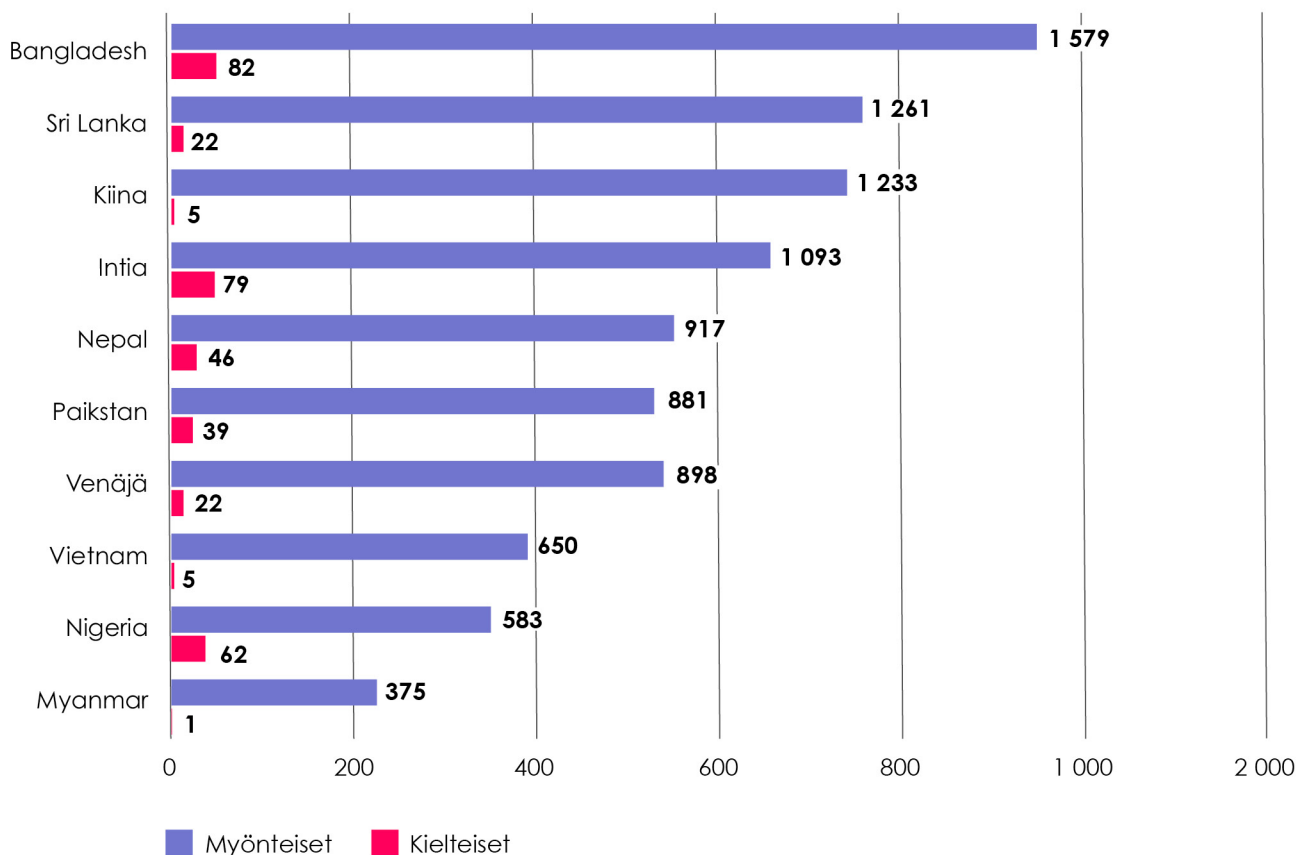
Myönteinen päätös opiskelijan oleskelulupahakemukseen tehtiin 95 prosentissa tapauksista ja kielteinen 4 prosentissa tapauksista. Loput hakemuksista raukesivat (n. 1 %).

Uusia määräaikaista oleskelulupia opiskelun perusteella eli niin sanottuja jatkolupia myönnettiin 3 297 kappaletta. Määrä oli lähellä edellisvuoden tasoa (2022: 3 616). Opiskelun perusteella oleskeluoikeuttaan Suomessa jatkaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Venäjä, Vietnam, Bangladesh, Kiina ja Intia. Naisten osuus kääntyi lievään nousuun. Opiskelun perusteella oleskeluvan saaneista 51 prosenttia oli naisia ja 49 prosenttia miehiä.⁷¹

⁷⁰ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

⁷¹ Sisältää sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat opiskelijoille.

Päätökset ensimmäisiin oleskelulupahakemuksiin opiskelun perusteella 2023 – 10 yleisintä kansalaisuutta

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Kesällä julkaistu uusi hallitusohjelma aiheutti muutoksia Suomen maahanmuuttopolitiikan painopisteisiin. Opiskeluperusteisen maahanmuuton suhteen ei kuitenkaan tapahtunut merkittävää linjamuutosta.

Hallitusohjelma korostaa, että opiskeluperusteisen maahanmuuton on oltava hallittua.⁷² Toisaalta **opiskeluperusteinen maahanmuutto nähdään edelleen hyödylliseksi ja toivottavaksi** Suomen talouskasvun ja kilpailukyvyn näkökulmasta. Työ- ja opiskeluperusteista maahanmuuttoa edistävän Talent Boost -ohjelman tavoitteet määriteltiin uudelleen marraskuussa 2023 yhteensopiviksi uuden hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. Talent Boost -ohjelman toimenpiteet pyrkivät kasvattamaan kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden määrää Suomessa ja lisäämään kannustimia jäädä Suomeen töihin valmistumisen jälkeen. Samalla pyritään varmistamaan, että opiskeluperusteinen maahantulo on hallittua.⁷³

⁷² Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023.

⁷³ Valtioneuvosto (2023 b), Talent Boost 2023–2027 - Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimenpideohjelma

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti elokuussa työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella kolmansista maista saapuvien korkeakouluopiskelijoiden **lukuvuosimaksujen korottamista**. EU- ja ETA-maiden ulkopuolisilta opiskelijoilta on peritty lukuvuosimaksuja vuodesta 2016 alkaen.⁷⁴ Kansainvälisten opiskelijoiden nettomaksut olivat Suomessa vuonna 2023 noin 1 500 euroa vuodessa. Monet yliopistot vaativat kuitenkin huomattavasti korkeampia maksuja.⁷⁵ Työryhmältä odotetaan myös ehdotuksia lainsäädännöksi, jolla estetään lukuvuosimaksujen kiertämistä ja palautetaan käyttöön korkeakoulujen hakemusten käsittelymaksut. Työ perustuu uuden hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan hallitus etenee kohti EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukukausimaksujen täyskatteellisuutta.⁷⁶

Maahanmuuttovirasto otti lokakuussa 2023 käyttöön **automaattisen päätöksenteon opiskelijoiden ensimmäisissä oleskeluluvissa**.⁷⁷ Kyseessä oli ensimmäinen lupakategoria, jossa automaattinen päätöksenteko otettiin käyttöön. Käyttöänoton tulosten perusteella automaattista on tarkoitus laajentaa myös muihin asiakasryhmiin. Automaation käyttöänoton mahdollistivat toukokuussa 2023 voimaan tulleet lakimuutokset.⁷⁸

⁷⁴ Opetus- ja kulttuuriministeriö, tiedote 22.10.2015.

⁷⁵ Helsingin Sanomat, 7.6.2023.

⁷⁶ Opetus- ja kulttuuriministeriö, tiedote 22.8.2023.

⁷⁷ Maahanmuuttovirasto, tiedote 19.10.2023.

⁷⁸ Esim. Laki hallintolain muuttamisesta, 487/2023.

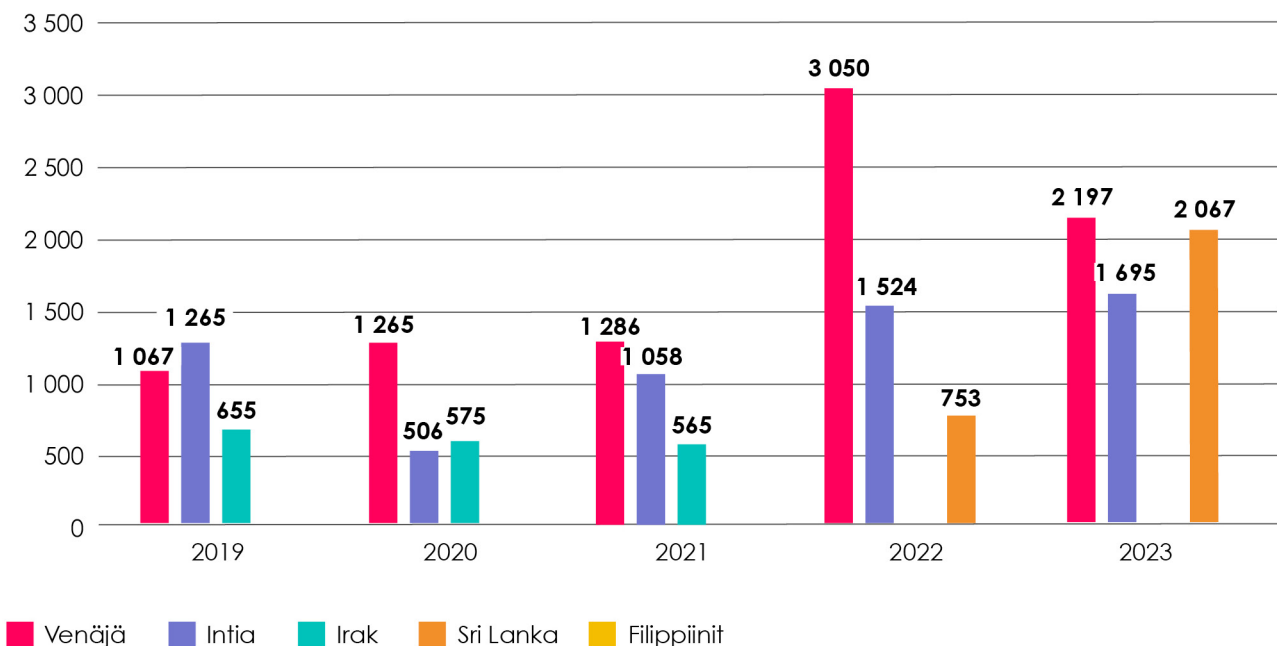
3.3. Perheenyhdistäminen

Päätökset ja hakemukset⁷⁹

Vuonna 2023 ensimmäisen oleskeluluvan perhesiteen perusteella sai ennätysmäiset 20 278 ulkomaalaista. Perhesideperusteisten oleskelulupien määrät ovat olleet hienoisessa nousussa pitkällä aikavälillä, mutta lupien määrä on pyörinyt noin 10 000 myönnetyn oleskeluluvan tietämissä. Vuonna 2022 kasvu hypähti kuitenkin yli 15 000 myönnetyn luvan rajapyykin ja vuonna 2023 saavutettiin yli 20 000 hakemusta. Päätöksistä 92 prosenttia oli myönteisiä ja 6 prosenttia kielteisiä. Loput raukesivat (n. 1 %).

Viime vuosina kärkisijaa perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneiden kansalaisuuksissa ovat perinteisesti pitäneet Venäjä, Irak ja Intia, mutta vuonna 2023 näihin tuli joitain muutoksia. Vuonna 2023 Venäjä oli edelleen suurin kansallisuus, mutta Sri Lanka nousi toiselle sijalle Intian ohi. Intian jälkeen suurimmat ryhmät olivat Filippiinit ja Bangladesh. Kuten opiskelijoiden oleskeluluvissa, myös perhesideluvissa on nähty nousua etenkin Aasian maiden suunnalta.

Perhesiteen perusteella myönnetyt oleskeluluvat, kolme suurinta kansalaisuutta 2019–2023

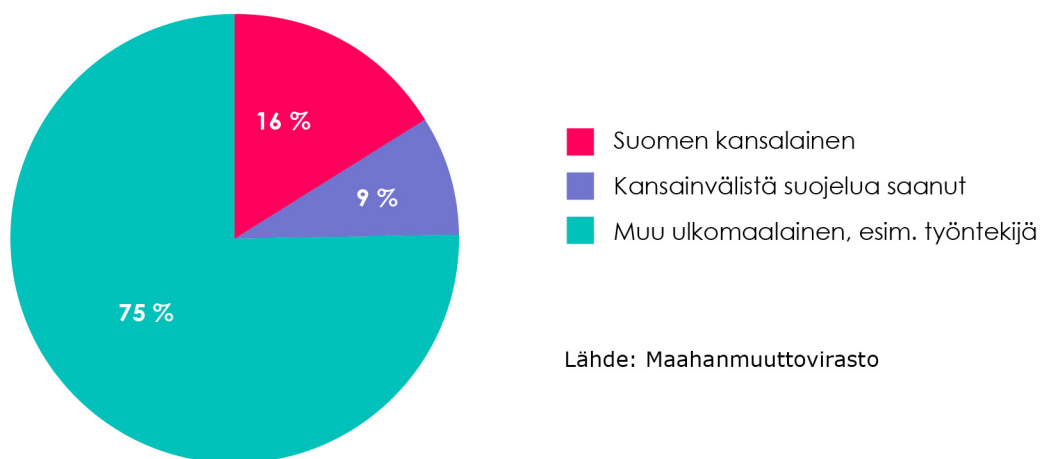
Lähde: Maahanmuuttovirasto

⁷⁹ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

Ensimmäisiä oleskelulupahakemuksia perhesiteen perusteella jätettiin 21 583 kappaletta. Vuonna 2022 hakemuksia jätettiin 18 981 hakemusta, joten määrät ovat olleet merkittävässä kasvussa. Hakemuksissa Sri Lanka nousi yleisimmäksi kansalaisuudeksi (2 154 kpl).

Perhesiteen perusteella myönnettyt ensimmäiset oleskeluluvat voidaan jaotella perheenkokoajan mukaan. Noin 16 prosentissa tapauksista perheenkokoaja oli Suomen kansalainen eli perhesideperusteinen oleskelulupa myönnettiin Suomen kansalaisen perheenjäsenelle. Selvästi vähiten oli tilanteita, joissa perheenkokoaja oli Suomesta kansainvälistä suojelua saanut henkilö. Valtaosassa tapauksista perheenkokoaja oli ”muu ulkomaalainen”, eli oleskeluluvan Suomesta saanut henkilö, kuten Suomessa työntekijän oleskeluluvalla oleskeleva henkilö (yht. 15 239 kpl).

Vuonna 2023 myönnettyt perhesideperusteiset oleskeluluvat perheenkokoajan perusteella eroteltuna

Jatkolupia perhesiteen perusteella myönnettiin 17 284 kappaletta. Määrä nousi merkittävästi edellisvuodesta, jolloin vastaavia lupia myönnettiin 11 130 kappaletta. Perhesiteen perusteella jatkoluvan saaneiden yleisimmät kansalaisuudet olivat Venäjä, Intia ja Ukraina, kuten edellisvuonnakin.

Perhesiteen perusteella oleskeluluvan saaneista 58 prosenttia oli naisia ja 42 prosenttia miehiä.⁸⁰

Perhesyiden vuoksi Suomeen saapui kolmansien maiden kansalaisten lisäksi myös EU-kansalaisia. **1 646 EU-kansalaista rekisteröi oleskeluoikeutensa Suomessa perhesiteen perusteella.** Määrä oli aavistuksen edellisvuotta alhaisempi: vuonna 2022 vastaavia rekisteröintejä tehtiin 1 994 kappaletta. Selvästi yleisimmin oleskeluoikeutensa perheen perusteella rekisteröivät virolaiset, kuten aikaisempinakin vuosina.

⁸⁰ Mukaan on laskettu sekä ensimmäiset oleskeluluvat että jatkoluvat.

Lisäksi Maahanmuuttovirasto myönsi perheenjäsenen oleskelukortteja yhteensä 928 kappaletta. EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortin voi saada EU-kansalaisen perheenjäsen, joka ei ole EU-kansalainen. Eniten EU-kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortteja myönnettiin Venäjän federaation kansalaisille.

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Helmikuussa 2023 voimaan tulleet lakimuutokset

Helmikuussa 2023 tuli voimaan **kaksi alaikäisten perheenyhdistämistä helpottavaa lainmuutosta**. Käytännössä niitä kuitenkin sovellettiin jo vuonna 2022. Ensimmäisen mukaan kansainvälistä suojelua saavalta alaikäiseltä perheenkokoajalta ei edellytetä turvattua toimeentuloa hänen perheenjäsenensä hakiessa oleskelulupaa Suomeen. Toinen lainmuutos koski alaikäisen määritelmää. Sen mukaan lapsen alaikäisyys määrittyy oleskelulupahakemuksen jättämishetken mukaan, eikä enää hakemuksen ratkaisuhetken mukaan. Lakimuutoksista ensimmäinen koski vakiintuneen ratkaisukäytännön saattamista lainsäädännön tasolle ja jälkimmäinen perustui Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuun.

Muita perheenyhdistämistä koskevia lakimuutoksia ei vuonna 2023 tehty tai tullut voimaan. Sen sijaan kesäkuussa julkaistu uusi hallitusohjelma määritteli uudelleen Suomen perheenyhdistämiskäytäntöjen tulevan suunnan.

Uuden hallitusohjelman käynnistämät muutokset

Hallitusohjelmassa esitettiin tiukennuksia perheenyhdistämissä politiikkaan. Esimerkiksi perheenkokoajana toimivalle puolisolalle suunniteltiin otettavaksi käyttöön 21 vuoden vähimmäisikäraja.

Myös **alaikäisten perheenyhdistämiskäytäntöjä pyrittiin jälleen tiukentamaan**. Hallitusohjelmassa todettiin, että alaikäisen perheenkokoajan kohdalla palataan edellistä vaalikautta edeltäneeseen oikeustilaan huomioiden kuitenkin Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisut. Tarkoitus on siis nähtävästi ottaa alaikäisen perheenkokoajan kohdalla jälleen käyttöön edellytys turvatusta toimeentulosta. Alaikäisyyden määrittämisen ajankohtaa ei hallitusohjelman mukaan nähtävästi kuitenkaan olla muuttamassa, koska kyseinen lakimuutos perustui Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuun eikä Suomi siten voi siitä poiketa.

Kansainvälistä suojelua saavien perheenkokoajien perheenyhdistämisissä on tarkoitus ottaa käyttöön kahden vuoden asumisaikavaatimus. Hallitusohjelmassa kaavaillaan myös esimerkiksi lähtömaassa suoritettavaa kielitestiä kansainvälistä suojelua saavien puolisoille ennen perheenyhdistämistä.

Lume- ja pakkoavioliittoihin pyritään myös puuttumaan ja perheenyhdistämisjärjestelmän hyväksikäyttö estämään lume- ja pakkoavioliittotilanteissa.

Perheenyhdistämistä koskevia lakihankkeita ei ehditty käynnistää vielä vuoden 2023 puolella.

4. Kansainvälinen suojelu

4.1. Turvapaikanhakijat

Hakemukset ja päätökset⁸¹

Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä pysyi vuonna 2023 edellisvuosien tapaan suhteellisen alhaisena. Turvapaikkahakemuksia tehtiin 5 372 kappaletta. Kansainvälisen suojelun saralla merkittävä kehityskulku oli edelleen Ukrainasta Venäjän hyökkäyssotaa paenneet, jotka hakivat Suomesta pääasiassa tilapäistä suojelua (19 426 hakemusta). Tilapäisen suojelun hakemusten määrä putosi kuitenkin merkittävästi vuoteen 2022, jolloin hakemuksia jätettiin 47 302.

Kun aiemmin kärkisijaa pitäneet Somalia ja Afganistan jäivät vuonna 2022 kauas Ukrainan ja Venäjän taakse, palasivat ne taas vuonna 2023 tilastojen kärkeen. Kun vuonna 2022 Ukrainan sota hallitsi kansainvälisen suojelun tehtäväkenttää vuonna 2022 myös turvapaikkahakemusten osalta, vuonna 2023 ukrainalaisten suojeluntarve käsiteltiin käytännössä kokonaan tilapäisen suojelun prosessin kautta.

Vuonna 2022 venäläisten hakemusmäärät nousivat selvästi keväällä sodan alkamisen jälkeen ja vielä selvemmin syksyllä Venäjän liikekannallepanon julistamisen jälkeen (2022: 1 172, 2021: 207). Vuonna 2023 Venäjän kansalaiset jättivät yhteensä 416 turvapaikkahakemusta.

Turvapaikanhakijoiden yleisimmät kansalaisuudet top-3 vuosina 2019–2023

2019	2020	2021	2022	2023
Irak (1431)	Irak (1 111)	Irak (612)	Ukraina (1 805)	Somalia (911)
Somalia (483)	Somalia (465)	Afganistan (403)	Venäjä (1 172)	Syyria (692)
Turkki (388)	Afganistan (364)	Somalia (316)	Irak (652)	Irak (659)

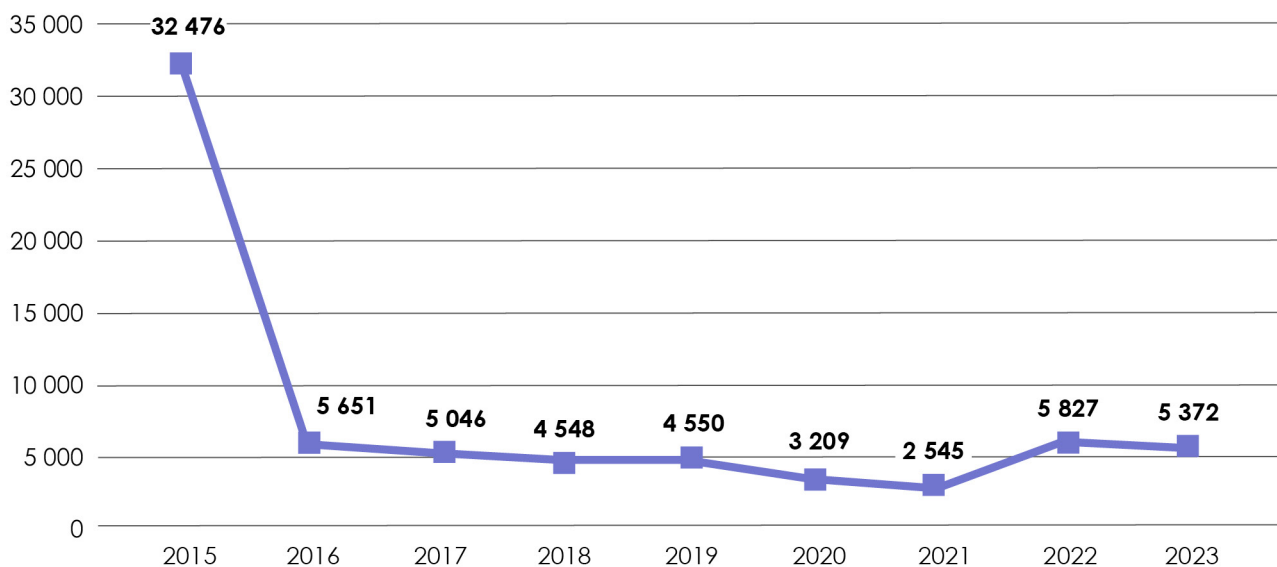
Lähde: Maahanmuuttovirasto. Huom. ei sisällä tilapäisen suojelun hakemuksia.

⁸¹ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

Turvapaikkahakemusten **kokonaismäärää nosti itärajalla syksyn 2023 aikana rekisteröidyt 1 282 turvapaikkahakemusta**. Itärajalta saapuneet turvapaikanhakijat olivat pääosin 20-30-vuotiaita miehiä, mutta mukana tuli myös jonkin verran mukana hakevia sekä ilman huoltajaa olevia alaikäisiä. Turvapaikanhakijoiden joukossa oli yli 20 kansalaisuutta, mutta suurin osa heistä oli Syyrian, Somalian tai Jemenin kansalaisia.⁸²

Uusintahakemusten suhteellinen osuus kaikista turvapaikkahakemuksista oli aikaisempina vuosina korkeimmillaan jopa 60 prosenttia kaikista hakemuksista (vuonna 2020).⁸³ Vuonna 2022 uusintahakemusten osuus laski merkittävästi 15 prosenttiin ja pysyi samana myös vuonna 2023.

Turvapaikkahakemukset 2015–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto teki vuonna 2023 yhteensä 3 586 päätöstä turvapaikkahakemukseen.

Päätöksistä myönteisiä oli 43 prosenttia. Lukumäärällisesti myönteisiä päätöksiä tehtiin 1 571 kappaletta, joista valtaosa oli turvapaikkoja. Kielteinen päätös tehtiin 21 prosenttiin hakemuksista (752 kpl). Tutkimatta jätettiin 19 prosenttia hakemuksista (673 kpl), joko siksi että kyseessä oli uusintahakemus, jossa ei esitetty uusia perusteita, taikka toinen EU:n jäsenvaltio oli vastuussa hakemuksen käsittelystä tai hakijalla oli jo oleskeluoikeus toisessa jäsenvaltiossa. Asia raukesi 16,5 prosentissa tapauksista.

⁸² Maahanmuuttovirasto, tiedote 31.1.2024.

⁸³ Uusintahakemuksella tarkoitetaan kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, jonka ulkomaalainen tekee saatuaan lainvoimaisen päätöksen aikaisemmin tekemäänsä hakemukseen (UikL 102 §).

Maahanmuuttovirasto arvioi, että turvapaikkapäätösten pysyvyys muutoksenhaussa oli vuoden aikana hyvällä tasolla niissä kategorioissa, jotka kertovat päätöksen laadusta eli missä palautuksen syy on katsottava Maahanmuuttoviraston päätöksenteosta johtuvaksi.

Laintulkinta ja menettelyvirheiden johdosta palautui 2 prosenttia ja erilaisen tosiasiaharkinnan vuoksi 4 prosenttia niistä päätöksistä, joista oli tehty valitus.

Valtioneuvoston päätöksen 17.11.2022 perusteella Suomeen siirrettiin Ranskasta seitsemän turvapaikanhakijaa. Siirtojen valmistelu aloitettiin vuoden 2022 puolella, mutta siirrot toteutettiin alkuvuodesta 2023. Valtioneuvoston päätöksen 15.12.2022 perusteella Suomeen siirrettiin Espanjasta, Italiasta, Kreikasta, Kyprokselta ja Maltalta yhteensä 175 turvapaikanhakijaa. Kyprokselta siirrettiin 55 hakijaa ja muista valtioista 30 kustakin. Menettely ja siirrot toteutettiin kokonaisuudessaan vuoden 2023 aikana.⁸⁴

Hallitusohjelman linjauksiin perustuvat kehityskulut

Kesäkuussa julkaistu **hallitusohjelma määrittä uudelleen Suomen turvapaikkapolitiikan suunnan**. Hallitusohjelmassa linjataan, että Suomi ottaa käyttöön EU:n turvapaikkasäädösten mahdollistamat tiukennukset. Hallitusohjelmakirjauksen mukaan Suomessa "(o)tetaan käyttöön määritelmä-, menettely- ja paluudirektiivien mahdollistamat tiukennukset ja parhaat käytännöt, jotka tukevat hallituksen tavoitteita tiukentaa turvapaikkapolitiikkaa".

Hallitusohjelman mukaiset uudistukset käynnistyivät vuonna 2023. **Sisäministeriö asetti kolme hanketta, joiden tavoitteena on hallitusohjelman mukaiset tiukennukset kansainväliseen suojeluun:**

Ensimmäisessä hankkeessa on tarkoitus toteuttaa määritelmädirektiivin mahdollistamat tiukennukset. Määritelmädirektiivi määrittelee, kenelle myönnetään kansainvälistä suojelua ja mitä oikeuksia kansainvälistä suojelua saavilla henkilöillä on. Hankkeessa **kansainvälinen suoje-lu on tarkoitus muuttaa luonteeltaan väliaikaiseksi ja lyhentää kansainvälisen suoje-lun lupien pituus direktiivin mahdollistamaan minimiin**. Turvapaikan myöntämisen perusteella myönnetty oleskelulupa olisi jatkossa kestoaltaan kolme vuotta ja toissijaisen suojelun perusteella myönnetty lupa yhden vuoden.⁸⁵

Toisessa hankkeessa on tarkoitus ottaa käyttöön **rajamenettely** mallilla, joka hyödyntää täysimääräisesti ja tilanteen edellyttämällä tavalla direktiivin liikkumavaran. Rajamenettelyn lisäksi hankkeen tavoitteena on **laajentaa nopeutetun turvapaikkamenettelyn soveltamisen** kaikkiin turvapaikkamenettelydirektiivin sallimiin tilanteisiin.⁸⁶ Jo edellinen hallitus esitti rajamenettelyn ottamista lainsäädännön keinovalikoimaan yhdeksi keinoksi, jolla voitaisiin paran-

⁸⁴ Op cit. Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2023

⁸⁵ Sisäministeriö, tiedote 23.10.2023.

⁸⁶ Ibid.

taa mahdollisuuksia hallita Suomen alueelle jo suuntautunutta muuttoliikettä, kun maahantulojen määrä on lyhyessä ajassa poikkeuksellisen suuri tai kun maahantulo tapahtuu vieraan valtion vaikutuksesta. Hallituksen esitys 103/2022 vp annettiin eduskunnalle kesäkuussa 2022. Esitystä ei ehditty käsitellä loppuun eduskunnassa, vaan se raukesi keväällä 2023 vaalikauden vaihtuessa.⁸⁷

Kolmannessa hankkeessa **turvapaikkaprosessia tehostetaan** hallitusohjelman mukaisesti. Turvapaikkaprosessi on tarkoitus sitoa selkeämmin menettelydirektiiviin, joka säätelee turvapaikkaprosessin menettelyistä kuten turvapaikkapuhuttelujen tekemisestä, turvapaikanhakijan oikeusavusta ja valitusoikeudesta. Muutoksilla on tarkoitus tukea etenkin hakijan henkilöllisyyden varmistamista mahdollisimman aikaisessa vaiheessa prosessia. Turvapaikkapuhuttelun merkitystä painotetaan hankkeessa. Turvapaikkapuhuttelupöytäkirjan läpikäynnistä yhdessä hakijan kanssa on tarkoitus luopua ja sen sijaan varmistaa hakijan oikeusturvan toteutuminen toisella tapaa.⁸⁸

Välineellistetty maahantulo Suomen itärajalla

Venäjä kohdisti Suomeen loppuvuonna 2023 **välineellistettyä maahantuloa**. Tämän seurauksena vuoden päättyessä oltiin poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa koko Suomen itäraja eli Suomen ja Venäjän välinen maaraja oli suljettu rajanylityksiltä. Tilanne eteni vaiheittain, kun Suomi puuttui Venäjän hybridivaikuttamiseen asteittain kovenevien rajoitusten avulla:

Syksyllä Suomeen alkoi saapua Venäjältä normaalia enemmän turvapaikanhakijoita. Rajavartiolaitoksen mukaan Venäjän viranomaisten toiminta Suomen ja Venäjän maarajalla oli muuttunut aiemmasta siten, että matkustaminen Venäjältä Suomeen oli alettu sallia puuttuvista matkustusasiakirjoista huolimatta.⁸⁹

Marraskuun puolivälissä Suomen viranomaiset totesivat olevan selviä viitteitä siitä, että vieraan valtion viranomaisilla tai mulla toimijoilla on ollut osuus rajan ylittäneiden henkilöiden Suomeen saapumisen edesauttamisessa. **Valtioneuvosto teki 16.11. päätöksen Vaalimaan, Nuijamaan, Imatran ja Niiralan rajanylityspaikkojen sulkemisesta.** Kansainvälisen suojelun hakeminen Suomen ja Venäjän välisellä maarajalla keskitettiin Vartiuksen ja Sallan rajanylityspaikoille. Päätöksen oli määrä olla voimassa 18.2.2024 saakka.⁹⁰

Noin viikkoa myöhemmin Valtioneuvosto totesi, että säännöstenvastaiset rajanylitykset ovat siirtyneet avoinna oleville rajanylityspisteille. Viranomaisten mukaan nyt oli selvää, että vieraan valtion viranomaiset tai muut tekijät vaikuttivat ilmiöön. Valtioneuvosto päätti **sulkea 24.11.**

⁸⁷ Eduskunnan verkkosivut (viimeksi julkaistu 9.2.2024), Asian käsittelytiedot HE 103/2022 vp.

⁸⁸ Op. cit. Sisäministeriö, tiedote 23.10.2023.

⁸⁹ Helsingin Sanomat, 12.11.2023.

⁹⁰ Valtioneuvosto (16.11.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/4; Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 16.11.2023.

lähtien myös Kuusamon, Vartiuksen ja Sallan rajanylityspaikat jättäen vain kaikkein pohjoisimman **Raja-Joosepin rajanylityspaikan** avoimeksi kansainvälisen suojelun hakemiselle.⁹¹

Muutamia päiviä myöhemmin valtioneuvosto totesi säännöstenvastaisen maahantulon siirtyneen Raja-Joosepin rajanylityspaikalle. Valtioneuvosto päätti myös tämän **viimeisen Suomen ja Venäjän välisellä maarajalla avoinna olevan rajanylityspaikan sulkemisesta 30.11. alkaen ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä avoinna oleville lentoliikenteen ja vesiliikenteen rajanylityspaikoille**. Kansainvälistä suojelua ei siten ollut mahdollista hakea lainkaan Suomen ja Venäjän välisen maarajan rajanylityspaikoilla. Päätös oli voimassa 13.12.2023 saakka.⁹²

14.12. alkaen rajoituksia jatkettiin osittain ja Vaalimaan ja Niiralan rajanylityspaikat avattiin liikenteelle ja kansainvälisen suojelun hakemuksille. Turvapaikanhakijoiden maahantulo Suomen itärajalla jatkui kuitenkin välittömästi, joten **valtioneuvosto päätti sulkea koko Suomen itärajan uudelleen 15.12.** klo 20 alkaen. Päätös oli voimassa vuodenvaihteen yli ja jatkui 14.1.2024 saakka.⁹³

Turvapaikkaprosessin kehittäminen

Vuonna 2023 Maahanmuuttovirasto käynnisti useita hankkeita, joilla kehitetään turvapaikkaprosessia. Hankkeita toteutettiin EU:n Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) -rahas-
ton tuella.⁹⁴ Hankkeiden avulla pyrittiin muun muassa **tehostamaan turvapaikkahakemusten käsittelyä** eri tavoin. Yhtenä esimerkkinä tästä on operatiivisen tuen hanke, jonka avulla varmistetaan ja ylläpidetään turvapaikkahakemusten tehokasta käsittelyä ja turvapaikkapäätösten korkeaa laatua varmistamalla, että turvapaikkatutkinnassa työskentelee riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä. Hankkeen kautta saatua operatiivisen tuen rahoitusta käytetään virkailijoiden palkan maksamiseen.⁹⁵

Turvapaikkapuhuttelujen sujuvuudella on suuri merkitys turvapaikkaprosessin kestoon ja laatuun. Maahanmuuttovirasto käynnisti vuonna 2023 useampia hankkeita, joilla **kehitetään turvapaikkapuhutteluja**. Hankkeiden tuella muun muassa toteutetaan koulutusmateriaali turvapaikkapuhutteluja tulkkaukselle sekä materiaali uusien tulkkiensa osaamisen testaamiseen.⁹⁶ Myös turvapaikkapuhuttelujen varausjärjestelmää kehitetään hankerahoituksen avul-

⁹¹ Valtioneuvosto (22.11.2023) Valtioneuvoston päätös SM/2023/9; Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 22.11.2023.

⁹² Valtioneuvosto (28.11.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/15; Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 28.11.2023.

⁹³ Valtioneuvosto (14.12.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/27; Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 14.12.2023.

⁹⁴ Kaikki jäljempänä olevat hankkeet on haettu EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivulta (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet.

⁹⁵ Joustava turvapaikkamenettely -hanke (1.1.2023–31.12.2025).

⁹⁶ KOTU – koulutusta turvapaikkapuhuttelujen tulkeille ja tulkkausjärjestelmä -hanke (1.5.2023–30.4.2024);

la.⁹⁷ Erään hankkeen tavoitteena on tuottaa litterointijärjestelmä, jonka avulla puhe voidaan muuttaa tekstiksi. Litterointi sujuvoittaa turvapaikkapuhuttelujen kirjaamista pöytäkirjaksi.⁹⁸

Hankkeiden avulla tehdään myös **tietoteknistä järjestelmäkehittämistä**. Järjestelmäkehittämisen tarkoituksena voi olla esimerkiksi työskentelyn tehostaminen vähentämällä manuaalisen työn määrää ja hyödyntämällä automaatiota. Esimerkiksi maahanmuuttoviraston ADERE-hankkeen tavoitteena on sujuvoittaa turvapaikkapäätöksen tekemistä mahdollistamalla esitäytettyjen tietojen tuonti automaattisesti päätöstoimenpiteen sisältökenttiin sekä mahdollistamalla automatisaatiota, kun perheenjäsenille ollaan tekemässä yhteistä päätöstä.⁹⁹

⁹⁷ Varausapu 2 – turvapaikkakuulemisten varausjärjestelmän uudistaminen (1.5.2023–30.4.2025).

⁹⁸ Puheesta tekstiksi (1.11.2023–30.4.2024).

⁹⁹ ADERE – päätöstoimenpiteen uudistaminen ulkomaalaisasioiden tietojärjestelmässä (1.5.2023–30.4.2025)

Kiintiöpakolaiset

Suomeen uudelleen sijoitetaan kiintiöpakolaisina YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) pakolaisiksi katsomia henkilöitä tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia. UNHCR esittää uudelleensijoitettaviksi henkilöitä, jotka ovat paenneet kotimaastaan toiseen maahan, yleensä kotimaan lähialueille, mutta eivät kuitenkaan voi asettua sinne asumaan pysyvästi. Kiintiöpakolaiset asuvat esimerkiksi pakolaisleireillä. Eduskunta vahvistaa vuosittain valtion talousarviossa, kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi vastaanottaa tulevana vuonna. Sisäministeriö valmistelee yhteistyössä ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa esityksen pakolaiskiintiön alueellisesta kohdentamisesta. Myös Maahanmuuttovirasto ja suojelupoliisi osallistuvat kohdentamispäätöksen valmisteluun. Päätös alueellisesta kohdentamisesta tehdään hallituksessa.

Vuonna 2023 **Suomi sitoutui vastaanottamaan 1 050 kiintiöpakolaista**. Edellisvuonna pakolaiskiintiötä oli nostettu Afganistanin tilanteesta johtuen kaikkien aikojen korkeimmalle tasolle 1500:an, mutta vuonna 2023 palattiin pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaiselle maksimitasolle 1 050.

Vuoden 2023 pakolaiskiintiön kohdentamispäätöksen mukaan Suomi valitsee pakolaiskiintiösä 420 syyrialaista pakolaista Libanonista ja Turkista, 210 afgaanipakolaista Iranista, 160 kongolaista pakolaista Sambiasta, 130 Libyassa oleskelevaa sekä Libyasta Ruandaan Emergency Transit Mechanism (ETM) -evakuointimekanismin puitteissa evakuoitua pakolaista sekä 130 hätätapausta tai pakolaista ilman kansalaisuus- tai aluerajausta.¹⁰⁰

Vuoden 2023 aikana Suomeen valittiin yhteensä 1 342 kiintiöpakolaista, joista osa kuului vuoden 2022 kiintiöön. Valintojen aikataulu on riippuvainen YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n esityksistä.¹⁰¹

Vuoden 2023 aikana Suomeen saapui yhteensä 1 332 kiintiöpakolaista. Pakolaiset muuttavat yleensä Suomeen valintavuonna tai sitä seuraavana vuonna. Kaikki Suomeen valitut kiintiöpakolaiset eivät aina saavu lainkaan tai saapuminen viivästyy eri syistä. Suomi myönsi valitsemilleen henkilöille oleskeluluvan ja tarvittavat matkustusasiakirjat ennen heidän saapumistaan Suomeen.¹⁰²

¹⁰⁰ Sisäministeriö, maahanmuutto-osasto, sähköposti 19.1.2024.

¹⁰¹ Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Suomeen valitut ja Suomeen saapuneet kiintiöpakolaiset; Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, kiintiöpakolaistulosalue, sähköposti 27.3.2024.

¹⁰² Op. cit. Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Suomeen valitut ja Suomeen saapuneet kiintiöpakolaiset; Op. cit. Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, kiintiöpakolaistulosalue, sähköposti 27.3.2024.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa, joka julkaistiin kesäkuussa 2023, todetaan Suomen pakolaiskiintiön laskevan 500 henkilön tasolle vuodesta 2024 alkaen.

4.2. Vastaanotto

Vastaanottojärjestelmän kapasiteetti¹⁰³

Vuoden 2023 lopussa Suomessa oli 112 vastaanottokeskusta, joista 90 oli aikuisille ja perheille suunnattuja yksiköitä ja 22 alaikäisyksiköitä. Toiminnassa oli lisäksi kaksi säilöönottoyksikköä (Helsingissä ja Joutsenossa).

Asiakasmäärä vastaanottojärjestelmässä nousi heinäkuuhun 2023 asti, jonka jälkeen se kääntyi laskuun ja jatkoi laskusuuntaisena koko loppuvuoden. Laskun taustalla oli erityisesti tilapäisen suojelun hakemusmäärien lasku sekä asiakkaiden siirtyminen kuntiin. Joulukuun lopussa vastaanottojärjestelmään oli rekisteröitynyt yhteensä 35 506 asiakasta. Heistä noin 80 prosenttia oli ukrainalaisia.

Ukrainalaisten kuntiin siirtymistä tuettiin vuoden aikana mm. vastaanottokeskuksille ja niiden asiakkaille suunnatuilla ohjeistuksilla, infotilaisuuksilla sekä some-kampanjoilla. Tilapäistä suojelua saavilla on ollut mahdollisuus hakea kotikuntaa vuoden Suomessa oleskelun jälkeen. Kotikunnan myötä tilapäisen suojelun piirissä olevilla on samat oikeudet, palvelut ja velvollisuudet kuin Suomessa vakituisesti asuvilla.

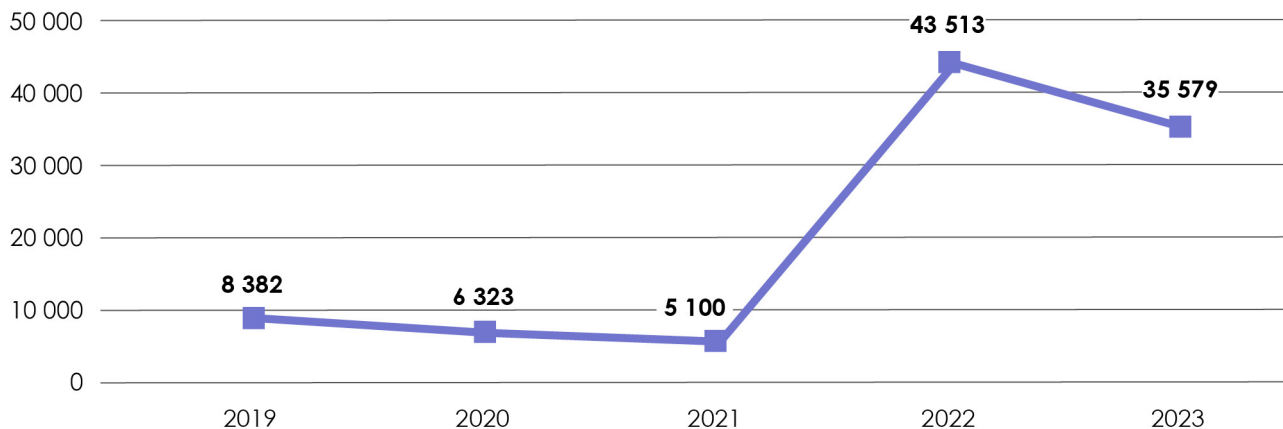
Kuntiin siirtyneiden määrä ja osuus lähtivätkin kesän jälkeen selvään kasvuun. Vuoden loppuun mennessä kuntaan oli siirtynyt 15 807 ukrainalaista eli hieman yli puolet siihen oikeutetuista. Suurin osa (28 %) siirtyi Uudellemaalle ja toiseksi eniten Varsinais-Suomeen (13 %).

Vuonna 2023 toimintansa aloitti 15 uutta aikuisten ja perheiden vastaanottokeskusta ja 14 alaikäisyksikköä. Vastaanottokeskusten käyttöaste oli vuoden lopulla 81 prosenttia. Uusia yksiköitä perustettiin Maahanmuuttoviraston vastaanotto toiminnan kilpailutuksen ansiosta. Säilöönottoyksiköiden käyttöaste oli vuoden 2023 noususuhdanteinen ja vuoden lopussa se saavutti 85 prosenttia Helsingissä ja 62 prosenttia Joutsenossa.¹⁰⁴

¹⁰³ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksestä 2023, ellei toisin mainittu.

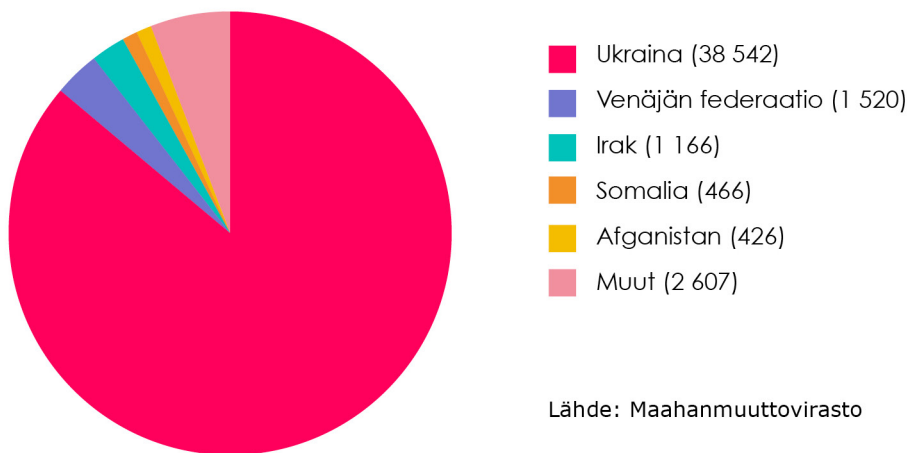
¹⁰⁴ Op cit. Maahanmuuttovirasto (2024), Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2023.

Vastaanottopalveluiden piirissä olevat henkilöt 2019–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat työnteon perusteella lupatyypeittäin 2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Sisäministeriö käynnisti syyskuussa **hankkeen vastaanottorahan madaltamiseksi**. Hallitusohjelman mukaan vastaanottoraha pienennetään perustuslain ja vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin.¹⁰⁵

Hallitusohjelmassa suunnitellaan myös muita muutoksia vastaanottoon. Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus uudistaa vastaanottolain. Vastaanottopalveluita on määrä tehostaa hyödyntämällä vastaanottodirektiivin liikkumavara ja muiden EU-maiden parhaat käytännöt.¹⁰⁶

Vastaanottojärjestelmän kehittäminen

Vastaanottojärjestelmän kehittämiseen saatiin hankerahoitusta EU:n AMIF-rahastosta.¹⁰⁷ Hankkeiden avulla kehitettiin konkreettisesti vastaanottokeskusten **infrastruktuuria, tiloja ja varustusta**.¹⁰⁸ Toisaalta hankkeilla kehitettiin myös vastaanottokeskuksissa työskentelevien henkilöiden **ammattitaitoa**, kuten THL:n hallinnoimassa hankkeessa, jossa vahvistetaan vastaanottokeskusten työntekijöiden keskusteluaputaitoja. Hankkeen tavoitteena on turvapaikanhakijoiden mielenterveyden parantaminen heidän kanssaan työskentelevien vastaanottokeskusten ammattilaisten keskusteluaputaitoja vahvistamalla.¹⁰⁹ Helsingin Diakonissalaitoksen hanke puolestaan pyrkii tukemaan **asiakkaiden mielenterveyttä, toimintakykyä ja sopeutumista** myös yksilö- ja ryhmätapaamisten avulla henkilökunnan kouluttamisen ohella.¹¹⁰

¹⁰⁵ Sisäministeriö, tiedote 26.9.2023.

¹⁰⁶ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

¹⁰⁷ Kaikki jäljempänä olevat hankkeet on haettu EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivulta (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet.

¹⁰⁸ VOK-valmius (Maahanmuuttoviraston hallinnoima hanke, 1.8.2022–31.7.2023).

¹⁰⁹ Keskusteluaputaitoja vastaanottokeskuksiin – mielenterveyttä turvapaikanhakijoille (1.4.2023–31.10.2025).

¹¹⁰ PAMI – mielenterveyden tuki vastaanottopalveluissa (1.1.2023–31.12.2025).

5. Tilapäinen suojelu

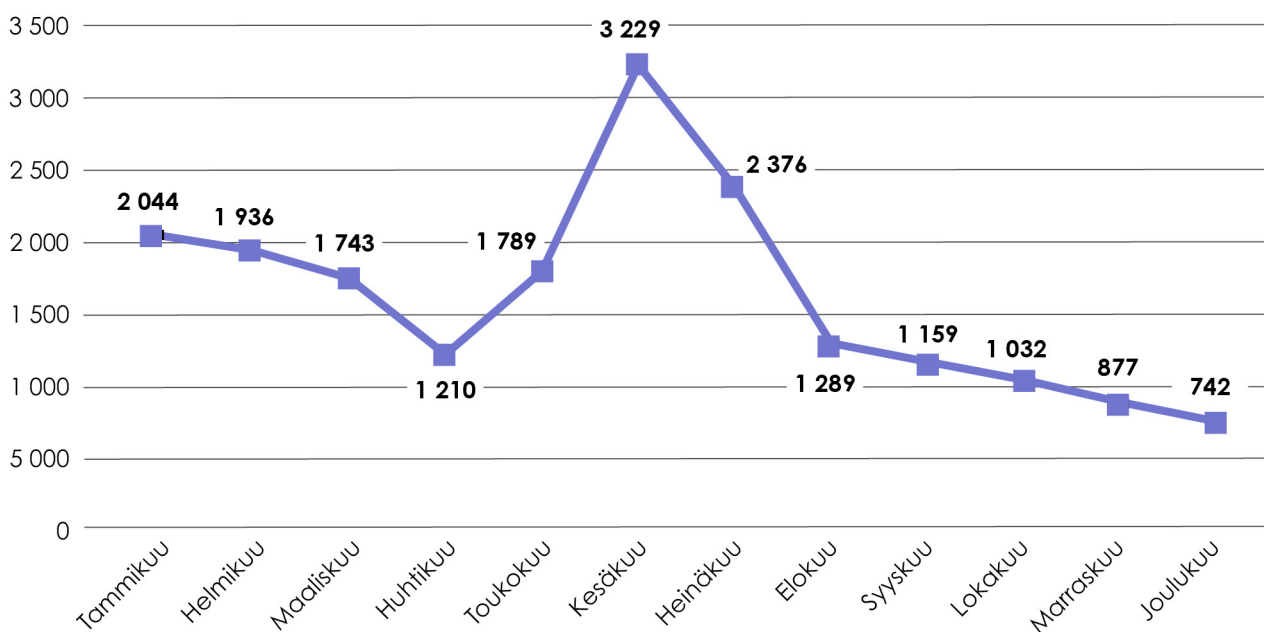
Tilastot¹¹¹

Tilapäisen suojelun **hakijamäärät vähenivät merkittävästi vuonna 2023 verraten vuoteen 2022**. Vuoden 2023 aikana Suomessa jätettiin yhteensä 19 426 uutta tilapäisen suojelun hakemusta. Määrä on merkittävä verrattuna muihin maahanmuuton perusteisiin, mutta kuitenkin alle puolet edellisen vuoden hakemusmäärästä (2022: 47 302).

Kesäkuukausina hakijamäärät nousivat moninkertaisiksi, koska Suomeen kesäsi työskentelemään tulleet ukrainalaiset hakivat tilapäistä suojelua. Marras- ja joulukuussa hakemuksia jätettiin alle tuhat kuukaudessa, vähiten Venäjän aloittaman hyökkäyksen jälkeen.

Oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella myönnettiin 18 969 Ukrainasta paenneelle (2022: 45 358), kielteisiä päätöksiä tehtiin 111 (2022: 57). Lisäksi hakemuksia raukesi 856 ja peruutettiin 2 816.

Ukrainasta Suomeen paenneet 2023

■ Tilapäisen suojelun hakemukset

Lähde: Maahanmuuttovirasto

¹¹¹ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

Tilapäisen suojelun lupia jatkettiin tammikuussa 2023 automaattisesti 4.3.2024 saakka. Ulkomaalaislakiin tehdyn väliaikaisen muutoksen ansiosta tilapäisen suojelun perusteella myönnettyjä oleskelulupia ei ollut tarpeen uusia vuonna 2023. Lakimuutoksen myötä tilapäisen suojelun perusteella myönnettyt oleskeluluvat ovat voimassa koko sen ajan, kun tilapäinen suojelu jatkuu EU:ssa.¹¹² Automaation avulla päätöksiä tehtiin viidessä päivässä 42 433 kappaletta.¹¹³

Vuonna 2022 ja vuoden 2023 alussa Suomeen saapui ukrainalaisten lisäksi myös Ukrainassa oleskelleita kolmansien maiden kansalaisia, jotka hakivat tilapäistä suojelua. Vuonna 2023 näihin kuuluivat muun muassa nigerilaiset (130), venäläiset (122) ja intialaiset (77). Valtioneuvosto teki 7.9.2023 päätöksen, jonka perusteella ei enää myönnetty tilapäistä suojelua kansalaisuudettomille henkilöille ja muiden kolmansien maiden kansalaisille, joiden oleskelu Ukrainassa on perustunut tilapäiseen oleskelulupaun.¹¹⁴ Tämän jälkeen kolmansien maiden kansalaisten saapuminen Suomeen väheni merkittävästi.

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Suomessa ei tehty tilapäistä suojelua koskevia lakimuutoksia tai merkittäviä muutoksia käytäntöihin vuonna 2023.

Vuonna 2023 monelle tilapäistä suojelua saavalle tuli mahdolliseksi hakea kotikuntaa. Kotikunnan saaminen tarkoittaa siirtymistä vastaanottojärjestelmästä kunnan asukkaaksi ja vastaanottopalvelujen piiristä kunnan ja hyvinvointialueen palvelujen piiriin.¹¹⁵ Vuoden loppuun mennessä kuntiin oli siirtynyt noin 15 000 tilapäistä suojelua saavaa eli hieman yli puolet siihen oikeutetuista.¹¹⁶

¹¹² Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 1364/2022.

¹¹³ Op cit. Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2023.

¹¹⁴ Sisäministeriö, tiedote 7.9.2023.

¹¹⁵ Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2024 b), Tilapäisen suojelun soveltaminen vuonna 2023 – Suomen kansallinen raportti.

¹¹⁶ Maahanmuuttovirasto, tilannekeskus, sähköposti 10.4.2024.

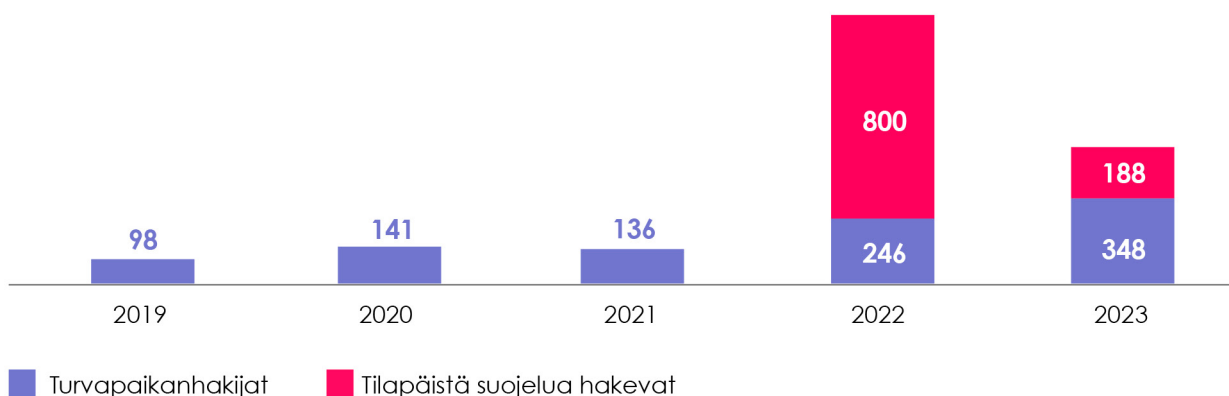
6. Ilman huoltajaa olevat alaikäiset ja muut haavoittuvassa asemassa olevat

Hakemukset ja päätökset¹¹⁷

Vuonna 2023 ilman huoltajaa olevia alaikäisiä turvapaikanhakijoita saapui Suomeen yhteensä 348. Määrässä oli selkeä hyppäys edellisvuoteen nähden (246) ja se jatkoi nousevaa trendiä. Lisäksi Venäjän hyökkäyssotaa pakeni Ukrainasta Suomeen 188 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä, jotka hakivat Suomesta tilapäistä suojelua.

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten turvapaikanhakijoiden suurimmat lähtömaat olivat Somalia (179), Afganistan (54) ja Syyria (25).

Ilman huoltajaa Suomeen tulleet alaikäiset 2019–2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Ilman huoltajaa oleville alaikäisille turvapaikanhakijoille tehtiin yhteensä 227 päätöstä vuoden aikana. Tehdyistä päätöksistä 96 prosenttia oli myönteisiä. Lukumäärällisesti tämä tarkoittaa 217 päätöstä. Valtaosa myönteisistä päätöksistä oli turvapaikkoja (198 myönnettyä turvapaikkaa). Myönteisten päätöksen yleisimmät kansalaisuudet olivat Somalia (111), Afganistan (44) ja Etiopia (14).

Lisäksi neljässä tapauksessa myönnettiin toissijaista suojelua ja 12 tapauksessa oleskelulupa jollakin muulla perusteella. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kaksi ja kahdeksassa tapauksessa turvapaikkahakemukseen tehtiin raukeamispäätös.

¹¹⁷ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

Kehittämistyö

Ilman huoltajaa olevien alaikäisten kohdalla vuonna 2023 huomiota kiinnitettiin edustajajärjestelmän kehittämiseen.

Maahanmuuttovirasto laati **ohjeen edustajatoiminnan ohjauksen, suunnittelun, valvonnan ja käytännön hallinnoinnin toteuttamisesta**.¹¹⁸ Vastaanottolakiin lisättiin vuonna 2020 kirjaus, jonka mukaan edustajatoiminnan ohjaus, suunnittelu ja valvonta kuuluvat Maahanmuuttovirastolle.¹¹⁹ Uudella ohjeella on tarkoitus ohjata Maahanmuuttoviraston toimintaa suhteessa vastaanottokeskuksiin sekä vastaanottokeskusten tehtävää suhteessa edustajiin. Lisäksi edustajatoiminnan ohjausta, suunnittelua ja valvontaa on tarkoitus kehittää edelleen ohjeen pohjalta.¹²⁰

Lastensuojelun Keskusliiton tekemä **selvitys edustajajärjestelmän tilasta ja kehittämistarpeista** valmistui toukokuussa 2023.¹²¹ Selvityksen tilaaja oli Kansallinen lapsistrategia. Hankkeessa paikannettiin edustajajärjestelmän olennaiset kehittämistarpeet ja annettiin suosituksia jatkoa varten. Keskeisiksi kysymyksiksi nousivat edustajan roolin selkeys ja riippumattomuuden turvaaminen, järjestelmän koordinaatio ja valvonta sekä lasten osallisuus ja oikeusturva.

Myös kesäkuussa julkaistussa hallitusohjelmassa on kirjaus, jonka mukaan ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden edustajajärjestelmä uudistetaan ja edustajan roolia lapsen edun valvojana selkiytetään.¹²²

Haavoittuvassa asemassa olevien asemaa pyrittiin parantamaan myös hankerahoituksen turvin. Rahoitusta hankkeille saatiin esim. EU:n AMIF-rahastosta.¹²³ Esimerkiksi Helsingin Diakonissalaitoksen Istanbul protokolla -koulutushankkeessa parannetaan erityisen haavoittuvassa asemassa olevien kidutuksen uhrien oikeusturvaa. Hankkeessa koulutetaan valtakunnallisesti pakolaisia työssään kohtaavia ammattilaisia tunnistamaan kidutuksen uhrit sekä huolehtimaan siitä, että uhrin vammat tulevat dokumentoiduksi ja uhri ohjatuksi tarpeenmukaisen hoidon ja kuntoutuksen piiriin.¹²⁴

¹¹⁸ Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 22.1.2024.

¹¹⁹ Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta 616/2020.

¹²⁰ Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 8.4.2024.

¹²¹ Martiskainen, Taina; Peltonen, Reetta (2023).

¹²² Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

¹²³ Hankkeet on haettu EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivulta (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet.

¹²⁴ IP Istanbul protokolla koulutus -hanke (1.4.2023–31.12.2024).

7. Kotoutuminen

Kotoutumista koskevia lainsäädäntömuutoksia ja muita kehityskulkuja

Uusi laki kotoutumisen edistämisestä (kotoutumislaki) hyväksyttiin huhtikuussa 2023. Laki tulee voimaan tammikuussa 2025 ja korvaa vanhan kotoutumislain. Uusi kotoutumislaki tulee voimaan samanaikaisesti työvoimapalveluudistuksen kanssa, jossa työvoimapalvelut siirretään kunnille. Kotoutumislain kokonaisuudistus tehostaa kotoutumista ja vahvistaa maahanmuuttaneiden osallisuutta yhteiskunnassa.¹²⁵

Kotoutumislain kokonaisuudistus on ollut valmisteilla jo useampia vuosia ja siitä on kerrottu myös aiemmissa Maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportteissa. Kotoutumislain uudistuksen taustalla on useiden vuosien selvitystyö, kuten valtioneuvoston vuonna 2021 antama selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista sekä vuonna 2022 annettu lakiesitys, jonka eduskunta hyväksyi ja tasavallan presidentti vahvisti huhtikuussa 2023.

Kesäkuussa julkaistu uusi **hallitusohjelma sisältää muutosehdotuksia Suomen kotoutumispolitiikkaan ja -järjestelmään**. Hallitusohjelmaan sisältyy säästötavoitteita ja tavoitteita lisätä maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan.¹²⁶

Työ- ja elinkeinoministeriössä käynnistettiin vuonna 2023 hanke, jossa on määrä **muuttaa tammikuussa 2025 voimaan tulevaa kotoutumislakia**. Tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelmaan sisältyviä säästötavoitteita ja maahanmuuttajan oman vastuun lisäämistä kotoutumisestaan. Lisäksi tehdään joitain teknisluontoisempia muutoksia, joilla parannetaan säädösten lakiteknistä laatua. Hankkeen tavoitteena on muun muassa lyhentää kotoutumisen edistämisestä kunnalle ja hyvinvointialueelle maksettavan laskennallisen korvauksen enimmäiskesto. Lisäksi tarkoitus on laskea ilman huoltajaa tulleiden nuorten aikuistumistuen yläikärajaa 25 vuodesta 23 ikävuoteen.¹²⁷

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuuslaki ja siihen liittyvät lait uudistuivat osittain 1.6.2023 alkaen.¹²⁸ Muutoksen myötä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivallan piiriin kuuluu nyt myös työelämän valvonta. Tavoitteena on vahvistaa oikeusturvaa syrjintäasioissa. Tarkoitus on hyödyntää yhdenvertaisuuslain valvonnassa työelämässä sekä yhdenvertaisuusvaltuutetun että työsuojeluviranomaisen asiantuntemusta. Lainsäädäntömuutosten kohderyhmä eivät ole suoraan maahanmuuttajat,

¹²⁵ Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681>. Viitattu 26.3.2024.

¹²⁶ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

¹²⁷ Työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivut, Hankesivu: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

¹²⁸ Esim. Laki yhdenvertaisuuslain muuttamisesta 1192/2022.

mutta kaikki muutokset voivat edistää myös maahanmuuttajien asemaa. Esimerkiksi ulkomaalaisiin työntekijöihin kohdistuu työelämän syrjintää, joten yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivallan laajennus lisää myös ulkomaalaisilla henkilöillä käytössä olevien oikeussuojakeinojen valikoimaa.¹²⁹

Lisäksi lakimuutos laajensi yhdenvertaisuuden edistämisen ja suunnitteluelvoitteen myös varhaiskasvatukseen järjestäjiin ja palveluntuottajiin toimipaikkakohtaisesti. Kunta vastaa kuitenkin siitä, että sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatustoiminnan toimijoille laaditaan toimipaikkakohtaisen suunnitelman sijaan yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat yhteistyössä näiden toimijoiden kanssa.¹³⁰

Lakimuutoksella muutettiin myös häirinnän määritelmää siten, että häirintä voi kohdistua yksilön lisäksi ihmisryhmään. Häirinnän määritelmän sanamuotoa muutettiin nykyisen yhdenvertaisuuslain tullessa voimaan vuonna 2015. Voimassaolevan lain sanamuodosta poistettiin aiempaan lakiin verrattuna sana ihmisryhmä. Sanamuodon muuttamisella ei ollut tarkoitus muuttaa asiantilaa, mutta yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan soveltamiskäytännössä huomattiin sittemmin, että asiointi tosiasiallisesti muuttui. Nyt tehdyn lakimuutoksen tavoitteena on kehittää lainsäädäntöä niin, että häirintään ja muuhun syrjintään voidaan puuttua myös silloin, kun se ei kohdistu yksittäiseen henkilöön. Lisäksi koulutuksen järjestäjän velvollisuutta puuttua tiedossa olevaan häirintään vahvistettiin.¹³¹

Rasismin torjunta

Hallitus julkaisi elokuussa 2023 **tiedonannon yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi**.¹³² Tiedonannon syynä oli hallituksen ympärillä kesän aikana käyty rasismikeskustelu (keskustelua on kuvattu tarkemmin osiossa 2.2. Maahanmuutto julkisessa keskustelussa ja mediassa). Tiedonannossa hallitus ilmaisi olevansa sitoutunut ja haluavansa sitouttaa koko suomalaisen yhteiskunnan yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden edistämiseen ja rasismin torjumiseen. Tiedonannon valmistelussa kuultiin laajasti kansalaisyhteiskunnan edustajia, tutkijoita ja muita keskeisiä toimijoita. Tiedonannossa todetaan, että suomalaisessa yhteiskunnassa on syrjiviä asenteita ja rakenteita esimerkiksi työmarkkinoilla ja koulutuksessa, joita täytyy muuttaa, ja joiden muuttamiseen hallitus on valmis.

Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) toteutti syyskuussa 2023 **dialogisarjan**, jossa nuoret ja aikuiset keskustelivat nuorten kohtaamasta rasismista ja häirinnästä, sekä niiden vaikutuksista nuorten elämään. Dialogeja järjestettiin 16 eri paikkakunnalla Suomessa. Oikeusmi-

¹²⁹ Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto, sähköposti 24.1.2024.

¹³⁰ Oikeusministeriön verkkosivut (päiväämätön), Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus.

¹³¹ Op. cit. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto, sähköposti 24.1.2024; Op. cit. Oikeusministeriön verkkosivut (päiväämätön), Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus.

¹³² Valtioneuvosto (2023 c), Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa, 31.8.2023.

nisteriö julkaisi yhteenvetoraportin dialogeista.¹³³

Esimerkkejä kotoutumista edistävästä hankkeista

Kotoutumispalveluja kehitetään Suomessa usein hankerahoituksella. Kotoutumishankkeita toteuttavat niin viranomaiset kuin järjestösektorikin ja hankkeita rahoitetaan useasta rahastosta.

Valtakunnallinen **Kumppanina kotoutumisessa** -hanke käynnistyi vuoden 2023 alussa. Kyseessä on Uudenmaan ELY-keskuksen koordinoima hanke, joka saa rahoitusta Euroopan sosiaalirahastosta (ESR+). Hankkeen tehtävänä on koordinoida EU:n *Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027* alue- ja rakennepolitiikan ohjelman kokonaisuutta Maahanmuuttajien toimiva arki. Koordinaatiohankkeen ja pilottihankkeiden muodostaman *Maahanmuuttaneiden toimiva arki* -kokonaisuuden tavoite on muun muassa poistaa osallistumisen esteitä, vahvistaa yhdenvertaisuutta ja saada maahanmuuttajien potentiaali paremmin käyttöön esimerkiksi työmarkkinoilla. Teema koostuu neljästä sisältöalueesta, joita ovat kotona lapsia hoitaneiden vanhempien työelämäosallisuus, vieraskielisten asiakkaiden tukeminen työelämäänsä siirtymiseksi ja työelämässä, vieraskielisten asiakkaiden tukeminen peruspalveluissa sekä vieraskielisten kielellinen tuki. Jokaisella sisältöalueella järjestetään valtakunnallinen hankehaku.¹³⁴ Ensimmäiset pilottihankkeet käynnistyivät syksyllä 2023.¹³⁵

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) rahoitti vuonna 2023 useita kotoutumista edistäviä hankkeita.¹³⁶

Kotoutumishankkeisiin saatiin hankerahoitusta myös EU:n AMIF-rahastosta.¹³⁷ Hankkeiden teemat ja kohderyhmät olivat moninaisia. Osa hankkeista keskittyi tiettyyn kohderyhmään, kuten Helsingin seurakuntayhtymän hanke **maahanmuuttajakotiäitien monilukutaidon vahvistamiseksi**.¹³⁸ Punaisen Ristin pilottihankkeessa puolestaan kehitetään **yhteisölähtöistä kotoutumista** kouluttamalla kiintiöpakolaisille yhteisökummeja.¹³⁹

Useissa hankkeissa kehitettiin palveluja kotoutuja-asiakkaille, esimerkkeinä Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:n hanke, jonka tavoitteena on kehittää kuuden kunnan yhteinen, asiakaslähtöinen **palvelupolku kotoutumiseen** niin työperusteisesti maahan muuttaneille kuin kansainvälisen suojelun

¹³³ Henttonen, Elina; Kareinen, Janne (2024), ”Kukaan ei synny vihaamaan”: Nuorten dialogit rasismista ja syrjinnästä.

¹³⁴ Kotoutuminen.fi -verkkosivut, Uutinen 20.9.2023; Ely-keskuksen verkkosivut (päiväämätön), Kumppanina kotoutumisessa -hanke (ESR+).

¹³⁵ Uudenmaan ELY-keskus, sähköposti 12.4.2024.

¹³⁶ Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) verkkosivut (päiväämätön).

¹³⁷ Kaikki jäljempänä olevat hankkeet on haettu EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivulta (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet.

¹³⁸ MoniNainen arki – monilukutaidon vahvistaminen yhteisölähtöisen kotoutumisen tukena (1.5.2023–30.4.2025)

¹³⁹ Yhteisölähtöisen kotoutumisen pilotti (1.1.2023–31.12.2025).

kautta saapuneillekin.¹⁴⁰ Palvelujen kehittämisestä oli kyse myös Tampereen ammattikorkeakoulun hallinnoimassa hankkeessa, jossa vahvistetaan **perhepalveluiden laatua ja yhdenvertaisuutta** maahanmuuttajalasten taustasta johtuvien hyvinvointierojen kaventamiseksi.¹⁴¹

Osa hankkeista keskittyi spesifeihin aihealueisiin, kuten Takuusäätiön hallinnoima hanke, jolla edistetään **maahanmuuttajien taloustaitoja**.¹⁴² Väestöliiton hankkeessa puolestaan kehitettiin kotoutujien ja ammattilaisten **tasa-arvo- ja seksuaalioikeustietoutta**.¹⁴³

THL:n hanke puolestaan pyrkii vahvistamaan tietopohjaa ja tuottamaan tutkittua tietoa maahanmuuttaneiden terveydestä ja hyvinvoinnista. Palveluiden kehittäminen ja suunnitteleminen edellyttää vahvaa tietopohjaa. Tietopohjan kartuttaminen tuli vuonna 2023 erityisen ajankohdaiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistuttua ja sosiaali- ja terveyspalveluiden siirryttyä kunnilta hyvinvointialueille vuoden alussa.¹⁴⁴

¹⁴⁰ Mutkatonta kotoutumista (1.4.2023–31.3.2026).

¹⁴¹ Niitty 2 – Yhdessä maahanmuuttajaperheiden hyvän arjen puolesta (1.4.2023–31.3.2016).

¹⁴² Kotouttavat taloustaidot (1.4.2023–31.3.2025).

¹⁴³ TASE – Tasa-arvo ja seksuaalioikeus tietoutta kotoutujille ja ammattilaisille (1.4.2023–31.3.2026).

¹⁴⁴ MoniTieto – Laadukas tietopohja yhdenvertaisen Suomen ja alueellisen kotoutumistyön tueksi (1.5.2023–31.12.2015).

8. Kansalaisuus

Tilastot¹⁴⁵

Vuonna 2023 **Suomen kansalaisuuden sai ennätyselliset 13 077 henkilöä**, mikä oli enemmän kuin vuonna 2022 (10 479) ja yleisestikin mittaushistorian suurin määrä. Kansalaisuuden saaneista 11 594 sai kansalaisuuden hakemuksesta (2022: 9 509) ja 1 483 ilmoituksesta¹⁴⁶ (2022: 970).

Myös kansalaisuushakemusten määrä nousi merkittävästi. Kansalaisuushakemuksia jätettiin yhteensä 18 296 (22: 12 915). Eniten kansalaisuushakemuksia jättivät Venäjän, Irakin, Syyrian, Afganistanin ja Somalian kansalaiset. Kansalaisuutta hakeneista noin 30 prosenttia oli saanut kansainvälistä suojelua.

Maahanmuuttovirasto arvioi, että kansalaisuushakemusten määrän nousua selittää ensisijaisesti Orpon hallitusohjelmassa esitetyt muutokset Suomen kansalaisuuden myöntämisen edellytyksiin. Esitettyihin muutoksiin sisältyy mm. asumisaikaedellytyksen pidentäminen ja kansalaisuuskokeen käyttöönotto.¹⁴⁷

Kansalaisuushakemuksiin ja -ilmoituksiin tehtiin yhteensä 14 915 päätöstä. Päätöksistä 88 prosenttia oli myönteisiä ja yhdeksän prosenttia kielteisiä.

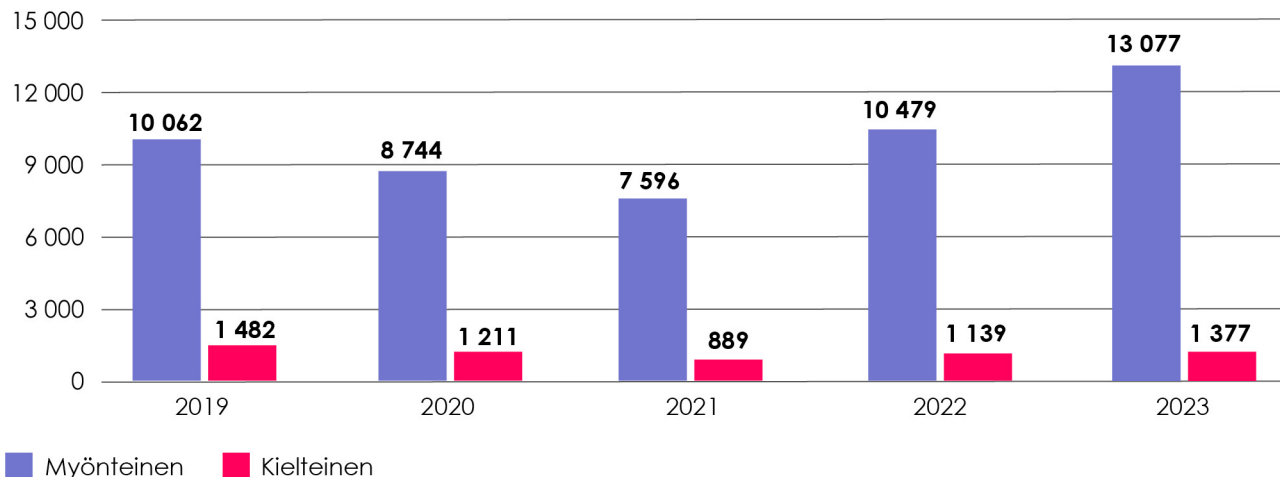
Yleisin syy kielteiseen päätökseen oli edellisvuosien tavoin riittämätön kielitaito. Muita yleisiä perusteita olivat epäselväksi jäänyt henkilöllisyys, riittämätön asumisaika ja se, että hakija ei täyttänyt nuhteettomuusedellytystä.

Suomen kansalaisuuden saaneista n. 52 prosenttia oli naisia ja 48 prosenttia miehiä.

¹⁴⁵ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>, ellei toisin mainittu.

¹⁴⁶ Kansalaisuusilmoitus on tietyille ryhmille tarkoitettu nopeampi ja yksinkertaisempi tapa saada Suomen kansalaisuus kuin hakemus. Nämä ryhmät ovat: entinen Suomen kansalainen, Pohjoismaan kansalainen, 18–22-vuotias nuori henkilö, joka on asunut Suomessa riittävän kauan, 12–17-vuotias adoptiolapsi, suomalaisen isän tai ei-synnyttäneen äidin avioliiton ulkopuolinen lapsi, joka on syntynyt ulkomailla.

¹⁴⁷ Op cit. Maahanmuuttovirasto (2024), Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2023.

Päätökset kansalaisuushakemuksiin ja -ilmoituksiin 2017–2022

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vuonna 2023 kansalaisuuden saaneista 89 prosenttia sai kansalaisuuden hakemusmenettelyn kautta. Tietyt ryhmät voivat kuitenkin saada kansalaisuuden myös ilmoitusmenettelyn kautta:

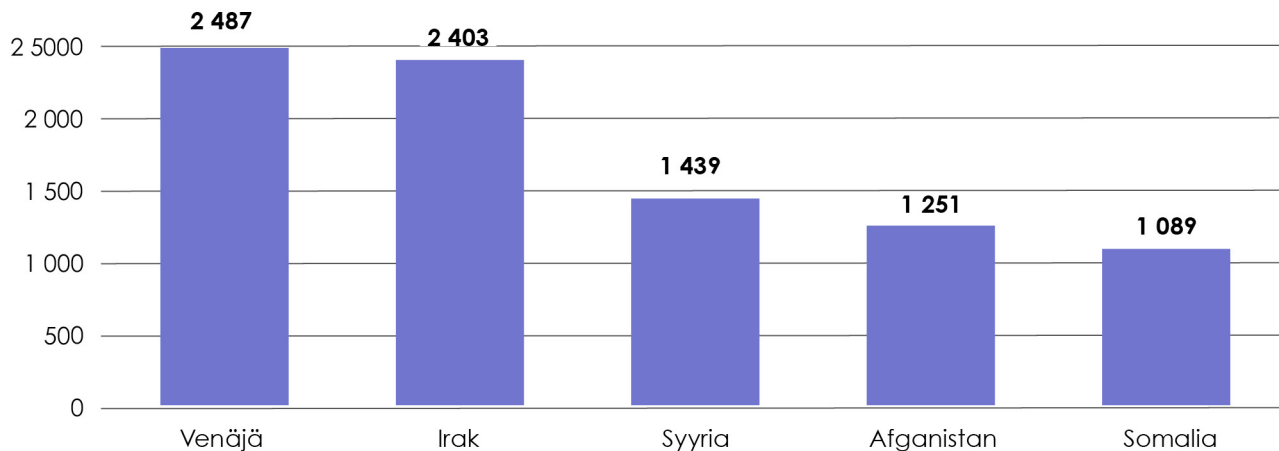
- entinen Suomen kansalainen,
- Pohjoismaan kansalainen,
- 18–22-vuotias nuori henkilö, joka on asunut Suomessa riittävän kauan,
- 12–17-vuotias adoptiolapsi,
- suomalaisen isän tai ei-synnyttäneen äidin avioliiton ulkopuolinen lapsi, joka on syntynyt ulkomailla

Kansalaisuusilmoituksiin tehtiin yhteensä 1 593 päätöstä, joista 93 prosenttia oli myönteisiä (1483). Yleisimmin Suomen kansalaisuuden myöntämisen perusteena ilmoitusmenettelyssä oli entinen Suomen kansalaisuus (50 prosenttia tapauksista).

Ilmoitusmenettelyssä kansalaisuuden saaneista suurin osa (41 prosenttia) oli edellisvuosien tapaan entiseltä kansalaisuudeltaan ruotsalaisia (751 kpl). Ilmoituksella kansalaisuuden saaneiden ruotsalaisten määrä lähes kaksinkertaistui vuonna 2022 tapahtuneesta selvästä pudotuksesta (396 kpl). Maahanmuuttoviraston vuoden 2022 tilinpäätöksessä tämän arvioitiin johtuvan koronapandemian aiheuttamien matkustusrajoitusten poistumisesta, Suomen kansalaisuutta, kun ei enää ollut tarpeen hakea Suomeen matkustamisen helpottamiseksi.¹⁴⁸

Vuoden 2022 tapaan **Venäjä oli jälleen suurin kansalaisuus kansalaisuushakemuksissa ja Irak pysyi toiseksi suurimpana ryhmänä.** Top 5-kansalaisuudet pysyivät pääosin samoina kuin viime vuosina.

¹⁴⁸ Op cit. Maahanmuuttovirasto (2023), Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2022.

Vireille tulleet kansalaisuushakemukset top-5 kansalaisuudet 2023

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Kesäkuussa julkaistu hallitusohjelma esitti muutoksia Suomen kansalaisuuspolitiikkaan. Hallitusohjelmassa linjattiin, että **kansalaistamisen edellytyksiä tiukennetaan ja kansalaisuuslaki uudistetaan**. Hallitusohjelman tarkoituksena on tehdä muutoksia muun muassa asumisaikaa, nuhteettomuutta ja toimeentuloedellytystä koskevaan sääntelyyn. Lisäksi on tarkoitus ottaa käyttöön kansalaisuuskoe.¹⁴⁹

Hallitusohjelmassa linjattu **kansalaisuuslain uudistaminen toteutetaan kolmessa erillisessä hankkeessa**. Sisäministeriö käynnisti ensimmäisen lakihankkeen lokakuussa 2023. Ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus toteuttaa asumisaikaa koskevat hallitusohjelmakirjaukset. Keskeisenä uudistuksena on yleisen asumisaikaedellytyksen pidentäminen viidestä kahdeksaan vuoteen. Asumisaikaa koskevia poikkeusperusteita on myös tarkoitus tarkastella ja esimerkiksi poistaa kansainvälistä suojelua saavien asumisaikaa koskeva poikkeus, jonka mukaan heille on voitu myöntää kansalaisuus vuoden lyhyemmän asumisajan perusteella. Asumisajaksi on tarkoitus jatkossa hyväksyä vain oleskeluluvalla tapahtunut oleskelu ja asumisaikaan hyväksyttävien ulkomaanpäivien määrää vähentää.¹⁵⁰

¹⁴⁹ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

¹⁵⁰ Sisäministeriö, tiedote 16.10.2023.

9. Rajat, viisumit ja Schengen

9.1. Rajavalvonta ja rajaliikenne

Rajavalvonnan vuotta leimasi vuoden loppupuoliskolla käynnistynyt turvapaikanhakijoiden välineellistetty maahantulo Venäjältä Suomen itärajalle. Rajavartiolaitoksen mukaan Venäjän viranomaisten toiminta Suomen ja Venäjän maarajalla oli muuttunut aiemmasta siten, että matkustaminen Venäjältä Suomeen oli alettu sallia puuttuvista matkustusasiakirjoista huolimatta. Marraskuussa 2023 todettiin, että vieraan valtion viranomaisilla tai muilla toimijoilla on ollut osuus rajan ylittäneiden henkilöiden Suomeen saapumisen edesauttamisessa, eli käytännössä kyse oli Venäjän Suomeen kohdistamasta välineellistetystä maahantulosta.

Valtioneuvosto päätti sulkea itärajalla sijaitsevia rajanylityspisteitä välineellistetyn maahantulon estämiseksi. Tilanne eteni vaiheittain, kun Suomi puuttui tilanteeseen asteittain kovenevien rajoitusten avulla. Rajoituksista on kerrottu tarkemmin luvussa 4.1. Turvapaikanhakijat.

Vuoden päättyessä oltiin poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa **koko Suomen itäraja eli Suomen ja Venäjän välinen maaraja oli suljettu rajanylityksiltä.** Rajavartiolaitos totesi vuoden 2023 tilinpäätöksessään itärajalla olevan käynnissä vakava rajaturvallisuuden häiriötilanne, jonka johdosta itärajan rajanylityspaikat on väliaikaisesti suljettu ja kansainvälisen suojelun hakeminen keskitetty lento- ja vesiliikenteen rajanylityspaikoille. Muuttuneesta turvallisuustilanteesta huolimatta Rajavartiolaitos totesi ylläpitäneensä rajaturvallisuuden niin itärajalla kuin merialueillakin. Rajavartiolaitoksen tilinpäätöksessä todettiin, että sen viimeisten vuosien aikana kehittämää suorituskykyä, osaamista, kalustoa ja toimivaltuuksia käytettiin vuonna 2023 tehokkaasti tilanteen hallintaan, tiedonhankintaan valtioneuvoston päätösten perustaksi sekä tapahtumien tutkintaan. Rajavartiolaitos raportoi toimeenpanneensa harjoituksia ja kehittäneensä osaamistaan erityisesti rajaturvallisuuden häiriötilanteiden hallintaan ja sotilaalliseen maanpuolustukseen ja totesi henkilöstön olevan osaavampaa ja paremmin varusteltua kuin koskaan.¹⁵¹

Suomi vastaanotti marraskuussa Euroopan raja- ja merivartiovirasto Frontexin lähettämää lisähenkilöstöä, yhteensä 50 pysyvän joukon virkamiestä, sekä teknistä kalustoa ylläpitämään tehostettua rajavalvontaa itärajalla.¹⁵² Suomi on myös aktiivinen Frontexin operaatioissa eri puolilla Eurooppaa.

Ukrainan sodan vuoksi **Venäjän kansalaisille asetetut maahantulorajoitukset jatkuivat edelleen vuonna 2023.**¹⁵³ Valtioneuvoston periaatepäätöksellä¹⁵⁴ syyskuussa 2022 asetetuista maahantulorajoituksista on kerrottu tarkemmin vuoden 2022 Maahanmuutto- ja turvapaikkaraaportissa.

¹⁵¹ Op cit. Rajavartiolaitos 2024, Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2023.

¹⁵² Rajavartiolaitos, tiedote 29.11.2023.

¹⁵³ Ulkoministeriö, tiedote 6.7.2023.

¹⁵⁴ Valtioneuvosto (29.9.2022), Valtioneuvoston periaatepäätös suuntaviivoista Venäjän federaation kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi UM/2022/199

Rajaliikenne¹⁵⁵

Vuonna 2023 rajanylitysliikenne oli edelleen rajoitettua, mutta kasvoi vuoteen 2022 verrattuna. Valtioneuvoston päätös venäläisten maahantulorajoituksista jatkui Ukrainan sodan seurauksena.

Rajaturvallisuuden vakavan häiriötilanteen perusteella 17.11.2023 alkanut rajanylitysliikenteen rajoittaminen, turvapaikan hakemisen keskittäminen ja rajanylityspaikkojen sulkeminen itärajan rajanylityspaikoilla jatkui marraskuun ja joulukuun ajan muutaman päivän keskeytyksiä lukuun ottamatta.

Rajavartiolaitos raportoi vuonna 2023 ottaneensa vastaan 1 655 tilapäisen suojelun hakemusta (2022: 5 085). Suurin osa tilapäisen suojelun hakijoista saapui Suomeen laillisesti sisärajojen kautta, ja on jättänyt hakemuksensa muulle viranomaiselle kuin Rajavartiolaitokselle.

Rajavartiolaitos vastaanotti 1 983 turvapaikkahakemusta, mikä oli selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna (2022: 807). Itärajan kautta Suomeen 31.7.2023 alkaen saapuneiden 1 284 turvapaikanhakijan osalta siirryttiin hakemusten suuren määrän vuoksi keskitettyyn rekisteröintiin, minkä vuoksi heistä noin 600 rekisteröi muu viranomainen kuin Rajavartiolaitos.

Rajavartiolaitos käännötyi tai epäsi pääsyn ulkorajoilla 2 168 henkilöltä (vuonna 2022: 4 193). Heistä 1826:lla pääsy evättiin itärajalla, mikä on edellisvuotta vähemmän rajoitusten pitkäaikaisesta vaikutuksesta johtuen. Rajavartiolaitos kuitenkin arvioi, että lentoliikenne Helsinki-Vantaalla näytti palautumisen merkkejä 2023. Samaan aikaan itärajan liikenteessä ei havaittu nopeaa kasvua sodan jatkuessa.

Valtiorajarikosten määrä kasvoi vuonna 2023; Rajavartiolaitos aloitti viime vuonna 3 153 epäilyllisen rikoksen esitutkintaa, missä oli nousua yli 30 prosenttia edelliseen vuoteen. Kasvun selittää itärajan ilmiöön liittyvä suuri määrä käynnistettyjä valtiorajarikosten tutkintoja, joita oli yhteensä yli 1 000.

Rikostorjunnan näkökulmasta merkittävin muutos oli kuitenkin suuri kasvu avattujen laittoman maahantulon järjestämisrikosten lukumäärässä. Näiden tutkintojen määrässä on myös yli 30 prosentin kasvu edelliseen vuoteen. Rajavartiolaitos arvioi, että muutos selittyy osaltaan itärajan ilmiöllä ja erityisesti EU-alueen sisäisellä liikehdinnällä.

Maastorajan tilanteen raportoitiin säilyneen vuoden aikana kohtuullisen rauhallisena, eikä luvattomasti maastorajan ylittäneiden lukumäärä kasvanut edellisestä vuodesta. Itäisen maasto- ja merirajan laittomasti Venäjältä Suomeen ylitti luvattomasti yhteensä 22 henkilöä.

¹⁵⁵ Tiedot Rajavartiolaitoksen tilinpäätöksestä 2023, ellei toisin mainita.

Rajatilanteeseen vaikutti merkittävästi se, että Venäjän rajavartiopalvelu jatkoi laittomien rajanylitysten ennalta estämistä edelleen maastorajalla pysäyttäen useita satoja laittomia maahantuloyrityksiä Suomeen. Maastorajan tilanne arvioitiin kuitenkin heikentyneen lievästi johtuen Venäjän rajaviranomaisten vuoden aikana muuttuneesta toiminnasta.¹⁵⁶

9.2. Viisumit¹⁵⁷

Vuonna 2023 Schengen-viisumihakemuksia jätettiin kaiken kaikkiaan yhteensä 92 927 kappaletta. Kielteisiä päätöksiä tehtiin näistä 16 608:een (18 %). **Suomeen myönnettiin 73 760 Schengen-viisumia, mikä oli merkittävä pudotus edellisvuoden määriin verrattuna** (2022: 146 463).

Määrä osoitti kuitenkin lievää kasvua verrattuna vuoden 2021 lukuihin, jolloin viisumeja myönnettiin alle 60 000 kappaletta. Määrät ovat lievässä kasvussa, mutta eivät silti lähelläkään pandemiavuosia edeltänyttä huippuvuotta 2019, jolloin viisumeja myönnettiin lähes 900 000 kappaletta.

Suurin muutos edellisiin vuosiin oli Venäjän kansalaisille myönnettyjen viisumeiden määrän huomattava lasku. Venäjän helmikuussa 2022 alkaneen Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyssodan seurauksena valtioneuvosto antoi syyskuun lopussa 2022 periaatepäätöksen Venäjän kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi. Periaatepäätöksen mukaisesti Suomi rajoitti merkittävästi Venäjältä Suomeen suuntautuvaa matkailua ja viisuminmyöntöä.¹⁵⁸

Venäläisten viisuminhakumahdollisuuksia rajoitettiin myös Venäjällä hieman. Venäjä ilmoitti 6.7.2023 Suomen Pietarin-pääkonsulaatin sulkemisesta 1.10.2023 alkaen. Tästä johtuen pääkonsulaatin asiakaspalvelu suljettiin 1.9.2023. Suomen Moskovan-suurlähetystö alkoi 1.9.2023 alkaen vastata konsuli- ja maahantuloasioista myös Pietarin osalta. Viisumihakemuksia otti kuitenkin vastaan VFS Globalin Pietarin viisumikeskus sekä muut Luoteis-Venäjän alueella toimivat VFS:n viisumikeskukset.

Viisumien myöntämisen rajoittaminen Venäjän kansalaisille vaikutti myös viisumitrendeihin. **Suurin yksittäinen maa, jossa jätettiin hakemuksia vuonna 2023 oli Kiina 18 389 hakemuksellaan**, joista 16 508:een tehtiin myönteinen päätös. Tämän lisäksi toinen merkittävä maa oli Intia, jossa jätettiin yhteensä 16 447 hakemusta. Näistä 11 697:een tehtiin myönteinen päätös.

¹⁵⁶ Op cit. Rajavartiolaitos (2024), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2023.

¹⁵⁷ Tilastot Ulkoministeriöltä sähköpostitse 7.3.2024, ellei toisin mainittu.

¹⁵⁸ Ulkoministeriö, tiedote 9.2.2023.

Venäjä oli kuitenkin heti Kiinan ja Intian jälkeen suurin hakumaa. Hakemuksia jätettiin Venäjän edustustoihin yhteensä 12 448 kappaletta ja viisumeja myönnettiin 11 144, joten kielteisen päätöksen sai noin kymmenesosa hakijoista. Ulkoministeriö raportoi, että Venäläisille myönnettyjen viisumeiden määrä on kuitenkin laskenut huomattavasti vuodesta 2019, jolloin venäläiset jättivät 786 407 hakemusta, viisumi myönnettiin 783 444 hakijalle, ja kielteinen päätös tehtiin vain 0,7 prosentille hakemuksista.

Perinteisesti merkittävä maa Thaimaa näkyi edelleen myös tilastoissa korkealla. Viisumihakemuksia tehtiin 7 567 kpl, joista myönteinen päätös tehtiin 6 784 ja kielteinen 794 hakemukseen (10,5 %).

Thaimaa on ollut merkittävä maa myös kausityöviisumien hakumaana. Ulkoministeriö ilmoitti keskeyttävänsä viisumien myöntämisen Thaimaan marjanpoimijoille väliaikaisesti marraskuussa 2022. Perusteena tähän olivat luonnonmarjanpöimintaan liittyvät epäselvyydet, mukaan lukien ihmiskauppariski, Suomessa meneillään oleva poliisitutkinta sekä mahdolliset muutokset luonnonmarjanpoimijoiden asemaan, joita työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut.¹⁵⁹ Vuonna 2023 thaimaalaisille myönnettiin yhteensä 908 kausityöviisumia. Osa thaimaalaisista kuitenkin tulee marjanpöimintatyöhön Suomeen turistiviisumilla.

Pitkäaikaiset viisumit

Suomi otti vuonna 2022 käyttöön pitkäaikaisen viisumin eli niin kutsutun kansallisen D-viisumin. D-viisumin käyttöönotto liittyy työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton sujuvoittamiseen: samanaikaisesti D-viisumin kanssa lanseerattiin pikakaista erityisasiantuntijoille, kasvuyrittäjille ja heidän perheenjäsenilleen. D-viisumi mahdollistaa oleskeluluvan hakijoiden saapumisen Suomeen heti, kun heille on myönnetty oleskelulupa. Heidän ei siis tarvitse jatkossa odottaa oleskelulupakorttia ulkomailla.

D-viisumin käyttöönotto tapahtui vaiheittain alkaen vuonna 2022: ensivaiheessa kesäkuussa 2022 kansallisia D-viisumeita alettiin myöntää erityisasiantuntijoille ja kasvuyrittäjille sekä heidän perheenjäsenilleen.¹⁶⁰ Joulukuussa 2022 D-viisumi laajennettiin koskemaan myös yrityksen johtotehtävissä toimivia henkilöitä sekä heidän perheenjäseniään. Samalla lakimuutoksella D-viisumi laajennettiin koskemaan myös opiskelijoita, tutkijoita ja heidän perheenjäseniään sekä oleskelulupakortin kadottaneita.¹⁶¹

Osa D-viisumin käytön edellyttämistä tietojärjestelmämuutoksista valmistui kuitenkin vasta keväällä 2023. Siksi opiskelijoille, tutkijoille sekä heidän perheenjäsenilleen sekä oleskelulupakortin menettäneille D-viisumia alettiin myöntää vasta 1.4.2023 alkaen.¹⁶²

¹⁵⁹ Ulkoministeriö, tiedote 10.2.2023.

¹⁶⁰ Esim. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022; Valtioneuvosto, tiedote 1.6.2022.

¹⁶¹ Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022.

¹⁶² Sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, tiedote 20.12.2022.

Vuonna 2023 myönnettiin yhteensä 3 730 pitkäaikaista viisumia. Päätöksiä tehtiin yhteensä 4 463, joista kielteisen päätöksen sai 113. Loput hakemukset raukesivat. Viisumeja myönnettiin eniten venäläisille (667), intialaisille (647) ja kiinalaisille (435).

Hakemuksia jätettiin vuonna 2023 yhteensä 4 815. Suurimmat hakijamaat olivat niin ikään Venäjä (751), Intia (748) ja Kiina (535).¹⁶³

¹⁶³ Tilastot Maahanmuuttoviraston tilastopalvelusta <https://tilastot.migri.fi>

10. Säännösten vastainen maahanmuutto¹⁶⁴ ja ihmiskuljetus

Tilastot

Vuonna 2023 Suomessa tavattiin 1 098 säännösten vastaisesti maassa oleskellutta henkilöä, mikä osoitti lievää laskua edellisvuoteen (2022: 1 190 henkilöä).¹⁶⁵

Säännösten vastaisen oleskelun tilastointi ei ole yksiselitteistä. Edellä mainittu luku on peräisin Eurostatista ja se perustuu Keskusrikospoliisin säännösten vastaisen oleskelun tilastoihin, jotka on laadittu noudattaen Eurostatin EIL-tilaston kriteereitä.

Säännösten vastaisen oleskelun tilastossa ovat mukana kolmansien maiden kansalaiset, joiden on havaittu oleskelevan maassa laittomasti. Tämä käsittää myös turvapaikanhakijat, joiden on ennen turvapaikan hakemista havaittu saapuneen maahan tai oleskelevan maassa ilman oleskeluun oikeuttavia asiakirjoja. Lisäksi tilasto sisältää maahantulokiellon rikkomiseen syyllistyneet henkilöt

Tilastoon kuuluvat tapaukset, jotka on havaittu sisämaassa tai sisärajoilla, ulkorajalla henkilön saapuessa rajanylityspaikkojen ulkopuolelta sekä henkilön poistuessa maasta ulkorajan rajanylityspaikkojen kautta. Ulkorajan rajanylityspaikoilla saapuessa havaitut tapaukset eivät ole mukana tilastossa.

Tilastossa ovat mukana vain tapaukset, jotka on havaittu viranomaisen toimesta joko lupaprosessissa, valvontatoiminnassa tai rikostutkinnassa.

Tilasto on henkilöperusteinen, eli sama henkilö esiintyy kussakin taulukossa vain kerran. Identiteetti on yksilöity koko nimen ja syntymäajan perusteella.

¹⁶⁴ Termin englanninkielinen vastine on "irregular migration". Suomenkielinen käännös "säännösten vastainen maahanmuutto" perustuu EMN:n uusimpaan sanastoon (2022). Suomen lainsäädäntö sekä viranomaiset käyttävät joissain yhteyksissä edelleen myös termiä "laiton maahantulo" tai "laiton maassa oleskelu". Lähde: EMN (2022), Asylum and Migration Glossary 9.0

¹⁶⁵ Eurostat, Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded).

**Säännösten vastaisesti maassa oleskelleet top-10 kansalaisuudet 2023
(ei sis. työskentelyä ilman työlupaa)**

Venöjä	219
Irak	89
Somalia	68
Kiina	60
Turkki	53
Intia	51
Syyria	50
Thaimaa	38
Gambia	28
Valko-Venöjä	28
Top 10 yhteensä	684
Kaikki yhteensä	1 098

Lähde: KRP

Keskusrikospoliisi tilastoi säännösten vastaista maassa oleskelua ja luvattonta työtä koskevat tapaukset lisäksi eri tilastointikriteerein kuin edellä mainittu Eurostatille ilmoitettu tilasto. Toisin kuin Eurostatille ilmoitetuissa tilastoissa, näissä KRP:n tilastoissa ovat mukana myös maan sisällä tavatut turvapaikanhakijat, jotka ovat itse ilmoittautuneet viranomaisille hakiessaan turvapaikkaa, mutta joilla ei turvapaikanhakuhetkellä ollut oleskeluoikeutta Suomessa. Lisäksi tapaukset on tilastoitu nimikepohjaisesti, jolloin sama henkilö voi esiintyä tilastossa useita kertoja.

Tämän tilastoinnin perusteella vuonna 2023 säännösten vastaisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia havaittiin yhteensä 3 212, mikä on 51 prosenttia enemmän kuin vuonna 2022. Kasvua havaittiin lähes yksinomaan säännösten vastaisesti oleskelevissä ensikertalaisissa turvapaikanhakijoissa sekä matkustusasiakirjoja koskevissa ulkomaalaisrikkomuksissa (yleensä voimassaolon katko). Oleskelulupaa koskevien rikkomusten ja maahantulokiellon rikkomisten määrä pysyi vuonna 2023 lähes ennallaan edellisvuoteen nähden.

Vuonna 2023 selvästi yleisimmät säännösten vastaisen oleskelun kansalaisuudet olivat Somalia (476) ja Irak (416). Somalian kansalaiset olivat suurin säännösten vastaisesti oleskelleiden ensikertalaisten turvapaikanhakijoiden ryhmä, kun taas Irakin kansalaiset olivat suurin ryhmä kaikissa ulkomaalaisrikkomusten kategorioissa.¹⁶⁶

KRP on todennut, että käytännössä **merkittävä osa luvattomana oleskeluna tilastoiduista tapauksista on vähäisiä rikkomuksia, esimerkiksi lyhyitä lupakatkoja, jotka havaitaan**

¹⁶⁶ Keskusrikospoliisi, sähköposti 9.4.2024.

asiakirjan tai luvan vireyttämiprosessissa. Lisäksi on huomionarvoista, että merkittävä osuus säännösten vastaisesta oleskelusta tulee ilmi lupaprosessin aikana, ei viranomaisten aktiivisen valvontatoiminnan myötä.¹⁶⁷

Luvaton työnteko

Poliisi tilastoi erikseen myös luvattomia työntekoa. **Vuonna 2023 Suomessa tavattiin 223 kokonaan ilman työlupaa työskennellyttä kolmannen maan kansalaista.**

Luvattomasti työskennelleet viittaa henkilöihin, jotka ovat työskennelleet ilman työntekoon oikeuttavaa lupaa. Mukana eivät ole henkilöt, jotka ovat työskennelleet lupaehtojen vastaisesti tai yli sallitun tuntimäärän.

Luvaton työnteko on harmaata taloutta. Se kytkeytyy säännösten vastaiseen maassa oleskeluun, sillä pimeä työ on useimmille säännösten vastaisesti maassa oleskeleville varteenotettavin keino hankkia elantoa. Läheskään kaikki luvatta työskentelevät ulkomaalaiset eivät kuitenkaan oleskele maassa laittomasti.

Ilman työlupaa työskennelleet kolmansien maiden kansalaiset, top 10 kansalaisuudet 2023

Irak	35
Venäjä	22
Nigeria	20
Ukraina	17
Kirgisia	15
Ei tiedossa/tuntematon	11
Sri Lanka	10
Albania	9
Vietnam	9
Thaimaa	6
Turkki	6
Top 10 (11) yhteensä	160
Kaikki yhteensä	223

Lähde: KRP

¹⁶⁷ Tilastojen lähde: Keskusrikospoliisi.

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Säännösten vastaisen maahantulon estäminen

Rajavartiolaitos laajensi väärennettyjen dokumenttien profiloititietokannan käyttöä (Profiling of False Identity Documents, ProfID) Helsinki-Vantaan lentoasemalta muille rajanylityspaikoille. Tulevaisuudessa tätä tietokantaa käytetään myös itärajan merkittävimmillä rajanylityspaikoilla sekä Keskusrikospoliisissa. Tietokannan avulla voidaan kerätä tietoa väärennetyistä asiakirjoista. Väärennetyt asiakirjat voivat johtaa laittoman maahantulon järjestäjien jäljille.¹⁶⁸

Kesäkuussa julkaistussa hallitusohjelmassa todetaan, että maahantulosäännösten kiertämistä koskeva sääntely uudistetaan.¹⁶⁹ Sisäministeriö asetti syyskuussa hankkeen tätä tarkoitusta varten. Tavoitteena on ehkäistä maahantulosäännösten kiertämistä ja selkeyttää henkilöllisyyden todentamista koskevat säännökset. Lisäksi samassa hankkeessa pyritään estämään turvapaikanhakijoiden siirtyminen työperusteisen oleskeluluvan hakijoiksi kesken hakemusprosessin.¹⁷⁰

Hallitusohjelmassa on lisäksi kirjaus maahantulokieltoa koskevien säännösten uudistamisesta. Sisäministeriö käynnisti syyskuussa hankkeen, jossa valmistellaan hallitusohjelman mukaisia muutoksia säilöönottoa ja maahantulokieltoa koskeviin säännöksiin. Yhtenä selvityskohteena tarkastellaan mahdollisuutta peruuttaa oleskelulupa Suomen ulkopuolella olevalta ulkomaalaiselta, ja määrätä henkilö maahantulokieltoon yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai kansallisen turvallisuuden vaarantamisen vuoksi kuulematta henkilöä Suomessa.¹⁷¹

Säännösten vastaisen maassa oleskelun estäminen

Maahanmuuttovirasto otti käyttöön automaattisen jälkivalvonnan opiskelijoiden oleskelulupiin. Jälkivalvonnalla selvitetään, täyttääkö opiskelija edelleen hänelle myönnetyn oleskeluluvan edellytykset.

Vuonna 2022 voimaan tullut lakimuutos mahdollisti oleskeluluvan myöntämisen opiskelijalle koko opintojen ajaksi. Ennen lakimuutosta oleskeluluvan edellytykset tarkistettiin jatkolupaa haettaessa. Automaattinen jälkivalvonta perustuu automaattisiin rekisteritarkastusajoihin, joita voi tehdä erilaisiin kansallisiin rekistereihin, kuten Kelan, Opetushallituksen ja väestötietojärjestelmän rekistereihin. Jälkivalvonnan prosesseista osa on automatisoitu, mutta harkinnan oleskeluluvan peruuttamisesta tekee edelleen Maahanmuuttoviraston virkailija. Jos automaattisen jälkivalvonnan perusteella opiskelijan oleskeluluvan edellytyksiä täytyy tutkia tarkemmin, asia ohjautuu Maahanmuuttoviraston virkailijalle käsittelyyn. Automaattinen jälkivalvonta otettiin käyttöön syyskuussa.¹⁷²

¹⁶⁸ Rajavartiolaitos, sähköposti 22.1.2024.

¹⁶⁹ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

¹⁷⁰ Sisäministeriö, tiedote 18.9.2023.

¹⁷¹ Sisäministeriö, tiedote 2.10.2023.

¹⁷² Maahanmuuttovirasto, tiedote 28.9.2023.

Kesäkuussa julkaistu hallitusohjelma sisältää useita kirjauksia säännösten vastaisen maassa oleskelun estämistä koskien, joita lähdetään toteuttamaan tällä hallituskaudella. Hallitusohjelmassa mainitaan tehokkaimpien keinojen selvittäminen laittoman maassa oleskelun ja paperittomuuden ennaltaehkäisyyn. Yhtenä selvitetävänä kohteena mainitaan mahdollisuus säätää laittomasta maassaolosta vankeusrangaistus.¹⁷³

Säännösten vastaisesti oleskelevien henkilöiden terveydenhuollon palvelut

Vuoden alusta voimaan tulleet **lakimuutokset laajensivat säännösten vastaisesti maassa oleskelevien terveydenhuollon palveluja**.¹⁷⁴ Lakimuutoksilla pyrittiin turvaamaan Suomea sitovien ihmisoikeussopimusten ja kansallisen perustuslain velvoittama oikeus välttämättömään huolenpitoon ja riittäviin terveyspalveluihin. Lakimuutokset perustuivat pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan 2019.

Hyvinvointialueiden on 1.1.2023 alkaen järjestettävä välttämättömiä kiireettömiä terveyspalveluja säännösten vastaisesti maassa oleskeleville aikuisille henkilöille, kun aikaisemmin heillä oli oikeus vain kiireelliseen hoitoon. Välttämättömäksi hoidoksi voidaan katsoa esimerkiksi raskauteen ja synnytykseen liittyvät palvelut, tietyt pitkäaikaissairauksien hoitoon liittyvät palvelut sekä tietyt tartuntatautien takia tarvittavat terveystarkastukset, rokotukset ja hoito. Hoitoa saavat henkilöt vastaavat ensisijaisesti itse kaikista hoidosta aiheutuneista kustannuksista. Toissijaisesti valtio korvaa kustannukset asiakasmaksun ylittävältä osalta hyvinvointialueille. Alaikäisten oikeus terveydenhuoltopalveluihin ei muuttunut: säännösten vastaisesti oleskelevilla alaikäisillä on oikeus saada terveydenhuoltopalvelut saman laajuisina kuin pysyvästi Suomessa oleskelevilla alaikäisilläkin.¹⁷⁵

Kesäkuussa julkaistu **hallitusohjelma esitti muutoksia edellä kuvattuun**. Hallitusohjelmassa linjattiin, että säännösten vastaisesti maassa oleskelevalta poistetaan oikeus muihin kuin kiireellisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä sosiaaliturvaan eli palataan viime vaalikautta edeltäneeseen oikeustilaan.¹⁷⁶ Heinäkuussa sosiaali- ja terveysministeriössä käynnistettiin uusi säädösvalmistelu kyseisen hallitusohjelmakirjauksen perusteella. Tarkoitus on jälleen supistaa säännösten vastaisesti maassa oleskelevien aikuisten palveluja ja palata viime vaalikautta edeltäneeseen tilanteeseen.¹⁷⁷

¹⁷³ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

¹⁷⁴ Esim. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 1185/2022.

¹⁷⁵ Sosiaali- ja terveysministeriö, tiedote 20.12.2022.

¹⁷⁶ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

¹⁷⁷ Sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivut (päiväämätön), Hankesivu:

Maahanmuuttolainsäädännön vastaisesti Suomessa olevien ihmisten terveydenhuolto-oikeuksia koskevan sääntelyn valmistelu.

11. Ihmiskaupan torjuminen

Ihmiskaupan uhrien oleskeluluvat

Hakemuksia käsitellessään Maahanmuuttovirasto saattaa havaita viitteitä ihmiskaupasta. Tämä ei välttämättä vielä tarkoita, että ihminen on joutunut ihmiskaupan uhriksi, vaan että viranomaisilla on epäily asiasta. Oleskeluluvan perusteena saattaa olla kansainvälinen suojelu, yksilöllinen inhimillinen syy tai ihmiskaupan uhrille myönnettävä oleskelulupa.

Suomessa oleskelevalle ihmiskaupan uhrille voidaan tietyin edellytyksin myöntää oleskelulupa ihmiskaupan uhriksi joutumisen perusteella. Vuonna 2023 **ensimmäisiä oleskelulupia ihmiskaupan uhreille myönnettiin 57 kappaletta, missä oli huomattava kasvu edellisvuoteen verrattuna** (2022: 8 kpl). Uusia määräaikaista oleskelulupia eli niin kutsuttuja jatkolupia ihmiskaupan uhreille myönnettiin yhteensä 25 kappaletta, mikä oli lähellä edeltäneen vuoden tasoa (2022: 20).¹⁷⁸

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä arvioi, että tilastoja taaksepäin katsottaessa ilmenee selvästi ilmiön olevan kasvussa ja määrien kasvavan vuosittain. Ihmiskaupan ilmiönä voidaan arvioida lisääntyneen myös Suomessa, mutta kasvu tilastoissa näkyy myös siksi, että viranomaiset ovat alkaneet tunnistaa ilmiötä aiempaa paremmin ja siihen on osattu myös tarttua paremmin. Muun muassa poliisin lisääntynyt osallisuus pakkotyötapausten selvittämisessä on arvioitu keskeiseksi tekijäksi.

Lisäksi Auttamisjärjestelmästä arvioidaan, että kasvussa näkyvät Valtioneuvoston ihmiskaupan vastaiseen toimintaohjelmaan (2021-2023) sisältyneet ihmiskaupan ilmitulon ja uhrien tunnistamisen ja avun piiriin ohjautumisen tehostamiseen osoitetut toimet, sekä poliisin ihmiskaupan erikoistuneen yksikön toiminta.¹⁷⁹

Auttamisjärjestelmään ohjautuneet ihmiskaupan uhrin¹⁸⁰

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän uusien asiakkaiden määrässä ei nähty suuria tilastollisia muutoksia vuonna 2023. Vuonna 2023 auttamisjärjestelmän asiakkaaksi tuli 326 uutta henkilöä, joiden arvioitiin joutuneen ihmiskaupan uhriksi (2022: 367).

Lisäksi auttamisjärjestelmään otettiin 36 asiakkaiden alaikäistä lasta, jotka tarvitsivat apua huoltajansa ohella. **Kaikkiaan auttamisjärjestelmään tuli siis peräti 362 uutta henkilöä. Määrä on matalampi kuin edellisvuonna, jolloin auttamisjärjestelmään tuli 429 henkilöä.**

¹⁷⁸ Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu <https://tilastot.migri.fi>

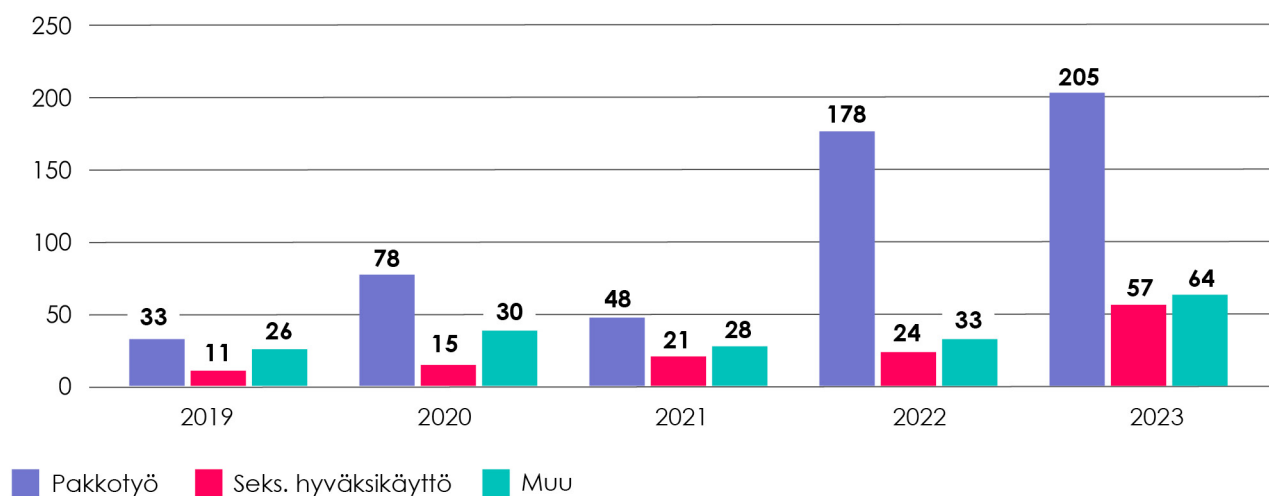
¹⁷⁹ Op cit. Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän vuosikatsaus 2023

¹⁸⁰ Tilastot: Ihmiskaupan vuosikatsaus 2023

Uudet asiakkaat edustivat 47 eri kansalaisuutta (kolmen kansalaisuus oli tilastossa tuntematon). Yleisimmät kansalaisuudet olivat Thaimaa (25 %), Somalia (11 %) ja Irak (10 %). Myös suomalaisia on hyväksikäytettyjen joukossa.

Uusista asiakkaista 58 prosenttia oli naisia ja tyttöjä ja 42 prosenttia miehiä ja poikia. Naisten ja tyttöjen kohdalla yleisimpiä hyväksikäytön muotoja olivat pakkotyö (43 %), pakkoavioliitto (26 %) ja seksuaalinen hyväksikäyttö (24 %). Miesten ja poikien kohdalla sen sijaan pakkotyö oli ehdottomasti yleisin hyväksikäytön muoto (90 %).

Auttamisjärjestelmään otetut henkilöt, jotka ovat joutuneet ihmiskaupan uhriksi Suomessa

Lähde: Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä¹⁸¹

Henkilöitä, jotka ovat voineet joutua ihmiskaupan uhriksi Suomessa, on ohjautunut ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään asiakkaaksi vuosi vuodelta enemmän. Aikaisempina vuosina ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään ohjautuneista henkilöistä valtaosan on katsottu joutuneen ihmiskaupan uhreiksi ulkomailla.

Vuonna 2023 pääosa eli 64 prosenttia kaikista vuoden 2023 hyväksikäyttötapauksista oli tapahtunut Suomessa. Pakkotyö oli vuonna 2023 merkittävin ihmiskaupan muoto. Suomessa tapahtuneita hyväksikäyttötapauksia tuli ilmi yhteensä 208. Näistä 107 kohdistui miehiin ja 101 naiseen, joista yksi oli alaikäinen. Henkilöt edustivat 35 kansalaisuutta. Peräti 39 prosenttia oli thaimaalaisia, muuten osuudet jakautuivat tasaisemmin. Suomen kansalaisiin kohdistuneet hyväksikäytöt oli kaikki tehty Suomessa.

¹⁸¹ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2023b)

Suurin osa liittyi pakkotyöhön. Työhön liittyvistä tapauksista esiin nousivat luonnontuotteiden poiminta (32 %), marjatila (24 %), ravintola-ala (13 %), siivous (11 %), hyvinvointi (4 %) sekä puutarha-ala (4 %). Hyväksikäyttöä oli myös monella muulla alalla.

Kun mukaan luetaan myös aiempina vuosina järjestelmään ohjautuneet, yhteensä ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä oli vuoden viimeisenä päivänä 1563 asiakasta, joista tunnistettuja uhreja oli 1 287 ja heidän alaikäisiä lapsiaan 276. Lapsia uhrien joukossa oli 19 ja 105 oli otettu järjestelmän piiriin alaikäisenä. Noin 60 prosenttia ihmiskaupan uhreista oli naisia.

Kaikista Auttamisjärjestelmässä olevista asiakkaista lähes puolet (48 %) on pakkotyön uhreja. Lähes yhtä paljon yhteensä on joko seksuaalisen hyväksikäytön (26 %) tai pakkoavioliiton (20 %) uhreja.

Kaikista auttamisjärjestelmän asiakkaista yleisimmät kansalaisuudet olivat Irak (203), Somalia (180), Afganistan (148) ja Thaimaa (109).

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Vuonna 2021 laaditun **ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman toimeenpano saatiin päätökseensä vuonna 2023**.¹⁸² Toimintaohjelman budjettitoteuma oli 1,7 miljoonaa euroa, pois lukien poliisin, auttamisjärjestelmän ja työsuojelun lisäresurssit. Toimintaohjelman myötä valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattorin rooli vakiinnutettiin ja ihmiskaupparikollisuuden tilannekuvaa kehitettiin systemaattisesti. Ohjelmakaudella perustettiin myös ihmiskaupparikoksiin erikoistuneiden syyttäjien verkosto. Lisäksi hallitus päätti perustaa valtakunnallisen ihmiskauppatutkintaryhmän poliisiin.¹⁸³

Yksi toimintaohjelman tavoitteista ja toteutuneista saavutuksista on ihmiskaupan vastaisen työn valtavirtaistaminen osaksi laajempaa valtioneuvoston toimintaa, kuten osaksi naisiin kohdistuvan väkivallan, harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaa sekä lasten oikeuksien edistämistä. Ihmiskaupan torjuntaan osallistuvien viranomaisten määrä kasvoi toimintaohjelman seurauksena. Lisäksi eri toimijoiden kyky torjua ihmiskauppaa parantui ja mukaan ihmiskaupan vastaiseen työhön tuli sellaisia toimijoita, jotka eivät aiemmin ole osallistuneet ihmiskaupan torjuntaan yhtä aktiivisesti, kuten siviilientoliliikenne, kotoutumis- ja työvoimaviranomaiset sekä yksityinen sektori.¹⁸⁴

Valtioneuvosto hyväksyi maaliskuussa 2023 periaatepäätöksellä työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisen ja torjumisen strategian.¹⁸⁵ Työperäisen hyväksikäytön torjunta kytkeytyy työvoiman maahanmuuton edistämiseen. Työperusteista maahanmuuttoa lisätessään Suomen tulee varautua yhä paremmin muuttoliikkeiden kielteisiin ilmiöihin, kuten ihmissalakuljetukseen,

¹⁸² Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021).

¹⁸³ Oikeusministeriö, Ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori, sähköposti 19.1.2024.

¹⁸⁴ Oikeusministeriö, Ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori, sähköposti 19.1.2024.

¹⁸⁵ Valtioneuvosto (2023 d), Valtioneuvoston periaatepäätös työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisen ja torjumisen strategiasta.

ihmiskauppaan ja hyväksikäyttöön sekä harmaan talouden ja rikollisuuden kasvuun. Strategialla Suomi sitoutuu ehkäisemään ja torjumaan ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä.¹⁸⁶

Suomessa alettiin käyttää matkustajarekisteritietoja (Passenger Name Record, PNR) ihmiskaupparikosten ilmituloon. Tarkoitus on havaita mahdollisia ihmiskaupan uhreja kuljetusyhtiöiden toimittamista matkustajalistaista analysoimalla esimerkiksi reittejä, sukupuolta, ikää ja matkan maksutapaa.¹⁸⁷

Vuoden alusta voimaan tulleiden lakimuutosten myötä ihmiskaupan uhrien asema parani ja heidän oikeutensa palveluihin vahvistui.¹⁸⁸ Auttamisjärjestelmän kautta saatavan avun jatkuminen ei enää riipu heitä koskevan ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä, vaan auttaminen perustuu ensisijaisesti uhrin yksilöllisen tilanteen arviointiin.

Lakimuutosten yhteydessä myös **ihmiskaupan uhrin tunnistamista koskeva sääntely yksinkertaistui** vastaanottolaissa siten, että tunnistamisella tarkoitetaan jatkossa yksinomaan uhrin ottamista ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, jolla on uhrin oikeuksien toteutumisen kannalta keskeisin merkitys. Lisäksi ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän rooli kansallisena asiantuntijaviranomaisena ihmiskaupan vastaisessa työssä vahvistettiin lain tasolla.¹⁸⁹

Selvitys ihmiskaupan uhreille annettavista harkinta-ajoista ja seksuaalipalvelujen myynnistä käännättämisen perusteena valmistui.¹⁹⁰ Selvitys oli osa Ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman toimeenpanoa. Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI toteutti selvityksen sisäministeriön toimeksiannosta. Selvityksessä tarkasteltiin harkinta-ajoja, joiden aikana ihmiskaupan uhrin voivat päättää yhteistyöstä viranomaisten kanssa tekijöiden kiinni saamiseksi. Yleisesti harkinta-aikaa pidettiin hyvänä käytäntönä. Haasteeksi nähtiin esitutkintaviranomaisten tiedonpuute mahdollisuudesta myöntää harkinta-aika ja suositeltiin esitutkintaviranomaisten kouluttamista. Lisäksi selvityksen kohteena oli, kuinka epäilyä seksuaalipalveluiden myynnistä sovellettiin perusteena käännättämiselle. Selvityksen mukaan kyseistä käännättämisperustetta sovellettiin varsin vähän viime vuosina. Käännättämisen pelko voi kuitenkin haitata ihmiskaupan ilmituloa seksuaalipalveluja myyvien kolmansien maiden kansalaisten pelätessä käännättämistä ja mahdollista maahantulokieltoa. Selvityksessä suositeltiin, että seksuaalipalvelujen myynti käännätyspäättökseen perusteena poistetaan ulkomaalaislaista uhrien oikeuksien edistämiseksi ja rikosvastuun toteutumiseksi.¹⁹¹

¹⁸⁶ Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 9.3.2023.

¹⁸⁷ Keskusrikospoliisi, sähköposti 22.1.2024.

¹⁸⁸ Esim. Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta 1294/2022.

¹⁸⁹ Sisäministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, tiedote 29.12.2022.

¹⁹⁰ Jokinen, Anniina; Pekkarinen, Anna-Greta; Turunen, Tiina; Huovinen, Riikka (2023).

¹⁹¹ Sisäministeriö, tiedote 23.5.2023.

Suomi toimii itämeren valtioiden neuvoston (Council of the Baltic Sea States, CBSS) puheenjohtajana heinäkuusta 2023 kesäkuuhun 2024. **Puheenjohtajakaudellaan Suomi priorisoi ihmiskaupan vastaista työtä.** Neuvoston ihmiskaupan vastainen työryhmä keskittyy parantamaan Itämeren alueen maiden tietotaitoa ja maiden välistä yhteistyötä lapsiin kohdistuvan väkivallan ja ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja uhrien auttamiseksi.¹⁹²

Keskusrikospoliisi vahvisti yhteistyötä kiinalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa ihmiskaupan uhrien suojelemiseksi. Kiina suhtautuu EU-maissa tavattuihin kiinalaisiin ihmiskaupan uhreihin kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikoksesta epäiltyinä. Kiinan viranomaisten kanssa harjoitetun yhteistyön tarkoituksena oli luottamuksen rakentaminen tiedonvaihdon mahdollistamiseksi sekä uhrien suojelun toteutumiseksi.¹⁹³

Ihmiskaupan vastaisen työn kehittäminen

Ihmiskaupan vastaista työtä kehitettiin myös erilaisilla hankkeilla. Rahoitusta hankkeille saatiin esim. EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta (Internal Security Fund, ISF).¹⁹⁴ Oikeusministeriössä käynnistettiin hanke, jossa **luodaan ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja ohjausjärjestelmä** (National Referral Mechanism, NRM). Järjestelmän rakentamisella parannetaan uhrien tunnistamista ja pääsyä avun piiriin. Hankkeen avulla pyritään myös lisäämään viranomaisyhteistyötä ja kehittämään ihmiskaupasta ja sen vastaisesta työstä viestimistä.¹⁹⁵

Maahanmuuttoviraston käynnistämässä hankkeessa puolestaan **kehitetään ihmiskaupan uhreista saatavilla olevaa tilastotietoa.** Hankkeessa toteutetaan digiloikka siten, että Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä olevista ihmiskaupan uhreista pystytään jatkossa tuottamaan mahdollisimman tarkkaa ja tietoturvallista tilastotietoa.¹⁹⁶

¹⁹² Oikeusministeriö, Ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori, sähköposti 19.1.2024.

¹⁹³ Keskusrikospoliisi, sähköposti 22.1.2024 ja 16.4.2024.

¹⁹⁴ Kaikki jäljempänä olevat hankkeet on haettu EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivulta (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut ISF-hankkeet.

¹⁹⁵ Tehoa ihmiskaupan vastaiseen työhön (31.1.2023–31.5.2025).

¹⁹⁶ TILDA – Ihmiskaupan Uhrien Auttamisjärjestelmän digitaaliset työkalut ja tilastointi (1.4.2023–30.9.2024)

12. Paluu

Maastapoistamispäätös on hallintopäätös, jolla ulkomaalainen määrätään poistumaan Suomesta. Maastapoistamispäätöksiä ovat käännättäminen ja karkottaminen.¹⁹⁷

Käännytettäväksi määrätään henkilö, jolla ei ole ollut oleskelulupaa Suomeen eikä hän täytä maassa oleskelun edellytyksiä.¹⁹⁸

Karkotettavaksi määrätään henkilö, jolla on ollut oleskelulupa Suomeen, mutta joka ei enää täytä maassa oleskelun edellytyksiä.

Maastapoistamispäätökset

Vuonna 2023 käännättämispäätöksiä ja maahanpääsyn epäämispäätöksiä tehtiin yhteensä 5 717 kappaletta.¹⁹⁹ Suurin osa maastapoistamispäätöksistä oli Maahanmuuttoviraston tekemiä käännättämispäätöksiä ja Rajavartiolaitoksen tekemiä pääsyneppäämispäätöksiä. Lisäksi poliisi teki jonkin verran käännättämispäätöksiä.

Vuonna 2023 Maahanmuuttovirasto teki yhteensä 2 994 käännättämispäätöstä²⁰⁰ ja poliisi 555²⁰¹. Rajavartiolaitos sen sijaan käännytti tai epäsi pääsyn ulkorajoilla 2 168 henkilöltä (vuonna 2022: 4193). Heistä 1 826:n kohdalla pääsy evättiin itärajalla, mikä on edellisvuotta vähemmän rajoitusten pitkäaikaisesta vaikutuksesta johtuen.²⁰²

Maahanmuuttoviraston käännätysluvat muodostuvat sekä kielteisten turvapaikkapäätösten että muiden oleskelulupapäätösten yhteydessä tehdyistä käännätyspäätöksistä. Lisäksi luvussa on mukana käännätyspäätökset, jotka Maahanmuuttovirasto on tehnyt poliisin tai rajatarkastusviranomaisen tekemästä esityksestä. Tyypillisesti suurin kategoria näistä ovat kielteisen turvapaikkapäätöksen yhteydessä tehdyt käännätyspäätökset. Siten maastapoistamispäätösten määrä korreloi jonkin verran maahan saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrän kanssa.

¹⁹⁷ Lisäksi on olemassa pääsyn epääminen, jolla tarkoitetaan kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla siten, kuin siitä säädetään Schengenin rajasäännösten 13 artiklassa. (UIKL 142 § 1 mom.)

¹⁹⁸ Yleisimmin käännättämisestä puhuttaessa kyseessä on maassa jo oleskelevan henkilön maasta poistaminen (UIKL 142 2 mom. 4 kohta). Tietyissä tilanteissa käännättämisellä tarkoitetaan myös henkilön pääsyn estämistä jo ulkorajalla. Nämä tapaukset ovat kuitenkin harvinaisempia. (UIKL 142 § 2 mom. 1-3 kohdat).

¹⁹⁹ Maahanmuuttoviraston, poliisin ja Rajavartiolaitoksen tekemät käännättämis- ja maahanpääsyn epäämispäätökset yhteensä.

²⁰⁰ Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu <https://tilastot.migri.fi>.

²⁰¹ Helsingin poliisilaitos, sähköposti 14.3.2024.

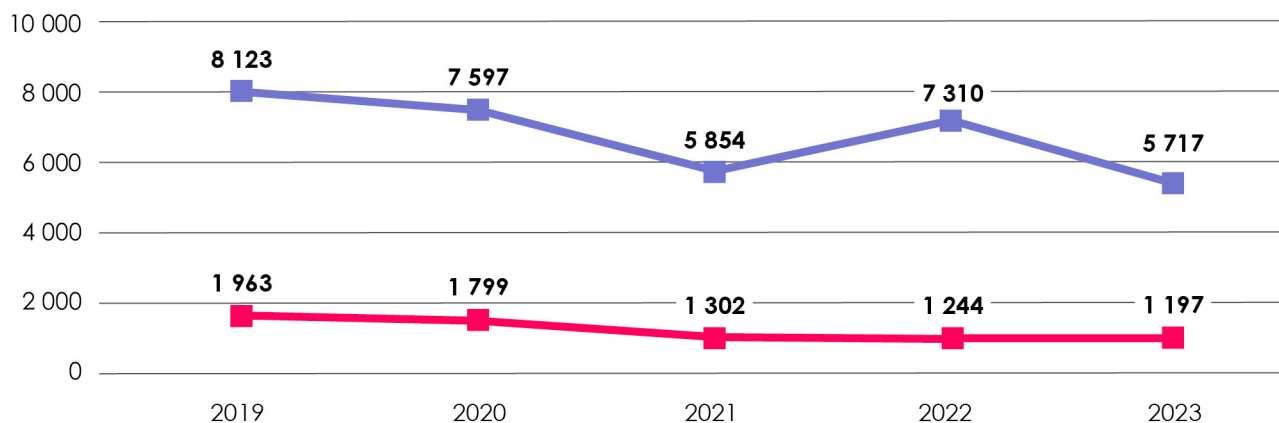
²⁰² Op cit. Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2023

Vuonna 2023 Suomeen saapui edellisvuoden tapaan suhteellisen vähän turvapaikanhakijoita. Tämän johdosta Maahanmuuttoviraston tekemien käännytyspäätösten määrä oli edellisvuoden tavoin suhteellisen alhainen verrattuna suuriin turvapaikanhakijavuosiin.

Karkottamispäätöksiä vuonna 2023 tehtiin 1 197 kappaletta, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisvuonna, jolloin vastaavia päätöksiä tehtiin 1 244 kappaletta.²⁰³ Karkottamispäätöksistä selkeästi suurin osa liittyi luvattomaan oleskeluun maassa (1 062 kpl).

Rikosperusteisia karkottamispäätöksiä tehtiin 135 kappaletta, mikä oli enemmän kuin edeltävänä vuonna (83 kpl). Ulkomaalainen voidaan karkottaa maasta rikosten perusteella, jos hän on syyllistynyt rikokseen, josta on säädetty enimmäisrangaistuksena vähintään yksi vuosi vankeutta tai hän on syyllistynyt toistuvasti rikoksiin. Päätökset perustuvat kokonaisuarkintaan, jossa huomioidaan esimerkiksi teon vakavuus, siteet Suomeen, terveydentilaa koskevat selvitykset sekä non-refoulement -periaate eli ehdoton palautuskielto, jonka mukaan ketään ei voida palauttaa sellaiseen maahan, jossa kyseistä henkilöä uhkaa vaino, muu epäinhimillinen kohtelu, kidutus, ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai kuolemanrangaistus.

Maastapoistamispäätökset 2019–2023

- Käännyttäminen, maahanpääsyn epääminen
- Karkottaminen

Lähde: Maahanmuuttovirasto, poliisi ja Rajavartiolaitos

²⁰³ Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu <https://tilastot.migri.fi>.

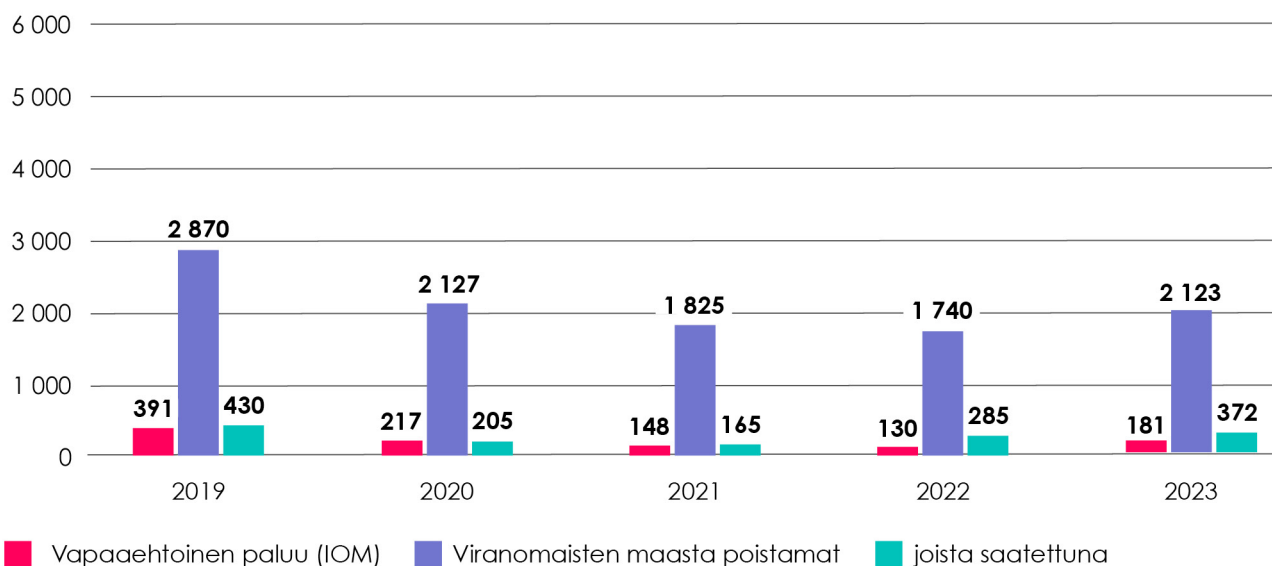
Vapaaehtoinen paluu

Vuonna 2023 Suomesta **palasi lähtömaahansa vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta 181 henkilöä, mikä oli jälleen edellisvuotta pienempi lukumäärä**. Palaajia oli yhteensä 36 maahan. Yksittäisistä maista eniten palaajia oli Irakiin (37) ja Georgiaan (33). Vapaaehtoisesti palaavista aikuisista oli 62 prosenttia miehiä ja 23 prosenttia naisia, lapsista tyttöjä 8 prosenttia ja poikia 7 prosenttia.

Iältään palaajat olivat useimmiten nuoria aikuisia (18–34v), jotka matkustivat ilman perhettä. Palaajista 15 prosenttia oli alaikäisiä, jotka matkustivat perheensä kanssa. Palaajien joukossa ei ollut ilman huoltajaa olevia alaikäisiä.²⁰⁴

Vapaaehtoisesti palaavien määrä on tasaisesti laskenut vuosi vuodelta ennätysvuoden 2016 jälkeen. Osaltaan kyse on laskeneista turvapaikanhakijamääristä, johon aivan viimeisimpinä vuosina on vaikuttanut myös COVID-19 pandemian aiheuttamat matkustusrajoitukset. Vuonna 2023 palaajien määrä nousi jälleen hieman.

Vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta palanneet ja Suomesta viranomaistoimin poistetut henkilöt 2017–2023

Lähde: IOM ja Poliisihallitus

²⁰⁴ IOM Finland, Assisted Voluntary Return and Reintegration Statistics 1 January to 31 December 2023 (Finland).

Lakimuutoksia ja muita kehityskulkuja

Kesäkuussa julkaistussa hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus toteuttaa vapaaehtoisen paluun ja maasta poistumisen paketin.²⁰⁵ Paketti sisältää lukuisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tukea hallituksen tavoitetta tiukentaa turvapaikkapolitiikkaa.

Sisäministeriö käynnisti lakihankkeen, jossa valmistellaan hallitusohjelman mukaisia muutoksia ulkomaalaislain säilöönottoa ja maahantulokieltoa koskeviin säännöksiin. Hankkeessa on kaksi kokonaisuutta, joista toisessa **tiukennetaan ulkomaalaislain säilöönottoa koskevaa sääntelyä**. Tavoitteena on mahdollistaa henkilön säilöönotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ja säilöönoton jatkaminen 12 kuukauden ajan nykyisen kuuden kuukauden sijaan.²⁰⁶

Toinen kokonaisuus koskee **maahantulokieltoa koskevan sääntelyn uudistamista**. Tässä kokonaisuudessa tarkastellaan mahdollisuutta peruuttaa oleskelulupa Suomen ulkopuolella olevalta ulkomaalaiselta ja määrätä henkilö maahantulokieltoon yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tai kansallisen turvallisuuden vaarantamisen vuoksi kuulematta henkilöä Suomessa. Hankkeessa on tarkoitus tarkastella myös paluudirektiiviä ja selvittää mahdollisia tiukennuksia, joita ei ole vielä sisällytetty Suomen kansalliseen lainsäädäntöön.²⁰⁷

Paluuasioihin liittyvää yhteistyötä tiivistettiin Pohjoismaiden kesken. Pohjoismaiset maahanmuuttoministerit sopivat yhteistyön tiivistämisestä kokoontuessaan Kööpenhaminassa lokakuussa.²⁰⁸ Keskustelut yhteistyön tiivistämisestä käynnistettiin myös operatiivisella tasolla.²⁰⁹

Sisäministeriö antoi **uuden asetuksen vapaaehtoisen paluun avustuksesta**. Asetus tuli voimaan 1.1.2024 korvaten aiemman asetuksen, jonka voimassaolo päättyi vuoden 2023 lopussa. Asetukseen sisällytetty avustusten porrastaminen on osa hallitusohjelmaan kirjattua vapaaehtoisen paluun ja maasta poistamisen pakettia. Tarkoitus on kannustaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita poistumaan maasta mahdollisimman nopeasti ja pidättäytymään muutoksenhausta. Lisäksi tavoitteena oli yhtenäistää avustus verrokkimaiden tasolle. Uuden asetuksen mukaan vapaaehtoisen paluun avustus on 5 300 euroa, jos avustusta haetaan 30 päivän sisällä ensimmäisen kielteisen turvapaikkapäätöksen tiedoksiannosta tai hakemuksen peruuttamisesta. Jos avustusta haetaan 30 päivän jälkeen, laskee avustus 2 000 euroon. Uudessa asetuksessa avustus on kaikille sama paluumaasta riippumatta.²¹⁰

Suomi liittyi vuonna 2023 **EU:n raja- ja merivartiovirasto Frontexin yhteiseen uudel-**

²⁰⁵ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

²⁰⁶ Op. cit. Sisäministeriö, tiedote 2.10.2023.

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ Sisäministeriö, tiedote 31.10.2023.

²⁰⁹ Poliisihallitus, sähköposti 18.1.2024.

²¹⁰ Sisäministeriö, tiedote 21.12.2023.

leenkotoutumisohjelmaan (Joint Reintegration Services, JRS). Osana ohjelmaa poliisi alkoi tarjota paluuneuvontaa ei-vapaaehtoisesti palaaville. Paluuneuvonnan tarkoituksena on, että palautettavat henkilöt alkaisivat orientoitua paluuseen ja pohtia erilaisia tulevaisuudennäkymiä lähtömaassaan.²¹¹ Maahanmuuttovirasto puolestaan alkoi käyttää JRS-ohjelmaa vapaaehtoisten paluiden tukemiseen. Aiemmin vapaaehtoisen paluun tuki on hankittu kasainväliseltä siirtolaisjärjestö IOM:ltä. EU:n yhteisen paluuohjelman käytöllä halutaan vähentää vapaaehtoisen paluun tukemisesta koituvia kuluja.²¹²

Paluita koskeva kehittämistyö

Vuonna 2023 uudelleenkotouttamis- ja paluuhankkeisiin saatiin rahoitusta EU:n AMIF-rahastosta.²¹³ Maahanmuuttoviraston hankkeessa luodaan ja ylläpidetään suhteita Somalian ja Irakin viranomaisiin sekä kyseisten maiden muihin relevantteihin sidosryhmiin paluiden ja uudelleenkotoutumisen edistämiseksi.²¹⁴

Toinen Maahanmuuttoviraston hallinnoima hanke puolestaan keskittyy vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen tukeen. Hankkeen tarjoaman operatiivisen tuen hankkeen avulla toteutetaan Maahanmuuttoviraston paluuneuvontaa.²¹⁵ Vapaaehtoiseen paluuseen keskittyy myös Suomen Pakolaisavun hanke, jossa annetaan tukea ja neuvontaa vapaaehtoisesti kotimaahansa palaaville tai paluuta pohtiville turvapaikkaprosessissa oleville henkilöille.²¹⁶ Poliisihallituksen hallinnoima hanke puolestaan tarjoaa operatiivista tukea poliisin maasta poistamistehtäviin liittyvässä poliisin henkilöstöresursseja.²¹⁷

²¹¹ Lähde: Poliisihallitus, sähköposti 18.1.2024.

²¹² Lähde: Maahanmuuttoviraston REG-yhdyshenkilö, sähköposti 3.1.2024.

²¹³ Kaikki jäljempänä olevat hankkeet on haettu EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivulta (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet.

²¹⁴ Paluuyhteistyö Irakissa ja Somaliassa (1.4.2023–31.3.2025).

²¹⁵ Vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen tuki (1.1.2023–31.12.2024).

²¹⁶ Paluu (1.5.2023–30.4.2026).

²¹⁷ Maasta poistamistoiminta (1.5.2023–31.10.2024).

13. Muuttoliike ja kehitys

Kokonaisvaltaisuus on keskeinen periaate Suomen kehityspolitiikassa ja kehitysyhteistyössä. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja tukee osaltaan myös Suomen strategisia taloussuhteita. Suomi pyrkii edistämään kehityspolitiikan johdonmukaisuutta muiden politiikka-alojen, kuten maahanmuuton, kaupan ja turvallisuuden sekä ruokaturvan kanssa.²¹⁸

Kesäkuussa julkaistu **hallitusohjelma vahvasti entisestään kehityspolitiikan sidosta maahanmuuttopolitiikkaan**. Hallitusohjelman linjauksen mukaan kolmansille maille annettava kahdenvälinen taloudellinen apu tehdään ehdolliseksi sille, että maa ottaa vastaan palautettavia kansalaisiaan.²¹⁹

Suomi huomioi **maahanmuuttoa koskevat kysymykset myös kehitysyhteistyöhankkeissaan**. Suomi on esimerkiksi tukenut IOM:n Mida Finnsom -ohjelmaa, jonka puitteissa suomalaiset ja länsimaalaiset diaspora-asiantuntijat palaavat Somaliin väliaikaisesti vahvistamaan kapasiteettia terveys- ja opetussektoreilla. Mida Finnsom -yhteistyö käynnistyi Suomen somaliyhteisön aloitteesta vuonna 2008. Vuosina 2008–2024 Somaliassa on toiminut yhteensä 97 Suomen somalialaista asiantuntijaa. Somalimaan MIDA FINNSOM -hankkeessa on nyt käynnissä viides vaihe (2022–2024), jota Suomi rahoittaa 3 075 000 eurolla. Puntmaassa ja eteläisessä Somaliassa Suomi rahoittaa MIDA FINNSOM terveys- ja opetushanketta 6 400 000 eurolla vuosina 2022–2025.²²⁰

Muuttoliikeviestintä

Ulkoministeriö toteuttaa tarpeen mukaan muuttoliikkeiden lähtö- ja kauttakulkumaihin kohdennettua viestintää, jonka tarkoituksena on tarjota tietoa Eurooppaan matkustamista harkitseville ja jo matkaan lähteneille. Muuttoliikeviestinnän kautta pyritään tarjoamaan tietoa esimerkiksi ihmissalakuuljetuksesta, turvapaikanhausta ja paluumuutosta. Muuttoliikeviestinnässä voidaan tarkastella myös muuttoliikkeen perimmäisiä syitä. Lähtösyihin vaikuttavassa viestinnässä voidaan pyrkiä vahvistamaan esimerkiksi nuorten yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vaikutusmahdollisuuksia.²²¹

Vuonna 2023 Suomi **saattoi loppuun kansalliset muuttoliikeviestinnän hankkeensa Irakissa ja Somaliassa**. Vuonna 2019 käynnistyneissä Salam-rauhanhankkeissa tarkasteltiin säännösten vastaisen muuttoliikkeen lähtösyitä kuten syrjäytymistä, konflikteja, työttömyyttä ja ilmastokriisiä. Hankkeiden avulla pyrittiin vahvistamaan nuorten yhteiskunnallisen yhteen-

²¹⁸ Ulkoministeriö, sähköposti 2.5.2024.

²¹⁹ Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023

²²⁰ Ulkoministeriö, sähköposti 2.5.2024.

²²¹ Mezian, Rim (2019), Muuttoliikeviestintää haasteista huolimatta – kenen viestejä lähtijä kuuntelee?, Migration-Muuttoliike, 45(1), s. 33–35.

kuuluvuuden tunnetta ja vaikutusmahdollisuuksia omassa yhteisössään. Hankkeiden vaikutuksia levitettiin laajemmalle yleisölle sosiaalisen median ja television avulla, jota kautta hankkeet ovat tavoittaneet miljoonia katsojia.²²²

Suomi siirtyi vuonna 2023 muuttoliikeviestinnässä **kohti tiiviimpää EU-yhteistyötä**. Suomi osallistuu vuosina 2023–2025 EU:n muuttoliikeviestintää edistäviin hankkeisiin Irakissa ja Pakistanissa. Hankkeissa tarjotaan totuudenmukaista tietoa laillisista muuttoreiteistä ja säännösten vastaisen muuttoliikkeen riskeistä. Työssä korostuu työperäisen muuttoliikkeen tukeminen ja ihmiskuljetuksen vaaroista varoittaminen. Viestinnän kohderyhminä ovat muuttoon harjoittavat ja heidän läheisensä. Lisäksi palveluja tarjotaan myös Pakistaniin ja Irakiin palaaville tukemalla esimerkiksi heidän uudelleenkotouttamista.²²³

Toiminta perustuu Migration Resource Center –keskuksiin (MRC), joiden neuvonantajat kiertävät kouluissa ja erilaisten yhteisöjen parissa. Paikalliset neuvonantajat tarjoavat myös henkilökohtaista ohjausta ja heidät tavoittaa puhelimitse sekä sosiaalisen median kanavilla. Tavoitteena on tehdä myös kiinteää yhteistyötä paikallisten toimittajien ja median edustajien kanssa. Paikallisia viranomaistahoja on pyritty saamaan työhön mukaan, jolloin toiminnalle turvattaisiin kestävämpi tulevaisuus. Pakistanissa keskuksia on Islamabadissa ja Lahoressa ja Irakissa Bagdadissa. Toimintaa on tarkoitus laajentaa useampiin kaupunkeihin.²²⁴

EU-hankkeissa Suomi voi jakaa kerryttämäänsä käytännön kokemusta muuttoliikeviestinnästä ja saada vastavuoroisesti uutta oppia ja tietoa kansainvälisestä työstä, jolla myös kansallista toimintaa on mahdollista ymmärtää ja kehittää. Hankkeiden myötä Suomi säilyttää mahdollisuuden muuttoliikeviestinnän kehityksen seuraamiseen ja kokemusten kerryttämiseen muuttoliikkeiden lähtöalueilla. Hankkeisiin osallistumalla Suomelle voi avautua mahdollisuuksia vaikuttaa muuttoliikkeitä koskevaan kansainväliseen keskusteluun ja informaatioympäristöön lähtömaisissa. Hankkeisiin osallistuu Suomen lisäksi Itävalta, Bulgaria, Saksa, Kreikka ja EU-komissio.²²⁵

²²² Ulkoministeriö, sähköposti 31.1.2024.

²²³ Ibid.

²²⁴ Ibid.

²²⁵ Ibid.

Lähteet

Eduskunnan verkkosivut (viimeksi julkaistu 9.2.2024), Asian käsittelytiedot HE 103/2022 vp, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_103+2022.aspx. Viitattu 25.3.2024.

Ely-keskuksen verkkosivut (päiväämätön), Kumppanina kotoutumisessa -hanke (ESR+), <https://www.ely-keskus.fi/uusimaa-kumppanina-kotoutumisessa>. Viitattu 11.4.2024.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2021), Maahanmuuton tunnusluvut 2020, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-16-3>. Viitattu 12.4.2024.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2022), Maahanmuuton tunnusluvut 2021, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-27-9>. Viitattu 12.4.2024.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2023), Maahanmuuton tunnusluvut 2022, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-38-5>. Viitattu 12.4.2024.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2024 a), Maahanmuuton tunnusluvut 2023, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-46-0>. Viitattu 12.4.2024.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN Suomi) (2024 b), Tilapäisen suojelun soveltaminen vuonna 2023 – Suomen kansallinen raportti, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-45-3>. Viitattu 26.3.2024.

European Migration Network (EMN) (2022), Asylum and Migration Glossary 9.0, https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary_en. Viitattu 11.04.2024.

EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivut (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet, <https://eusa-rahastot2021.fi/rahoitetut-amif-hankkeet>. Viitattu 10.4.2024.

EU:n sisäasioiden rahastojen verkkosivut (päivitetty 5.3.2024), Rahoitetut ISF-hankkeet, <https://eusa-rahastot2021.fi/rahoitetut-isf-hankkeet>. Viitattu 12.4.2024.

Henttonen, Elina; Kareinen, Janne (2024), ”Kukaan ei synny vihaamaan”: Nuorten dialogit rasismistä ja syrjinnästä, Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2023:34, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-791-7>. Viitattu 28.3.2024.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä (2024), Ihmiskaupan vuosikatsaus 2023, <https://ihmiskauppa.fi/wp-content/uploads/2024/02/Vuosikatsaus2023.pdf> (Viitattu 17.4.2024)

IOM Finland, Assisted Voluntary Return and Reintegration (Finland), Statistics 1 January to 31 December 2023

Jokinen, Anniina; Pekkarinen, Anna-Greta; Turunen, Tiina; Huovinen, Riikka (2023), Selvitys ihmiskaupan uhreille annettavista harkinta-ajoista ja seksuaalipalvelujen myynnistä käännyttämissen perusteena, Sisäministeriön julkaisuja 2023:22, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-942-4>. Viitattu 5.4.2023.

Kotoutuminen.fi -verkkosivut, Uutinen 20.9.2023, Syksyllä 2023 käynnistyy useampia ESR-pilottihankkeita, <https://kotoutuminen.fi/-/syksylla-2023-kaynnistyy-useampia-esr-pilottihankkeita>. Viitattu 11.4.2024

Maahanmuuttovirasto (2023), Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2022, 24.2.2023, <https://migri.fi/documents/5202425/5915665/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2022.pdf/d625adb1-b3c4-19b4-ee71-c838acc4855e/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2022.pdf?t=1678975866000>. Viitattu 17.4.2024.

Maahanmuuttovirasto (2024), Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2023, 29.2.2024, <https://migri.fi/documents/5202425/5915665/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2023.pdf/d2bf66a8-846e-5430-ac13-faaef18235ea/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2023.pdf?t=1711528679468>. Viitattu 12.4.2024.

Maahanmuuttoviraston tilastopalvelu, <https://tilastot.migri.fi/>. Viitattu 6.5.2024.

Maahanmuuttoviraston verkkosivut (päiväämätön), Suomeen valitut ja Suomeen saapuneet kiintiöpakolaiset, <https://migri.fi/kiintiopakolaistilastot>. Viitattu 4.4.2023.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 23.2.2023, Ulkomaalaislain uudistukset mahdollistavat sujuvammat palvelut työntekijöille ja työnantajille, <https://migri.fi/-/ulkomaalaislain-uudistukset-mahdollistavat-sujuvammat-palvelut-tyontekijoille-ja-tyonantajille>. Viitattu 22.3.2024.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 28.9.2023, Maahanmuuttovirasto aloittaa automaattisen jälki-valvonnan opiskelijoiden oleskelulupiiin, <https://migri.fi/-/maahanmuuttovirasto-aloittaa-automattisen-jalkivalvonnan-opiskelijoiden-oleskelulupiiin?ref=newsroom>. Viitattu 4.4.2024.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 19.10.2023, Osa opiskelijoista voi nyt saada automaattisen päätöksen ensimmäiseen oleskelulupahakemukseen, <https://migri.fi/-/osa-opiskelijoista-voi-nyt-saada-automaattisen-paatoksen-ensimmaiseen-oleskelulupahakemukseen>. Viitattu 22.3.2024.

Maahanmuuttovirasto, tiedote 31.1.2024, Maahanmuuton tilastot 2023: Maailman konfliktien ja talouden taantumien vaikutukset maahanmuuttoon, <https://migri.fi/-/maahanmuuton-tilastot-2023-maailman-konfliktien-ja-talouden-taantumien-vaikutukset-maahanmuuttoon>. Viitattu 3.4.2024.

Maahanmuuttovirasto, Maahanmuuton vuosi 2023 - Maahanmuuttoviraston mediatilaisuus 31.1.2024, https://migri.fi/documents/5202425/107201698/Mediatilaisuus_31.1.2024.pdf/30cf11e9-36c6-4dfd-9113-f2964ba1b124/Mediatilaisuus_31.1.2024.pdf (Viitattu 17.4.2024)

Martiskainen, Taina; Peltonen, Reetta (2023), Ilman huoltajaa tulleiden edustajajärjestelmä - Katsaus nykytilaan ja kehittämisehdotukset, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8457-8>. Viitattu 26.3.2024.

Mezian, Rim (2019), Muuttoliikeviestintää haasteista huolimatta – kenen viestejä lähtijä kuuntelee?, Migration-Muuttoliike, 45(1), s. 33–35, <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/89376>. Viitattu 8.4.2024.

Oikeusministeriön verkkosivut (päiväamätkön), Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus, <https://oikeusministerio.fi/yhdenvertaisuuslain-osittaisuudistus>. Viitattu 28.3.2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, tiedote 22.10.2015, EU/ETA -alueen ulkopuolelta tuleville korkeakouluopiskelijoille lukuvuosimaksut, <https://okm.fi/-/eu-eta-alueen-ulkopuolelta-tuleville-korkeakouluopiskelijoille-lukuvuosimaksut>. Viitattu 17.4.2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, tiedote 22.8.2023, Työryhmä valmistelemaan EU- ja ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen korottamista, <https://okm.fi/-/tyoryhma-valmistelemaan-eu-ja-eta-maiden-ulkopuolisten-opiskelijoiden-lukuvuosimaksujen-korottamista>. Viitattu 22.3.2024.

Rajavartiolaitos (2024), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2023, <https://raja.fi/documents/44957406/64377821/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2023.pdf/a206d471-fbb9-a93e-0939-76fef93b2477/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2023.pdf?t=1709274686847>. Viitattu 28.3.2024.

Rajavartiolaitos, tiedote 29.11.2023, Rajavartiolaitoksen Frontexilta itärajalta pyytämät lisäresurssit aloittavat tehtävissään, <https://raja.fi/-/rajavartiolaitoksen-frontexilta-itarajalle-pyytamat-lisaresurssit-aloittavat-tehtavissaan>. Viitattu 10.5.2024.

Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021), Suomi torjuu ihmiskauppaa: Ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma, Oikeusministeriön julkaisuja 2021:15, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-901-8>. Viitattu 12.4.2024.

Sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, tiedote 29.12.2022, Ihmiskaupan uhreja autetaan rikosprosessin etenemisestä riippumatta, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/ihmiskaupan-uhreja-autetaan-rikosprosessin-etenemisesta-riippumatta>. Viitattu 5.4.2024.

Sisäministeriö, tiedote 23.5.2023, Koulutus ja tietoisuuden lisääminen edistävät ihmiskaupan ilmituloa ja tunnistamista, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/education-and-increased-awareness-needed-to-detect-and-identify-human-trafficking?languageId=fi_FI. Viitattu 5.4.2024.

Sisäministeriö, tiedote 7.9.2023, Muutoksia Ukrainasta paenneiden kolmansien maiden kansalaisten tilapäiseen suojeluun, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/muutoksia-ukrainasta-paenneiden-kolmansien-maiden-kansalaisten-tilapaiseen-suojeluun>. Viitattu 12.4.2024.

Sisäministeriö, tiedote 18.9.2023, Maahantulosäännösten kiertämistä koskevaan sääntelyyn valmistellaan muutoksia, <https://intermin.fi/-/maahantulosäännösten-kiertamista-koskevaan-saantelyyn-valmistellaan-muutoksia>. Viitattu 4.4.2024.

Sisäministeriö, tiedote 26.9.2023, Sisäministeriö valmistelee vastaanottorahan pienentämistä, <https://intermin.fi/-/sisaministerio-tarkastelee-vastaanottorahaa>. Viitattu 26.3.2024.

Sisäministeriö, tiedote 2.10.2023, Sisäministeriössä valmistellaan muutoksia ulkomaalaislain säilöönottoa ja maahantulokieltoa koskeviin säännöksiin, <https://intermin.fi/-/sisaministeriossa-valmistellaan-muutoksia-ulkomaalaislain-sailoonottoa-ja-maahantulokieltoa-koskeviinsaannoksiin>. Viitattu 4.4.2024.

Sisäministeriö, tiedote 16.10.2023, Kansalaisuuslain uudistaminen käynnistyy sisäministeriössä, <https://intermin.fi/-/kansalaisuuslain-uudistaminen-kaynnistyy-sisaministeriossa>. Viitattu 28.3.2024.

Sisäministeriö, tiedote 23.10.2023, Sisäministeriössä valmistellaan tiukennuksia kansainväliseen suojeluun, <https://intermin.fi/-/sisaministeriossa-valmistellaan-tiukennuksia-kansainvaliseen-suojeluun>. Viitattu 25.3.2024.

Sisäministeriö, tiedote 31.10.2023, Pohjoismaat tiivistävät yhteistyötään paluuasioissa, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/the-nordic-countries-strengthen-cooperation-on-return-issues?languageId=fi_FI. Viitattu 6.4.2024.

Sisäministeriö, tiedote 21.12.2023, Uusi asetus vapaaehtoisen paluun avustuksesta tulee voimaan vuoden 2024 alussa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/uusi-asetus-vapaaehtoisen-paluun-avustuksesta-tulee-voimaan-vuoden-2024-alussa>. Viitattu 6.4.2024.

Sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, tiedote 20.12.2022, Pitkäaikaisen D-viisumin avulla nopeutetaan oleskeluluvan saaneiden opiskelijoiden ja tutkijoiden maahantuloa, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/pitkaaikaisen-d-viisumin-avulla-nopeutetaan-oleskeluluvan-saaneiden-opiskelijoiden-ja-tutkijoiden-maahantuloa>. Viitattu 17.4.2024.

Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 16.11.2023, Hallitus on päättänyt sulkea rajan Kaakkois-Suomessa, <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-on-paattanyt-sulkea-rajan-kaakkois-suomessa>. Viitattu 17.4.2024.

Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 22.11.2023, Suomi sulkee lisää rajanylityspaikkoja, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/suomi-sulkee-lisaa-rajanylityspaikkoja>. Viitattu 17.4.2024.

Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 28.11.2023, Koko Suomen itäraja suljetaan, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/koko-suomen-itaraja-suljetaan>. Viitattu 17.4.2024.

Sisäministeriö, valtioneuvoston viestintäosasto, tiedote 14.12.2023, Koko Suomen itäraja suljetaan uudelleen, <https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/koko-suomen-itaraja-suljetaan-uudelleen>. Viitattu 17.4.2024.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) verkkosivut (päiväämätön), <https://avustukset.stea.fi/>. Viitattu 11.4.2024.

Sosiaali- ja terveysministeriö (2023), Tiekartta 2022–2027 – Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaaminen, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:8, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-7178-3>. Viitattu 27.3.2024.

Sosiaali- ja terveysministeriö, tiedote 20.12.2022, Paperittomille henkilöille oikeus saada välttämättömiä terveydenhuollon palveluja, <https://stm.fi/-/paperittomille-henkiloille-oikeus-saada-valttamattomia-terveydenhuollon-palveluja>. Viitattu 3.4.2024.

Sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivut (päiväämätön), Hankesivu: Maahanmuuttolainsäädännön vastaisesti Suomessa olevien ihmisten terveydenhuolto-oikeuksia koskevan sääntelyn valmistelu, <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM054%3A00%2F2023>. Viitattu 3.4.2024.

Sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivut (päiväämätön), Hankesivu: Sosiaali- ja terveysalan rekrytoinnin laillistamisprosessin ja sitä tukevan koulutuksen asiantuntijaryhmä, STM007:00/2023, <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM007:00/2023>. Viitattu 27.3.2024.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 15.2.2023, Uudet vastuullisuussuositukset tukevat työnantaja sote-alan kansainvälisissä rekrytoinneissa, <https://tem.fi/-/uudet-vastuullisuussuositukset-tukevat-tyonantaja-sote-alan-kansainvalisissa-rekrytoinneissa>. Viitattu 12.4.2024.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 16.2.2023, Työperusteista maahanmuuttoa sujuvoittavat lait tulevat voimaan, <https://valtioneuvosto.fi/-//1410877/tyoperusteista-maahanmuuttoa-sujuvoittavat-lait-tulevat-voimaan>. Viitattu 22.3.2024.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 5.9.2023, Valmistelu käynnistyy: työntekijän oleskeluluvalle asetetaan tuloraja, <https://valtioneuvosto.fi/-//1410877/valmistelu-kaynnistyy-tyontekijan-oleskeluluvalle-asetetaan-tuloraja>. Viitattu 22.3.2024.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 8.9.2023, Työperusteinen oleskelulupa sidotaan vahvemmin työhön – valmistelu käynnistyy, <https://tem.fi/-/tyoperusteinen-oleskelulupa-sidotaan-vahvemmin-tyohon-valmistelu-kaynnistyy>. Viitattu 22.3.2024.

Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 20.12.2023, Hallituksen esitys työntekijän oleskeluluvan tulorajasta lausunnolle, <https://tem.fi/-/hallituksen-esitys-tyontekijan-oleskeluluvan-tulorajasta-lausunnolle>. Viitattu 22.3.2024.

Työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivut, Hankesivu: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, TEM018:00/2023, <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM018:00/2023>. Viitattu 26.3.2024.

Ulkoministeriö, tiedote 9.2.2023, Suomen edustustoista haettujen viisumien määrä nousussa pandemiavuosien jälkeen, https://um.fi/tiedotteet/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/suomen-edustustoista-haettujen-viisumien-maara-nousussa-pandemiavuosien-jalkeen/35732. Viitattu 8.4.2024.

Ulkoministeriö, tiedote 10.2.2023, Marjanpoimijoiden viisumihakemukset käsitellään erityistä tarkkuutta noudattaen, https://um.fi/tiedotteet/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/marjanpoimijoiden-viisumihakemukset-kasitellaan-erityista-tarkkuutta-noudattaen/35732. Viitattu 8.4.2024.

Ulkoministeriö, tiedote 6.7.2023, Suomi jatkaa Venäjän kansalaisten matkustusrajoituksia, https://um.fi/tiedotteet/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/suomi-jatkaa-venajan-kansalaisten-matkustusrajoituksia/35732. Viitattu 28.3.2024.

Ulkoministeriön verkkosivut (päiväämätön), Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja periaatteet, <https://um.fi/suomen-kehityspolitiikan-tavoitteet-ja-periaatteet>. Viitattu 12.4.2024.

Ulkoministeriön verkkosivut (päiväämätön), Terveystason taso ja osaaminen paranivat Somaliassa, https://um.fi/kehitysyhteistyon-tuloksia/-/asset_publisher/o2A1dCQquJyC/content/terveydenhuollon-taso-ja-osaaminen-paranivat-somaliassa/35732. Viitattu 8.4.2024.

Valtioneuvosto (29.9.2022), Valtioneuvoston periaatepäätös suuntaviivoista Venäjän federaation kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi UM/2022/199, annettu 29.9.2022, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f807e2ad3>. Viitattu 28.3.2024.

Valtioneuvosto (2023 a), Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>. Viitattu 15.3.2024.

Valtioneuvosto (2023 b), Talent Boost 2023–2027 - Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimenpideohjelma, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:71, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-550-4>. Viitattu 22.3.2024.

Valtioneuvosto (2023 c), Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa, 31.8.2023, <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230829111992>. Viitattu 28.3.2024.

Valtioneuvosto (2023 d), Valtioneuvoston periaatepäätös työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisen ja torjumisen strategiasta, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:28, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-900-4>. Viitattu 17.4.2024.

Valtioneuvosto (16.11.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/4, Valtioneuvoston yleisistunto 16.11.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=95>. Viitattu 17.4.2024.

Valtioneuvosto (22.11.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/9, Valtioneuvoston yleisistunto 22.11.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä tehdyn valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=157>. Viitattu 17.4.2024.

Valtioneuvosto (28.11.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/15, Valtioneuvoston yleisistunto 28.11.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=214>. Viitattu 17.4.2024.

Valtioneuvosto (14.12.2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/27, Valtioneuvoston yleisistunto 14.12.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=491>. Viitattu 17.4.2024.

Valtioneuvosto, tiedote 1.6.2022, "Erityisosaaajien ja kasvuyrittäjien maahanmuuttoa nopeuttava pikakaista käynnistyy", <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/erityisosaaajien-ja-kasvuyrittajien-maahanmuuttoa-nopeuttava-pikakaista-kaynnistyy->. Viitattu 15.4.2024.

Valtioneuvoston verkkosivut (päiväämätön), Ministerivaliokunnat ja -työryhmät, <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/ministerivaliokunnat-ja-tyoryhmat>. Viitattu 10.4.2024.

HAASTATTELUT JA SÄHKÖPOSTIT

Helsingin poliisilaitos, sähköposti 14.3.2024.

Keskusrikospoliisi, sähköposti 22.1.2024.

Keskusrikospoliisi, sähköposti 8.3.2024.

Keskusrikospoliisi, sähköposti 9.4.2024.

Maahanmuuttovirasto, tilannekeskus, sähköposti 10.4.2024.

Maahanmuuttovirasto, turvapaikkayksikkö, kiintiöpakolaistulosalue, sähköposti 27.3.2024.

Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 22.1.2024.

Maahanmuuttovirasto, vastaanottoyksikkö, sähköposti 8.4.2024.

Maahanmuuttoviraston REG-yhdyshenkilö, sähköposti 3.1.2024.

Oikeusministeriö, Ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori, sähköposti 19.1.2024.

Poliisihallitus, sähköposti 18.1.2024.

Rajavartiolaitos, sähköposti 22.1.2024.

Sisäministeriö, maahanmuutto-osasto, sähköposti 19.1.2024.

Ulkoministeriö, sähköposti 31.1.2024.

Ulkoministeriö, sähköposti 12.2.2024.

Ulkoministeriö, sähköposti 7.3.2024.

Ulkoministeriö, sähköposti 2.5.2024.

Uudenmaan ELY-keskus, sähköposti 12.4.2024.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto, sähköposti 24.1.2024.

MEDIA

Aamulehti, 26.5.2023, Amnesty: Talebanin naisiin ja tyttöihin kohdistunutta sortoa on tutkittava rikoksena ihmisyyttä vastaan, <https://www.aamulehti.fi/ulkomaat/art-2000009612379.html>. Viitattu 21.3.2024.

Aamulehti, 11.7.2023, Pääministeri Orpo: En hyväksy rasismia missään muodossa, <https://www.aamulehti.fi/kotimaa/art-2000009711527.html>. Viitattu 18.3.2024.

Aamulehti, 23.9.2023, Kansalaisuus- ja oleskelulupalakien kiristysten pelätään heikentävän Suomen vetovoimaa – ”Kokeeko ihminen olonsa tervetulleeksi?”, <https://www.aamulehti.fi/kotimaa/art-2000009875442.html>. Viitattu 21.3.2024.

Helsingin Sanomat, 14.3.2023, Ulkomaalaiset opiskelijat viihtyvät Suomessa hyvin, silti puolet aikoo muuttaa pois, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009451882.html>;

Helsingin Sanomat, 26.4.2023, Työperäistä maahanmuuttoa tukee ensi kertaa enemmistö suomalaisista, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009543255.html>. Viitattu 21.3.2024.

Helsingin Sanomat, 19.5.2023, Neuvottelijat pyysivät selvittämään EU:n ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden maksujen rajua korotusta, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009594079.html>. Viitattu 8.4.2024.

Helsingin Sanomat, 26.5.2023, Perussuomalaisten maahanmuuttolinja on paikoin täysin päinvastainen kuin muilla, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009614552.html>. Viitattu 18.3.2024.

Helsingin Sanomat, 7.6.2023, HS:n tiedot: Ulkomaalaisten opiskelijoiden lukukausimaksuja nostetaan rajusti, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009639743.html>. Viitattu 17.4.2024.

Helsingin Sanomat, 12.11.2023, Itärajalta Suomeen pyrkii yhä enemmän turvapaikanhakijoita – Eversti: Venäjän linja on ”selkeästi muuttunut”, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009986259.html>. Viitattu 18.3.2024.

Helsingin Sanomat, 24.11.2023, Yhdenvertaisuusvaltuutettu: Rajanylityspaikkojen sulkeminen vaarantaa vakavasti oikeuden hakea turvapaikkaa, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010013539.html>. Viitattu 21.3.2024;

Helsingin Sanomat, 3.2.2024, Orpo Ylellä: Hallitusohjelman maahanmuuttoon liittyvää kirjasta muutetaan, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010202268.html>. Viitattu 12.4.2024.

Helsingin Sanomat, 10.4.2023, Yli 2000 ukrainalaista haki Suomesta kotikuntaa maaliskuussa, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009509928.html>. Viitattu 8.4.2024.

Helsingin Sanomat, 20.11.2023, Niinistö: Suomen on mahdotonta palauttaa turvapaikanhakijoita, jotka eivät täytä suojelun kriteerejä, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010003769.html>. Viitattu 9.4.2024.

Iltalehti, 17.5.2023, Työperäisen maahanmuuton iso kiista: Ministeriö esittää tiukennusta tullorajaan, tästä haetaan sovintoa Säätytalolla, <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/d4683664-5315-4fc5-8f74-754fed2256b2>. Viitattu 21.3.2024.

Iltalehti, 15.6.2023, Uusi hallitusohjelma: Maahanmuuttajien sosiaalietuudet eriytetään, <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/db30932a-5bf9-4c27-a684-420f9ca54e64>. Viitattu 9.4.2023.

Iltalehti, 9.8.2023, Yhdenvertaisuusvaltuutettu kävi hallituksen rasismityöryhmän kuultavana – Pelkää, että jotkut toimet ”heikentävät kaikkien turvallisuutta”, <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/4cf79bc0-f10e-4555-b48f-c1843734a4dd>. Viitattu 21.3.2024.

Iltä-Sanomat, 21.3.2023, Marinin ja Purran kiivas riita jatkui Ylen vaalitentissä: ”Riikka puhuu koko loppuillan”, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009469009.html>. Viitattu 18.3.2024.

Iltä-Sanomat, 14.4.2023, Tänne nousee pian historiallinen esteita – ”kaikki kiinnittävät nyt katseensa Suomeen”, <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009519828.html>. Viitattu 9.4.2024.

Iltä-Sanomat, 14.12.2023, Koko itäraja kiinni perjantaina – näin ministeri Rantanen perustelee sulkemisen kestoa, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000010059203.html>. Viitattu 9.4.2024.

Iltä-Sanomat, 19.12.2023, Kaksi presidenttiehdokasta ei luopuisi venäläisten kaksoiskansalaisuudesta – näin he selittävät kantaansa, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000010066026.html>. Viitattu 21.3.2024.

Keskisuomalainen, 24.11.2023, Armeija ja rajavartiolaitos rakentavat Uukuniemen entiselle rajanylityspaikalle piikkilankaesteitä – ”Maahantuloriski on kasvanut”, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/6374050>. Viitattu 9.4.2024;

Kouvolan Sanomat, 20.6.2023, Startup-yhteisö kritisoi kovin sanoin hallitusohjelman maahanmuuttolinjaa: ”Heikentää varmuudella Suomen talouden kasvumahdollisuuksia”, <https://www.kouvolsanomat.fi/uutissuomalainen/6017386>. Viitattu 18.3.2024.

Kymen Sanomat, 22.12.2023, Pääministeri Orpo: Pitää selvittää, voiko ihmisiä palauttaa rajalta takaisin Venäjälle ilman turvapaikkahakemusten käsittelyä – Ei ota itse vielä kantaa, <https://www.kymensanomat.fi/uutissuomalainen/6438887>. Viitattu 9.4.2023.

Lapin Kansa, 27.11.2023, Lapin Kansa löysi Kemijärvelle siirretyt ukrainalaiset varjostamalla SPR:n pakettiautoa – ketä viranomaisten niukalla tiedotuslinjalla lopulta suojeltiin?, <https://www.lapinkansa.fi/lapin-kansa-loysi-kemijarvelle-siirretyt-ukrainala/6078805>. Viitattu 8.4.2024.

Maaseudun Tulevaisuus, 2.5.2023, KRP epäilee törkeää ihmiskauppaa rakennusalalla – työntekijöitä Latviasta ja Virosta pakkotyön kaltaisiin oloihin – palkkoja jätetty maksamatta ja väkivallalla uhkailtu, <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutiset/54249689-53ca-4e1b-acd9-09cf7c9350ef>. Viitattu 21.3.2024.

Maaseudun Tulevaisuus, 9.6.2023, EU-maat pääsivät historialliseen sopuun maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikasta, <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutiset/1d4e67a6-0152-44a1-8c1f-de627966fb76>. Viitattu 21.3.2024.

MTV Uutiset, 22.2.2023, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/turvapaikkahakemusten-maara-nousi-viime-vuonna-viimeksi-nain-korkealla-vuoden-2016-pakolaiskriisin-aikaan/8638982#gs.4hrzhd>. Viitattu 21.3.2024.

MTV Uutiset, 18.4.2023, Maahanmuuttovirasto tehnyt useita kielteisiä päätöksiä virheellisesti – puutteita lasten edun arvioinnissa, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/maahanmuuttovirasto-tehnyt-useita-kielteisia-paatoksia-virheellisesti-puutteita-lasten-edun-arvioinnissa/8678584#gs.4im1p8>. Viitattu 9.4.2024.

MTV Uutiset, 31.8.2023, Seksityötä Airbnb-asunnoissa, rekrytointia lehti-ilmoituksilla: Kiinalainen ihmiskauppa yleistyy Suomessa, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/seksityota-airbnb-asunnoissa-rekrytointia-lehti-ilmoituksilla-kiinalainen-ihmiskauppa-yleistyy-suomessa/8768974>. Viitattu 21.3.2024.

MTV Uutiset, 30.11.2023, YK:n pakolaisjärjestö huolissaan Suomen itärajan sulkemisesta, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yk-n-pakolaisjarjesto-huolissaan-suomen-itarajan-sulkemisesta/8830312>. Viitattu 21.3.2024.

Savon Sanomat, 3.1.2023, Ulkomaalaiset opiskelijat eivät pääse Suomeen, koska tunnistautuminen lähetystöissä on ruuhkautunut – paikoin lähes puolet odottaa edelleen maahanpääsyä, vaikka opinnot alkoivat jo syksyllä, <https://www.savonsanomat.fi/uutissuomalainen/5632148>. Viitattu 8.4.2024.

Taloussanomat, 19.6.2023, EK pettyi kirjauksiin työperäisestä maahanmuutosta – ”Nyt olisi pitänyt painaa kaasua”, <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000009666878.html>. Viitattu 21.3.2024.

Turun Sanomat, 19.1.2023, Maahanmuuttovirasto jatkaa Ukrainasta paenneiden tilapäisen suojelun oleskelulupia, <https://www.ts.fi/uutiset/5882285>. Viitattu 8.4.2024.

Uusimaa, 15.6.2023, OECD-raportin mukaan maahanmuuttajien kotoutuminen on viime vuosien aikana edistynyt monella mittapuulla, <https://www.uusimaa.fi/uutissuomalainen/6005847>. Viitattu 21.3.2024.

Yle, 24.1.2023, Ihmiskauppaepäilyyn leimaamat ”verimarjat” hermostuttavat marja-alaa – sinäkin saatat tietämättäsi syödä niitä, <https://yle.fi/a/74-20014401>. Viitattu 21.3.2024.

Yle, 23.8.2023, Itäsuomalaiset oppilaitokset satsaavat kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen ja alueelle kiinnittymisen edistämiseen, <https://yle.fi/a/74-20046563>. Viitattu 8.4.2024.

Yle, 16.10.2023, Suomen kansalaisuuden ehdot kiristyvät – sisäministeri Mari Rantanen: ”Ei tämä kiristys kohtuuttomuuksiin sentään mene”, <https://yle.fi/a/74-20055172>. Viitattu 21.3.2024.

Yle, 12.11.2023, Itärajalta on pyrkinyt poikkeuksellisen paljon turvapaikanhakijoita Suomeen – Rajavartiolaitoksen mukaan taustalla on rikollisuutta, <https://yle.fi/a/74-20059880>. Viitattu 18.3.2024.

Yle, 26.11.2023, Itäraja on voitava sulkea laillisuusvalvojan näkemyksestä huolimatta, linjaa Riikka Purra, <https://yle.fi/a/74-20062216>. Viitattu 18.3.2024.

Yle, 28.11.2023, Koko itäraja suljetaan kahdeksi viikoksi, turvapaikanhaku lentokentille ja satamiin, <https://yle.fi/a/74-20062534>. Viitattu 18.3.2024.

Yle 13.2.2023, Suojelupoliisin selvitys: Oligarkki Timtšenko ei täyttänyt kansalaisuuden edellytyksiä – Supolta ei kysytty kantaa, <https://yle.fi/a/74-20017744>. Viitattu 21.3.2024.

VIITATTU LAINSÄÄDÄNTÖ JA OIKEUSKÄYTÄNTÖ

Laki hallintolain muuttamisesta 487/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230487>. Viitattu 22.3.2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta 616/2020, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200616>. Viitattu 8.4.2024.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta 1294/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221294>. Viitattu 5.4.2024.

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain muuttamisesta 217/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230217>. Viitattu 22.3.2024.

Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681>. Viitattu 26.3.2024.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 1185/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221185>. Viitattu 4.4.2024.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220121>. Viitattu 17.4.2024.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221088>. Viitattu 17.4.2024.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 216/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230216>. Viitattu 22.3.2024.

Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 1364/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221364>. Viitattu 26.3.2024.

Laki yhdenvertaisuuslain muuttamisesta 1192/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221192>. Viitattu 28.3.2024.

Neuvoston päätös, tehty 14 päivänä toukokuuta 2008, Euroopan muuttoliikeveroston perustamisesta (2008/381/EY), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX%3A32008D0381>. Viitattu 7.6.2023.

Annual Report on Migration and Asylum

FINLAND 2023

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Euroopan unionin
rahoittama

Annual Report on Migration and Asylum – Finland 2023

Published by:
European Migration Network 2024

Overall responsibility:
Senior Specialist Tuukka Lampi
Senior Specialist Jutta Saastamoinen
Head of EMN Finland Rafael Bärlund

The report has been published and printed in Finnish and English under the following
ISBN codes:

ISBN 978-952-7427-47-7 (Printed volume)

ISBN 978-952-7427-48-4 (PDF)

Permanent link: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-48-4>

Layout: OSG Communications

© cover picture: Kirijaki

Contents

Executive summary	4
1. Introduction	7
1.1. Structure of the immigration administration	8
2. Overview of migration and asylum policy developments in 2023	13
2.1. Immigration policy	13
2.2. Migration in public dialogue and the media	16
2.3. Other general developments	21
3. Legal migration	22
3.1. Labour migration	22
3.2. Students	31
3.3. Family reunification	34
4. International protection	38
4.1. Asylum seekers	38
4.2. Reception.....	46
5. Temporary protection	49
6. Unaccompanied minors and other vulnerable groups	51
7. Integration	53
8. Citizenship	57
9. Borders, visas and Schengen	60
9.1. Border control and border traffic	60
9.2. Visas	62
10. Irregular migration and migrant smuggling	65
11. Actions addressing trafficking in human beings	70
12. Return and readmissions	75
13. Migration and development	80
Sources	82

Executive summary

Immigration to Finland remained at a high level

In 2023, immigration to Finland remained at a high level after the record-breaking immigration year of 2022.¹ The number of persons entering the country from Ukraine on the grounds of temporary protection dropped to less than half of the corresponding figure in 2022. However, the total number of other first residence permits issued increased from the previous year. First residence permits issued on the grounds of family ties and studies, in particular, rose to unprecedented numbers. Meanwhile, the number of first residence permits issued on the grounds of employment decreased compared to 2022. On the other hand, the number of extended permits issued on the grounds of employment increased to record-breaking levels, which means that persons who received a work-based residence permit in previous years were active in applying for an extension to their stay.

Petteri Orpo's Government renewed the direction of Finnish immigration policy

The parliamentary elections in the spring and the immigration-related plans of the subsequently formed Government renewed the direction of Finnish immigration policy in 2023. The new governing parties are the National Coalition Party, the Finns Party, the Swedish People's Party and the Christian Democrats.

Prime Minister Petteri Orpo's Government Programme includes several entries concerning immigration and integration policy.² The Programme reflects a general tightening of the immigration and integration policy with particular restrictions concerning humanitarian immigration. In terms of integration policy, the Government Programme includes savings targets and the goal of increasing the immigrant's own responsibility for integration.

On the other hand, the Government Programme recognises the importance of labour migration for Finland and sets the goal of promoting efficient work-based immigration in the current term of government. Finding supplementary labour force from the EU and the EEA is one of the primary goals of the Government Programme. In labour migration from third countries to Finland, the focus is on highly educated workers and employees for industries suffering from a labour shortage.

The implementation of the new Government Programme has been launched across various branches of administration. In 2023, the Ministry of the Interior and the Ministry of Economic Affairs and Employment initiated several legislative projects related to immigration and integration policy.

¹ Statistics from the statistical service of the Finnish Immigration Service <https://tilastot.migri.fi/#decisions?!=en>.

² Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

Development of automation continues

In 2023, immigration administration continued to develop the use of automation in order to ensure a streamlined residence permit process. As a result of legislative amendments that took effect in May, the administrative matter can be settled in a fully automated manner if the case does not require complex case-by-case assessment.³ Students' residence permit applications were the first permit category where the Finnish Immigration Service adopted automated decision-making in the autumn of 2023. Based on the results of the implementation, the plan is to expand automation to other customer groups as well.⁴

The Finnish Immigration Service also started using automation in the post-decision monitoring of students' residence permits.⁵ The purpose of post-decision monitoring is to examine whether the student still meets the requirements of the residence permit issued to them.

Another goal of automation will be to streamline the processing of work-based residence permits as well. A strong commitment to this development continued at the Finnish Immigration Service in 2023.

The situation at the eastern border dominated immigration debate in late 2023

Towards the end of the year, the immigration debate was dominated by the instrumentalised migration of asylum seekers from Russia to the eastern border of Finland. On 16 November 2023, the Government decided to close the first four border crossing points at the eastern border.⁶ The situation progressed in stages; after Finland closed some of the border crossing points, the migration of asylum seekers moved to the remaining crossing points, as a result of which even more points had to be closed. An exceptional situation developed at the end of the year where the entire eastern border of Finland, in other words, the land border between Finland and Russia, was closed and applications for international protection were concentrated to the border crossing points for air and water traffic that remained open.

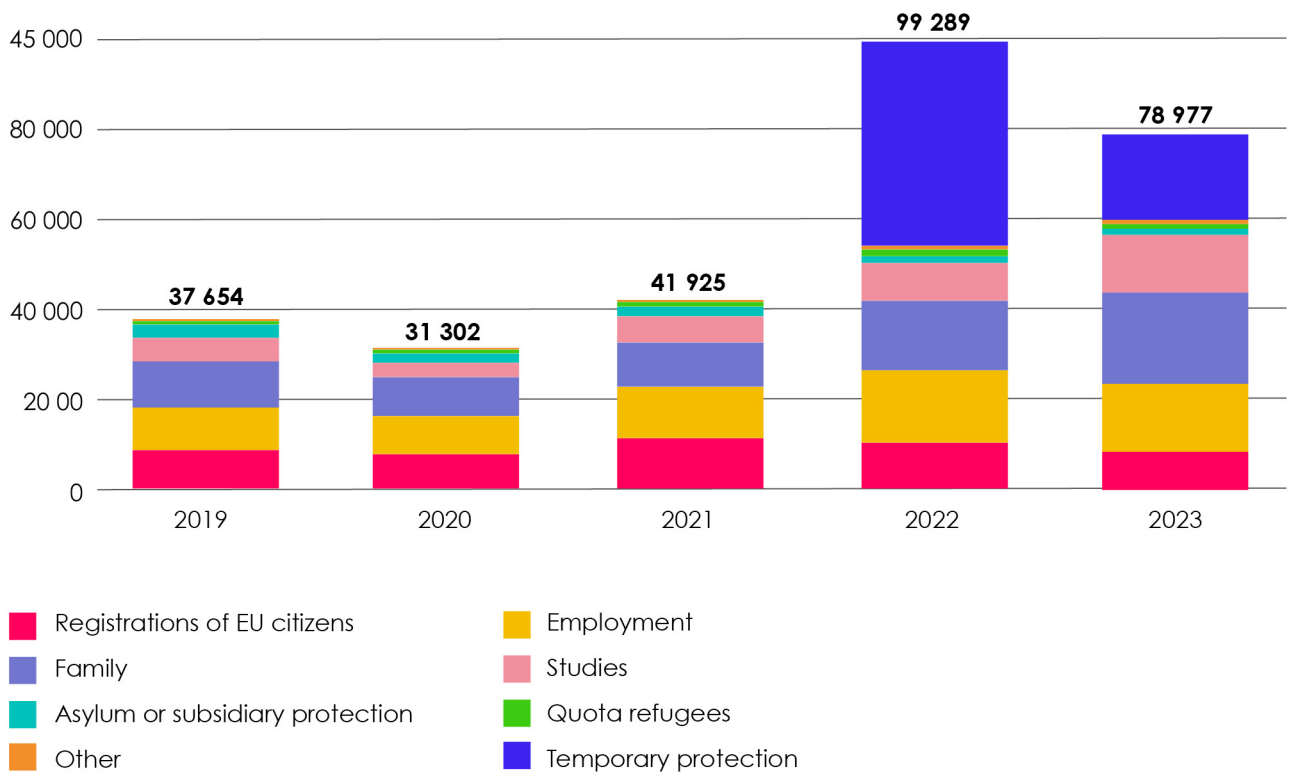
³ For example, Laki hallintolain muuttamisesta, 487/2023.

⁴ Finnish Immigration Service, media release 19 October 2023.

⁵ Finnish Immigration Service, media release 28 September 2023.

⁶ Finnish Government (16 November 2023), Government decision SM/2023/4; Ministry of the Interior, Government Communications Department, media release 16 November 2023.

Overview of immigration 2019–2023

Source: EMN annual publications, Key figures on immigration 2019–2023.⁷

⁷ EMN Finland (2020), EMN Finland (2021), EMN Finland (2022), EMN Finland (2023), EMN Finland (2024).

1. Introduction

The 2023 Annual Report of the Finnish National Contact Point for the European Migration Network (EMN) presents the key developments in migration in 2023. The reference period of this report is from 1 January to 31 December 2023.

The National Contact Points for the European Migration Network produce Annual Reports on Migration and Asylum that describe the development of migration and asylum policy and present annual statistics.⁸ The reporting process has two stages. In the first stage of reporting, the National Contact Points collect monitoring information on migration and asylum matters for the European Commission. The Commission uses the data in compiling an EU-level Annual Report on Migration and Asylum which summarises the most important legal and policy developments in the areas of migration and asylum in EMN Member Countries and Observer Countries. EMN Finland collected the monitoring information from official resources and by allocating the responsibility for reporting to the relevant authorities responsible for each area. The participants in the reporting included the Finnish Immigration Service, the Ministry of the Interior, the Ministry of Economic Affairs and Employment, the Ministry of Education and Culture, the Ministry for Foreign Affairs, the Ministry of Social Affairs and Health, the Ministry of Justice, the National Police Board, the Finnish National Agency for Education, the National Bureau of Investigation, the Finnish Border Guard, the Association of Finnish Local and Regional Authorities and the Office of the Non-Discrimination Ombudsman. EMN Finland was responsible for collecting statistical information.

This Annual Report on Migration and Asylum is the second part of reporting. It is primarily aimed at the national audience. It is the only document that annually reports compiled information on developments and trends in migration in Finland. The key findings of the first part of the reporting process are included in this report. In addition, the report describes public debate on immigration in 2023 and presents key trends in immigration and asylum statistics. The media analysis concerning public debate in 2023 was conducted by Retriever in cooperation with EMN Finland. EMN Finland also publishes a separate statistical review, *Key figures on immigration 2023*.

The sources used in the report include various Internet-based reports by authorities in the field of migration, studies, statements and press releases. Pending legislative projects have been monitored using the Government Project Register and Parliamentary documents. In 2023, EMN Finland also participated in seminars and other events related to migration in Finland and in other EMN member countries in order to network with various producers of immigration research and to gather information on current national projects and international trends.

⁸ The reporting duty is stipulated by Council Regulation 2008/381/EC, which was also the basis for establishing the European Migration Network.

EMN Finland produced this report in accordance with the network's general research guidelines. The terminology used in the report is based on the EMN Glossary published and maintained by the European Migration Network, which was last updated in December 2022.⁹ The structure and headings of the report are based on a model jointly agreed on by the European Migration Network. The division into topics follows the structure used by the European Commission, which has also been adopted by the European Migration Network.

1.1. Structure of the immigration administration

The Finnish Government directs migration policy and its administration following the targets set in the Government Programme and the policies approved by the Government. The Prime Minister's Office is in charge of the coordination of EU issues in general.

The ministerial working group on internal security and administration of justice will guide and direct the implementation of the Government Programme with regard to internal security and administration of justice. The ministerial working group's duties include immigration, integration and anti-segregation policies. The working group is chaired by Minister of the Interior Mari Rantanen (Finns Party) and vice-chaired by Minister of Justice Leena Meri (Finns Party). The other members are Minister of Youth, Sport and Physical Activity Sandra Bergqvist (Swedish People's Party), Minister of Agriculture and Forestry Sari Essayah (Christian Democrats), Minister of Defence Antti Häkkänen (National Coalition Party) and Minister for Foreign Affairs Elina Valtonen (National Coalition Party).¹⁰

The ministerial working group on employment will guide and direct the implementation of the Government Programme with regard to the social security reform, international recruitment, promotion of competition and deregulation, entrepreneurship and the built environment. The ministerial working group is chaired by Minister of Employment Arto Satonen (National Coalition Party) and vice-chaired by Minister of Economic Affairs Wille Rydman (Finns Party). The other members are Minister of Youth, Sport and Physical Activity Sandra Bergqvist (Swedish People's Party), Minister of Agriculture and Forestry Sari Essayah (Christian Democrats), Minister of Social Security Sanni Grahn-Laasonen (National Coalition Party), Minister of Climate and the Environment Kai Mykkänen (National Coalition Party), Minister of Transport and Communications Lulu Ranne (Finns Party) and Minister for Foreign Trade and Development Ville Tavio (Finns Party).¹¹

The Ministry of the Interior, through **the Migration Department**, is in charge of immigration issues. Its tasks include the formulation of migration policy and the drafting of legislation on immigration and Finnish citizenship. The Ministry of the Interior is responsible for the performance guidance of the Finnish Immigration Service. Appropriations for the immigration

⁹ European Migration Network (EMN) (2022), Asylum and Migration Glossary 9.0.

¹⁰ Website of Finnish Government (undated), Ministerial committees and working groups, <https://valtioneuvosto.fi/en/governments/ministerial-committees-and-ministerial-working-groups>.

¹¹ Ibid.

administration are included in the Ministry of the Interior's budget proposal. In addition, the Ministry of the Interior coordinates activities related to migration between various branches of administration and represents Finland in migration issues in the European Union and on other international forums.

The Ministry of Economic Affairs and Employment is responsible for the preparation of integration matters in Finland. In addition, its tasks include the formulation of policy and the drafting of legislation on migrant workers, students and researchers, as well as the development of permit processes related to these categories. Legislative drafting processes are carried out in cooperation with the Ministry of the Interior. The Ministry of Economic Affairs and Employment is responsible for the performance guidance of the Finnish Immigration Service pertaining to labour migration in cooperation with the Ministry of the Interior.

The Finnish Immigration Service (Migri) processes applications for residence permits, asylum and citizenship. The Finnish Immigration Service also guides the operations of reception centres, decides on refusal of entry and deportation, and is in charge of the granting of alien's passports. The Finnish Immigration Service operates under the guidance of the Ministry of the Interior and the Ministry of Economic Affairs and Employment.

The Centre of Expertise in Immigrant Integration under the Ministry of Economic Affairs and Employment supports the efforts to promote integration. The Centre of Expertise produces and disseminates information on integration to decision-makers, authorities and experts involved in integration.

The Centres for Economic Development, Transport and the Environment (ELY Centres) handle tasks related to immigration, integration and good ethnic relations on a regional basis.

The work permit units of **Employment and Economic Development Offices (TE Offices)** make preliminary decisions on applications for a residence permit for an employed person before the Finnish Immigration Service processes and makes decisions on the applications. In addition, the immigrant services of TE Offices provide customers with integration services and support for finding employment.

The Police monitor compliance with the Aliens Act, receive asylum applications and serve decisions. The Police also enforce decisions on deportation and refusal of entry.

The Ministry of the Interior's Police Department is in charge of the strategic guidance and supervision of the police sector. **The National Police Board** plans, leads, develops and supervises practical police operations carried out at **police departments**.

The Finnish Border Guard monitors entry into and departure from the country and carries out passport control. The Border Guard makes visa decisions at the border, if necessary, and receives applications for asylum. **The Headquarters of the Finnish Border Guard** operates under the Chief of the Finnish Border Guard and also acts as **the Ministry of the Interior's Border Guard Department**.

The Ministry for Foreign Affairs is responsible for visa policy. Finnish missions (embassies or consulates) abroad grant visas and accept citizenship declarations and residence permit applications.

Municipalities have the overall responsibility for promoting integration at the local level. Municipalities are responsible for the development, planning and monitoring of integration promotion locally. Municipalities provide basic services to immigrants living there permanently, in the same manner as to other residents of the municipality.

Wellbeing services counties provide immigrants the same social services and health care as other municipal residents. Wellbeing services counties also have various duties supporting the integration and reception of refugees as provided for in the Integration Act. The wellbeing services counties were established at the beginning of 2023. At that point, the responsibility for the organisation of accommodation and support for unaccompanied minors, for example, was transferred from municipalities to the wellbeing services counties.

The Regional State Administrative Agencies (AVI) are responsible for the planning, steering and supervision of the services promoting immigrant integration in matters coming under their authority. AVIs ensure that the needs of immigrants are taken into account when other measures and services falling within the remit of AVIs are planned and organised. In the activities of AVIs, the specific needs of immigrants should mainly be considered in health and social services, in education, training and cultural services, and when the accessibility and quality of services provided by municipalities are assessed. The Regional State Administrative Agencies operate under the steering of eight different ministries. Administratively, the operations of the Agencies are steered by the Ministry of Finance.

The Ministry of Education and Culture is tasked with the development of education provided to immigrants at different levels. The ministry's field of operation also includes matters related to immigrants' culture, sports activities, youth work and religion. **The Finnish National Agency for Education**, operating under the Ministry of Education and Culture, is responsible for immigrants' education issues and the recognition of foreign degrees.

The Ministry of Social Affairs and Health is tasked with the promotion of immigrants' health and well-being. Issues related to immigrants' means of support fall within the responsibilities of

the Ministry of Social Affairs and Health. The Ministry of Social Affairs and Health supports the integration of immigrants into Finnish society e.g. by developing social and health care services so that the needs of immigrants are taken into account. **The National Supervisory Authority for Welfare and Health (Valvira)**, operating under the Ministry of Social Affairs and Health, is responsible for the legitimisation of foreign qualifications in the field of social and health care.

The duties of the Department for Democracy and Public Law, operating under **the Ministry of Justice**, include the promotion of equality and non-discrimination, among other things. Organisationally, **the Advisory Board for Ethnic Relations (ETNO)** has been placed under this unit. ETNO is a broad-based expert body established by the government whose goal is to develop interaction between different groups and to assist ministries in developing a pluralistic society with ethnic equality.

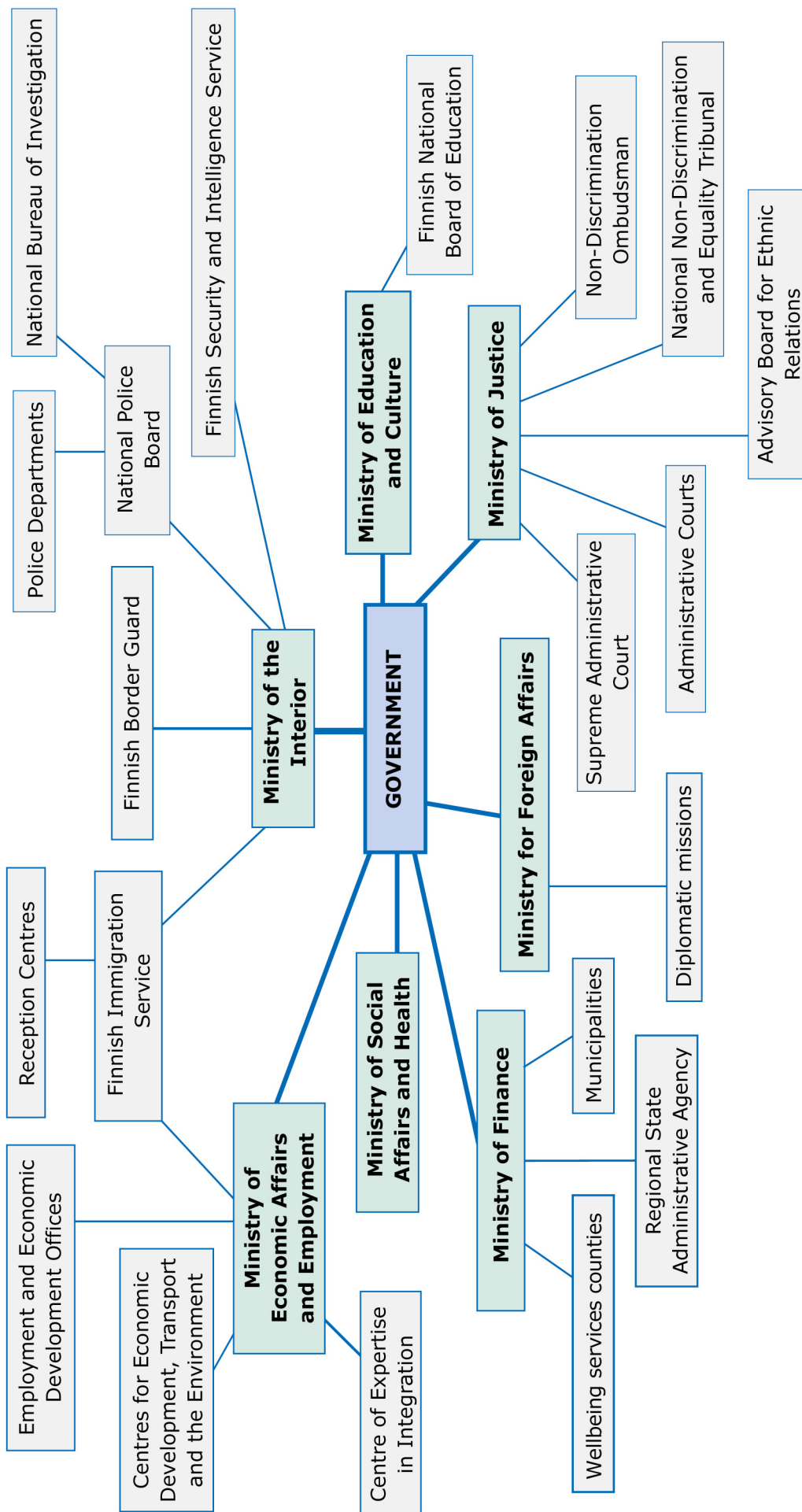
The Non-Discrimination Ombudsman, operating under the Ministry of Justice, promotes equal treatment and intervenes in cases of discrimination. The Non-Discrimination Ombudsman is also responsible for promoting the rights and position of foreign nationals. In addition, the Non-Discrimination Ombudsman has a special task of monitoring the enforcement of removal decisions concerning foreign nationals and acting as the national rapporteur on trafficking in human beings.

The administrative sector of the Ministry of Justice also includes **the administrative courts**, which are responsible for processing appeals against the Finnish Immigration Service's decisions. The processing of asylum-related appeals has been concentrated in the Administrative Court of Helsinki and the Administrative Courts of Eastern Finland, Northern Finland and Turku. In asylum-related matters, the competent Administrative Court is determined on the basis of the Finnish Immigration Service's operating area (Southern, Northern, Western or Eastern). In other appeals against the Finnish Immigration Service's decisions, the competent Administrative Court is the one in whose judicial district the person concerned lives. A decision of an Administrative Court may be appealed to the Supreme Administrative Court, provided that the Supreme Administrative Court gives leave to appeal.

The National Non-Discrimination and Equality Tribunal is an autonomous and independent legal protection body appointed by the Government. It monitors compliance with the Non-Discrimination Act and the Act on Equality both in private activities and in public administrative and business operations.

Non-governmental organisations produce various services, offer help and counselling to asylum seekers and contribute to integration activities. The immigration expertise of non-governmental organisations is needed in the development of legislative drafting and immigration policy.

Structure of the migration administration in Finland

Non-governmental organisations

2. Overview of migration and asylum policy developments in 2023

2.1. Immigration policy

The Finnish **parliamentary election in the spring of 2023 and the resulting new government brought about changes in Finnish immigration policy.** The new governing parties are the National Coalition Party, the Finns Party, the Swedish People's Party and the Christian Democrats. On 20 June 2023, Prime Minister Petteri Orpo's Government released its Programme called *A strong and committed Finland*.¹²

The Programme includes several entries concerning immigration and integration policy. On one hand, the Programme reflects **general tightening of immigration and integration policy**, while on the other hand, it also states the importance of labour migration for Finland and sets the goal of **promoting efficient work-based immigration** in the current term of government.

International protection

In terms of international protection, the Government Programme particularly mentions those who have fled the war in Ukraine and aims to provide full assistance to them. However, **the Programme includes goals to restrict asylum seeking and minimise the use of the asylum system.** The Government Programme declares that people fleeing war, persecution and other human rights violations have the right to apply for asylum. Nevertheless, assistance will be primarily provided to the most vulnerable people in their regions of origin.

The aim is to introduce the more stringent provisions made possible by all of the EU immigration directives, in other words, the Qualification Directive, Asylum Procedures Directive and Return Directive.

The tangible proposals for amending the legislation include:

- Making international protection temporary in nature and shortening the length of residence permits to the minimum allowed by the Qualification Directive;
- Introducing a national border procedure with an approach that fully exploits the scope of the Qualification Directive;
- Making the processing of asylum applications more efficient and enhancing the returns of rejected asylum applicants;
- Tightening the conditions for submitting subsequent applications and preventing unfounded subsequent applications;

¹² Finnish Government (2023 a), *A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government* 20 June 2023.

- Preventing rejected asylum applicants from staying in the country with a work-related residence permit.

Family reunification

The Government Programme also includes plans to tighten the requirements for family reunification. For example, the Government plans to introduce an age limit of 21 years required of a sponsor in connection with spousal family reunification.

Other plans include tightening the family reunification of minor sponsors. The Government Programme states that, with regard to minor sponsors, the Government will restore the legal situation that prevailed before the previous parliamentary term, taking into account the rulings of the Court of Justice of the European Union.

In a family reunification process initiated by a sponsor who has been granted international protection, a requirement of a two-year period of residence will be introduced. The Programme also includes plans to introduce a pre-entry language test in the country of origin for the spouses of sponsors who have been granted international protection.

Furthermore, the Government plans to explore means to use the family reunification system to prevent marriages of convenience and forced marriages.

Permanent residence and citizenship

The Government Programme includes plans for **new requirements for permanent residence permits**. The requirements apply to factors such as the period of residence, language skills, work history and a tightened integrity requirement.

The Programme also includes plans to tighten the **conditions of acquiring citizenship**. The required period of residence in Finland is planned to be extended to eight years. Passing a citizenship test and a language test will be made a requirement for naturalisation. Other conditions will also be tightened, such as setting a requirement for sufficient financial resources and tightening the integrity requirement.

Labour migration

Compared to the above-mentioned categories, the Government Programme adopts a more positive approach to labour immigration, stating that it is very important for Finland's economic growth and the securing of services.

The goal is to **streamline labour immigration by making the processing of work-based residence permits more efficient** by means of automation, for example. Although the Gov-

ernment wishes to secure the availability of labour force, the Programme strives to ensure as a matter of priority that unemployed jobseekers already in Finland become employed. In addition, the Government plans to supplement the labour force primarily from the EU and the EEA.

According to the Government Programme, **labour immigration from third countries to Finland will focus on people with higher education** as well as employees in sectors that have been genuinely identified as suffering from a labour shortage. The Government plans to introduce a target country model for labour migration with a focus on specific groups of experts in India, the Philippines, Brazil and Vietnam.

The tangible measures put forth in the Government Programme emphasise **preventing abuses, improving supervision and setting restrictions** for labour immigration as well.

Work-based residence permits will expire if the holder's employment relationship ends and the holder has not entered into a new employment relationship within three months.¹³ With respect to this, the Government Programme includes plans for new provisions to obligate employers to notify the Finnish Immigration Service of the termination of the employment relationship under penalty of sanctions.

According to the Government Programme, the income limit for a residence permit for an employed person will be raised to the sector-specific minimum of the collective agreement, however, to no less than EUR 1 600 per month.

On the other hand, the Government aims to **improve the rights of employees by preventing labour exploitation and human trafficking** by various means. For example, the Government Programme states that the punishment for exploitation of labour will be increased. Supervision by the public authorities will also be enhanced by ensuring that the Police and the occupational safety and health authorities have sufficient resources.

Integration policy

In terms of integration policy, the Government Programme emphasises **immigrants' own responsibility for integration**. According to the Programme, amendments will be made to the Integration Act and the integration system to shift the focus of the system from an emphasis on the rights of immigrants to an emphasis on their own obligations and responsibilities. Examples of tangible reforms include the replacement of social assistance and labour market support with integration support for immigrants, which will include an incentive and an obligation to integrate.

Other plans include speeding up integration by shortening the time available for it. For example, the payment period for compensation paid to municipalities and wellbeing services counties for promoting integration as well as the duration of integration support paid to immigrants will be shortened.

¹³ Later, it was decided that specialists, startup entrepreneurs and ICT experts will have six months to enter into a new employment relationship before having to leave the country. Source: Helsingin Sanomat, 3 February 2024; website of the Ministry of Economic Affairs and Employment (updated 15 February 2024), Three-month unemployment rule.

The Government Programme also includes various other changes to the integration system. Compared to previous policies, the Programme particularly emphasises responsibilities and restrictions. On the other hand, the changes also include an entry on promoting the availability of language training.

Another key goal in the Government Programme is **directing immigrant parents to the labour market more efficiently**. This goal is supported by entries on raising the participation rate of children with immigrant backgrounds in early childhood education and care and restricting the right to child home care allowance.

General points

In addition to the above-mentioned categories, the Government Programme contains various other policies generally related to immigration. For example, the Government aims to **reform the regulation of the evasion of provisions on entry**. Another goal is to **prevent irregular migration** by tightening penal scales, among other things. The Government Programme seeks solutions for **enhancing the enforcement of decisions on deportation and denials of admittance or stay** by, for example, restricting the right to request a review and enabling enforcement at the appeal stage in situations where the enforcement has not been prohibited by a court decision.

All in all, a great deal of attention is given in the Government Programme to topics related to immigration. The term of government is expected to entail many changes, several of which were already set in motion in 2023. It is also evident that Finnish immigration policy has faced a clear paradigm shift with the new Government.

2.2. Migration in public dialogue and the media¹⁴

News coverage concerning immigration saw a general increase in 2023, compared to the previous year. The reasons for this included the change of Government and the situation at the eastern border which took over the headlines at the end of the year.

In the spring of 2023, **questions related to immigration were discussed in connection with the parliamentary election**. Labour immigration, in particular, sparked debate in the election panels.¹⁵ Immigration became one of the central themes in the government formation talks as well. Once the assembly composition of the government formation talks was established, the media named immigration policy as a potentially divisive topic among the negotiating parties. The immigration policy of the Finns Party was described by the media as a 'complete opposite' to that of the other parties.¹⁶

In June, immigration policy became a hot topic once again as the Government was formed and the Government Programme was published. The Programme was scrutinised by the media and

¹⁴ The media analysis concerning public debate was conducted by Retriever in cooperation with EMN Finland.

¹⁵ Ilta-Sanomat, 21 March 2023.

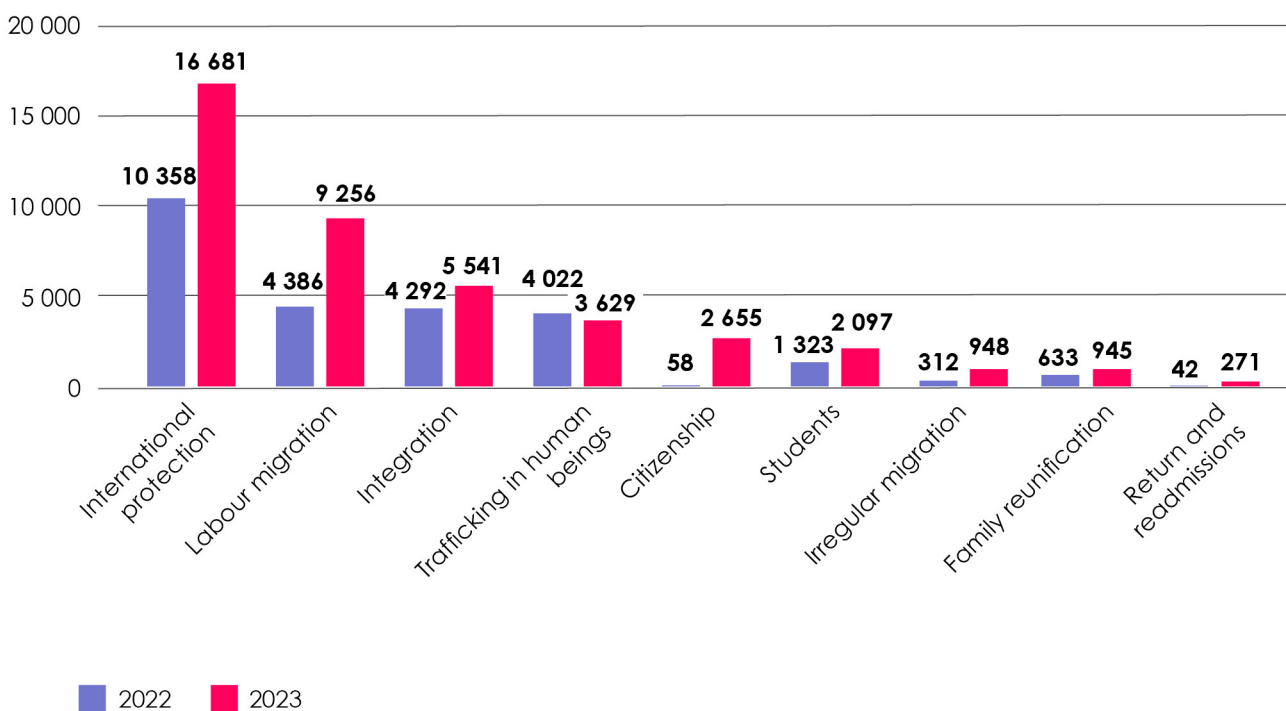
¹⁶ Helsingin Sanomat, 26 May 2023.

sparked criticism, particularly for the policies concerning labour immigration. A common interpretation was that the Government Programme was aimed to hinder immigration, the purposefulness of which was called into question by various commentators.¹⁷

In the summer, **earlier comments posted online by some of the new ministers** became a central topic in the debate on immigration. For example, online comments revealed to have been written by Ministry of Finance Riikka Purra, dating to a time before her career in politics, were considered racist. The media took careful note of how the governing parties dissociated themselves from racist ideas.¹⁸

In the autumn, there was a lull in the debate on immigration, until **asylum seekers arriving from Russia and the closing of Finland’s eastern border in November suddenly took centre stage in the media.**¹⁹ The media dissected the topic with considerable intensity for several weeks. The issue was the most heavily discussed immigration-related topic in the media in 2023.

Most common migration topics in public dialogue 2022 and 2023²⁰

¹⁷ Kouvola Sanomat, 20 June 2023.

¹⁸ Aamulehti, 11 July 2023.

¹⁹ Yle, 12 November 2023; Yle, 28 November 2023.

²⁰ The graph is based on Retriever’s media monitoring in 2022 and 2023. The monitoring is based on editorial online and printed media content. In 2023, the total number of media hits concerning immigration amounted to 63 123, whereas the figure for 2022 was 36 435 hits.

International protection

Compared to the previous year, 2023 saw considerably more news coverage on international protection. As stated above, **asylum seekers arriving from Russia and the resulting closing of the eastern border** became a central topic in the media in November.²¹ The media kept reporting on the gradual closing of the border crossing points and, finally, the entire eastern border. The plans to fully close the eastern border in particular sparked exceptional exchange of views between the Government and the Chancellor of Justice, and the media was intently focused on this dialogue.²² After approval from the Chancellor of Justice, the Government decided to fully close the eastern border, after which organisations and human rights actors still highlighted the problems related to restricting asylum applications.²³

Compared to the exceptionally intense media scrutiny surrounding the situation at the eastern border towards the end of the year, the media was relatively quiet about themes related to international protection over the course of 2023. A slight uptick in news coverage occurred in February as the European Union released the asylum seeker statistics for 2022, revealing that the numbers of asylum seekers in the EU had risen back to 2016 levels.²⁴ In May, questions related to asylum seekers were relevant in the government formation talks, and Amnesty reported on the oppression of women in Afghanistan, demanding Finland to provide active assistance in bringing women to safety.²⁵ In June, the media reported on historic concord on the key points of EU-wide immigration and asylum policies.²⁶

Labour migration

News coverage concerning labour immigration saw a considerable increase compared to the previous year. The topic was frequently mentioned in headlines in the spring but significantly reduced in exposure towards the end of the year. The topic also **played a key role in the panel discussions for the parliamentary election in the spring**. In the spring, various reports and surveys related to labour migration, such as its economic impact and Finnish citizens' attitudes towards labour immigration, were also covered by the media.²⁷

Labour migration also made headlines during the government formation talks as these themes were reported to cause friction among the negotiating parties.²⁸ The labour immigration policies of the new Government Programme received considerable criticism from various sources.²⁹ Towards the autumn, however, the buzz surrounding the topic subsided and labour immigration gained less and less traction in public discourse.

²¹ Helsingin Sanomat, 12 November 2023.

²² Yle, 26 November 2023.

²³ Helsingin Sanomat, 24 November 2023; MTV Uutiset, 30 November 2023.

²⁴ MTV Uutiset, 22 February 2023.

²⁵ Aamulehti, 26 May 2023.

²⁶ Maaseudun Tulevaisuus, 9 June 2023.

²⁷ Helsingin Sanomat, 26 April 2023.

²⁸ Iltalehti, 17 May 2023.

²⁹ Taloussanomat, 19 June 2023.

Integration

Integration-related themes saw slightly more media coverage than in the previous year. The coverage was relatively evenly distributed throughout the year. In early 2023, the topics varied from factors promoting integration to the employment of immigrants and the importance of language in integration. In the summer, an OECD report depicting positive developments in the integration of immigrants in Member States caused a brief uptick in news coverage.³⁰

Towards the end of the year, integration-related news was frequently related to the new Government Programme. In August, for example, the Non-Discrimination Ombudsman expressed their reservations about the plans in Government Programme concerning undocumented persons and integration.³¹ In October, the amendments to the Nationality Act made headlines, in connection to which Minister of the Interior Mari Rantanen stated that Finnish citizenship will be a reward for successful integration.³²

Trafficking in human beings

The media coverage of human trafficking was slightly lower than in the previous year. News concerning human trafficking most commonly revolved around suspicions of trafficking in the beauty, restaurant and construction industries, among other things.³³ Some of the suspected human trafficking covered in the media included sexual exploitation.³⁴ Suspicions of human trafficking in the berry picking industry remained a topic of interest in the media after coming to light in the previous year.³⁵

Citizenship

News coverage concerning citizenship saw an increase compared to the previous year. The topic of Gennady Timchenko, a close friend of Vladimir Putin, gaining Finnish citizenship remained the most frequent citizenship-related headline since 2022.³⁶ The media also covered the restrictions planned by the Government for the Nationality Act.³⁷ Questions of dual citizenship were also discussed over the year. Finnish-Russian citizenship, in particular, sparked public debate. As the candidates for the 2024 presidential election started their campaigns, they were asked to comment on Russian nationals' dual citizenships.³⁸

³⁰ Uusimaa, 15 June 2023.

³¹ Iltalehti, 9 August 2023.

³² Yle, 16 October 2023.

³³ Maaseudun Tulevaisuus, 2 May 2023.

³⁴ MTV Uutiset, 31 August 2023.

³⁵ Yle, 24 January 2023.

³⁶ Yle 13 February 2023.

³⁷ Aamulehti, 23 September 2023.

³⁸ Ilta-Sanomat, 19 December 2023.

Students

News coverage of education-based migration also increased from the previous year. In early 2023, the media reported congestion at embassies, as a result of which a considerable number of foreign students who had started their studies at universities of applied sciences in the autumn had not been able to enter Finland by the turn of the year.³⁹ The increases to tuition fees planned for foreign students were frequently discussed in the media over the course of the year.⁴⁰ The retention of foreign students in Finland and their employment were also a frequent topic of discussion.⁴¹

Temporary protection

Media coverage of temporary protection was clearly less frequent compared to the previous year, with most of the coverage taking place in early 2023. In the spring, the media reported on the residence permits of those who have fled Ukraine being extended to March 2024.⁴² Some headlines also discussed Ukrainian nationals' option of applying for a municipality of residence after staying in Finland for one year.⁴³ Towards the end of the year, media coverage concerning temporary protection was reduced, until the situation at the eastern border elicited some mentions of Ukrainians receiving temporary protection. However, they were usually not the main topic of the article. A slightly surprising turn of events was that the transfer of Ukrainians from reception centres due to the large number of asylum seekers arriving from the eastern border at the end of the year resulted in the largest uptick in media coverage concerning temporary protection and Ukrainians, a decision which the Finnish Immigration Service ultimately cancelled.⁴⁴

Irregular migration

News coverage concerning irregular migration saw an increase compared to the previous year. This coverage almost exclusively concerned migration from Russia to Finland. In early 2023, the media reported on a border barrier fence under construction on the Finland-Russia border. The purpose of the fence was to prevent irregular immigration in situations where Russia sends migrants to the border.⁴⁵ In November, the headlines multiplied after the Government announced that irregular migration was rapidly increasing at the eastern border and the consequent closures of the border.⁴⁶

Family reunification

Compared to the previous year, 2023 saw more media coverage on family reunification. In the spring, a brief uptick in the coverage was caused by errors discovered in the Finnish Immigra-

³⁹ Savon Sanomat, 3 January 2023.

⁴⁰ Helsingin Sanomat, 19 May 2023.

⁴¹ Helsingin Sanomat, 14 March 2023; Yle, 23 August 2023.

⁴² Turun Sanomat, 19 January 2023.

⁴³ Helsingin Sanomat, 10 April 2023.

⁴⁴ Lapin Kansa, 27 November 2023.

⁴⁵ Ilta-Sanomat, 14 April 2023.

⁴⁶ Keski-Suomalainen, 24 November 2023; Ilta-Sanomat, 14 December 2023.

tion Service's judicial review, related to hearings of family members, among other things.⁴⁷ Another uptick took place in the summer as the media analysed the draft Government Programme of Petteri Orpo's Government.⁴⁸

Return

Media coverage on returns increased from the previous year when the topic gained very little media attention. The situation at the eastern border caused most of the media coverage on the topic of return. The topics under debate included the question of what to do with asylum seekers who do not meet the criteria for international protection.⁴⁹ In December, the media also raised the question of whether people arriving in Finland from Russia could be returned to Russia without processing their asylum applications.⁵⁰

2.3. Other general developments

A number of **amendments enabling automated decision-making** were made in 2023.⁵¹ The administrative matter can now be settled in a fully automated manner if the case does not require complex case-by-case discretion. In immigration, automated decision-making is particularly viable for legal immigration. In questions of international protection, automated decision-making is not feasible as they require the above-mentioned case-by-case discretion. Students' residence permit applications were the first permit category where the Finnish Immigration Service adopted automated decision-making (for more information, please see Chapter 3.2. Students).

The Finnish Immigration Service launched a project to develop a **self-service kiosk for the identification and services of the Finnish Immigration Service's customers**. The project focuses on developing a new solution for reliably and efficiently identifying the customer. Self-service kiosks will also enable customers to use the services of the Finnish Immigration Service faster and more efficiently. The reception of applications as well as other steps of the application process can be managed in a way that enables the quick and reliable scaling of the services. The project is funded by the Asylum Migration and Integration Fund (AMIF) of the EU.⁵²

The use of automation also continued in the project launched by the Finnish Immigration Service in 2022 that will promote the transition to automated decisions and post-decision monitoring concerning work and education-based residence permit applications.⁵³

⁴⁷ MTV Uutiset, 18 April 2023.

⁴⁸ Iltalehti, 15 June 2023.

⁴⁹ Helsingin Sanomat, 20 November 2023.

⁵⁰ Kymen Sanomat, 22 December 2023.

⁵¹ For example, Laki hallintolain muuttamisesta 487/2023.

⁵² IPA – Itsepalveluautomaatti asiointiin ja tunnistautumiseen (project period 1 January 2023 to 31 December 2024). This and the projects below were retrieved from the website of the EU Home Affairs Funds (updated 5 March 2024), under the header *Rahoitetut AMIF-hankkeet*.

⁵³ AURA – Automaattisen ratkaisun ja jälkikäteisen lupavalvonnan mahdollistaminen (1 January 2022–30 April 2025).

3. Legal migration

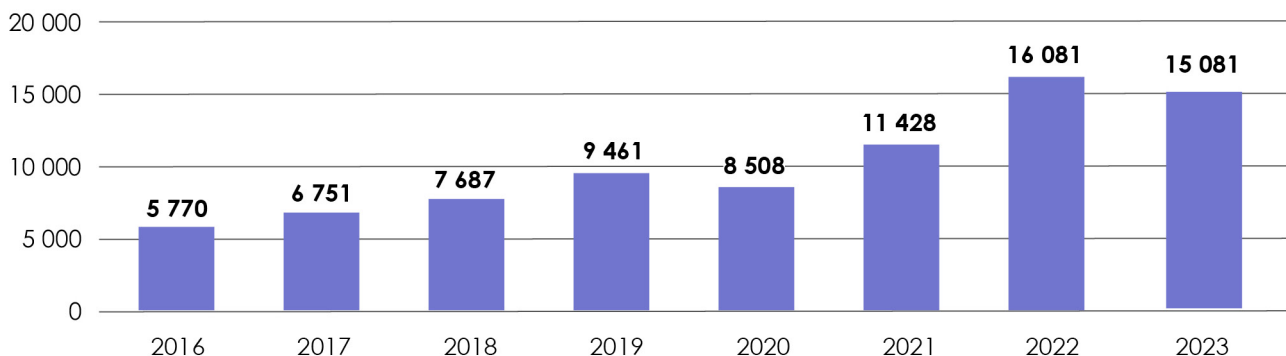
3.1. Labour migration

Decisions⁵⁴

In 2023, **first residence permits for Finland on the grounds of employment were issued to a total of 15 081 individuals**. The number is slightly lower than in 2022 when permits issued on the grounds of employment reached a record-breaking number (16 081). Nevertheless, the number of permits issued in 2023 was high when compared to historical data. The number of residence permits for Finland issued on the grounds of employment has been growing steadily for many years now, except for the dip caused by the COVID-19 pandemic in 2020.

The Finnish Immigration Service issued decisions on a total of 18 808 applications for a residence permit on the grounds of employment. Of the decisions given, 81 per cent were positive and 18 per cent were negative. The most common nationalities remained partially unchanged from the previous year; the top two nationalities for residence permits issued on the grounds of employment were the Philippines (2 861) and the Russian Federation (1 436). Ukrainians dropped in the statistics as the residence permit on the basis of temporary protection automatically includes the right to work.

First residence permits issued on the grounds of employment 2016–2023

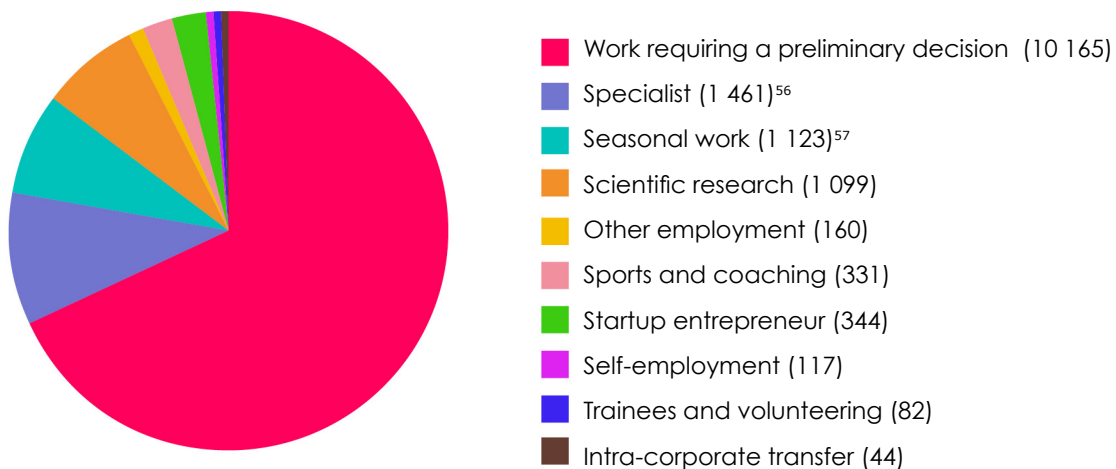

Source: Finnish Immigration Service

⁵⁴ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

Residence permits issued on the grounds of employment are divided into subcategories according to the chart below. As in the previous years, the most common case was that a first residence permit on the grounds of employment was issued for employment requiring a preliminary decision, that is: it was a so-called residence permit for an employed person.⁵⁵ A total of 10 165 residence permits for employed persons were issued in 2023, a slight increase compared to 2022 (9 671).

First residence permits issued on the grounds of employment, by type of permit, 2023

Source: Finnish Immigration Service

Most of the applicants for a residence permit for an employed person are manual labourers. The largest group by nationality was citizens of the Philippines (2 861 residence permits), as in the year 2022.

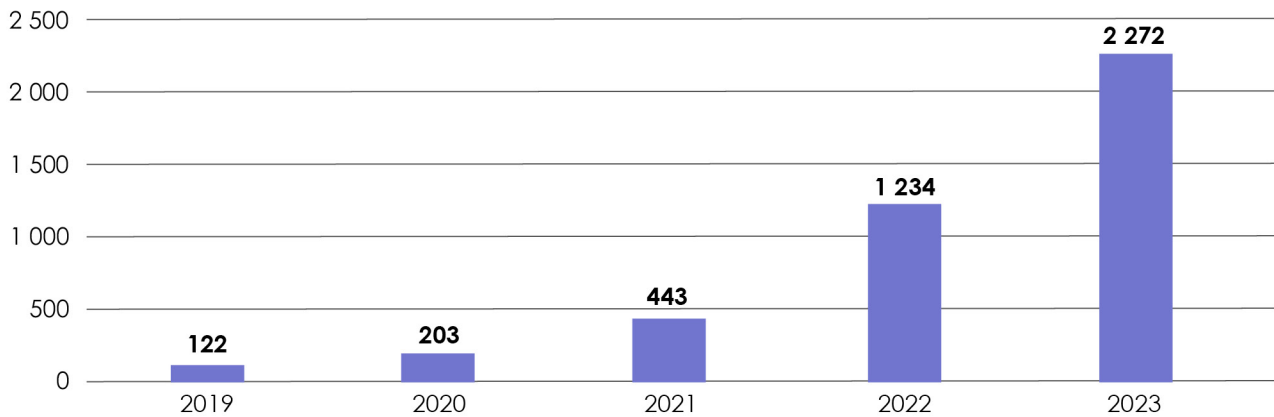
⁵⁵ A decision on an application for a residence permit for an employed person is made in a two-step process that includes a preliminary decision by an Employment and Economic Development Office. For this reason, a residence permit for an employed person is also called employment requiring a preliminary decision. The preliminary decision by the Employment and Economic Development Office is an overall consideration that takes into account labour availability and an assessment of the conditions of employment as well as the employer's and employee's conditions. After the preliminary decision by the Employment and Economic Development Office, the final decision on the residence permit application is made by the Finnish Immigration Service, which determines whether the general requirements for issuing a residence permit are met.

⁵⁶ Includes Finland's national residence permits for a person employed as a specialist (2 358) and EU Blue Card residence permits (360).

⁵⁷ Includes residence permits issued for seasonal work of 3–6 months (1 011) and residence permits issued for seasonal work of 6–9 months, which require a preliminary decision (313).

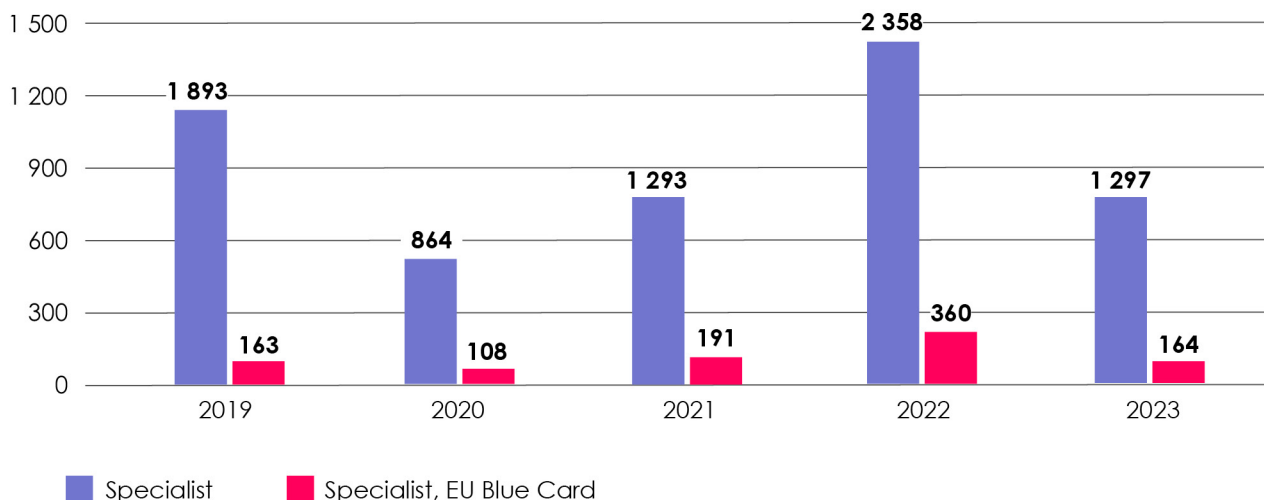
In recent years, there has been strong growth in the recruitment of foreign workers in the field of social and health care. In 2023, **residence permits for an employed person in the field of social and health care reached a record-breaking number** with 2 272 residence permits issued in 2023, compared to 1 234 permits in the previous year.

First residence permits for an employed person issued for workers in social services and health care 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service, 31 January 2024 - Media conference - Immigration statistics 2023

The number of issued residence permits for a person employed as a specialist dropped back to pre-2022 levels. **A total of 1 297 residence permits for a person employed as a specialist were issued in 2023, a little less than 50 per cent of the number in 2022 (2 385).** When specialists issued with an EU Blue Card are also included, the number of specialists was 1 461. In 2023, citizens of India regained their number one position in permits issued to specialists, in line with the trend preceding the year 2022. In 2022, the most common nationality was Russian.

First residence permits issued to specialists 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service

The number of residence permits issued for seasonal work also continued decreasing from the previous years: a total of 1 123 permits were issued, including seasonal work of 3–6 months and seasonal work of 6–9 months, which requires a preliminary decision (the corresponding figure for 2022 was 1 324 issued residence permits).

Seasonal workers in Finland are particularly employed by gardens, greenhouses, berry farms and forest berry picking companies. Ukrainians have traditionally been the largest country of origin of seasonal workers by a significant margin (for example, in 2021, approximately 70 per cent of all residence permits issued on the grounds of seasonal work were issued to citizens of Ukraine). However, Russia's war of aggression in Ukraine completely transformed this trend. The temporary protection issued to Ukrainians includes the right to work, which is why no separate permit for seasonal work is needed. Between 2022 and 2023, the number of seasonal work permits issued to Ukrainians dropped from 415 to 12. In 2023, the top nationalities in the seasonal work statistics were from South-East Asia, such as Cambodia, Vietnam and Thailand.

Some seasonal workers enter Finland for periods of less than three months, in which case they are not required to apply for a residence permit. People who enter Finland for short-term seasonal work and come from a visa-exempt country are required to apply for a seasonal work certificate from the Finnish Immigration Service.

A total of 2 624 seasonal work certificates were issued in 2023. As in the previous years, Ukrainian citizens were the largest group in terms of the number of seasonal work certificates issued, although the number of seasonal work certificates issued to Ukrainians continued its considerable decrease from previous years (4 474 certificates in 2022 and 13 287 certificates in 2021).

Seasonal workers who enter Finland for the purpose of short-term work from a non-visa-exempt country are required to apply for a seasonal work visa. A total of 2 291 seasonal work visas were issued in 2023 (2022: 2 575 seasonal work visas). The largest nationalities for seasonal work visas were the Thailand (917), followed by the Russian Federation (861).⁵⁸

Persons entering Finland for seasonal work in 2023

Source: Finnish Immigration Service, Ministry for Foreign Affairs

The number of residence permits issued to startup entrepreneurs continued its growing trend; in 2023, a total of 344 such permits were issued (2022: 252 permits). Residence permits for startup entrepreneurs have been issued since 2018, and the category has seen steady growth.

A total of 19 476 extended permits were issued on the grounds of employment, a considerable leap from the previous year (2022: 12 374). The most common nationalities to extend their right of residence on the grounds of employment were citizens of the Philippines, the Russian Federation, Ukraine and India.

Of those who were issued a residence permit on the grounds of employment, 32 per cent were women and 68 per cent were men.⁵⁹ The gender distribution did not deviate from the previous year.

Applications

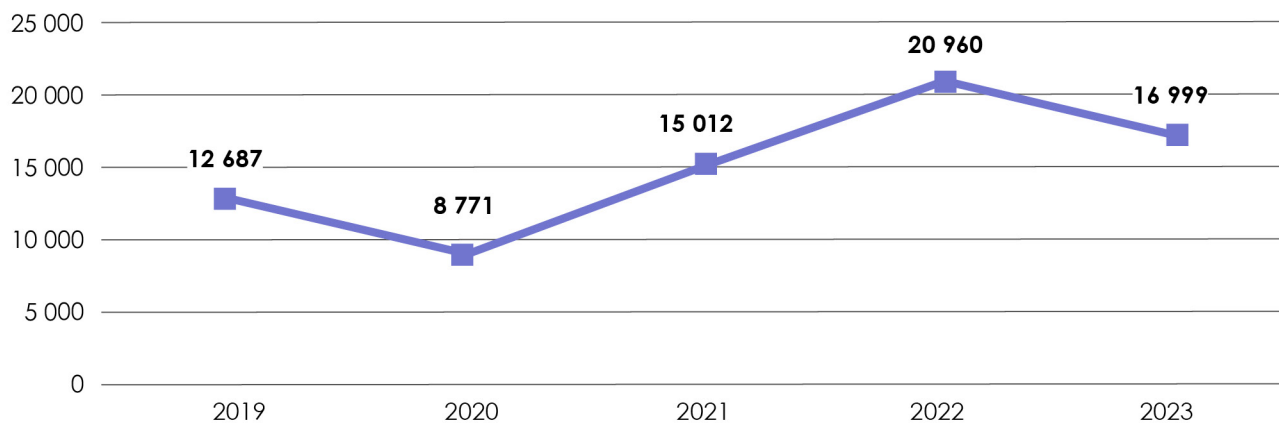
Compared to the previous year, there was a slight decrease in the number of first residence permit applications on the grounds of employment. Where the year 2022 saw a record-breaking number of 20 960 such applications, the number of applications lodged in 2023 amounted to 16 999. As a result, employment became the second most common grounds for applying for a residence permit, with family reasons taking first place in grounds for applications

⁵⁸ Seasonal work visa statistics of the Ministry for Foreign Affairs 2022. Received via email on 13 March 2023. The figure also includes wild berry pickers who do not apply for a seasonal work visa but a normal Schengen visa.

⁵⁹ This includes both first residence permits and extended permits.

in 2023. A total of 19 740 extended permit applications based on employment were lodged in 2023, a slight increase from 2022 (14 757). In extended permits, employment remained the most common grounds for applications.

First applications for a residence permit on the grounds of employment 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service

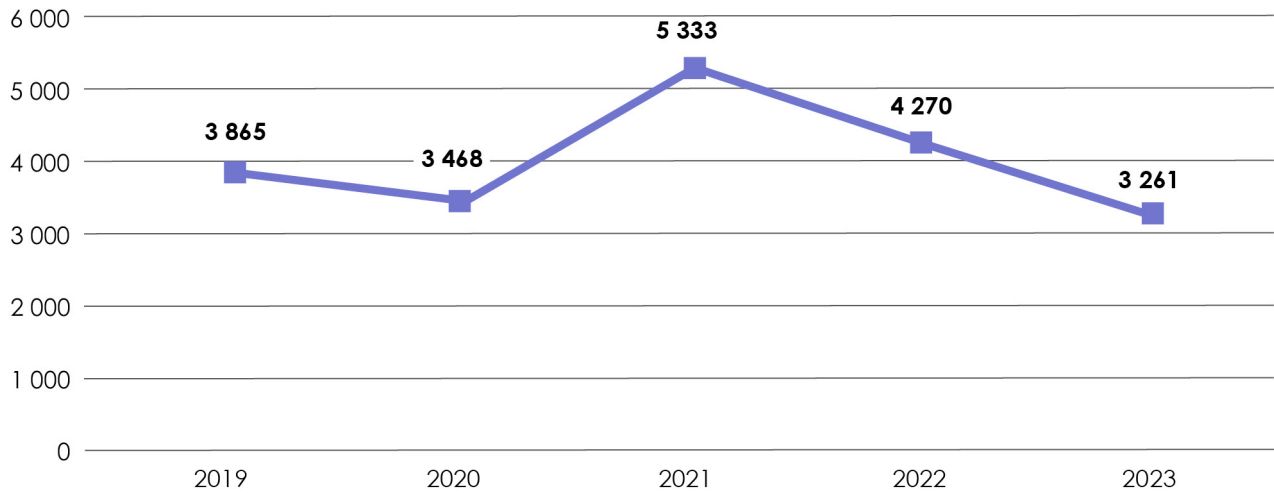
The total number of employment-based applications in 2023 was lower than in 2022, but was nevertheless quite high compared to historical data. The rising trend stems from the labour shortage in Finland and the development of business recruitment networks. The particularly high number of applications in 2022 was primarily explained by the increased applications from Russian citizens as a result of the war in Ukraine, whereas in 2023, the economic downturn and the lull of the construction industry resulted in a decreased number of applications.

EU and EEA citizens

The number of residence permits issued on the grounds of employment does not provide a complete picture of foreign labour in Finland, as not all foreign nationals coming to work in Finland need to obtain residence permits. Some foreign employees enter Finland from the EU and EEA under the principle of free movement. EU citizens may freely reside and work in Finland for three months without registering their right of residence. Those EU citizens who stay in Finland for more than three months are required to register their right of residence.

In 2023, a total of 3 261 EU citizens registered their right of residence on the grounds of employment. This represents a slight decrease from the previous year (4 270), continuing the generally declining trend.

Less than a quarter (23 per cent) of the EU citizens who registered their right of residence on the grounds of employment were Estonians (745 people). Other nationalities of employment-based EU migration included citizens of Germany and Romania, for example.

EU citizens who registered their right of residence on the grounds of employment 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service

Legislative amendments and other developments related to labour migration**Legislative amendments that entered into force in February**

In early 2023, **various amendments were made to the Aliens Act to streamline labour migration**.⁶⁰ The legislative changes entered into force on 23 February 2023. The amendments are part of a more extensive concept aiming to cut the processing time of permits down to an average of one month. The changes support previous measures carried out before 2023 to expedite the processing of residence permits on grounds of employment.⁶¹

The new provisions **enable the more extensive use of automation** and the use of information obtained from various registers maintained by the public authorities. This reduces the need to request information from applicants and employers.

The Act also included provisions on **employer certification**. It can be issued upon application to an employer that recruits large numbers of foreign labour force and that has been found to be a reliable operator in residence permit matters on the basis of various financial and other key figures. Employer certification indirectly speeds up the permit processes of all employers by freeing up resources for other permit processing tasks.

⁶⁰ For example, the Act amending the Aliens Act 216/2023 and the Act on the temporary amendment of the Act on the Conditions of Entry and Residence of Third-country Nationals in the Framework of an Intra-corporate Transfer 217/2023.

⁶¹ Finnish Immigration Service, media release 23 February 2023.

In addition, two new residence permit categories were established. A person who has completed a qualification or research in Finland can now apply for a residence permit that takes a broad view of the required means of support. The purpose of the amendment is to encourage students to stay in Finland. Also, specialists will receive a separate residence permit, which requires an income equal to the average wage-earner's gross earnings in Finland.⁶²

Changes initiated by the new Government Programme

In June, the new Government Programme initiated considerable changes in the immigration policy of Finland. **However, the Government continues its commitment to streamlining labour immigration.** For example, the implementation of the Talent Boost programme, designed to promote work-based and education-based immigration, was continued. The goals of the programme were redefined in November 2023 to align them with the goals of the new Government Programme.⁶³

In September, the Ministry of Economic Affairs and Employment launched a legislation project in line with the Government Programme to strengthen the tie between work-based residence permits and work. The purpose of the project is to prepare an amendment that would obligate persons with a work-based residence permit to leave Finland if the employment relationship ends and no new employment relationship is concluded within three months.⁶⁴

A legislation project was also launched to prepare a decision on an income limit for work-based residence permits. The Government is planning an income limit of EUR 1 600 for residence permits on the grounds of employment. The purpose of the income limit is to ensure that those arriving in Finland for work are able to make a livelihood with their wages. This also helps prevent labour exploitation.⁶⁵ The Government's draft proposal was submitted to circulation for comment in December 2023.⁶⁶

Theme: International recruitment

International recruitment grew more common in social services and health care as the sector has a considerable labour shortage. **New responsibility guidelines were prepared for the international recruitment of the health care and social welfare sector.** The guidelines were prepared as part of the 'Ensuring the sufficiency and availability of healthcare and social welfare personnel' programme coordinated by the Ministry of Social Affairs and Health and launched in November 2021. The purpose of the guidelines was to ensure that the employers have sufficient competence to responsibly manage the recruitment process. The guidelines are extensively intended for operators in the sector, such as health care and social welfare service

⁶² Ministry of Economic Affairs and Employment, media release, 16 February 2023.

⁶³ Finnish Government (2023 b), Talent Boost 2023–2027: Programme for international recruitment and work-based and education-based immigration.

⁶⁴ Ministry of Economic Affairs and Employment, media release, 8 September 2023.

⁶⁵ Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 5 September 2023.

⁶⁶ Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 20 December 2023.

providers as well as public and private service providers. The guidelines were prepared by the European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations (HEU-NI) in cooperation with the Ministry of Economic Affairs and Employment, the Ministry of Social Affairs and Health and a stakeholder group consisting of a wide range of experts and labour market organisations.⁶⁷

The Roadmap for 2022–2027: Ensuring the sufficiency and availability of healthcare and social welfare personnel was published in February 2023. The roadmap was prepared by a working group established for the ‘Ensuring the sufficiency and availability of healthcare and social welfare personnel’ programme. According to the roadmap, streamlining international recruitment and labour immigration is essential. A preliminary goal is to cover 10 per cent of the need for new health care and social welfare personnel by international recruitment by the year 2030. According to the calculations made for the roadmap, this 10 per cent addition translates to 20 000 individuals. The roadmap also states that successfully increasing the number of social and health care professionals requires action from the State.⁶⁸

The Ministry of Social Affairs and Health established a **team of experts to facilitate the access of health care and social welfare professionals with foreign qualifications to Finnish labour market**. This measure is also part of the implementation of the ‘Ensuring the sufficiency and availability of healthcare and social welfare personnel’ programme. The goal of the expert team is to streamline the processes related to the professional practice rights of those who have completed their qualifications in health care and social welfare outside the EU/EEA and to organise relevant, supportive training.⁶⁹

⁶⁷ Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 15 February 2023.

⁶⁸ Ministry of Social Affairs and Health (2023), Tiekartta 2022–2027 – Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaaminen.

⁶⁹ Website of the Ministry of Social Affairs and Health (undated), Project page: Sosiaali- ja terveysalan rekrytoinnin laillistamisprosessin ja sitä tukevan koulutuksen asiantuntijaryhmä.

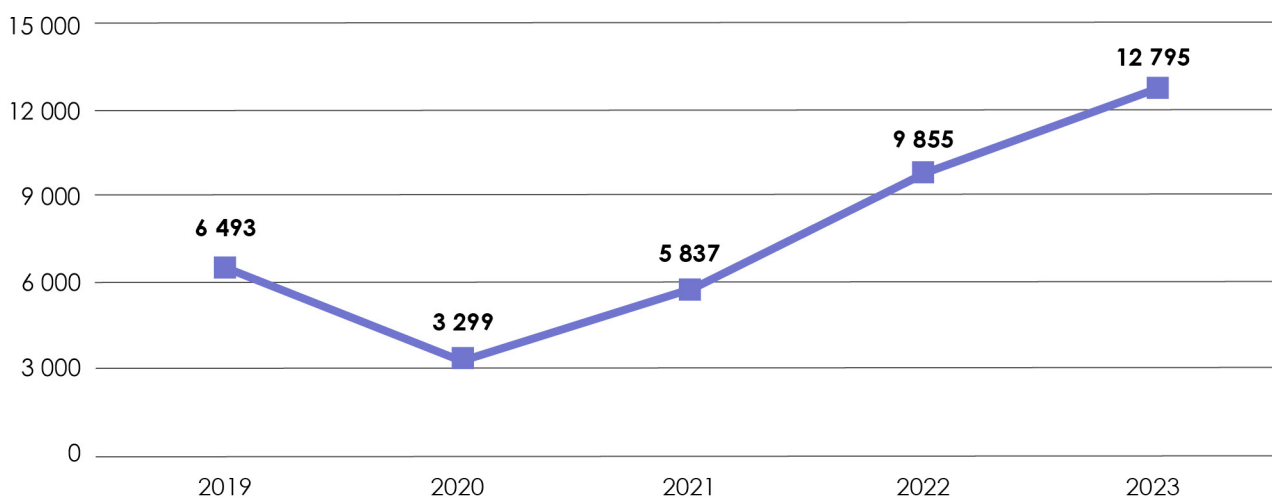
3.2. Students

Decisions and applications⁷⁰

A strong growing trend continued in student immigration. In 2023, the number of first residence permits issued on the grounds of studies was once again higher than ever before, amounting to 12 795 permits. In 2022, the corresponding figure was 9 855.

The number of applications lodged on the grounds of studies was also higher than in previous years, amounting to 12 867 applications.

First residence permit applications on the grounds of studies 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service

Asian countries and Southern Asia, in particular, were considerably represented in education-based residence permits in 2023. The highest numbers of students came from Bangladesh, Sri Lanka, China, India and Nepal.

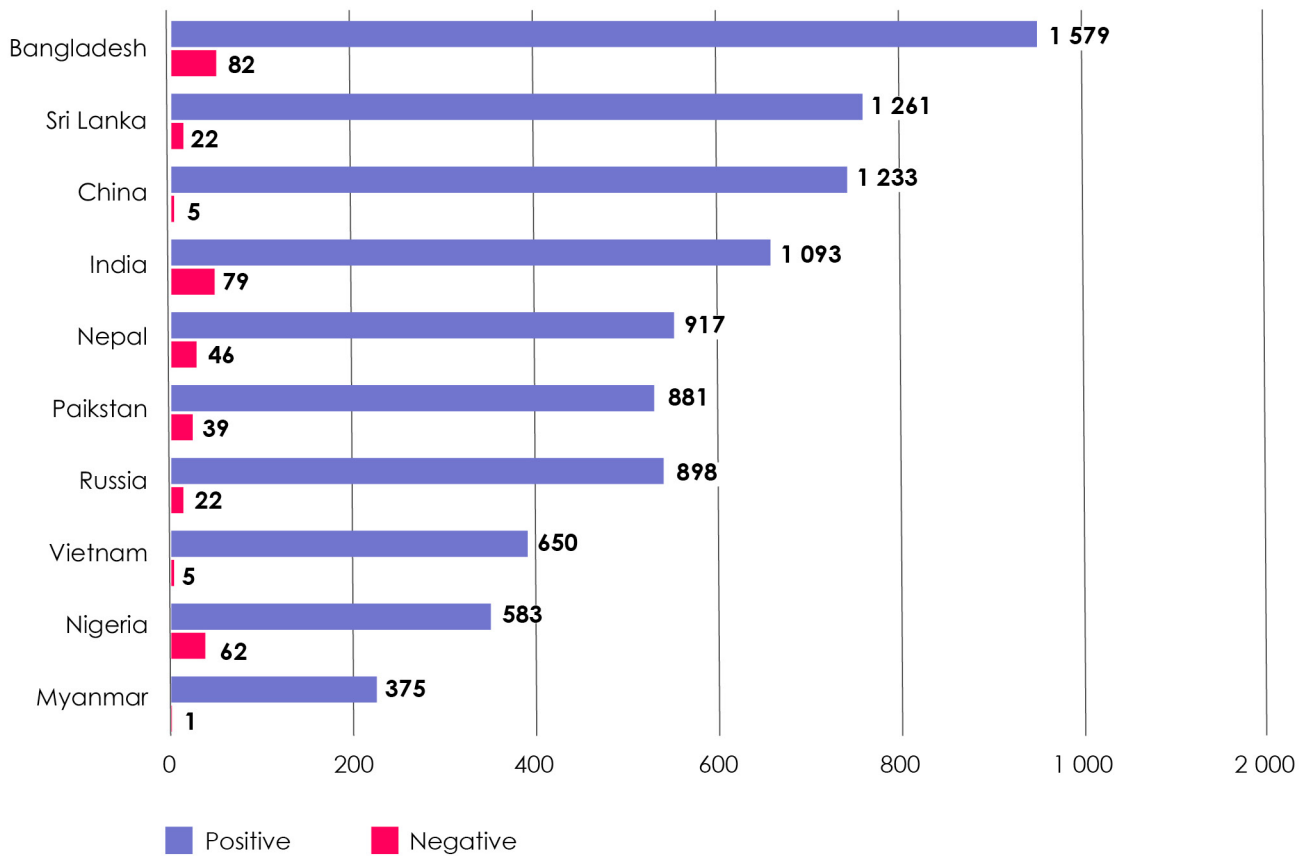
A positive decision on a student's residence permit application was made in 95 per cent of the cases, and a negative decision was made in 4 per cent of the cases. The rest of the applications (about 1 per cent) expired.

The number of new fixed-term residence permits, i.e. extended permits, issued on the grounds of studies was 3 297. This was close to the previous year's level (2022: 3 616). The most common nationalities among people who extended their right of residence in Finland on the grounds of studies were the Russian Federation, Vietnam, Bangladesh, China and India. The share of women took a slight upturn. Of those who were issued with a residence permit on the grounds of studies, 51 per cent were women and 49 per cent were men.⁷¹

⁷⁰ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

⁷¹ This includes both first residence permits and extended permits for students.

Decisions on first residence permit applications based on studies in 2023 – top 10 nationalities

Source: Finnish Immigration Service

Legislative amendments and other developments

Published in the summer, the new Government Programme caused changes in the focal points of the immigration policy of Finland. However, there were no major policy changes in terms of education-based immigration.

The Government Programme emphasises that education-based immigration must be controlled.⁷² On the other hand, **education-based immigration is still seen as a beneficial and positive factor** in terms of the economic growth and competitiveness of Finland. The goals of the Talent Boost programme promoting work-based and education-based immigration were redefined in November 2023 to align them with the goals of the new Government Programme. The measures of the Talent Boost programme aim to increase the number of international stu-

⁷² Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

dents in Finnish higher education and to offer more incentives for staying and working in Finland after graduation. Another goal is to ensure that education-based immigration is controlled.⁷³

In August, the Ministry of Education and Culture established a working group to prepare an **increase to the tuition fees** of students in higher education arriving from third countries. Non-EU and non-EEA students have been charged tuition fees since 2016.⁷⁴ Net payments of international students in Finland were on average 1 500 euros per year.⁷⁵ The working group is also expected to provide proposals for legislation to prevent evasion of tuition fees and restore processing fees for applications to higher education institutions. The work is based on an entry in the new Government Programme, according to which the Government aims implementing full costing of tuition fees for non-EU and non-EEA students.⁷⁶

In October 2023, the Finnish Immigration Service adopted **automated decision-making for the first residence permits of students**.⁷⁷ This was the first category of permits to undergo automated decision-making. Based on the results of the implementation, the plan is to expand automation to other customer groups as well. The use of automation was enabled by legal amendments that entered into force in May 2023.⁷⁸

⁷³ Finnish Government (2023 b), Talent Boost 2023–2027: Programme for international recruitment and work-based and education-based immigration.

⁷⁴ Opetus- ja kulttuuriministeriö, tiedote 22 October 2015.

⁷⁵ Helsingin Sanomat, 7 June 2023.

⁷⁶ Ministry of Education and Culture, media release 22 August 2023.

⁷⁷ Finnish Immigration Service, media release 19 October 2023.

⁷⁸ For example, Laki hallintolain muuttamisesta, 487/2023.

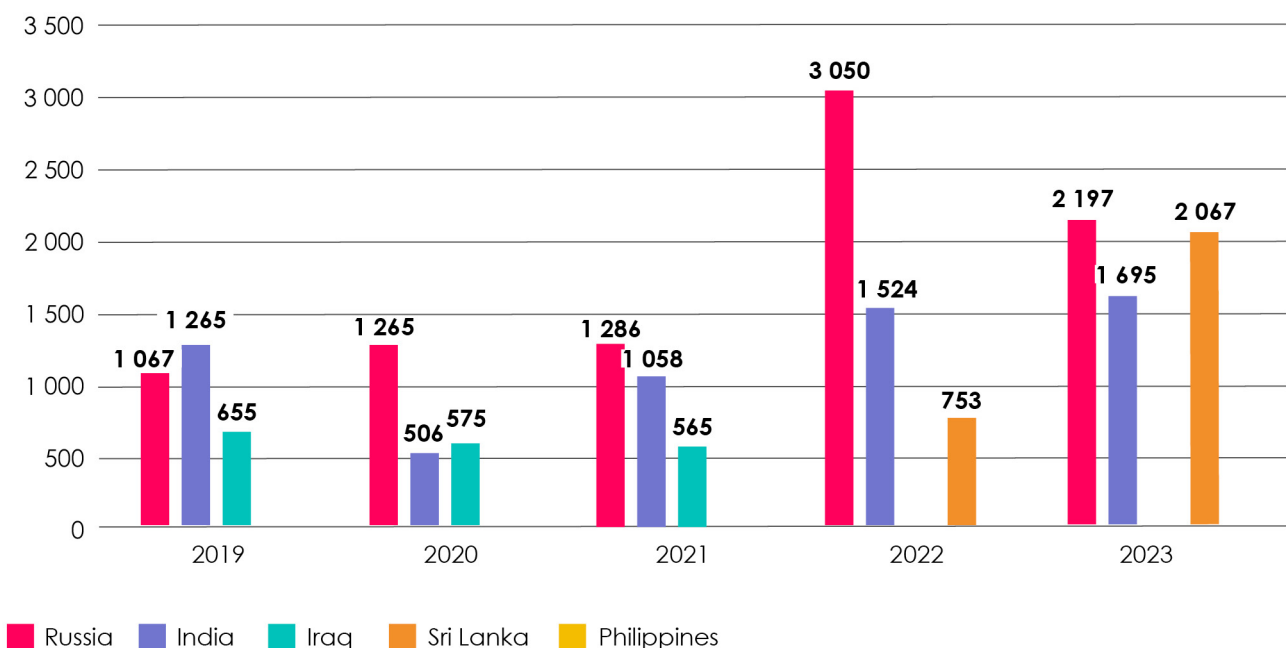
3.3. Family reunification

Decisions and applications⁷⁹

In 2023, a first residence permit on the grounds of family ties was issued to a record-breaking 20 278 foreign nationals. The number of residence permits issued on the grounds of family ties has been on an upward trend over the long term, but the number of permits issued has been around 10 000 per year. In 2022, a sharp uptick saw the number exceed 15 000 permits issued, and in 2023, the number of applications reached more than 20 000. Of these, 92 per cent were positive and 6 per cent were negative. The rest (about 1 per cent) expired.

In recent years, the top nationalities among persons issued with a residence permit on the grounds of family ties have been Russia, Iraq and India, but some changes occurred in 2023. In 2023, the Russian Federation remained the top nationality, but Sri Lanka took second place over India. After India, the highest numbers of migrants came from the Philippines and Bangladesh. As in students' residence permits, permits issued on the grounds of family ties also show some increase, especially from Asian countries.

Residence permits issued on the grounds of family ties, three largest groups by nationality 2019–2023

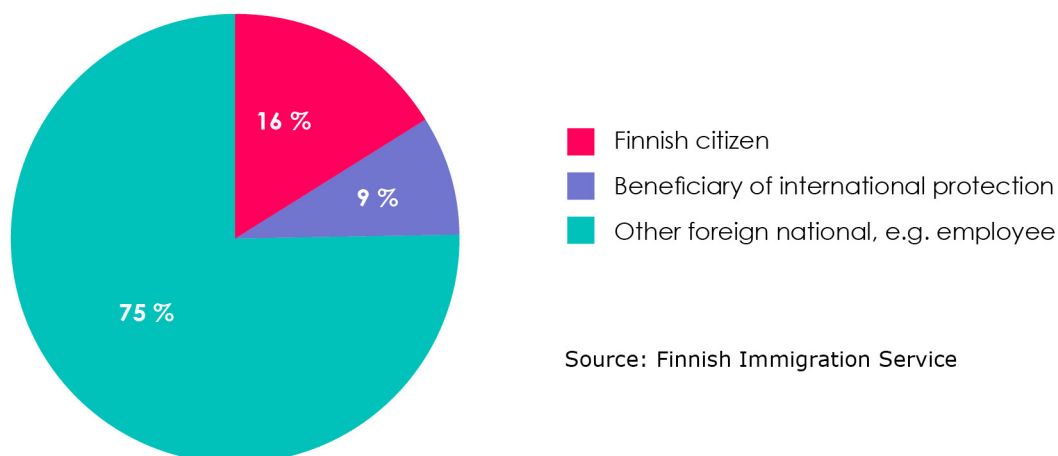
Source: Finnish Immigration Service

⁷⁹ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

The number of first applications for a residence permit on the grounds of family ties was 21 584. In 2022, a total of 18 981 applications were lodged, which shows that the numbers have seen considerable growth. In applications, Sri Lanka was the most common nationality (2 154 applications).

First residence permits issued on the grounds of family ties can be categorised based on the sponsor. In about 16 per cent of the cases, the sponsor was a Finnish citizen, which means that the residence permit on the grounds of family ties was issued to a family member of a Finnish citizen. Cases where the sponsor was a beneficiary of international protection in Finland were the smallest category by a clear margin. In most of the cases, the sponsor was in the category 'other foreign national', meaning a person issued a residence permit for Finland, such as a person residing in Finland by virtue of holding a residence permit for an employed person (a total of 15 239 permits).

First residence permits issued on the grounds of family ties in 2023, broken down by sponsor

A total of 17 284 extended permits were issued on the grounds of family ties. Their number increased significantly from the previous year, when the corresponding figure was 11 130. The most common nationalities among people who were issued with an extended permit on the grounds of family ties were the Russian Federation, India and Ukraine, as in the previous year.

Of those who were issued with a residence permit on the grounds of family ties, 58 per cent were women and 42 per cent were men.⁸⁰

Apart from third-country nationals, family reasons also brought EU citizens to Finland. **A total of 1 646 EU citizens registered their right of residence in Finland on the grounds of family ties.** Their number decreased slightly from the previous year: in 2022, the corresponding figure was 1 994. As in the previous years, the most common nationality among these registrations was Estonian by a clear margin.

⁸⁰ This includes both first residence permits and extended permits.

In addition, the Finnish Immigration Service issued a residence card for a family member to 928 individuals. A residence card for a family member of an EU citizen can be granted to an individual who is a family member of a citizen of the European Union but who themselves is not an EU citizen. The most common nationality among people who were issued with a residence card for a family member of an EU citizen was that of the Russian Federation.

Legislative amendments and other developments

Amendments in February 2023

In February 2023, **two legislative amendments facilitating the family reunification of minors** entered into force. They were, however, already applied in practice in 2022. Pursuant to the first legislative amendment, a sponsor of family reunification who is a minor and a beneficiary of international protection is not required to have secure means of subsistence when their family member applies for a residence permit for Finland. The other amendment concerned the definition of a minor. According to the amendment, the status of being a minor will be determined according to the date on which the residence permit application is lodged, instead of the date on which the decision on the application is made as was the previous policy. The first legislative amendment concerned setting up legislative provisions for an established practice, and the second was based on a ruling of the Court of Justice of the European Union.

Other legislative amendments concerning family reunification were not made or did not enter into force in 2023. However, the new Government Programme, published in June, redefined the future direction of family reunification practices in Finland.

Changes initiated by the new Government Programme

The Government Programme proposed stricter provisions for the family reunification policy. For example, the Government plans to introduce an age limit of 21 years required of a sponsor in connection with spousal family reunification.

The Government also **aims to once again tighten the practices of family reunification of minors**. The Government Programme states that, with regard to minor sponsors, the Government will restore the legal situation that prevailed before the previous parliamentary term, taking into account the rulings of the Court of Justice of the European Union. In other words, the goal is presumably to once again adopt the requirement of secure means of support for sponsors who are minors. The timing of defining minority will, however, likely not be changed as the amendment in question was based on a ruling of the Court of Justice of the European Union and Finland cannot depart from the ruling.

In a family reunification process initiated by a sponsor who has been granted international protection, a requirement of a two-year period of residence will be introduced. The Programme also includes plans to introduce a pre-entry language test in the country of origin for the spouses of sponsors who have been granted international protection.

Furthermore, the Government plans to explore means to use the family reunification system to prevent marriages of convenience and forced marriages.

No legislative projects concerning family reunifications were launched in 2023.

4. International protection

4.1. Asylum seekers

Applications and decisions⁸¹

The number of asylum seekers entering Finland in 2023 remained relatively low as in previous years. A total of 5 372 asylum applications were lodged. A continuing, significant trend in the area of international protection was the influx of people fleeing Russia's war of aggression in Ukraine. They mostly applied for temporary protection in Finland (19 426 applications). However, the number of applications for temporary protection significantly dropped compared to 2022 when 47 302 applications were lodged.

The previous top countries, Somalia and Afghanistan, fell significantly behind Ukraine and the Russian Federation in 2022, but returned to the top of the statistics in 2023. While the war in Ukraine dominated the field of international protection in 2022 also with regard to asylum applications, the protection needs of Ukrainians in 2023 were, in practice, fully addressed through the temporary protection process.

In 2022, the numbers of applications from citizens of the Russian Federation increased by a clear margin in the spring after the start of the war, with an even larger increase occurring in the autumn after Russia declared its mobilisation (2022: 1 172; 2021: 207). In 2023, citizens of the Russian Federation lodged a total of 416 asylum applications.

Asylum Seekers Top-3 Nationalities 2019–2023

2019	2020	2021	2022	2023
Iraq (1431)	Iraq (1 111)	Iraq (612)	Ukraine (1 805)	Somalia (911)
Somalia (483)	Somalia (465)	Afghanistan (403)	Russia (1 172)	Syria (692)
Turkey (388)	Afghanistan (364)	Somalia (316)	Iraq (652)	Iraq (659)

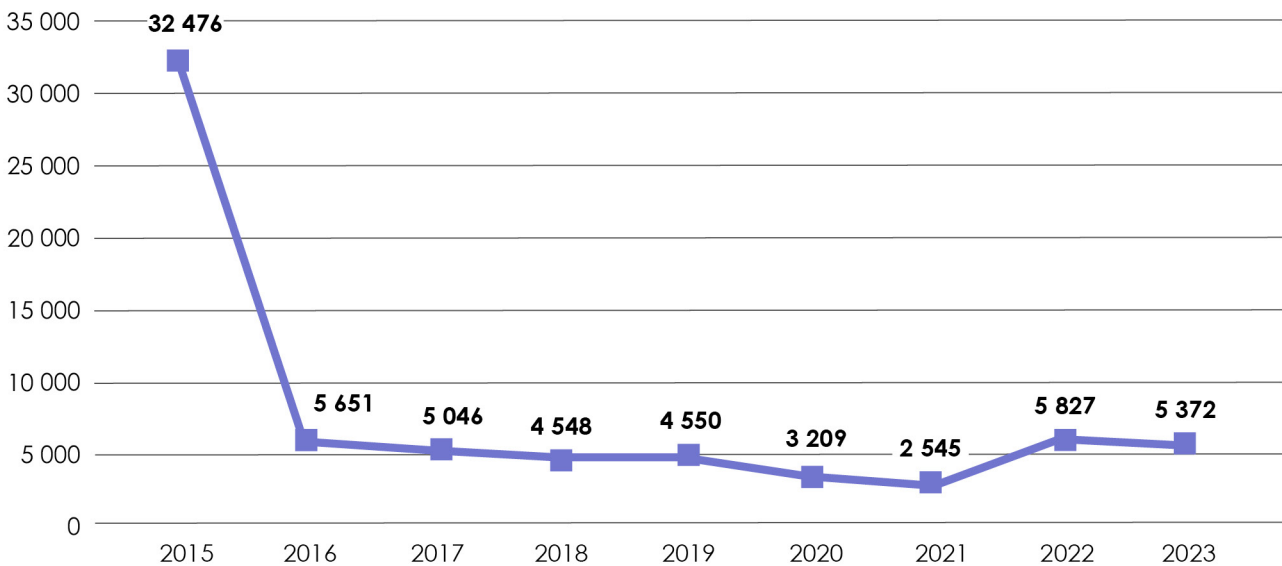
Source: The Finnish Immigration Service. Note that the chart does not include applications for temporary protection.

⁸¹ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

The 1 282 asylum applications registered at the eastern border in the autumn of 2023 increased the total number of asylum applications. The asylum seekers arriving through the eastern border were mostly men aged between 20 and 30. There were also some minors, either unaccompanied or accompanied by adult asylum seekers. There were more than 20 nationalities among the asylum seekers, but most of them were citizens of Syria, Somalia or Yemen.⁸²

In previous years, the relative share of subsequent applications rose to high levels, reaching up to 60 per cent of all asylum applications in 2020.⁸³ In 2022, the share of subsequent applications dropped to 15 per cent, remaining unchanged in 2023.

Asylum applications 2015–2023

Source: Finnish Immigration Service

In 2023, the Finnish Immigration Service made a total of 3 586 decisions on asylum applications.

Of these decisions, 43 per cent were positive. The number of positive decisions was 1 571, most of which concerned asylum. A negative decision was made on 21 per cent of the applications (752 applications). Of the applications, 19 per cent (673 application) were dismissed either because they were subsequent applications in which no new grounds for asylum were presented, because a different EU Member State was responsible for processing the application, or the applicant already had the right of residence in a different Member State. The case expired in 16.5 per cent of the cases.

According to the Finnish Immigration Service, the extent to which asylum decisions were up-

⁸² Finnish Immigration Service, media release 31 January 2024.

⁸³ A subsequent application is an application for international protection that a foreign national lodges after receiving a final decision on a previously lodged application (Section 102 of the Aliens Act).

held in appeal procedures was at a good level in the categories that reflect the quality of the decision, i.e. categories in which the reason for an application being returned to be processed again was attributable to the decision-making of the Finnish Immigration Service.

Two per cent of the decisions subject to appeals were returned due to a procedural error or an erroneous interpretation of the law, and four per cent were returned due to a different consideration of the facts of the matter.

Based on the Government's decision on 17 November 2022, seven asylum seekers were transferred from France to Finland. The preparations for the transfers started in 2022, but the transfers themselves took place in early 2023. Based on the Government's decision on 15 December 2022, a total of 175 asylum seekers were transferred from Spain, Italy, Greece, Cyprus and Malta to Finland. 55 applicants were transferred from Cyprus, and 30 applicants, respectively, were transferred from the other countries. The procedure and transfers were completed in full in 2023.⁸⁴

Developments based on policies in the Government Programme

Published in June, **the Government Programme redefined the direction for Finnish asylum policy**. The Government Programme states that Finland will introduce the more stringent provisions of the EU asylum directives. According to an entry in the Government Programme, 'To support the Government's objectives to tighten asylum policy, we will introduce the more stringent provisions and best practices made possible by the Qualification Directive, Asylum Procedures Directive and Return Directive.'

The reforms in line with the Government Programme were initiated in 2023. **The Ministry of the Interior established three projects aimed at tightening international protection in accordance with the Government Programme:**

The goal of the first project is to implement the more stringent provisions enabled by the Qualification Directive. The Qualification Directive determines the beneficiaries of international protection and their rights. The aim of the project is to **make international protection temporary in nature** and to **shorten the length of international protection permits to the minimum allowed by the Directive**. Moving forward, a permit based on granted asylum would be valid for three years, and a permit based on subsidiary protection would be valid for one year.⁸⁵

The goal of the second project is to adopt a **border procedure** with an approach that fully exploits the scope of the Directive as required by the situation. In addition to the border procedure, another goal is to **expand the application of the accelerated asylum procedure** to all situations permitted by the Asylum Procedures Directive.⁸⁶ The previous Government also proposed adopting a border procedure as a potential method for improving the options of man-

⁸⁴ Finnish Immigration Service (2024).

⁸⁵ Ministry of the Interior, media release 23 October 2023.

⁸⁶ Ibid.

aging the migration already directed at the Finnish region when the number of immigrants is exceptionally high over a short period of time or when the immigration takes place due to the influence of a foreign state. The Government Proposal 103/2022 was submitted to the Parliament in June 2022. As there was no time to complete the reading of the proposal, it expired in the spring of 2023 at the turn of the parliamentary term.⁸⁷

The goal of the third project is to **streamline the asylum process** in line with the Government Programme. The aim is to more clearly bind the asylum process to the Asylum Procedures Directive that regulates procedures such as asylum interviews, the legal assistance of an asylum seeker and the right of appeal. The purpose of the changes is especially to support the verification of the applicant's identity in as early stage of the process as possible. The project emphasises the importance of the asylum interview. The intent is to abandon the procedure of running through the asylum interview protocol (written record of the asylum interview) with the applicant and, instead, to ensure the realisation of the applicant's legal protection in another manner.⁸⁸

Instrumentalised migration at the eastern border of Finland

In late 2023, Russia targeted **instrumentalised migration** at Finland. As a result of this, an exceptional situation developed at the end of the year where the entire eastern border of Finland, in other words, the land border between Finland and Russia, was closed and crossing the border was not allowed. The situation progressed in stages as Finland addressed Russia's hybrid operations with gradually stricter restrictions:

In the autumn, unusually high numbers of asylum seekers started to arrive in Finland from Russia. According to the Finnish Border Guard, the activities of Russian authorities at the land border between Finland and Russia had changed and travel from Russia to Finland was now allowed despite inadequate travel documents.⁸⁹

In mid-November, Finnish authorities found there to be clear indications of authorities or other operators of a foreign state contributing to the arrival in Finland of the individuals who had crossed the border. **On 16 November, the Government decided to close the border crossing points of Vaalimaa, Nuijamaa, Imatra and Niirala.** Applying for international protection at the land border between Finland and Russia was concentrated to the border crossing points of Vartiussalmi and Salla. The decision was set to be in force until 18 February 2024.⁹⁰

About one week later, the Government found that irregular border crossings were now taking

⁸⁷ The Parliament website (most recently published 9 February 2024), Asian käsittelytiedot HE 103/2022 vp.

⁸⁸ Op. cit. Ministry of the Interior, media release 23 October 2023.

⁸⁹ Helsingin Sanomat, 12 November 2023.

⁹⁰ Valtioneuvosto (16 November 2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/4; Government Communications Department, Ministry of the Interior, Press release 16 November 2023.

place at the crossing points that were still open. According to the authorities, it had become clear that authorities or other operators of a foreign state were contributing to the phenomenon. The Government decided to **close the border crossing points of Kuusamo, Vartius and Salla as of 24 November as well**, only leaving the northernmost crossing point, **Raja-Jooseppi**, open for applications concerning international protection.⁹¹

A few days later, the Government found that irregular border crossings were now taking place at the crossing point of Raja-Jooseppi. The Government decided to also **close this last border crossing point that had still been open at the land border between Finland and Russia as of 30 November. Applications for international protection were concentrated to the open border crossing points for air and water traffic**. As a result, applying for international protection was not possible at any of the land border crossing points between Finland and Russia. This decision remained in effect until 13 December 2023.⁹²

From 14 December, the restrictions were partially continued, with the Vaalimaa and Niirala border crossing points being opened for traffic and applications for international protection. However, the immigration of asylum seekers at the eastern border of Finland continued immediately, which is why **the Government decided to close the entire eastern border of Finland again as of 8 p.m. on 15 December**. This decision remained in effect over the turn of the year until 14 January 2024.⁹³

Development of the asylum process

In 2023, the Finnish Immigration Service launched several projects to develop the asylum process. The projects were funded by the Asylum Migration and Integration Fund (AMIF) of the EU.⁹⁴ The goals of the projects included **streamlining the processing of asylum applications** in various ways. One example is the project for operative support, aimed at ensuring and maintaining efficient processing of asylum applications and the high quality of asylum decisions by ensuring that a sufficient number of competent personnel work in asylum investigations. The operative support funding, received through the project, will be used for the salaries of the officials.⁹⁵

The efficiency of asylum interviews plays a major role in the duration and quality of the asylum process. In 2023, the Finnish Immigration Service launched several projects to **develop the asylum interviews**. The projects will help produce training materials for interpreters working

⁹¹ Valtioneuvosto (22 November 2023) Valtioneuvoston päätös SM/2023/9; Government Communications Department, Ministry of the Interior, Press release 22 November 2023.

⁹² Valtioneuvosto (28 November 2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/15; Government Communications Department, Ministry of the Interior, Press release 28 November 2023.

⁹³ Valtioneuvosto (14 December 2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/27; Government Communications Department, Ministry of the Interior, Press release 14 December 2023.

⁹⁴ This and the projects below were retrieved from the website of the EU Home Affairs Funds (updated 5 March 2024), under the header *Rahoitetut AMIF-hankkeet*.

⁹⁵ Joustava turvapaikkamenettely -hanke (1 January 2023–31 December 2025).

in asylum interviews, materials for testing the skills of new interpreters, and so on.⁹⁶ The asylum interview booking system will also be developed with the project funding.⁹⁷ One of the projects will produce a transcription system that will turn speech to text. Transcription will make it easier and faster to record the minutes of the asylum interviews.⁹⁸

The projects also help carry out **software development**. Software development may be used to enhance work by, for example, reducing the amount of manual labour and using automation. The Finnish Immigration Service's ADERE project, for example, aims to streamline asylum decisions by enabling the automated retrieval of pre-filled information to the decision fields and by providing automation for joint decisions concerning multiple family members.⁹⁹

⁹⁶ KOTU – koulutusta turvapaikkapuhuttelujen tulkeille ja tulkkauksen käsittelyjärjestelmä -hanke (1 May 2023–30 April 2024);

⁹⁷ Varausapu 2 – turvapaikkakuulemisten varausjärjestelmän uudistaminen (1 May 2023–30 April 2025).

⁹⁸ Puheesta tekstiksi (1 November 2023–30 April 2024).

⁹⁹ ADERE – päätöstoimenpiteen uudistaminen ulkomaalaisasioiden tietojärjestelmässä (1 May 2023–30 April 2025)

Quota (resettled) refugees

Quota refugees to be resettled in Finland are persons whom the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) has designated as refugees or other foreign nationals in need of international protection. The UNHCR designates for resettlement persons who have fled from their home country to another country, usually in nearby regions, in which they are unable to settle and reside on a permanent basis. Quota refugees are accommodated in refugee camps, for instance. The Parliament confirms Finland's refugee quota for the coming year annually in the State budget. The Ministry of the Interior, in cooperation with the Ministry for Foreign Affairs and the Ministry of Economic Affairs and Employment, prepares a proposal on the allocation of the refugee quota. The Finnish Immigration Service and the Finnish Security Intelligence Service also participate in the preparations of the allocation decision. The decision on regional allocation is made by the Government.

In 2023, **Finland committed to receiving 1 050 quota refugees**. In the previous year, the refugee quota was increased to an all-time high of 1 500 people due to the situation in Afghanistan, but in 2023, the quota was restored to the maximum level of 1 050 people in line with Sanna Marin's Government Programme.

According to the refugee quota allocation decision of 2023, Finland will select 420 Syrian refugees from Lebanon and Turkey, 210 Afghan refugees from Iran, 160 Congolese refugees from Zambia, 130 refugees residing in Libya and evacuated from Libya to Niger under the Emergency Transit Mechanism (ETM) and 130 emergency cases without area or nationality restrictions.¹⁰⁰

In 2023, a total of 1 342 quota refugees were selected to enter Finland, some of whom were part of the quota for 2022. The schedule of the selection process depends on proposals made by the United Nations High Commissioner for Refugees.¹⁰¹

In 2023, a total of 1 332 quota refugees entered Finland. Refugees usually move to Finland in the year they are selected or in the following year. Not all of the quota refugees selected by Finland arrive in the country at all, or their arrival can be delayed due to various reasons. Finland issued residence permits and the required travel documents to the selected persons before their entry in the country.¹⁰²

¹⁰⁰ Ministry of the Interior, Migration Department, email 19 January 2024.

¹⁰¹ Finnish Immigration Service website (undated), Quota Refugee selections; Finnish Immigration Service, Asylum Unit, Resettlement Section, email 27 March 2024.

¹⁰² Op. cit. Finnish Immigration Service website (undated), Quota Refugee selections; Op. cit. Finnish Immigration Service, Asylum Unit, Resettlement Section, email 27 March 2024.

Prime Minister Petteri Orpo's Government Programme, published in June 2023, states that the refugee quota of Finland will be reduced to 500 persons as of 2024.

4.2. Reception

Capacity of the reception system¹⁰³

At the end of 2023, there were 112 reception centres in Finland, 90 of which were for adults and families and 22 of which were special units for minors. There were also two detention units in operation (one in Helsinki and one in Joutseno).

The number of customers in the reception system increased until July 2023, after which it took a downturn, continuing a downward trend for the rest of the year. The downturn was caused in particular by a decrease in the number of applications for temporary protection and the transfer of customers from reception centres to municipalities. At the end of December, the register of the reception system contained a total of 35 506 customers. Of this number, 80 per cent were Ukrainians.

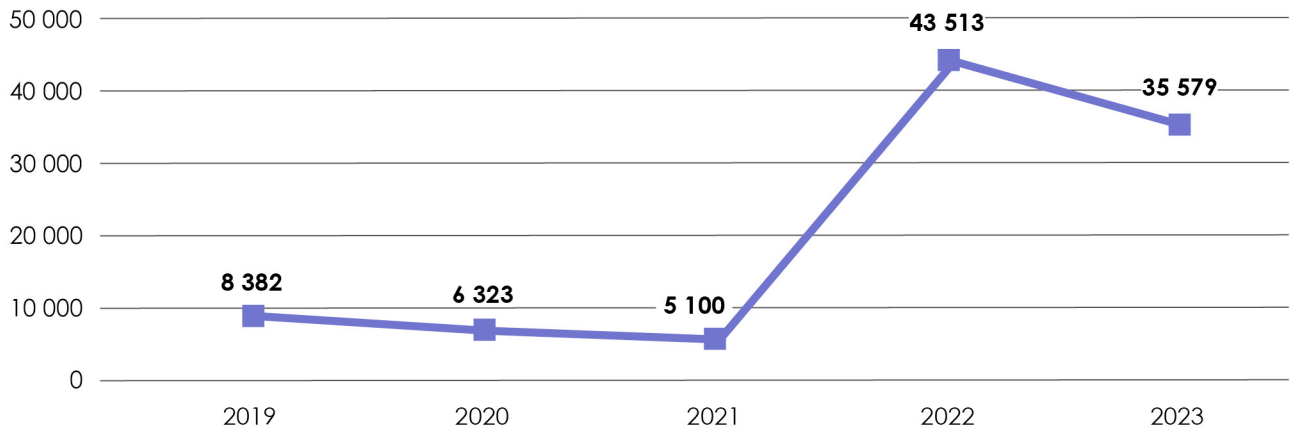
Over the course of the year, the transfer of Ukrainians from reception centres to municipalities was supported with solutions such as guidelines provided to the reception centres and their customers, information sessions and social media campaigns. Beneficiaries of temporary protection have had the option to apply for a municipality of residence after staying in Finland for one year. Beneficiaries of temporary protection who have a municipality of residence have the same rights, services and obligations as those permanently residing in Finland.

As a result, the number and share of customers who became municipal residents increased considerably after the summer. By the end of the year, 15 807 Ukrainians had become municipal residents, in other words, slightly over half of the persons entitled to it. Among the Ukrainians, Uusimaa was the most common municipality of residence (28 per cent) and Southwest Finland the second most common municipality (13 per cent).

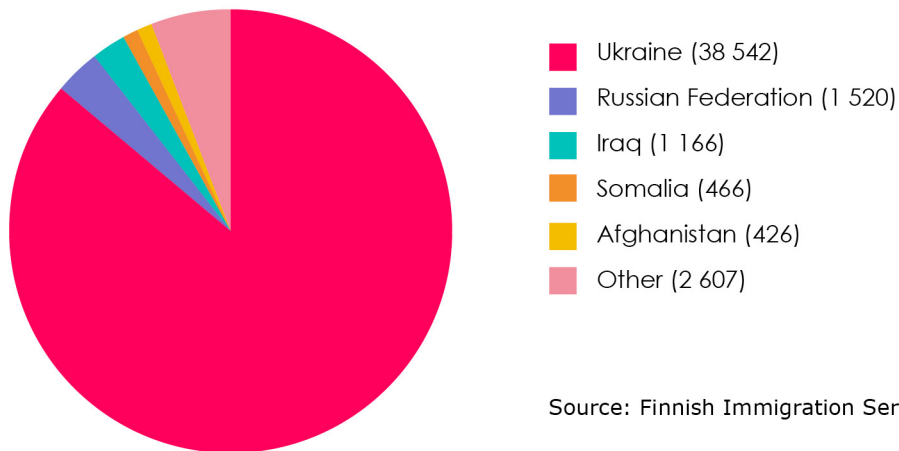
15 new reception centres for adults and families and 14 special units for minors started their operations in 2023. At the end of the year, the utilisation rate of the reception centres was 81 per cent. New units were set up as a result of the Finnish Immigration Service inviting tenders for the reception activities. Over the course of the year 2023, the utilisation rate of detention units showed a steady increase, and by the end of the year, it had reached 85 per cent in Helsinki and 62 per cent in Joutseno.¹⁰⁴

¹⁰³ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

¹⁰⁴ Op cit. Finnish Immigration Service (2024), Finnish Immigration Service's financial statements and report on operations 2023.

Persons covered by reception services 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service

Customers of the reception system 31 December 2023

Source: Finnish Immigration Service

Legislative amendments and other developments

In September, the Ministry of the Interior launched a **project for reducing the reception allowance**. According to the Government Programme, the amount of the reception allowance will be reduced to the minimum amount permitted by the Constitution and the Reception Directive.¹⁰⁵

The Government Programme also includes plans for other changes in reception activities. According to the Programme, the Government plans to reform the Act on the Reception of Persons Applying for International Protection and on the Identification of and Assistance to Victims of Trafficking in Human Beings. The goal is to make reception services more efficient by utilising the scope of the Reception Conditions Directive and the best practices of other EU Member States.¹⁰⁶

Development of the reception system

Project funding was received from the Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) of the EU for developing the reception system.¹⁰⁷ The projects were used to tangibly improve the **infrastructure, facilities and equipment** of the reception centres.¹⁰⁸ On the other hand, the projects also helped develop the **professional skills** of the individuals working in reception centres. One example of this is a project coordinated by the Finnish Institute for Health and Welfare that focuses on strengthening the counselling skills of reception centre employees. The goal of the project is to improve the mental health of asylum seekers by strengthening the counselling skills of the reception centre professionals working with them.¹⁰⁹ The project of the Helsinki Deaconess Foundation, in turn, aims to support the **mental health, functional capacity and integration of the customers** by means of individual and group sessions in addition to training the personnel.¹¹⁰

¹⁰⁵ Ministry of the Interior, media release 26 September 2023.

¹⁰⁶ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo’s Government 20 June 2023.

¹⁰⁷ This and the projects below were retrieved from the website of the EU Home Affairs Funds (updated 5 March 2024), under the header *Rahoitetut AMIF-hankkeet*.

¹⁰⁸ VOK-valmius (project coordinated by the Finnish Immigration Service, 1 August 2022–31 July 2023).

¹⁰⁹ Keskusteluaputaitoja vastaanottokeskuksiin – mielenterveyttä turvapaikanhakijoille (1 April 2023–31 October 2025).

¹¹⁰ PAMI – mielenterveyden tuki vastaanottopalveluissa (1 January 2023–31 December 2025).

5. Temporary protection

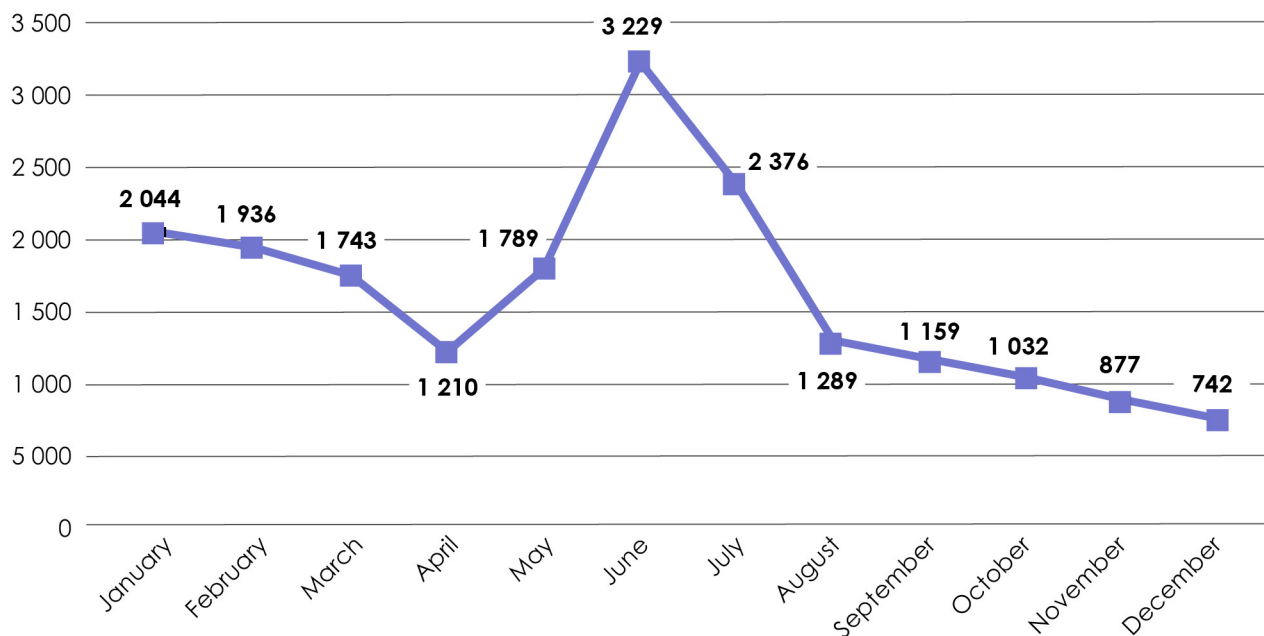
Statistics¹¹¹

In 2023, the number of applicants for temporary protection decreased significantly from 2022. In 2023, a total of 19 426 new applications for temporary protection were lodged in Finland. The number is considerable when compared to other grounds for immigration, but it is not even half of the number of applications lodged in the previous year (2022: 47 302 applications).

In the summer months, the number of applicants multiplied as the Ukrainians who had arrived in Finland to work for the summer applied for temporary protection. In November and December, fewer than a thousand applications per month were lodged, the lowest numbers since Russia's war of aggression started.

A residence permit based on temporary protection was issued to 18 969 persons who had fled Ukraine (2022: 45 358), while the number of negative decisions was 111 (2022: 57). In addition, 856 applications expired and 2 816 applications were withdrawn.

Persons who fled from Ukraine to Finland 2023

■ Applications for temporary protection

Source: Finnish Immigration Service

¹¹¹ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

The permits for temporary protection were automatically extended in January 2023 until 4 March 2024. Automation helped achieve 42 433 decisions in five days.¹¹² Thanks to a temporary amendment to the Aliens Act, residence permits granted on the grounds of temporary protection did not need to be renewed in 2023. According to the amendment, residence permits issued on the grounds of temporary protection will remain valid for as long as temporary protection is in effect in the EU.¹¹³

In 2022 and early 2023, Finland received not only Ukrainians but third-country nationals who had been residing in Ukraine and were applying for temporary protection. In 2023, these nationalities included Nigeria (130), the Russian Federation (122) and India (77). On 7 September 2023, the Government decided to stop granting temporary protection to stateless persons and other third-country nationals whose stay in Ukraine was based on a temporary residence permit.¹¹⁴ After this, the numbers of third-country nationals entering Finland were significantly reduced.

Legislative amendments and other developments

Legislative amendments or significant policy changes concerning temporary protection were not carried out in Finland in 2023.

In 2023, it became possible for many beneficiaries of temporary protection to apply for a municipality of residence. Being assigned a municipality of residence means that the person moves from the reception system to being a resident of a municipality, and from the scope of reception services to the scope of services provided by the municipality and wellbeing services county.¹¹⁵ By the end of the year, about 15 000 beneficiaries of temporary protection, in other words, slightly more than half of the people entitled to apply, had become municipal residents.¹¹⁶

¹¹² Finnish Immigration Service (2024), Finnish Immigration Service's financial statements and report on operations 2023

¹¹³ Act temporarily amending the Aliens Act 1364/2022.

¹¹⁴ Ministry of the Interior, media release 7 September 2023.

¹¹⁵ European Migration Network (EMN Finland) (2024 b), Tilapäisen suojelun soveltaminen vuonna 2023 – Suomen kansallinen raportti.

¹¹⁶ Finnish Immigration Service, Situation Centre, email 10 April 2024.

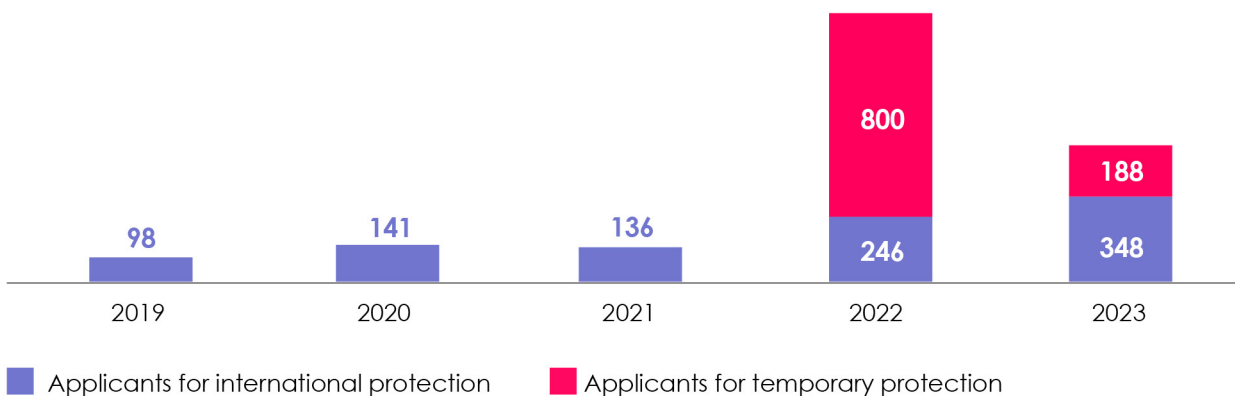
6. Unaccompanied minors and other vulnerable groups

Applications and Decisions¹¹⁷

A total of 348 unaccompanied minor asylum seekers entered Finland in 2023. This showed a clear increase from the previous year (246) and presented a continuation of the rising trend. In addition, 188 unaccompanied minors fled Russia's war of aggression from Ukraine to Finland and applied for temporary protection in Finland.

The countries of origin with the most unaccompanied minor asylum seekers entering Finland were Somalia (179), Afghanistan (54) and Syria (25).

Unaccompanied minors entering Finland 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service

In 2023, a total of 227 decisions were made with regard to unaccompanied minor asylum seekers. Positive decisions accounted for 217 decisions, in other words, 96 per cent of all decisions. Most of the positive decisions concerned asylum (198 decisions on granting asylum). The most common nationalities among positive asylum decisions were Somalia (111), Afghanistan (44) ja Ethiopia (14).

Subsidiary protection was granted in four cases, and in 12 cases a residence permit was issued on some other grounds. Two negative decisions were made, and eight cases of asylum applications were subject to an expiry decision.

¹¹⁷ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

Development

In 2023, attention was paid to the development of representation¹¹⁸ for unaccompanied minors.

The Finnish Immigration Service prepared **guidelines for steering, planning, monitoring the representation as well as for implementing its practical administration**.¹¹⁹ In 2020, an entry was added to the Act on the Reception of Persons Seeking International Protection, according to which the Finnish Immigration Service is responsible for the steering, planning and monitoring of the representation.¹²⁰ The purpose of the new guidelines is to steer the activities of the Finnish Immigration Service in relation to the reception centres and the duties of the reception centres in relation to the representatives. Furthermore, the guidelines will also be used as a basis for further developing the steering, planning and monitoring of the representation.¹²¹

A **survey of the status and development needs of the representation system**, conducted by the Central Union for Child Welfare, was completed in May 2023.¹²² The survey was commissioned by the National Child Strategy. The purpose of the project was to identify the key development needs of the representation system and provide recommendations for future development. Some of the important questions arising from the survey included the promoting the clarity of the representative's role and ensuring their impartiality, coordinating and monitoring the system and ensuring the inclusion and legal protection of the children.

The Government Programme, published in June, also contains an entry according to which the representation system for unaccompanied minor asylum seekers will be reformed and the representative's role as a supervisor of the child's interests will be clarified.¹²³

Project funding was also used in order to improve the position of vulnerable groups. The Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) of the EU was one of the sources of funding.¹²⁴ For example, the Istanbul Protocol training project of the Deaconess Foundation aims to improve the legal protection of particularly vulnerable victims of torture. The project provides nation-wide training for professionals who encounter refugees in their work. The professionals are trained to identify victims of torture and to ensure that the victim's injuries are documented and that the victim is directed to appropriate care and rehabilitation.¹²⁵

¹¹⁸ At the EU level the term 'guardianship system' is most often used. In Finland, terms 'representative' and 'representation' are used more often, in line with the Reception Directive 2013/33/EU.

¹¹⁹ Finnish Immigration Service, Reception Unit, email 22 January 2024.

¹²⁰ Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta (616/2020).

¹²¹ Finnish Immigration Service, Reception Unit, email 8 April 2024.

¹²² Martiskainen, Taina; Peltonen, Reetta (2023).

¹²³ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

¹²⁴ The projects were retrieved from the website of the EU Home Affairs Funds (updated 5 March 2024), under the header *Rahoitetut AMIF-hankkeet*.

¹²⁵ IP Istanbul protokolla koulutus -hanke (1 April 2023–31 December 2024).

7. Integration

Legislative amendments and other developments related to integration

The new Act on the Promotion of Immigrant Integration (Integration Act) was approved in April 2023. The Act will enter into force in January 2025, replacing the previous Integration Act. The new Integration Act will enter into force at the same time as the reform of the public employment services (in Finland known as 'TE services'). The overall reform of the Integration Act will streamline integration and promote the inclusion of migrants in society.¹²⁶

The reform of the Act on the Promotion of Immigrant Integration has been under preparation for several years and has been discussed in previous EMN Reports on Migration and Asylum as well. The reform of the Integration Act stems from studies and reports produced over a number of years, such as the Report of the Finnish Government on the need for a reform in integration promotion issued in 2021 and the legislative proposal issued in 2022, which was approved by Parliament and ratified by the President of the Republic in April 2023.

Published in June, the new **Government Programme includes proposals for changes to the integration policy and system of Finland**. The Government Programme includes savings targets and the goal of increasing the immigrant's own responsibility for integration.¹²⁷

In 2023, the Ministry of Economic Affairs and Employment launched a project aimed to **amend the Integration Act entering into force in January 2025**. The goal is to implement the savings targets included in the Government Programme and increase the immigrant's own responsibility for integration. Some technical amendments will also be made to improve the technical legislative quality of the provisions. The goals of the project include shortening the maximum payment period for compensation paid to municipalities and wellbeing services counties for promoting integration. Another goal is to lower the age limit for after care for unaccompanied minors reaching adulthood. The goal is to lower the age limit from from 25 years to 23 years of age.¹²⁸

Non-discrimination

The Non-discrimination Act and related legislation were partially amended on 1 June 2023.¹²⁹ The amendments brought the monitoring of working life under the jurisdiction of the Non-Discrimination Ombudsman. The goal is to reinforce legal protection in cases of discrimination.

¹²⁶ Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681>. Cited 26 March 2024.

¹²⁷ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

¹²⁸ Ministry of Economic Affairs and Employment website, Project page: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

¹²⁹ For example, Laki yhdenvertaisuuslain muuttamisesta 1192/2022.

The purpose is to utilise the expertise of the Non-Discrimination Ombudsman and the occupational safety and health authorities in monitoring the realisation of the Non-discrimination Act in working life. The legislative amendments do not focus specifically on immigrants, but all of the amendments can also promote the position of immigrants. For example, foreign workers are affected by labour discrimination, which is why expanding the jurisdiction of the Non-Discrimination Ombudsman will also increase foreign nationals' means of legal protection.¹³⁰

The legislative amendment also expanded the obligation of promoting and planning non-discrimination to early childhood education operators and service providers location-specifically. However, the municipality is in charge of ensuring that joint non-discrimination plans are prepared for the private day care operators and municipal open early childhood education providers instead of a location-specific plan in cooperation with the operators in question.¹³¹

The legislative amendment also changed the definition of harassment to specify that harassment can be targeted not only at individuals but also at groups of people. The wording of the definition of harassment was changed when the current Non-discrimination Act entered into force in 2015. The phrase 'group of people' was removed from the wording of the current Act, compared to the previous Act. The purpose of changing the wording was not to change the status of the matter, but it was later discovered in the application procedure of the National Non-Discrimination and Equality Tribunal of Finland that the status of the matter had, in fact, changed. The goal of the new amendment is to develop the legislation so that harassment and other discrimination can also be addressed when it is not targeted at an individual. The education provider's obligation to address known harassment was also strengthened.¹³²

Preventing racism

In August 2023, the Government released a **statement to Parliament on promoting equality, gender equality and non-discrimination in Finnish society**.¹³³ The statement was prepared due to the discussion on racism and the Government over the summer (the discussion is examined in more detail in Section 2.2. Migration in public dialogue and the media). In the statement, the Government pledged to promote equality and non-discrimination and to reduce racism and expressed its will to engage all of Finnish society in this task. A wide range of representatives of the civic society, researchers and other key operators were heard in the preparations of the statement. According to the statement, there are discriminatory attitudes and structures in Finnish society—for example, on the labour market and in education—that must be changed. The statement goes on to say that the Government is prepared to take on this task.

In September 2023, the Advisory Board for Ethnic Relations (ETNO) produced a **series of di-**

¹³⁰ Non-Discrimination Ombudsman's office, email 24 January 2024.

¹³¹ Ministry of Justice website (undated), Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus.

¹³² Op. cit. Non-Discrimination Ombudsman's office, email 24 January 2024. Ministry of Justice website (undated), Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus.

¹³³ Finnish Government (2023 c), Government statement to Parliament on promoting equality, gender equality and non-discrimination in Finnish society.

dialogue events where young people and adults discussed the racism and harassment experienced by young people and the impacts of racism on young people's lives. Dialogue events were organised in 16 locations around Finland. The Minister of Justice published a report summarising the dialogues.¹³⁴

Examples of projects promoting integration

In Finland, the development of integration services often uses project funding. Integration projects are implemented by both the authorities and organisations, and the projects often receive resources from multiple funds.

The national **Partner in Integration** project was launched in early 2023. The project is coordinated by the Uusimaa Centre for Economic Development, Transport and the Environment and funded by the European Social Fund Plus (ESF+). The goal of the project is to coordinate the theme of *Working life of immigrants in Finland* as part of the *Innovation and Skills in Finland 2021–2027* programme of the EU. The purposes of the *Working life of immigrants in Finland* theme, consisting of the coordination project and pilot projects, include removing obstacles concerning inclusion, promoting equality and making better use of the potential of immigrants on the labour market, for example. The theme consists of four content areas: working life participation of parents who have cared for children at home for a long time; supporting foreign-language clients in their transition to working life and in working life; supporting foreign-language clients in basic services; and linguistic support for foreign-language speakers. National application rounds are organised for each content area.¹³⁵ The first pilot projects were launched in the autumn of 2023.¹³⁶

In 2023, the Funding Centre for Social Welfare and Health Organisations (STEA) operating under the Ministry of Social Affairs and Health funded various projects promoting integration.¹³⁷

The Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) of the EU also provided funding for integration projects.¹³⁸ The projects featured varied themes and target groups. Some of the projects focused on a particular target group, such as the project of the Parish Union of Helsinki Evangelical Lutheran Church to **promote the multiliteracy skills of immigrant stay-at-home mothers**.¹³⁹ A pilot project of the Finnish Red Cross, in turn, develops **community-sponsored integration** by training community sponsors for quota refugees.¹⁴⁰

¹³⁴ Henttonen, Elina; Kareinen, Janne (2024).

¹³⁵ Integration.fi website, media release 20 September 2023; Centre for Economic Development website, Transport and the Environment (undated), Kumppanina kotoutumisessa -hanke (ESR+).

¹³⁶ Uusimaa Centre for Economic Development, Transport and the Environment, email 12 April 2024.

¹³⁷ Funding Centre for Social Welfare and Health Organisations (STEA) website (undated).

¹³⁸ This and the projects below were retrieved from the website of the EU Home Affairs Funds (updated 5 March 2024), under the header *Rahoitetut AMIF-hankkeet*.

¹³⁹ MoniNainen arki – monilukutaidon vahvistaminen yhteisölähtöisen kotutumisen tukena (1 May 2023–30 April 2025)

¹⁴⁰ Yhteisölähtöisen kotoutumisen pilotti (1 January 2023–31 December 2025).

Several projects developed services for integration customers, such as the project by Kehitysyhtiö SavoGrow Oy where the goal is to develop a customer-driven **integration path** to be shared between six municipalities for both those who have moved to Finland for work and those who have arrived through international protection.¹⁴¹ A project coordinated by Tampere University of Applied Sciences also focused on service development by **promoting the quality and equality of family services** in order to decrease gaps in wellbeing resulting from the backgrounds of immigrant children.¹⁴²

Some of the projects focused on specific themes, such as the project coordinated by the Guarantee Foundation, aimed at promoting the **financial skills of immigrants**.¹⁴³ A project coordinated by Väestöliitto, in turn, developed the **equality and sexual rights awareness** of immigrants and professionals.¹⁴⁴

A project coordinated by the Finnish Institute for Health and Welfare aimed to promote insight and produce scientific data on the health and wellbeing of immigrants. The development and planning of services requires a solid base of knowledge and insight. Increasing the base of insight became particularly topical in 2023 as the social and health care structures were reformed and the wellbeing services counties took over the social and health care services at the start of the year.¹⁴⁵

¹⁴¹ Mutkatonta kotoutumista (1 April 2023–31 March 2026).

¹⁴² Niitty 2 – Yhdessä maahanmuuttajaperheiden hyvän arjen puolesta (1 April 2023–31 March 2016).

¹⁴³ Kotouttavat taloustaidot (1 April 2023–31 March 2025).

¹⁴⁴ TASE – Tasa-arvo ja seksuaalioikeus tietoutta kotoutujille ja ammattilaisille (1 April 2023–31 March 2026).

¹⁴⁵ MoniTieto – Laadukas tietopohja yhdenvertaisen Suomen ja alueellisen kotoutumistyön tueksi (1 May 2023–31 December 2015).

8. Citizenship

Statistics¹⁴⁶

In 2023, **a record-breaking 13 077 persons acquired Finnish citizenship**, which represents an increase from 2022 (10 479) and is the highest number in Finland's recorded history. Of these persons, 11 594 obtained citizenship by application (2022: 9 509) and 1 483 by declaration¹⁴⁷ (2022: 970).

The number of citizenship applications also increased considerably. A total of 18 296 citizenship applications were lodged (2022: 12 915). The highest numbers of citizenship applications came from citizens of the Russian Federation, Iraq, Syria, Afghanistan and Somalia. About 30 per cent of those who applied for citizenship had been beneficiaries of international protection. According to the Finnish Immigration Service's estimate, the increase in the number of citizenship applications is primarily explained by the changes to Finnish citizenship requirements proposed in Orpo's Government Programme. The proposed changes include lengthening the residence period requirement and introducing a citizenship test.¹⁴⁸

The number of decisions on citizenship applications and declarations was 14 915. Of these, 88 per cent were positive and nine per cent were negative.

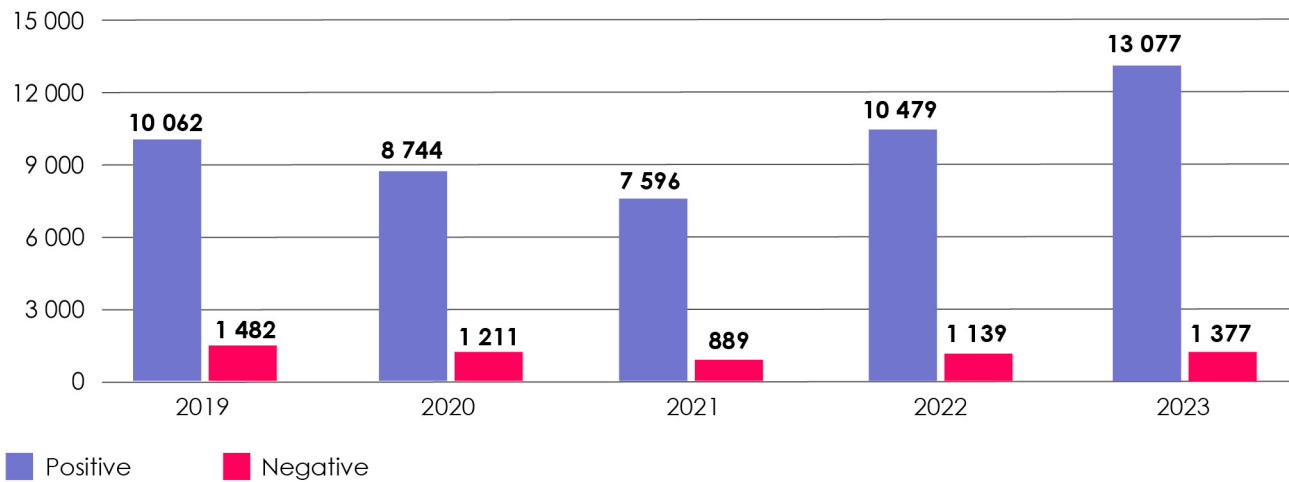
Similarly to previous years, inadequate language skills were the most common reason for a rejection. Other common reasons included insufficiently established identity, insufficient period of residence in Finland and failure to meet the integrity requirement.

Of those who were granted Finnish citizenship, 52 per cent were women and 48 per cent were men.

¹⁴⁶ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi> unless otherwise mentioned.

¹⁴⁷ Certain groups can also acquire citizenship through the declaration procedure. These groups include former Finnish citizens, Nordic citizens, young persons between 18 and 22 years of age who have lived in Finland long enough, adopted children between 12 and 17 years of age, children born abroad and out of wedlock to a Finnish father or a Finnish non-birth mother.

¹⁴⁸ Finnish Immigration Service (2024), Finnish Immigration Service's financial statements and report on operations 2023 .

Citizenship decisions (on citizenship applications and declarations) 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service

In 2023, 89 per cent of those who were granted citizenship acquired it through the application procedure. Certain groups can also acquire citizenship through the declaration procedure:

- a former Finnish citizen
- a Nordic citizen
- a young person between 18 and 22 years of age who has lived in Finland long enough
- an adopted child between 12 and 17 years of age
- a child born abroad and out of wedlock to a Finnish father or a Finnish non-birth mother

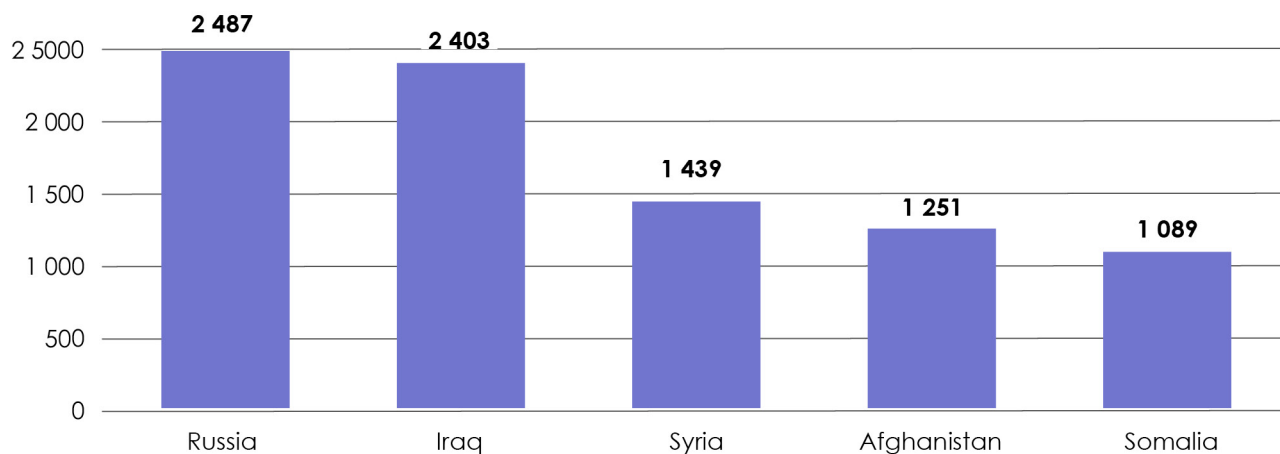
A total of 1 593 decisions were made on citizenship declarations, 93 per cent of which (1 483) were positive. In the declaration procedure, the most common grounds for issuing Finnish citizenship was former Finnish citizenship (50 per cent of the cases).

As in the previous years, the largest group to acquire citizenship through the declaration procedure (41 per cent) was citizens of Sweden (751). The number of Swedish citizens who acquired citizenship by declaration almost doubled after the sharp drop in 2022 (396). In its financial statements for 2022, the Finnish Immigration Service suggested that the decrease was due to the lifting of the travel restrictions introduced in response to the COVID-19 pandemic, which meant that applying for Finnish citizenship was no longer necessary for making it easier to travel to Finland.¹⁴⁹

Similarly to 2022, **the Russian Federation was once again the most common nationality in citizenship applications, while Iraq remained the second largest group.** The top five nationalities remained primarily unchanged from the previous years.

¹⁴⁹ Finnish Immigration Service (2023), Finnish Immigration Service's financial statements and report on operations 2022.

Citizenship applications, top 5 nationalities in 2023

Source: Finnish Immigration Service

Legislative amendments and other developments

Published in June, the new Government Programme proposed changes to the citizenship policy of Finland. According to the Government Programme, **the requirements for naturalisation will be tightened and the Nationality Act will be reformed**. The purpose of the Government Programme is to make changes to regulations concerning topics such as period of residence, integrity and the requirement for sufficient financial resources. A citizenship test will also be introduced.¹⁵⁰

The **reform of the Nationality Act, outlined in the Government Programme, will be implemented through three projects**. The Ministry of the Interior launched the first legislative project in October 2023. The first phase covers the Government Programme entries concerning the period of residence. One of the key amendments is the lengthening of the general residence period requirement from five to eight years. Another goal is to review the derogations concerning the period of residence and, for example, remove the derogation pertaining to the period of residence of people who have been granted international protection, according to which they may have been granted citizenship on grounds of a period of residence that is one year shorter. Moving forward, the aim is to only take residence under a residence permit into account when calculating the approved period of residence and to decrease the number of days spent abroad that are approved as part of the period of residence.¹⁵¹

¹⁵⁰ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo’s Government 20 June 2023.

¹⁵¹ Ministry of the Interior, media release 16 October 2023.

9. Borders, visas and Schengen

9.1. Border control and border traffic

In border control, the year 2023 was characterised by the instrumentalised migration of asylum seekers from Russia to the eastern border of Finland towards the end of the year. According to the Finnish Border Guard, the activities of Russian authorities at the land border between Finland and Russia had changed and travel from Russia to Finland was now allowed despite inadequate travel documents. In November 2023, it was found that authorities or other operators of a foreign state were contributing to the arrival in Finland of the individuals who had crossed the border; in other words, Russia was targeting instrumentalised migration at Finland.

The Government decided to close border crossing points at the eastern border to prevent instrumentalised migration. The situation progressed in stages as Finland addressed the situation with gradually stricter restrictions. More information on the restrictions is provided in Section 4.1. Asylum seekers.

An exceptional situation developed at the end of the year where **the entire eastern border of Finland, in other words, the land border between Finland and Russia, was closed and crossing the border was not allowed.** In its annual report for 2023, the Finnish Border Guard stated that the eastern border is facing a serious disruption of border security, as a result of which the border crossing points at the eastern border are temporarily closed and applications for international protection have been concentrated to air and water traffic crossing points. Despite new developments in the security situation, the Finnish Border Guard stated that it had maintained border security both at the eastern border and on sea. The annual report 2023 of the Finnish Border Guard stated that the performance, competence, equipment and powers developed by the Border Guard over the past few years were effectively used in 2023 to control the situation, obtain information for the Government's decision-making processes and to investigate incidents. The Finnish Border Guard reported that it had implemented exercises and developed its competence, especially in controlling disruptions in border security and in military national defence, and stated that its personnel are more competent and better equipped than ever before.¹⁵²

In November, Finland received reinforcements from the European Border and Coast Guard Agency Frontex, in total 50 officials of the standing corps, as well as technical material in order to maintain the enhanced border surveillance on Finland's eastern border.¹⁵³ Similarly, Finland is active in Frontex operations across Europe.

¹⁵² Op. cit. The Finnish Border Guard (2024).

¹⁵³ The Finnish Border Guard, Media release 29 November 2023.

Due to the war in Ukraine, **the entry restrictions set for Russian citizens continued in 2023.**¹⁵⁴ The entry restrictions¹⁵⁵ placed in September 2022 under the Government Resolution are reported in more detail in the Annual Report on Migration and Asylum for 2022.

Border traffic¹⁵⁶

In 2023, border traffic remained restricted but increased in comparison to 2022. The Government's decision on entry restrictions for Russians continued as a consequence to the war in Ukraine.

The restriction of border crossing traffic, centralisation of asylum applications and closing of border crossing points at the eastern border, started on 17 November 2023 on the basis of the severe disruption of border security. This continued almost uninterrupted throughout November and December.

In 2023, the Finnish Border Guard reported receiving 1 655 applications for temporary protection (2022: 5 085). Most of the applicants for temporary protection entered Finland legally through the internal borders and lodged their applications with authorities other than the Finnish Border Guard.

The Finnish Border Guard received 1 983 asylum applications, a significant increase from the previous year (2022: 807). Due to the large number of applications from the 1 284 asylum seekers who had arrived in Finland through the eastern border on 31 July 2023 or later, their applications underwent a centralised registration process, which is why about 600 of them were registered by authorities other than the Finnish Border Guard.

The Finnish Border Guard refused or prohibited entry to 2 168 people (2022: 4 193). Of them, 1 826 people were refused entry at the eastern border, more than in the previous year due to the long-term effect of the restrictions. However, the Finnish Border Guard assessed that air traffic at Helsinki Airport showed signs of recovery in 2023. At the same time, no rapid growth was found in the traffic at the eastern border as the war continued.

The number of border offences increased in 2023; last year, the Finnish Border Guard initiated pre-trial investigations for 3 153 suspected crimes, a 30 per cent increase from the previous year. The increase is explained by the large number of initiated border offence investigations

¹⁵⁴ Ministry for Foreign Affairs, media release 6 July 2023.

¹⁵⁵ Finnish Government (29 September 2022), Valtioneuvoston periaatepäätös suuntaviivoista Venäjän federaation kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi, UM/2022/199.

¹⁵⁶ Statistics from the Finnish Border Guard financial statements and report on operations 2023 unless otherwise mentioned.

related to the phenomenon at the eastern border, totalling more than 1 000.

However, from the perspective of crime prevention, the most considerable change was the major increase in the opened cases of arrangement of illegal entry. The number of these investigations also shows a 30 per cent increase from the previous year. According to the Finnish Border Guard's estimate, the change is partially explained by the phenomenon at the eastern border and, in particular, internal movement in the EU.

The situation at the green border was reported to have remained relatively calm over the year and the number of people illegally crossing the green border did not increase from the previous year. A total of 22 people crossed the eastern green and sea border illegally from Russia to Finland.

The situation at the border was significantly impacted by the fact that the Russian border guard service continued preventing illegal crossings of the green border, stopping hundreds of attempts to illegally enter Finland. However, the situation at the green border was considered slightly declined due to the changes in the activities of the Russian border authorities over the year.¹⁵⁷

9.2. Visas¹⁵⁸

A total of 92 927 Schengen visa applications were lodged in 2023. The number of negative decisions was 16 608 (18 per cent). **A total of 73 760 Schengen visas were issued in Finland, a considerable drop from the numbers of the previous year** (2022: 146 463).

However, the numbers showed slight growth compared to the figures in 2021 when fewer than 60 000 visas were issued. While the numbers are increasing slightly, they are nowhere near the record-breaking year of 2019 when nearly 900 000 visas were issued.

The most significant change compared to the previous years was the drop in the visas issued to Russian citizens. As a result of Russia's war of aggression in Ukraine from February 2022 onwards, the Government released a resolution in late September 2022 to restrict the entry of Russian nationals to protect the international relations of Finland. In line with the resolution, Finland considerably restricted the tourism and visa issuance from Russia to Finland.¹⁵⁹

The opportunities of Russians to apply for a visa were also slightly restricted in Russia. On 6 July 2023, Russia announced that it would close the Consulate General of Finland in Saint Petersburg as of 1 October 2023. Because of this, the customer service of the Consulate General was closed on 1 September 2023. Starting 1 September 2023, the Embassy of Finland in Moscow took over the consulate and entry matters of the Saint Petersburg office. However, the Visa Application Centre of VFS Global in Saint Petersburg and other VFS Visa Application Cen-

¹⁵⁷ Finnish Border Guard (2024), Finnish Border Guard financial statements and report on operations 2023.

¹⁵⁸ Statistics from Finnish Ministry for Foreign Affairs, e-mail 7.3.2024, unless otherwise mentioned.

¹⁵⁹ Ministry for Foreign Affairs, media release 9 February 2023.

tres operating in northwest Russia also received visa applications.

Restricting the issuance of visas to Russian citizens also affected visa trends. **The top country whose nationals lodged applications in 2023 was China** with 18 389 applications, of which 16 508 received a positive decision. Another significant country was India, whose nationals lodged a total of 16 447 applications. Of these, 11 697 received a positive decision.

However, Russian nationals were the third largest group to lodge applications after China and India. A total of 12 448 applications were lodged at missions (embassies or consulates) in Russia, and a total of 11 144 visas were issued. In other words, about one in ten applicants received a negative decision. The Ministry for Foreign Affairs reported, however, that the number of visas issued to Russian nationals had decreased considerably since 2019 when Russians lodged 786 407 applications, visas were issued to 783 444 applicants and only 0.7 per cent of the applications received a negative decision.

Thailand, usually a significant country in applications, retained its high position in the statistics. A total of 7 567 visa applications were made, of which 6 784 received a positive decision and 794 a negative decision (10.5 per cent).

Thailand has also been a significant country for seasonal work visa applications. The Ministry for Foreign Affairs announced a temporary suspension of visa issuance to berry pickers from Thailand in November 2022. This was due to ambiguities related to wild berry picking, including the risk of human trafficking, a police investigation underway in Finland and potential changes to the status of wild berry pickers that the Ministry of Economic Affairs and Employment has been preparing.¹⁶⁰ In 2023, a total of 908 seasonal work visas were issued to Thailand nationals. However, some Thailand nationals use a tourist visa to enter Finland for berry picking work.

Long-term visas

Finland introduced a long-term visa known as the national D visa in 2022. The introduction of the D visa is related to the streamlining of labour and student migration: simultaneously with the D visa, a fast track was launched for specialists and startup entrepreneurs and their family members. The D visa makes it possible for residence permit applicants to enter Finland immediately after their residence permit has been issued, without having to wait for a residence permit card abroad.

The D visa was introduced in stages, starting in 2022: in their early stages in June 2022, national D visas began to be issued to specialists and startup entrepreneurs and their family members.¹⁶¹ In December 2022, the scope of the D visa was extended to include persons in managerial positions in companies and their family members. The same legislative amendment

¹⁶⁰ Ministry for Foreign Affairs, media release 10 February 2023.

¹⁶¹ Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022 and Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta 122/2022; Op. cit. Finnish Government, media release 1 June 2022.

also extended the D visa to cover students and researchers and their family members, as well as persons who have lost their residence permit card.¹⁶² However, some of the changes to information systems necessitated by the use of the D visa were not completed until the spring of 2023. For this reason, D visas could only be issued to students, researchers, their family members and persons who had lost their residence permit card from 1 April 2023 onwards.¹⁶³

A total of 3 730 long-term visas were issued in 2023. A total of 4 463 decisions were made, of which 113 were negative. The rest of the applications expired. The nationalities issued the highest numbers of visas were the Russian Federation (667), India (647) and China (435).

A total of 4 815 applications were lodged in 2023. The countries with the highest numbers of applicants were the Russian Federation (751), India (748) and China (535).¹⁶⁴

¹⁶² Op. cit. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022.

¹⁶³ Ministry of Interior, Ministry of Employment and Economic Affairs, Ministry for Foreign Affairs, press release 20 December 2022.

¹⁶⁴ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi>

10. Irregular migration¹⁶⁵ and migrant smuggling

Statistics

In 2023, a total of 1 098 irregular migrants were found in Finland, a slight decrease from the previous year (2022: 1 190 people).¹⁶⁶

The statistics are based on the statistics on irregular stay maintained by the National Bureau of Investigation in line with Eurostat's EIL statistics criteria. The statistics on irregular stay include third-country nationals found to be staying in the country irregularly. This also includes asylum seekers who have been found to have arrived in the country or to be present in the country without residence documentation before applying for asylum. The figure also includes persons found to be in violation of an entry ban. Persons working without a work permit are presented in a separate table.

Irregular migrants, top 10 nationalities in 2023 (excluding persons working without a work permit)

Russia	219
Iraq	89
Somalia	68
China	60
Turkey	53
India	51
Syria	50
Thailand	38
The Gambia	28
Belarus	28
Top 10 total	684
Total all	1 098

Source: National Bureau of Investigation

The statistic includes cases found within the country, at the internal borders, at the external borders when entering outside the border crossing points and when leaving the country through border crossing points at the external borders. Cases found when arriving at the border crossing points at the external borders are not included in the statistics. The statistics only include cases found by the authorities in the context of a permit process, in monitoring activities, or in a criminal investigation.

¹⁶⁵ The Finnish equivalent for the term is 'säännösten vastainen maahanmuutto', which is found also in the latest EMN Glossary (2023). Finnish legislation and authorities, however, still use also terms 'laiton maahantulo' (illegal entry in the country) or 'laiton maassa oleskelu' (illegal stay in the country). Source: EMN (2023), Asylum and Migration Glossary 9.0

¹⁶⁶ Eurostat, Third country nationals found to be illegally present - annual data (rounded).

The statistics are based on individuals; in other words, each individual is counted only once in each table. Identity is determined based on full name and date of birth.

The National Bureau of Investigation also maintains statistics on irregular stay and working without a permit with statistical criteria that differ from those of the aforementioned statistics reported to Eurostat. Unlike in the statistics reported to Eurostat, the NBI's statistics also include asylum seekers found within the country who have reported themselves to the authorities when applying for asylum, but who did not, at the time of applying for asylum, have the right of residence in Finland. Furthermore, in those statistics, the figures are based on the number of cases, not persons, which means that one individual may be counted multiple times in the statistics.

Based on these statistical criteria, in 2023, a total of 3 212 third-country nationals illegally present in Finland were discovered, 51 per cent more than in 2022. Growth was almost exclusively seen in first-time asylum seekers illegally present in the country and in violations of the Aliens Act concerning travel documents (usually interruption of validity). The numbers of violations concerning residence permits and the number of violations of an entry ban remained nearly unchanged from 2022 to 2023.

In 2023, the most common nationalities reported for illegal stay by a long margin were Somalia (476) and Iraq (416). Citizens of Somalia were the largest group of first-time asylum seekers illegally present in the country, whereas citizens of Iraq were the largest group in all categories of violations of the Aliens Act.¹⁶⁷

The NBI has stated that, in practice, **a significant proportion of the cases that are recorded in the statistics as irregular stay are minor offences, such as brief periods without a valid permit, which are detected when a document or permit process becomes pending.** It should further be noted that a significant proportion of the cases of irregular stay are identified during a permit process, not through active monitoring efforts by the authorities.¹⁶⁸

Irregular employment

The Police compile separate statistics on illegal employment. **In 2023, a total of 223 third-country nationals working without any work permit were found in Finland.**

In this context, persons working without a permit are persons who have worked without any type of permit that gives them the right to work. This does not include persons who have worked in a manner that violates the terms of their permit, or whose working hours have exceeded the maximum number of hours allowed.

Irregular employment is part of the informal economy. It is linked to irregular stay, as unde-

¹⁶⁷ National Bureau of Investigation, e-mail 9 April 2024.

¹⁶⁸ Source of statistics: National Bureau of Investigation.

clared employment is the most convenient means of livelihood for most irregular migrants. However, not nearly all of the persons who work illegally are staying irregularly in the country.

Third-country nationals working without a work permit, top 10 nationalities, 2023

Iraq	35
Russia	22
Nigeria	20
Ukraine	17
Kyrgyzstan	15
Not known	11
Sri Lanka	10
Albania	9
Vietnam	9
Thailand	6
Turkey	6
Top 10 (11) total	160
Total all	223

Source: National Bureau of Investigation

Legislative amendments and other developments

Prevention of irregular entry

The Finnish Border Guard expanded the use of the Profiling of False Identity Documents (ProfID) database from Helsinki Airport to other border crossing points. In the future, the database will also be used at the key border crossing points at the eastern border and by the National Bureau of Investigation. The database is used to collect information on false identity documents. False documents may help investigate organisers of illegal entry.¹⁶⁹

According to the Government Programme published in June, the regulation of the evasion of provisions on entry will be reformed.¹⁷⁰ In September, the Ministry of the Interior established a legislative project for this purpose. The goal is to prevent the evasion of provisions on entry and clarify regulations concerning identity verification. The project also aims to prevent asylum seekers from becoming applicants for residence permits on the grounds of work while the asylum application process is ongoing.¹⁷¹

The Government Programme also contains an entry on reforming the provisions on entry bans. In September, the Ministry of the Interior launched a project to prepare the changes specified

¹⁶⁹ Finnish Border Guard, email 22 January 2024.

¹⁷⁰ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo’s Government 20 June 2023.

¹⁷¹ Ministry of the Interior, media release 18 September 2023.

in the Government Programme on provisions concerning detention and entry bans. The tasks in the project include examining the option to withdraw a residence permit from an alien staying outside Finland and to impose an entry ban due to a person being a danger to public order and security or national security without hearing the person in Finland.¹⁷²

Prevention of irregular stay

The Finnish Immigration Service introduced automatic post-decision monitoring of study-based residence permits. The purpose of the post-decision monitoring is to examine whether the student still meets the requirements of the residence permit issued to them.

A legislative amendment that entered into force in 2022 enabled the issuance of residence permits for students for the entire duration of their studies. Before the amendment, the requirements for the residence permit were reviewed when applying for an extended permit. Automatic post-decision monitoring is based on automated register scans that can be carried out in various national registers, such as the registers of Kela, the Finnish National Agency for Education and the Population Information System. Some of the processes of post-decision monitoring are automated, but cancelling a residence permit remains under the discretion of a Finnish Immigration Service official. If automatic post-decision monitoring calls for a more detailed examination of the requirements of the residence permit for studies, the case is directed to an official of the Finnish Immigration Service for processing. Automatic post-decision monitoring was introduced in September.¹⁷³

Published in June, the Government Programme includes various entries concerning the prevention of irregular stays in the country, the implementation of which will start during this term of government. The Government Programme mentions exploring the most effective means to prevent illegal stays in the country and undocumented migration. The Programme also mentions plans to examine the possibilities to impose a prison sentence as a punishment for illegal stays in the country.¹⁷⁴

Health care services for irregular migrants

The **legislative amendments that entered into force at the start of the year expanded the health care services of irregular migrants.**¹⁷⁵ The goal of the amendments was to secure the right for essential care and sufficient health services stipulated in the national Constitution and in human rights treaties that are binding on Finland. The amendments are based on the Programme of Prime Minister Sanna Marin's Government 2019.

¹⁷² Ministry of the Interior, media release 2 October 2023.

¹⁷³ Finnish Immigration Service, media release 28 September 2023.

¹⁷⁴ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

¹⁷⁵ For example, Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 1185/2022.

As of 1 January 2023, wellbeing services counties must organise essential, non-urgent medical care for irregular adult migrants, whereas before, such persons only had the right to urgent medical care. Essential care includes services related to pregnancy and childbirth, specific services related to the treatment of chronic illnesses and specific health examinations, vaccinations and care required due to communicable diseases. The persons receiving care are primarily personally responsible for any costs arising from the care. Secondly, the state compensates the wellbeing services counties for the amount of costs in excess of the customer fee. There were no changes to minors' rights to health care services; irregular minor migrants have the right to the same scope of health care services as minors permanently residing in Finland.¹⁷⁶

Published in June, the new **Government Programme proposed changes to the aforementioned**. According to the Government Programme, the right of those staying or residing in the country illegally to other than urgent health and social services and to social security will be withdrawn. In other words, the legal situation prevailing before the previous parliamentary term will be restored in this respect.¹⁷⁷ In July, the Ministry of Social Affairs and Health initiated preparations for legislation in accordance with the Government Programme entry in question. The goal is to restrict the services provided to irregular adult migrants and return to the situation prevailing before the previous parliamentary term.¹⁷⁸

¹⁷⁶ Ministry of Social Affairs and Health, media release 20 December 2022.

¹⁷⁷ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

¹⁷⁸ Ministry of Social Affairs and Health website (undated), Project page: Preparation of legislation on the health care rights of persons residing in Finland in violation of immigration legislation.

11. Actions addressing trafficking in human beings

Residence permit issued to victims of trafficking in human beings

When processing applications, the Finnish Immigration Service may observe indications of trafficking in human beings. This does not necessarily mean that the applicant is a victim of trafficking in human beings. Rather, it means that the authorities suspect this could have happened. The grounds for a residence permit can include international protection, discretionary basis on humanitarian grounds (previously 'compassionate grounds') or being a victim of trafficking in human beings.

A residence permit on the grounds of being a victim of trafficking in human beings can, under certain conditions, be issued to a victim of trafficking in human beings who is currently in Finland. **In 2023, first residence permits for a victim of trafficking in human beings were issued to 57 persons, a considerable increase from the previous year (2022: 8 persons).** Extended permits for victims of trafficking in human beings were issued to 25 persons, which is close to the level of the previous year (2022: 20 persons).¹⁷⁹

According to an estimate by the Assistance System for Victims of Human Trafficking, when reviewing the statistics historically, it is clear that the phenomenon shows a growing trend and the numbers increase year by year. While trafficking in human beings as a phenomenon can be estimated to have increased in Finland, the increase in the statistics is also explained by the fact that the authorities have learned to identify and address the phenomenon more effectively. The increased input of the Police in investigating cases of forced labour, for example, is assessed to significantly contribute to this.

Furthermore, the Assistance System estimates that the increase also reflects the measures aimed at enhancing the exposure of human trafficking, identifying victims and referring them to assistance in accordance with the Government's Action Plan against Trafficking in Human Beings (2021–2023) as well as the activities of the special Police unit on human trafficking.¹⁸⁰

Victims of trafficking in human beings included in the Assistance System¹⁸¹

There were no major statistical changes in the numbers of new clients in the Assistance System for Victims of Human Trafficking in 2023. In 2023, the number of new clients entering the Assistance System for Victims of Human Trafficking due to being identified as potential victims of trafficking in human beings was 326 (2022: 367).

¹⁷⁹ Statistics from the Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi>

¹⁸⁰ Op cit. Annual review of the Assistance System for Victims of Human Trafficking 2023

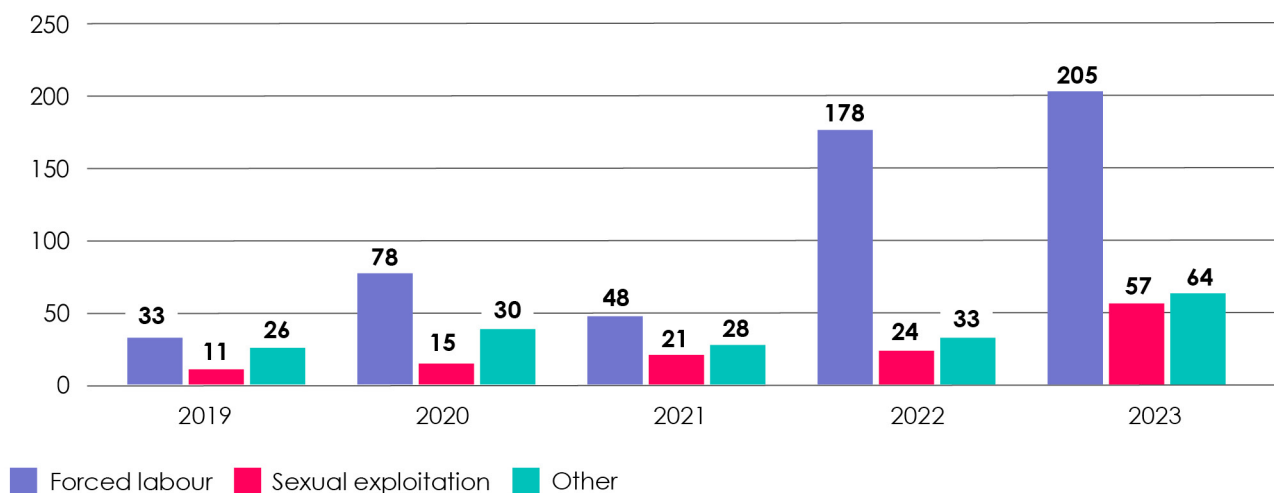
¹⁸¹ Statistics on the Assistance System for Victims of Human Trafficking: Annual review of the Assistance System for Victims of Human Trafficking 2023

In addition, 36 minor children of clients entered the Assistance System due to needing support alongside their guardian. **This meant that a total of 362 new clients entered the Assistance System.** The figure is lower than in the previous year when 429 persons entered the Assistance System.

The new clients represented 47 nationalities (the nationality of three people was marked as unknown in the statistics). The most common nationalities were Thailand (25 per cent), Somalia (11 per cent) and Iraq (10 per cent). There were also Finnish nationals among those exploited.

Of the new clients, 58 per cent were women and girls, and 42 per cent were men and boys. In the case of women and girls, the most common forms of exploitation were forced labour (43 per cent of the cases), forced marriage (26 per cent) and sexual exploitation (24 per cent). For men and boys, forced labour was the most common form of exploitation by a large margin (90 per cent of the cases).

People admitted to the assistance system who have become victims of trafficking in human beings in Finland

Source: Assistance System for Victims of Human Trafficking¹⁸²

Each year, more and more people who may have become victims of trafficking in human beings in Finland are referred to the Assistance System for Victims of Human Trafficking. In previous years, a majority of the persons referred to the Assistance System were classified as having become victims of trafficking in human beings outside Finland.

¹⁸² Assistance System for Victims of Human Trafficking (2023b)

In 2023, a majority, in other words, 64 per cent of all the exploitation cases took place in Finland. Forced labour was the most common form of human trafficking in 2023. A total of 208 cases of exploitation taking place in Finland were discovered. Of these, 107 were targeted at men and 101 at women, one of whom was a minor. The persons represented 35 nationalities. As many as 39 per cent were citizens of Thailand, whereas the relative proportions of other nationalities were more evenly distributed. All of the cases of exploitation targeted at Finnish citizens took place in Finland.

Most cases in Finland were related to forced labour. The work-related cases were connected to picking of natural products (32%), berry farms (24%), the restaurant industry (13%), cleaning (11%), wellbeing (4%) and gardening (4%). Exploitation was also present in various other industries.

Including the persons admitted to the Assistance System in previous years, the Assistance System for Victims of Human Trafficking had a total of 1 563 clients at the end of the year, of whom 1 287 were identified victims and 276 were their minor children. Of the victims, 19 were children and 105 had been admitted to the system as minors. About 60 per cent of the victims of trafficking in human beings were women.

Of all the clients of the Assistance System, nearly half (48 per cent) are victims of forced labour. That is more than the victims of sexual exploitation (26 per cent) and victims of forced marriage (20 per cent) combined.

The most common nationalities among the clients of the Assistance System were Iraq (203), Somalia (180), Afghanistan (148) and Thailand (109).

Legislative amendments and other developments

The implementation of the Action Plan against Trafficking in Human Beings, which was prepared in 2021, was completed in 2023.¹⁸³ The realised budget of the action plan was EUR 1.7 million, excluding the additional resources of the Police, the Assistance System and occupational safety and health authorities. During the implementation of the Action Plan, the role of the Government Anti-Trafficking Coordinator was made permanent. In addition, the situational awareness of the criminality related to human trafficking was developed systematically. Also a network of prosecutors specialised in human trafficking crimes was established during the implementation of the Action Plan. The Government also decided to establish a national Police unit specialised in investigation of human trafficking offences.¹⁸⁴

One of the goals and achievements of the action plan was the mainstreaming of anti-trafficking activities as part of the more extensive Government operations, such as the prevention of violence targeting women, the grey economy and economic crime and the realisation of children's rights. The number of authorities participating in the prevention

¹⁸³ Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021).

¹⁸⁴ Ministry of Justice, Anti-Trafficking Coordinator, email 19 January 2024.

of trafficking in human beings increased as a result of the action plan. It also improved the capacity of various operators to prevent trafficking in human beings and involved parties who had not participated in anti-trafficking measures as actively in the past, such as civil air traffic, integration and labour force authorities and the private sector.¹⁸⁵

In March 2023, the Government adopted a national strategy for the prevention and combating of labour exploitation.¹⁸⁶ The fight against labour exploitation is linked to the promotion of labour immigration. While increasing labour migration, Finland should be increasingly prepared for the negative phenomena of migration, such as human smuggling, trafficking and exploitation, and the growth of the informal economy and crime. With the strategy Finland commits to preventing and combating the exploitation of foreign labour.¹⁸⁷

Finland started to use the Passenger Name Record (PNR) system to detect offences related to human trafficking. The intent is to detect potential victims of human trafficking in the passenger lists delivered by transportation companies by analysing factors such as routes, gender, age and payment method.¹⁸⁸

The legislative amendments that entered into force at the start of the year improved the position of victims of human trafficking and strengthened their rights to services.¹⁸⁹ The help provided through the Assistance System will no longer depend on the progress of the criminal proceedings related to victims of human trafficking; instead, the help will be primarily based on assessing the victim's individual situation.

In connection with the legislative amendments, **the provisions on the identification of a victim of human trafficking were simplified** so that identification only means the admittance of the victim to the Assistance System for Victims of Human Trafficking, which is of key importance in terms of the realisation of the victim's rights. In addition, the role of the Assistance System for Victims of Human Trafficking as the national expert authority in matters related to human trafficking and the efforts to combat it was confirmed in law.¹⁹⁰

The report on reflection periods provided for victims of human trafficking and solicitation of sexual services as grounds for refusal of entry was completed.¹⁹¹ The report was part of the implementation of the Action Plan against Trafficking in Human Beings. The European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations (HEUNI) was commissioned by the Ministry of the Interior to prepare the report. The report exam-

¹⁸⁵ Ministry of Justice, Anti-Trafficking Coordinator, email 19 January 2024.

¹⁸⁶ Valtioneuvosto (2023 d), Valtioneuvoston periaatepäätös työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisen ja torjumisen strategiasta.

¹⁸⁷ Ministry of Employment and Economic Affairs, press release 9 March 2023

¹⁸⁸ National Bureau of Investigation, email 22 January 2024.

¹⁸⁹ For example, Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta (1294/2022).

¹⁹⁰ Ministry of the Interior, media release 29 December 2022.

¹⁹¹ Jokinen, Anniina; Pekkarinen, Anna-Greta; Turunen, Tiina; Huovinen, Riikka (2023).

ined the reflection periods during which victims of human trafficking can decide on cooperation with the authorities to capture the offenders. In general, the reflection period was considered a good practice. The pre-trial investigation authorities' lack of information about the option of granting a reflection period was seen as a challenge and a recommendation was issued to provide training to the pre-trial investigation authorities. The report also examined how suspicion of solicitation of sexual services was applied as grounds for refusal of entry. According to the report, the grounds in question were applied quite rarely in recent years. However, the fear of refusal of entry can impair the discovery of human trafficking as third-country nationals soliciting sexual services fear refusal of entry and potential entry ban. The report recommended to remove the solicitation of sexual services as grounds for a decision of refusal of entry from the Aliens Act to promote the rights of victims and implement criminal liability.¹⁹²

Finland holds the presidency of the Council of the Baltic Sea States (CBSS) from July 2023 to June 2024. **During its presidency, Finland will prioritise anti-trafficking activities.** The CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings focuses on improving the know-how and cooperation of countries in the Baltic Sea Region in preventing violence and human trafficking targeted at children and helping the victims.¹⁹³

The National Bureau of Investigation strengthened cooperation with Chinese partners on protecting victims of trafficking in human beings. China considers Chinese victims of human trafficking found in EU countries as suspects under national law. Cooperation with the Chinese authorities was aimed at building trust to enable the exchange of information and to ensure the protection of victims.¹⁹⁴

Development of actions against trafficking in human beings

Actions against trafficking in human beings were also developed through various projects. The Internal Security Fund (ISF) of the EU was one of the sources of funding.¹⁹⁵ The Ministry of Justice launched a project to **create a National Referral Mechanism (NRM)**. The goal of the mechanism is to improve the identification of victims and promote their access to help and support. Another goal is to increase cooperation with and between authorities and develop communications on human trafficking and anti-trafficking efforts.¹⁹⁶

A project launched by the Finnish Immigration Service, in turn, **develops statistical data available on the victims of human trafficking**. The project will implement a digital leap to enable the production of as precise and secure statistical data on the victims of human trafficking included in the Assistance System for Victims of Human Trafficking in the future.¹⁹⁷

¹⁹² Ministry of the Interior, media release 23 May 2023.

¹⁹³ Ministry of Justice, Anti-Trafficking Coordinator, email 19 January 2024.

¹⁹⁴ National Bureau of Investigation, e-mail 22 January 2024 and 16 April 2024

¹⁹⁵ This and the projects below were retrieved from the website of the EU Home Affairs Funds (updated 5 March 2024), under the header *Rahoitetut ISF-hankkeet*

¹⁹⁶ *Tehoa ihmiskaupan vastaiseen työhön* (31 January 2023–31 May 2025).

¹⁹⁷ TILDA – Ihmiskaupan Uhrien Auttamisjärjestelmän digitaaliset työkalut ja tilastointi (1 April 2023–30 September 2024)

12. Return and readmissions

A removal decision is an administrative decision by which a foreign person is ordered to leave Finland. There are two types of removal decisions: refusal of entry and deportation.¹⁹⁸

Refusal of entry¹⁹⁹ concerns persons who have not had a residence permit for Finland and who do not fulfil the requirements for residence.²⁰⁰

Deportation concerns persons who have had a residence permit for Finland but who no longer fulfil the requirements for residence.

Removal decisions

In 2023, the number of refusal of entry decisions was 5 717.²⁰¹ The majority of the removal decisions were decisions on refusal of entry by the Finnish Immigration Service and decisions on refusal of entry by the Finnish Border Guard. In addition, the Police made some decisions on refusal of entry.

In 2023, the Finnish Immigration Service made a total of 2 994 decisions on refusal of entry²⁰² and the Police made 555 such decisions²⁰³. The Finnish Border Guard, in turn, refused entry to 2 168 people (2022: 4 193). Of them, 1 826 people were refused entry at the eastern border, more than in the previous year due to the long-term effect of the restrictions.²⁰⁴

The refusal of entry figures for the Finnish Immigration Service include decisions on refusal of entry made in connection with negative asylum decisions as well as other residence permit decisions. The figure also includes decisions on refusal of entry made by the Finnish Immigration

¹⁹⁸ The term refusal of entry (in Finnish 'käännättäminen / pääsyn epääminen') includes prohibiting the entry of a third-country national at the border in the manner provided in Article 13 of the Schengen Borders Code. (Section 142, Subsection 1 of the Aliens Act)

¹⁹⁹ The Finnish Aliens Act and the Finnish Immigration Service use the term 'denial of admittance or stay'. This publication uses the EMN Glossary term 'refusal of entry'.

²⁰⁰ The most common scenario for refusal of entry is removing a person who has already entered the country (Section 142, Subsection 2 (4) of the Aliens Act). In certain situations, refusal of entry also means preventing a person from entering the country at the border. These cases are, however, less common. (Section 142, Subsection 2 (1–3) of the Aliens Act).

²⁰¹ The total number of decisions on refusal of entry made by the Finnish Immigration Service, the Police and the Finnish Border Guard.

²⁰² Statistical service of the Finnish Immigration Service <https://tilastot.migri.fi/index.html#decisions?l=en>.

²⁰³ Helsinki Police Department, email 14 March 2024.

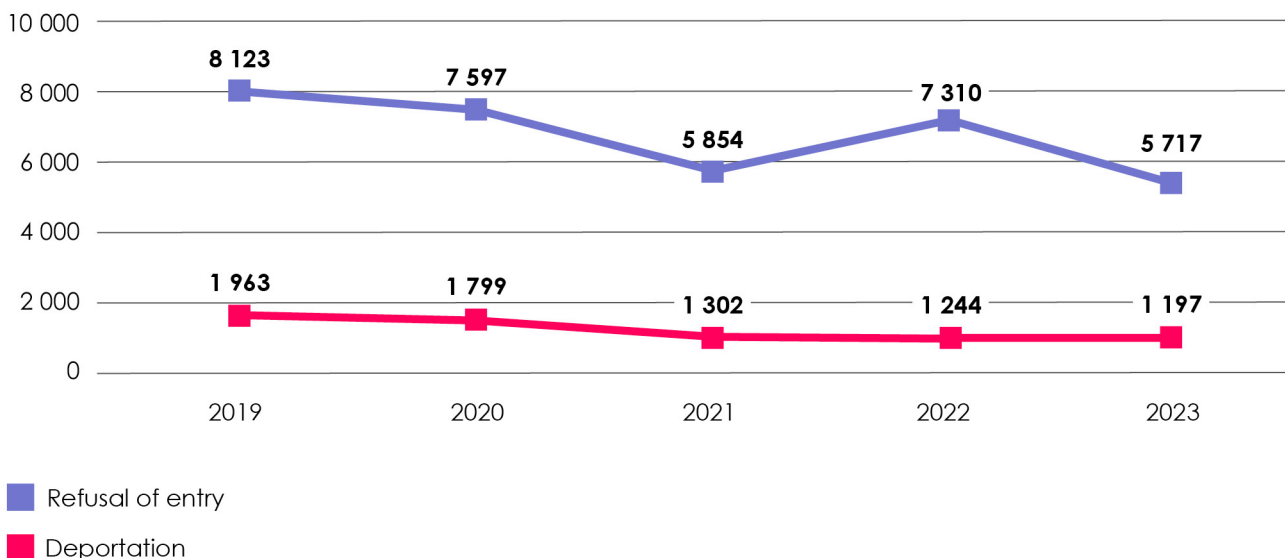
²⁰⁴ Finnish Border Guard (2024), Finnish Border Guard financial statements and report on operations 2023.

Service on the proposal of the Police or the border control authorities. Typically, the largest category among these is decisions on refusal of entry made in connection with a negative asylum decision. Consequently, the number of removal decisions correlates somewhat with the number of asylum seekers entering the country. In 2023, the number of asylum seekers entering Finland was relatively low, similarly to the previous year. Consequently, as in the previous year, the number of decisions on refusal of entry made by the Finnish Immigration Service was relatively low when compared to the years when large numbers of asylum seekers entered Finland.

A total of 1 197 deportation decisions were made in 2023, which is a slight decrease from the previous year, when the corresponding figure was 1 244.²⁰⁵ The clear majority (1 062) of the deportation decisions were related to irregular stay.

The number of deportation decisions based on criminal offences was 135, which was more than in the previous year (83). A foreign national may be deported on the basis of criminal offences if he or she is found guilty of an offence carrying a maximum sentence of imprisonment for a year or more or if he or she is found guilty of repeated offences. These decisions are always based on an overall consideration that also takes into account factors such as the seriousness of the crime, the person's ties to Finland, the person's health and the non-refoulement principle, according to which no one should be returned to a country where they would face persecution, other inhuman treatment, torture, treatment violating human dignity or the death penalty.

Removal decisions 2019–2023

Source: Finnish Immigration Service, Police, Finnish Border Guard

²⁰⁵ Statistical service of the Finnish Immigration Service <https://tilastot.migri.fi/index.html#decisions?!=en>.

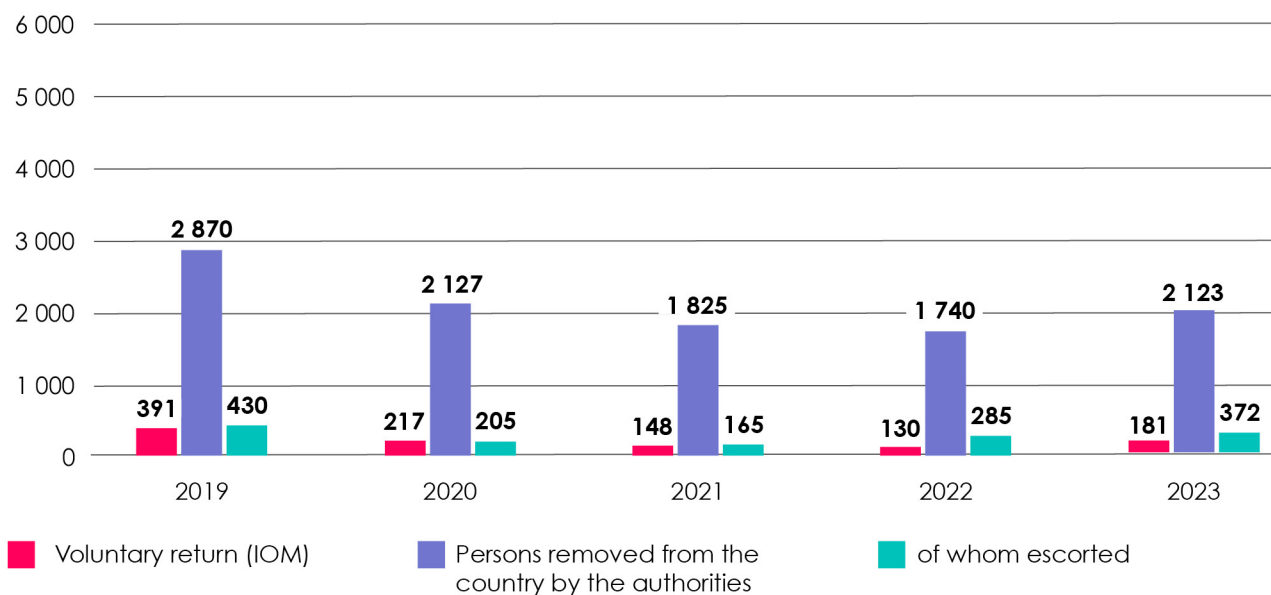
Voluntary return

In 2023, **the number of people returning to their countries of origin through the voluntary return programme was 181, which again represented a decrease from the previous year.** There were altogether 36 countries of return. Most returnees returned to Iraq (37) and Georgia (33). Of the voluntary returnees, 62 per cent were men and 23 per cent were women; of the children, eight per cent were girls and seven per cent were boys.

When it comes to age and marital status, the returnees were mostly young adults (aged 18–34) travelling without a family. Of the returnees, 15 per cent were minors travelling with their families. There were no unaccompanied minors among the returnees.²⁰⁶

The number of voluntary returnees has decreased steadily each year since the record-breaking year of 2016. This is partly due to the declining number of asylum seekers, which has, over the past few years, also been influenced by the travel restrictions introduced in response to the COVID-19 pandemic. In 2023, the number of returnees again increased slightly.

Returnees through the voluntary return programme and persons removed from the country by the authorities 2016–2023

Source: IOM and the Police

²⁰⁶ IOM Finland, Assisted Voluntary Return and Reintegration (Finland).

Legislative amendments and other developments

The Government Programme published in June states that the Government will implement a set of measures related to voluntary return and departure.²⁰⁷ The plan includes various measures designed to support the Government's goal of tightening the asylum policy.

The Ministry of the Interior launched a project to prepare the changes specified in the Government Programme on the provisions of the Aliens Act concerning detention and entry bans. The project consists of two parts, one of which aims to **tighten the provisions of the Aliens Act concerning detention**. The goal is to enable the detention of aliens on grounds of public order and security and the continuation of detention for 12 months will be enabled in place of the current six months.²⁰⁸

The other part concerns **reforming provisions concerning entry bans**. This includes examining the option to withdraw a residence permit from an alien staying outside Finland and to impose an entry ban due to a person being a danger to public order and security or national security without hearing the person in Finland. Another goal is to review the Return Directive and examine potential restrictions not yet included in the national legislation of Finland.²⁰⁹

The Nordic countries strengthened their cooperation on return issues. The Nordic ministers responsible for migration agreed on closer cooperation when meeting in Copenhagen in October.²¹⁰ The discussions on strengthening cooperation were also launched at an operative level.²¹¹

The Ministry of the Interior issued a **new Decree on Assistance for Voluntary Return**. The Decree entered into force on 1 January 2024, replacing the previous decree that expired at the end of 2023. The staggering of the assistance, included in the Decree, is part of the set of measures related to voluntary return and departure mentioned in the Government Programme. The goal is to encourage rejected asylum applicants to leave the country as quickly as possible and refrain from requesting a review of their asylum decision. Another goal is to harmonise the assistance to the same level as in reference countries. According to the new Decree, the assistance for voluntary return is EUR 5 300 if the person applies for the assistance within 30 days of being informed of the first negative asylum decision or withdrawing the application. If the person applies for the assistance after the 30 days, the assistance is reduced to EUR 2 000. In the new Decree, the assistance is the same for everyone, regardless of the country of return.²¹²

²⁰⁷ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

²⁰⁸ Op. cit. Ministry of the Interior, media release 2 October 2023.

²⁰⁹ Ibid.

²¹⁰ Ministry of the Interior, media release 31 October 2023.

²¹¹ National Police Board, email 18 January 2024.

²¹² Ministry of the Interior, media release 21 December 2023.

In 2023, Finland joined the **Joint Reintegration Services (JRS) of the European Border and Coast Guard Agency Frontex**. As part of the services, the Police launched a return counselling service for those not returning voluntarily. The purpose of the return counselling is to help the returnees get oriented with the idea of their return and start thinking about their future prospects in their country of origin.²¹³ The Finnish Immigration Service, in turn, adopted the JRS to support voluntary returns. Previously, the assistance for voluntary return has been obtained from the International Organisation for Migration (IOM). The purpose of using the Joint Reintegration Services is to reduce the costs arising from the support for voluntary returns.²¹⁴

Developments related to return

In 2023, the Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) of the EU provided funding for reintegration and return projects.²¹⁵ The project of the Finnish Immigration Service creates and maintains relations with the authorities and other relevant stakeholders in Somalia and Iraq to promote returns and reintegration.²¹⁶

Another project coordinated by the Finnish Immigration Service focuses on support for voluntary returns and reintegration. The operative support provided by the project is used to organise return counselling by the Finnish Immigration Service.²¹⁷ A project by the Finnish Refugee Council also focuses on voluntary returns by providing support and counselling to those voluntarily returning to their country of origin of persons in the asylum process who are thinking about returning.²¹⁸ A project coordinated by the National Police Board, in turn, provides operative support for the removal duties of the Police by increasing the employee resources of the Police.²¹⁹

²¹³ National Police Board, email 18 January 2024.

²¹⁴ REG contact person of the Finnish Immigration Service, email 3 January 2024.

²¹⁵ This and the projects below were retrieved from the website of the EU Home Affairs Funds (updated 5 March 2024), under the header *Rahoitetut AMIF-hankkeet*.

²¹⁶ Paluuyhteistyö Irakissa ja Somaliassa (1 April 2023–31 March 2025).

²¹⁷ Vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotoutumisen tuki (1 January 2023–31 December 2024).

²¹⁸ Paluu (1 May 2023–30 April 2026).

²¹⁹ Maasta poistamistoiminta (1 May 2023–31 October 2024).

13. Migration and development

Comprehensiveness is one of the key principles in the development policy and development cooperation of Finland. Development policy is part of Finland's foreign and security policy and supports Finland's strategic economic partnerships. Finland aims to promote the coherence of the development policy in cooperation with other policy sectors, such as immigration, trade and safety as well as food security.²²⁰

Published in June, the **Government Programme further promoted the connection between development policy and immigration policy**. According to an entry in the Government Programme, bilateral financial assistance to be provided to third countries will be made conditional upon the country readmitting their citizens who are to be returned.²²¹

Finland also **considers matters related to migration in its development cooperation projects**. For example, Finland has supported the Mida Finnsom programme of the IOM within which Finnish and Western diaspora specialists return temporarily to Somalia to bolster health-care and teaching sectors there. The Mida Finnsom cooperation was launched in 2008 on the initiative of the Somali community in Finland. In 2008–2024, the project has sent in total 97 Finnish Somali experts from Finland to Somalia. The Mida Finnsom project in Somaliland is now in its fifth phase (2022–2024) which Finland is funding with EUR 3 075 000. In Puntland and southern Somalia, Finland is supporting Mida Finnsom health care and teaching programmes by EUR 6 400 000 in 2022–2025.²²²

Migration communication

The Ministry for Foreign Affairs is also implementing communication projects aimed at migrants' countries of origin and transit with the purpose of providing information to those considering travel to Europe and those who have already embarked on their way. The goal of the migration-related communications is to offer information about themes such as migrant smuggling, the asylum application process and returns. The fundamental reasons for migration (i.e. push factors) can also be examined in migration communication. The reasons for migrating can also be addressed through migration communication, which aims to strengthen young people's sense of social solidarity and the feeling of being able to make a difference.²²³

²²⁰ Ministry for Foreign Affairs, e-mail 2 May 2024.

²²¹ Finnish Government (2023 a), A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023.

²²² Ministry for Foreign Affairs, email 2 May 2024.

²²³ Mezian, Rim (2019).

In 2023, Finland **completed its national migration communication projects in Iraq and Somalia**. Launched in 2019, the Salam Peace Projects examined the fundamental reasons for irregular migration, such as marginalisation, conflicts, unemployment and the climate crisis. The goal of the projects was to strengthen young people's sense of social solidarity and the feeling of being able to make a difference in their community. The impacts of the projects were communicated to a wider audience by means of social media and the television, helping the projects reach millions of viewers.²²⁴

In 2023, Finland's migration communication moved towards **tighter EU cooperation**. In 2023–2025, Finland is participating in EU projects promoting migration communication in Iraq and Pakistan. The projects provide accurate information on legal migration routes and the risks of irregular migration. The efforts emphasise supporting labour migration and warning about the dangers of migrant smuggling. The communications are targeted at those considering migration and their loved ones. Services are also offered to those returning to Pakistan and Iraq by, for example, supporting their reintegration.²²⁵

The activities are based on the Migration Resource Centres (MRC) that send counsellors to schools and various communities. The local counsellors also provide personal guidance and can be reached by phone and in social media channels. Another goal is to engage in close cooperation with local journalists and media representatives. The project operators have attempted to engage the local authorities in the work to ensure a more steadfast future for the activities. The centres in Pakistan are located in Islamabad and Lahore, and the centre in Iraq is located in Baghdad. The goal is to expand the activities to more cities.²²⁶

In the EU projects, Finland can share its practical experiences with migration communication and also receive new information on international efforts that help understand and develop national activities as well. The projects help Finland retain the opportunity to monitor the development of migration communication and gain experience in migrants' areas of origin. Participation in the projects may enable Finland to influence the international discourse on migration and the informative environment in the countries of origin. In addition to Finland, the other project parties are Austria, Bulgaria, Germany, Greece and the European Commission.²²⁷

²²⁴ Ministry for Foreign Affairs, email 31 January 2024.

²²⁵ Ibid.

²²⁶ Ibid.

²²⁷ Ibid.

Sources

Centre for Economic Development website, Transport and the Environment (undated), Kumppanina kotoutumisessa -hanke (ESR+), <https://www.ely-keskus.fi/uusimaa-kumppanina-kotoutumisessa>. Cited 11 April 2024.

EU:n sisäasioiden rahastot (EU Home Affairs Funds) website (updated 5 March 2024), Rahoitetut AMIF-hankkeet, <https://eusa-rahastot2021.fi/rahoitetut-amif-hankkeet>. Cited 10 April 2024.

EU:n sisäasioiden rahastot (EU Home Affairs Funds) website (updated 5 March 2024), Rahoitetut ISF-hankkeet, <https://eusa-rahastot2021.fi/rahoitetut-isf-hankkeet>. Cited 12 April 2024.

European Migration Network (EMN Finland 2021), *Key Figures on Immigration 2020*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/08/EMN_tilastokatsaus_2020_EN_NETTI.pdf. Cited 12 April 2024.

European Migration Network (EMN Finland 2022), *Key Figures on Immigration 2021*, https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/08/EMN_tilastokatsaus_2021_netiti_EN_FINAL.pdf. Cited 12 April 2024.

European Migration Network (EMN Finland 2023), *Key figures on immigration 2022*, <https://emn.fi/wp-content/uploads/Key-figures-on-immigration-2022.pdf> Cited 12 April 2024.

European Migration Network (EMN Finland 2024 a), *Maahanmuuton tunnusluvut 2023*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-46-0>. Cited 12 April 2024.

European Migration Network (EMN Finland 2024 b), *Tilapäisen suojelun soveltaminen vuonna 2023 – Suomen kansallinen raportti*, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-45-3>. Cited 26 March 2024.

European Migration Network (EMN) (2022), *Asylum and Migration Glossary 9.0*, https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary_en. Cited 11 April 2024.

Finnish Government (2023 a), *A strong and committed Finland – Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government 20 June 2023*, Publications of the Finnish Government 2023:58, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165044>. Cited 15 March 2024.

Finnish Government (2023 b), Talent Boost 2023–2027: Programme for international recruitment and work-based and education-based immigration, Publications of the Finnish Government 2023:71, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165399>. Cited 22 March 2024.

Finnish Government (2023 c), Government statement to Parliament on promoting equality, gender equality and non-discrimination in Finnish society, 31 August 2023, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165112>. Cited 28 March 2024.

Finnish Government (2023 d), Valtioneuvoston periaatepäätös työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisen ja torjumisen strategiasta, Valtioneuvoston julkaisuja 2023:28, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-900-4>. Cited 17 April 2024.

Finnish Government (29 September 2022), Valtioneuvoston periaatepäätös suuntaviivoista Venäjän federaation kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi, UM/2022/199, issued 29 September 2022, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f807e2ad3>. Cited 28 March 2024.

Finnish Government website (undated), Ministerial committees and working groups, <https://valtioneuvosto.fi/en/governments/ministerial-committees-and-ministerial-working-groups>. Cited 10 April 2024.

Finnish Government, media release 1 June 2022, Fast track speeds up immigration of experts and growth entrepreneurs, https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/erityisosaaajien-ja-kasvuyrittajien-maahanmuuttoa-nopeuttava-pikakaista-kaynnistyy-?languageId=en_US. Cited 6 May 2024.

Finnish Immigration Service statistical service <https://statistics.migri.fi>. Cited 17 April 2024.

Finnish Immigration Service website (undated), Quota Refugee selections, <https://migri.fi/en/quota-refugee-statistics>. Cited 4 April 2023.

Finnish Immigration Service, media release 19 October 2023, Some students may now receive an automated decision on their first residence permit application, <https://migri.fi/en/-/some-students-may-now-receive-an-automated-decision-on-their-first-residence-permit-application>. Cited 22 March 2024.

Finnish Immigration Service, media release 23 February 2023, Amendments to the Aliens Act enable more efficient services for employees and employers, <https://migri.fi/en/-/amendments-to-the-aliens-act-enable-more-efficient-services-for-employees-and-employers>. Cited 22 March 2024.

Finnish Immigration Service, media release 28 September 2023, The Finnish Immigration service introduces automatic post-decision monitoring of student residence permits, <https://migri.fi/en/-/the-finnish-immigration-service-introduces-automatic-post-decision-monitoring-of-student-residence-permits>. Cited 4 April 2024.

Finnish Immigration Service, media release 31 January 2024, Immigration statistics 2023: The effects of international conflicts and of the economic downturn on immigration to Finland, <https://migri.fi/en/-/immigration-statistics-2023-the-effects-of-international-conflicts-and-of-the-economic-downturn-on-immigration-to-finland>. Cited 3 April 2024.

Government Communications Department, Ministry of the Interior, press release 16 November 2023, Government decides to close the border in Southeast Finland, https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-on-paattanyt-sulkea-ajan-kaakkois-suomessa?languageId=en_US. Cited 6 May 2024.

Government Communications Department, Ministry of the Interior, press release 22 November 2023, Finland to close more border crossing points, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/suomi-sulkee-lisaa-rajanylityspaikkoja?languageId=en_US. Cited 6 May 2024.

Government Communications Department, Ministry of the Interior, press release 28 November 2023, Finland's entire eastern border to be closed, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/koko-suomen-itaraja-suljetaan?languageId=en_US. Cited 6 May 2024.

Government Communications Department, Ministry of the Interior, press release 14 December 2023, Finland's entire eastern border closed again, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/koko-suomen-itaraja-suljetaan-uudelleen?languageId=en_US. Cited 6 May 2024.

Henttonen, Elina; Kareinen, Janne (2024), "Kukaan ei synny vihaamaan": Nuorten dialogit rasisista ja syrjinnästä, Publications of the Ministry of Justice, Reports and guidelines 2023:34, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-791-7>. Cited 28 March 2024.

Integration.fi website, media release 20 September 2023, Syksyllä 2023 käynnistyy useampia ESR-pilottihankkeita, <https://kotoutuminen.fi/-/syksylla-2023-kaynnistyy-useampia-esr-pilottihankkeita>. Cited 11 April 2024.

IOM Finland, Assisted Voluntary Return and Reintegration (Finland), Statistics 1 January to 31 December 2023.

Jokinen, Anniina; Pekkarinen, Anna-Greta; Turunen, Tiina; Huovinen, Riikka (2023), Selvitys ihmiskaupan uhreille annettavista harkinta-ajoista ja seksuaalipalvelujen myynnistä kääntämisen perusteena, Publications of the Ministry of the Interior 2023:22, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-942-4>. Cited 5 April 2023.

Maahanmuuttovirasto (2023), Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2022, 24.2.2023, <https://migri.fi/documents/5202425/5915665/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2022.pdf/d625adb1-b3c4-19b4-ee71-c838acc4855e/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2022.pdf?t=1678975866000>. Viitattu 17.4.2024.

Maahanmuuttovirasto (2024), Maahanmuuttoviraston tilinpäätös 2023, 29.2.2024, <https://migri.fi/documents/5202425/5915665/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2023.pdf/d2bf66a8-846e-5430-ac13-faaef18235ea/Maahanmuuttoviraston+tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+2023.pdf?t=1711528679468>. Viitattu 12.4.2024.

Maahanmuuttovirasto, Maahanmuuton vuosi 2023 - Maahanmuuttoviraston mediatilaisuus 31.1.2024, https://migri.fi/documents/5202425/107201698/Mediatilaisuus_31.1.2024.pdf/30cf11e9-36c6-4dfd-9113-f2964ba1b124/Mediatilaisuus_31.1.2024.pdf. Cited 6 May 2024.

Martiskainen, Taina; Peltonen, Reetta (2023), Ilman huoltajaa tulleiden edustajajärjestelmä - Katsaus nykytilaan ja kehittämissuhteet, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8457-8>. Cited 26 March 2024.

Mezian, Rim (2019), Muuttoliikeviestintää haasteista huolimatta – kenen viestejä lähtijä kuuntelee?, Migration-Muuttoliike, 45(1), p. 33–35, <https://siirtolaisuus-migration.journal.fi/article/view/89376>. Cited 8 April 2024.

Ministry for Foreign Affairs website (undated), Goals and principles of Finland's development policy, <https://um.fi/goals-and-principles-of-finland-s-development-policy>. Cited 12 April 2024.

Ministry for Foreign Affairs website (undated), Terveystilanteen taso ja osaaminen paranivat Somaliassa, https://um.fi/kehitysyhteistyon-tuloksia/-/asset_publisher/o2A1dCQquJyC/content/terveydenhuollon-taso-ja-osaaminen-paranivat-somaliassa/35732. Cited 8 April 2024.

Ministry for Foreign Affairs, media release 10 February 2023, Berry pickers' visa applications to be processed with particular precision, https://um.fi/press-releases/-/asset_publisher/ued5t-2wDmr1C/content/marjanpoimijoiden-viisumihakemukset-kasitellaan-erityista-tarkkuutta-noudattaen/35732. Cited 8 April 2024.

Ministry for Foreign Affairs, media release 6 July 2023, Finland continues to impose travel restrictions on Russian citizens, https://um.fi/press-releases/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/suomi-jatkaa-venajan-kansalaisten-matkustusrajoituksia/35732. Cited 28 March 2024.

Ministry for Foreign Affairs, media release 9 February 2023, Number of visa applications at Finnish missions on rise after pandemic, https://um.fi/press-releases/-/asset_publisher/ued5t2wDmr1C/content/suomen-edustustoista-haettujen-viisumien-maara-nousussa-pandemiavuosien-jalkeen/35732. Cited 8 April 2024.

Ministry for Foreign Affairs, Ministry of Economic Affairs and Employment, Ministry of the Interior, press release 20 December 2022, Long-term D visa will expedite entry into the country for students and researchers who have been issued with residence permits, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/pitkaaikaisen-d-viisumin-avulla-nopeutetaan-oleskeluluvan-saaneiden-opskelijoiden-ja-tutkijoiden-maahantuloa?languageId=en_US. Cited 6 May 2024.

Ministry of Economic Affairs and Employment website, Project page: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, TEM018:00/2023, <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM018:00/2023>. Cited 26 March 2024.

Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 15 February 2023, New responsibility recommendations support employers in healthcare and social welfare sector international recruitment, <https://tem.fi/en/-/new-responsibility-recommendations-support-employers-in-healthcare-and-social-welfare-sector-international-recruitment->. Cited 12 April 2024.

Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 16 February 2023, Legislation to ease work-based immigration enters into force, https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/tyoperusteista-maahanmuuttoa-sujuvoittavat-lait-tulevat-voimaan?languageId=en_US. Cited 22 March 2024.

Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 20 December 2023, Government's proposal on income limit for residence permits for employed persons sent out for comments, <https://tem.fi/en/-/government-s-proposal-on-income-limit-for-residence-permits-for-employed-persons-sent-out-for-comments>. Cited 22 March 2024.

Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 5 September 2023, Preparations begin to set an income limit for a residence permit for employed persons, https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/valmistelu-kaynnistyy-tyontekijan-oleskeluluvalle-asetetaan-tuloraja?languageId=en_US. Cited 22 March 2024.

Ministry of Economic Affairs and Employment, media release 8 September 2023, Preparations begin to strengthen the tie between work-based residence permits and work, <https://tem.fi/en/-/preparations-begin-to-strengthen-the-tie-between-work-based-residence-permits-and-work>. Cited 22 March 2024.

Ministry of Education and Culture, media release 22 August 2023, Working group to prepare increase in tuition fees for non-EU and non-EEA students, <https://okm.fi/en/-/working-group-to-prepare-increase-in-tuition-fees-for-non-eu-and-non-eea-students>. Cited 22 March 2024.

Ministry of Justice website (undated), Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus, <https://oikeusministerio.fi/yhdenvertaisuuslain-osittaisuudistus>. Cited 28 March 2024.

Ministry of Social Affairs and Health (2023), Tiekartta 2022–2027 – Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaaminen, Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 2023:8, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-7178-3>. Cited 27 March 2024.

Ministry of Social Affairs and Health website (undated), Project page: Preparation of legislation on the health care rights of persons residing in Finland in violation of immigration legislation, <https://stm.fi/en/project?tunnus=STM054%3A00%2F2023>. Cited 3 April 2024.

Ministry of Social Affairs and Health website (undated), Project page: Sosiaali- ja terveysalan rekrytoinnin laillistamisprosessin ja sitä tukevan koulutuksen asiantuntijaryhmä, STM007:00/2023, <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM007:00/2023>. Cited 27 March 2024.

Ministry of Social Affairs and Health, media release 20 December 2022, Undocumented persons have the right to receive necessary healthcare services, https://stm.fi/-/paperittomille-henkilöille-oikeus-saada-valttamattomia-terveydenhuollon-palveluja-?languageId=en_US. Cited 3 April 2024.

Ministry of the Interior, media release 16 October 2023, Ministry of the Interior launches a reform of the Nationality Act, https://intermin.fi/-/kansalaisuuslain-uudistaminen-kaynnistyy-sisaministeriossa?languageId=en_US. Cited 28 March 2024.

Ministry of the Interior, media release 18 September 2023, Maahantulosäännösten kiertämistä koskevaan sääntelyyn valmistellaan muutoksia, <https://intermin.fi/-/maahantulosäännösten-kiertamista-koskevaan-sääntelyyn-valmistellaan-muutoksia>. Cited 4 April 2024.

Ministry of the Interior, media release 2 October 2023, Ministry of the Interior to prepare amendments to provisions on detention and entry bans in the Aliens Act, https://intermin.fi/-/sisaministeriossa-valmistellaan-muutoksia-ulkomaalaislain-sailoonottoa-ja-maahantulokieltoa-koskeviin-sääntöksiin?languageId=en_US. Cited 4 April 2024.

Ministry of the Interior, media release 21 December 2023, New Decree on Assistance for Voluntary Return to enter into force at the beginning of 2024, https://valtioneuvosto.fi/-/1410869/uusi-asetus-vapaaehtoisen-paluun-avustuksesta-tulee-voimaan-vuoden-2024-alussa?languageId=en_US. Cited 6 April 2024.

Ministry of the Interior, media release 23 May 2023, Education and increased awareness needed to detect and identify human trafficking, <https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/education-and-increased-awareness-needed-to-detect-and-identify-human-trafficking>. Cited 5 April 2024.

Ministry of the Interior, media release 23 October 2023, Ministry of the Interior prepares to tighten the rules on international protection, https://intermin.fi/-/sisaministeriossa-valmistellaan-tiukennuksia-kansainvaliseen-suojeluun?languageId=en_US. Cited 25 March 2024.

Ministry of the Interior, media release 26 September 2023, Ministry of the Interior prepares to reduce reception allowance, <https://intermin.fi/en/-/ministry-of-the-interior-to-examine-reception-allowance>. Cited 26 March 2024.

Ministry of the Interior, media release 31 October 2023, The Nordic countries strengthen cooperation on return issues, https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/the-nordic-countries-strengthen-cooperation-on-return-issues?languageId=en_US. Cited 6 April 2024.

Ministry of the Interior, media release 7 September 2023, Changes to temporary protection for third-country nationals who have fled Ukraine, <https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/changes-to-temporary-protection-for-third-country-nationals-who-have-fled-ukraine>. Cited 12 April 2024.

Ministry of the Interior, Ministry of Social Affairs and Health, media release 29 December 2022, Assistance to be given to victims of human trafficking irrespective of the progress of criminal proceedings, <https://valtioneuvosto.fi/en/-/1410869/assistance-to-be-given-to-victims-of-human-trafficking-irrespective-of-the-progress-of-criminal-proceedings>. Cited 5 April 2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, tiedote 22 October 2015, EU/ETA -alueen ulkopuolelta tuleville korkeakouluopiskelijoille lukuvuosimaksut, <https://okm.fi/-/eu-eta-alueen-ulkopuolelta-tuleville-korkeakouluopiskelijoille-lukuvuosimaksut>. Cited 6 May 2024.

Parliament website (most recently published 9 February 2024), Asian käsittelytiedot HE 103/2022 vp, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_103+2022.aspx. Cited 25 March 2024.

Roth, Venla & Luhtasaari, Mia (2021), Finland fights human trafficking: Action Plan against Trafficking in Human Beings, Publications of the Ministry of Justice 2021:15, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163326/OM_2021_24_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Cited 12 April 2024.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA, Funding Centre for Social Welfare and Health Organisations) website (undated), <https://avustukset.stea.fi/>. Cited 11 April 2024.

The Finnish Border Guard (2024), Rajavartiolaitoksen tilinpäätös 2023, <https://raja.fi/documents/44957406/64377821/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2023.pdf/a206d471-fbb9-a93e-0939-76fef93b2477/Rajavartiolaitoksen-tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s-2023.pdf?t=1709274686847>. Cited 28 March 2024.

The Finnish Border Guard, media release 29 November 2023, Frontex reinforcements requested by the Finnish Border Guard begin their work at the eastern border, https://raja.fi/-/rajavartiolaitoksen-frontexilta-itarajalle-pyytamat-lisaresurssit-aloittavat-tehtavissaan?languageId=en_US. Cited 10 May 2024.

Valtioneuvosto (14 December 2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/27, Valtioneuvoston yleisistunto 14.12.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=491>. Cited 17 April 2024.

Valtioneuvosto (16 November 2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/4, Valtioneuvoston yleisistunto 16.11.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=95>. Cited 17 April 2024.

Valtioneuvosto (22 November 2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/9, Valtioneuvoston yleisistunto 22.11.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä tehdyn valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=157>. Cited 17 April 2024.

Valtioneuvosto (28 November 2023), Valtioneuvoston päätös SM/2023/15, Valtioneuvoston yleisistunto 28.11.2023, Valtioneuvoston päätös rajanylityspaikkojen väliaikaisesta sulkemisesta ja kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisestä, <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=214>. Cited 17 April 2024.

INTERVIEWS AND EMAILS

Finnish Border Guard, email 22 January 2024.

Finnish Immigration Service, Asylum Unit, Resettlement Section, email 27 March 2024.

Finnish Immigration Service, Reception Unit, email 22 January 2024.

Finnish Immigration Service, Reception Unit, email 8 April 2024.

Finnish Immigration Service, Situation Centre, email 10 April 2024.

Helsinki Police Department, email 14 March 2024.

Ministry for Foreign Affairs, email 31 January 2024.

Ministry for Foreign Affairs, email 12 February 2024.

Ministry for Foreign Affairs, email 7 March 2024.

Ministry for Foreign Affairs, email 2 May 2024.

Ministry of Justice, Anti-Trafficking Coordinator, email 19 January 2024.

Ministry of the Interior, Migration Department, email 19 January 2024.

National Bureau of Investigation, email 22 January 2024.

National Bureau of Investigation, email 8 March 2024.

National Bureau of Investigation, email 9 April 2024.

National Police Board, email 18 January 2024.

Non-Discrimination Ombudsman's office, email 24 January 2024.

REG (Return Experts Group) contact person of the Finnish Immigration Service, email 3 January 2024.

Uusimaa Centre for Economic Development, Transport and the Environment, email 12 April 2024.

MEDIA

Aamulehti, 26 May 2023, Amnesty: Talebanin naisiin ja tyttöihin kohdistunutta sortoa on tutkittava rikoksena ihmisyyttä vastaan, <https://www.aamulehti.fi/ulkomaat/art-2000009612379.html>. Cited 21 March 2024.

Aamulehti, 11 July 2023, Pääministeri Orpo: En hyväksy rasismia missään muodossa, <https://www.aamulehti.fi/kotimaa/art-2000009711527.html>. Cited 18 March 2024.

Aamulehti, 23 September 2023, Kansalaisuus- ja oleskelulupalakien kiristysten pelätään heikentävän Suomen vetovoimaa – ”Kokeeko ihminen olonsa tervetulleeksi?”, <https://www.aamulehti.fi/kotimaa/art-2000009875442.html>. Cited 21 March 2024.

Helsingin Sanomat, 14 March 2023, Ulkomaalaiset opiskelijat viihtyvät Suomessa hyvin, silti puolet aikoo muuttaa pois, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009451882.html>;

Helsingin Sanomat, 26 April 2023, Työperäistä maahanmuuttoa tukee ensi kertaa enemmistö suomalaisista, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009543255.html>. Cited 21 March 2024.

Helsingin Sanomat, 19 May 2023, Neuvottelijat pyysivät selvittämään EU:n ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden maksujen rajua korotusta, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009594079.html>. Cited 8 April 2024.

Helsingin Sanomat, 26 May 2023, Perussuomalaisten maahanmuuttolinja on paikoin täysin päinvastainen kuin muilla, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009614552.html>. Cited 18 March 2024.

Helsingin Sanomat, 12 November 2023, Itärajalta Suomeen pyrkii yhä enemmän turvapaikanhakijoita – Eversti: Venäjän linja on ”selkeästi muuttunut”, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009986259.html>. Cited 18 March 2024.

Helsingin Sanomat, 24 November 2023, Yhdenvertaisuusvaltuutettu: Rajanylityspaikkojen sulkeminen vaarantaa vakavasti oikeuden hakea turvapaikkaa, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010013539.html>. Cited 21 March 2024.

Helsingin Sanomat, 3 February 2024, Orpo Ylellä: Hallitusohjelman maahanmuuttoon liittyvää kirjausta muutetaan, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010202268.html>. Cited 12 April 2024.

Helsingin Sanomat, 10 April 2023, Yli 2000 ukrainalaista haki Suomesta kotikuntaa maaliskuussa, <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009509928.html>. Cited 8 April 2024.

Helsingin Sanomat, 20 November 2023, Niinistö: Suomen on mahdotonta palauttaa turvapaikanhakijoita, jotka eivät täytä suojelun kriteerejä, <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000010003769.html>. Cited 9 April 2024.

Iltalehti, 17 May 2023, Työperäisen maahanmuuton iso kiista: Ministeriö esittää tiukennusta tulo- ja asumisrajoitukseen, tästä haetaan sovintoa Säätytalolla, <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/d4683664-5315-4fc5-8f74-754fed2256b2>. Cited 21 March 2024.

Iltalehti, 15 June 2023, Uusi hallitusohjelma: Maahanmuuttajien sosiaalietuudet eriytetään, <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/db30932a-5bf9-4c27-a684-420f9ca54e64>. Cited 9 April 2023.

Iltalehti, 9 August 2023, Yhdenvertaisuusvaltuutettu kävi hallituksen rasismityöryhmän kuultavana – Pelkää, että jotkut toimet ”heikentävät kaikkien turvallisuutta”, <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/4cf79bc0-f10e-4555-b48f-c1843734a4dd>. Cited 21 March 2024.

Iltalehti, 21 March 2023, Marinin ja Purran kiivas riita jatkui Ylen vaalitentissä: ”Riikka puhuu koko loppuillan”, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009469009.html>. Cited 18 March 2024.

Iltalehti, 14 April 2023, Tänne nousee pian historiallinen esteita – ”kaikki kiinnittävät nyt katseensa Suomeen”, <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009519828.html>. Cited 9 April 2024.

Iltalehti, 14 December 2023, Koko itäraja kiinni perjantaina – näin ministeri Rantanen perustelee sulkemisen kestoa, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000010059203.html>. Cited 9 April 2024.

Iltalehti, 19 December 2023, Kaksi presidenttiehdokasta ei luopuisi venäläisten kaksoiskansalaisuudesta – näin he selittävät kantaansa, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000010066026.html>. Cited 21 March 2024.

Keskisuomalainen, 24 November 2023, Armeija ja rajavartiolaitos rakentavat Uukuniemen entiselle rajanylityspaikalle piikkilankaesteitä – ”Maahantuloriski on kasvanut”, <https://www.ksml.fi/uutissuomalainen/6374050>. Cited 9 April 2024.

Kouvola, 20 June 2023, Startup-yhteisö kritisoi kovin sanoin hallitusohjelman maahanmuuttolinjaa: ”Heikentää varmuudella Suomen talouden kasvumahdollisuuksia”, <https://www.kouvola.fi/uutissuomalainen/6017386>. Cited 18 March 2024.

Kymen Sanomat, 22 December 2023, Pääministeri Orpo: Pitää selvittää, voiko ihmisiä palauttaa rajalta takaisin Venäjälle ilman turvapaikkahakemusten käsittelyä – Ei ota itse vielä kantaa, <https://www.kymensanomat.fi/uutissuomalainen/6438887>. Cited 9 April 2023.

Lapin Kansa, 27 November 2023, Lapin Kansa löysi Kemijärvelle siirretyt ukrainalaiset varjostamalla SPR:n pakettiautoa – ketä viranomaisten niukalla tiedotuslinjalla lopulta suojeltiin?, <https://www.lapinkansa.fi/lapin-kansa-loysi-kemijarvelle-siirretyt-ukrainala/6078805>. Cited 8 April 2024.

Maaseudun Tulevaisuus, 2 May 2023, KRP epäilee törkeää ihmiskauppaa rakennusalalla – työntekijöitä Latviasta ja Virosta pakkotyön kaltaisiin oloihin – palkkoja jätetty maksamatta ja väkivallalla uhkailtu, <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutiset/54249689-53ca-4e1b-acd9-09cf7c9350ef>. Cited 21 March 2024.

Maaseudun Tulevaisuus, 9 June 2023, EU-maat pääsivät historialliseen sopuun maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikasta, <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutiset/1d4e67a6-0152-44a1-8c1f-de627966fb76>. Cited 21 March 2024.

MTV Uutiset, 22 February 2023, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/turvapaikkahakemusten-maara-nousi-viime-vuonna-viimeksi-nain-korkealla-vuoden-2016-pakolaiskriisin-aikaan/8638982#gs.4hrzhd>. Cited 21 March 2024.

MTV Uutiset, 18 April 2023, Maahanmuuttovirasto tehnyt useita kielteisiä päätöksiä virheellisesti – puutteita lasten edun arvioinnissa, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/maahanmuuttovirasto-tehnyt-useita-kielteisia-paatoksia-virheellisesti-puutteita-lasten-edun-arvioinnissa/8678584#gs.4im1p8>. Cited 9 April 2024.

MTV Uutiset, 31 August 2023, Seksityötä Airbnb-asunnoissa, rekrytointia lehti-ilmoituksilla: Kiinalainen ihmiskauppa yleistyy Suomessa, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/seksityota-airbnb-asunnoissa-rekrytointia-lehti-ilmoituksilla-kiinalainen-ihmiskauppa-yleistyy-suomessa/8768974>. Cited 21 March 2024.

MTV Uutiset, 30 November 2023, YK:n pakolaisjärjestö huolissaan Suomen itärajan sulkemisesta, <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yk-n-pakolaisjarjesto-huolissaan-suomen-itarajan-sulkemisesta/8830312>. Cited 21 March 2024.

Savon Sanomat, 3 January 2023, Ulkomaalaiset opiskelijat eivät pääse Suomeen, koska tunnustautuminen lähetystöissä on ruuhkautunut – paikoin lähes puolet odottaa edelleen maahanpääsyä, vaikka opinnot alkoivat jo syksyllä, <https://www.savonsanomat.fi/uutissuomalainen/5632148>. Cited 8 April 2024.

Taloussanomat, 19 June 2023, EK pettyi kirjauksiin työperäisestä maahanmuutosta – “Nyt olisi pitänyt painaa kaasua”, <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000009666878.html>. Cited 21 March 2024.

Turun Sanomat, 19 January 2023, Maahanmuuttovirasto jatkaa Ukrainasta paenneiden tilapäisen suojelun oleskelulupia, <https://www.ts.fi/uutiset/5882285>. Cited 8 April 2024.

Uusimaa, 15 June 2023, OECD-raportin mukaan maahanmuuttajien kotoutuminen on viime vuosien aikana edistynyt monella mittapuulla, <https://www.uusimaa.fi/uutissuomalainen/6005847>. Cited 21 March 2024.

Yle, 24 January 2023, Ihmiskauppaepäilyyn leimaamat “verimarjat” hermostuttavat marja-alaa – sinäkin saatat tietämättäsi syödä niitä, <https://yle.fi/a/74-20014401>. Cited 21 March 2024.

Yle, 23 August 2023, Itäsuomalaiset oppilaitokset satsaavat kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisen ja alueelle kiinnittymisen edistämiseen, <https://yle.fi/a/74-20046563>. Cited 8 April 2024.

Yle, 16 October 2023, Suomen kansalaisuuden ehdot kiristyvät – sisäministeri Mari Rantanen: “Ei tämä kiristys kohtuuttomuuksiin sentään mene”, <https://yle.fi/a/74-20055172>. Cited 21 March 2024.

Yle, 12 November 2023, Itärajalta on pyrkinyt poikkeuksellisen paljon turvapaikanhakijoita Suomeen – Rajavartiolaitoksen mukaan taustalla on rikollisuutta, <https://yle.fi/a/74-20059880>. Cited 18 March 2024.

Yle, 26 November 2023, Itäraja on voitava sulkea laillisuusvalvojan näkemyksestä huolimatta, linjaa Riikka Purra, <https://yle.fi/a/74-20062216>. Cited 18 March 2024.

Yle, 28 November 2023, Koko itäraja suljetaan kahdeksi viikoksi, turvapaikanhaku lentokentille ja satamiin, <https://yle.fi/a/74-20062534>. Cited 18 March 2024.

Yle 13 February 2023, Suojelupoliisin selvitys: Oligarkki Timtšenko ei täyttänyt kansalaisuuden edellytyksiä – Supolta ei kysytty kantaa, <https://yle.fi/a/74-20017744>. Cited 21 March 2024.

REFERRED LEGISLATION AND CASE LAW

Council Decision of 14 May 2008 establishing a European Migration Network (2008/381/EC), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32008D0381>. Cited 7 June 2023.

Laki hallintolain muuttamisesta 487/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230487>. Cited 22 March 2023.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta 616/2020, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20200616>. Cited 8 April 2024.

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta 1294/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221294>. Cited 5 April 2024.

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain muuttamisesta 217/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230217>. Cited 22 March 2024.

Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681>. Cited 26 March 2024.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 1185/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221185>. Cited 4 April 2024.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 121/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220121>. Cited 17 April 2024.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 1088/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221088>. Cited 17 April 2024.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta 216/2023, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230216>. Cited 22 March 2024.

Laki ulkomaalaislain väliaikaisesta muuttamisesta 1364/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221364>. Cited 26 March 2024.

Laki yhdenvertaisuuslain muuttamisesta 1192/2022, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221192>. Cited 28 March 2024.

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)

Maahanmuuttovirasto
PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto

0295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

ISBN 978-952-7427-47-7 (Nid.)
ISBN 978-952-7427-48-4 (PDF)

Pysyvä osoite:
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-48-4>

European Migration Network (EMN)

Finnish Immigration Service
P.O. BOX 10
FIN-00086 Finnish Immigration Service

+358 (0) 295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN) perustettiin neuvoston päätöksellä 14. päivänä toukokuuta 2008. Se saa taloudellista tukea Euroopan unionilta. Euroopan muuttoliikeverkoston tavoitteena on vastata yhteisön toimielinten sekä jäsenvaltioiden viranomaisten ja laitosten tarpeeseen saada tietoa maahanmuutto- ja turvapaikka-asioista. EMN tuottaa ajantasaista, puolueetonta, luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa politiikan suunnittelun tueksi Euroopan unionissa ja sen jäsenvaltioissa. EMN antaa lisäksi yleisölle tietoa kyseisistä asioista.

The EMN was established by Council Decision 2008/381/EC. It is financially supported by the European Union. The objective of the EMN is to meet the information needs of Community institutions and of Member States' authorities and institutions by providing up-to-date, objective, reliable and comparable information on migration and asylum, with a view to supporting policymaking in the European Union in these areas. The EMN also serves to provide the general public with such information.
